

Պ. Լևոն Տճիկեան, զաւակները, թուները և չամայն բնասական պարագաները խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց կնոջ, օրը, մեծ-մօրը՝
ՄԷՔՐՈՒՆԻ ՏՕՒՆԿԵԱՆԻ
յանկործանական ժամը, որ պատահեցաւ փետրուար 26ին։
Թուրքախուրդներէն մարմատանու, - թխները, յաջորդ թիւով։
«ՅԱՌԱՋ» - Մեր ցաւակցութիւնները Պ. Լեւոն Տճիկեանին։

Այլի Տէկին Ռօստան Վուդուֆեան և զաւակները (Լու Սեփիլը), այլի Տէկին Մանիկ Մեհմետեան և զաւակները (Աւարաթեան), Տէր և Տէկին Յարութեան Սեփիլեան և զաւակը, Տէր և Տէկին Յարութեան Քէլէկեան և զաւակը, Օր - տախա Մեհմետեան և բնասական բոլոր պարագաները խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց կնոջ, օրը, մեծ-մօրը՝
ՊԱՐԻՏԻԼ ՄԱՆԿԵԱՆԻ
(Երեւան)։

յանկործանական ժամը, որ պատահեցաւ փետրուար 26ին։
Թուրքախուրդներէն կը կատարուի այս Ուրբաթ (Մարտ 1) ժամը 11ին Առնուիլի վարագոյ՝ Ս. Սաշ Եկեղեցին, որի մարմինը կը փոխադրուի տեղւոյն դերձակատանը։

Մահաց չստացողներն կը խնդրուի նիկիայի իբրեւ այլ նկատել։

ԼՈՒԿԵԱՆԱԿԻՍ

Պ. Սաշիկ Ճամեան և զաւակները կը ծանուցանեն իւր հոգեհանգիստն ազատուի կը կատարուի այս Կիրակի (Մարտ 3) առաւօտ ժամը 11-15ին Փարիզի Ս. Յովհ. Սկրուի Եկեղեցին իրենց կնոջ, օրը և մեծ-մօրը՝

ԹԱՊՈՒՆԻ ՃԱՄԵԱՆԻ
մահուան տարեկոյն, ինչպէս նաեւ Ճամեան դերձակատան նշնեցելոյ իշխանական։

Ի Գիտութիւն ողբացեալի իշխանական յարգողներուն։

ՅՈՒՇԱՅԵՏՐ

ՏՐԱՊԵՏՈՒՆԻ ԴՅԱՆՈՅԻ Հայրենակցական Միութեան անդամական ընդհ. Ժողովը այս Երեւանի (Մարտ 4) կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Հայ Մշակույթի Տան մէջ, 17 սիւնով։ Կը խնդրուի հայրենակիցներէն ներկայ գտնուիլ։

ԱՐՆՈՒՎԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ԵՐԳԱՅԻՄԻՄԻ ՓՈՐՁԵՐ

Անուիլի վարագոյ՝ Ս. Սաշ Եկեղեցւոյ երգչախումբի վարչութիւնը սիրով կը հրաւիրէ զիւրի և յիշատակ երիտասարդ ու երեսասարգներէն, մասնակցելու պատարագի ընթացքին փորձերուն, որոնց առաջինը տեղի պիտի ունենայ փետրուար 26, ժամը 20-30ին, Եկեղեցւոյ յարկից սրահին մէջ՝
31-33, Rue St. Just
95, Arnouville-les-Gonesse

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARATCH»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Ի ՅԻՇԱՍԱԿ

Տէկին Վեհանը՝ Պատմական իր տանիկին՝ Անահիտ Փօփաթեանի (Ճանու Արաշտեան) մահուան տարեկոյն ի յիշատակ 30 Քր. կը նուիրէ Իսկի նորակառոյց Եկեղեցին (ստանալ «Յատակ» և 10 Քր. «Յատակ»։

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻՉ - Հ. Յ. Դ. Շրջ. Կոմիտէի Ժողովը կը հրաւիրէ Փարիզի Բարիտա-փոր խումբի բոլոր անդամները Մշ. - Կոմիտէի Տան մէջ, Ուրբաթ Մարտ 1, երեկոսան ժամը 7ին։ Պարտաւորէ ներկայ - յաւելն։

ՄԻՈՒ - Հ. Յ. Դ. վարչապետի կոմիտէի ընկերակցին ընդհ. Ժողովը կը հրաւիրէ Լեւոն և Ս. Մարիի իր ընկերները, Ուրբաթ Մարտ 1, երեկոսան ժամը 20-30ին, սովորական հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորէ։

ՎԻԼԵ - Հ. Յ. Դ. Անի կոմիտէի ընկերակցին ընդհ. Ժողովը կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները Մարտ 2, Շարաֆ երեկոյ ժամը 8-30ին Գաղաթը Իսկիկեան ակումբ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորէ։

ՇՈՐՈՒՄԱԿԻՔ

Հարա. Քրանայի Ազգ. Կեդր. վարչութիւնը շորձակարկեամբ առաջան է փոխան ծաղիկապիւրի և այլ՝ հետեւելու նուիրելու։

Ուր. Տէկին Մարիան Պոլանեանի մահուան Ա. տարեկոյնի առթիւ նուէր իր զաւակներու կողմէ 200 Քր., Արշակ Սա - մուէլեանի մահուան առթիւ Տէր և Տէկին Յարութեան 50, Կարապետ Ճանիկեան 20, Աշոտ Յակոբեանի մահուան առթիւ՝ Պալ Օտարի 4, Սաշ 20, Տէր և Տէկին Արմատեանեան Արաւ 10, Եղիարթիկեանի հոգեհանգիստին առթիւ, Արար Շարապեան 20, այլի Տէր. Եղիարթիկ Սիմոն 10, Սէնթ Տէրեկեանի հոգեհանգիստին առթիւ։ Տէր և Տէր. Սկուրի Ճանիկեան 50, Սարգիսեանի Բաղդաս առ - թիւ՝ Վահան Յակոբեան 50։

Le Tournoi

1 bis, RUE D'ATHENES, PARIS 9e
Métro Trinité

CLUB ARMÉNIEN

Tous les Dimanches de 16 h.
à 24 h. Discothèque

PRIX D'ENTREE 15 F.
consommation comprise

Tél.: (le Dimanche)
GERARD GARAKIAN 874-29-30

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎՈՒՄԲ

Ամէն Կիրակի ժամը 16ին 24
Մուտք՝ 15 Քր. խմիչք՝ մէջը

Հետմայն (Կիրակի օրերը)
ԺեՆԱՎ ԿԱՐԱԿԱՆ 874-29-30

ՄԵԾԱՐԱՆՔ

ՇԱԽԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻՒ

ՆԱԽԱՅԵՐՈՒԹԻՄԱՐ ՄԱՐԿԵՎ ՄԵԿՈՅԻՍ ՏԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԱՅՈՒՄԵՐԻ
Մարտ 3, Կիրակի, ժամը 20-30ին Սիլվանիտի սրահը
Կը նախագահէ՝ Կ. ՓՈԼԱՅԵԱՆ

Կը խօսին
ՅԱԿՈԲ ԻՍԿԵՆՏԵՐԵԱՆ, ԱՄԱՏՈՒՐ ԲԵՐԿԵԱՆ, Կ. ԹՈՒՄԵԱՆ
Ունկերութիւն անմուտակի գրագիտին մէջ երկագրութեամբ հաղթ
Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին
Տիկ. Ա. Կարապետեան, Տէր և Տիկ. Ֆ. Հրաչեան և Վ. Հաւայեան
ՄՈՒՏԻՔ ԱՋԱՏ Է

Նոյն օրը, առաւօտան ժամը 10-30ին հոգեհանգիստ Սէն-Լուի Եկեղեցին, - այս, խորակաւ աչքելութիւն Շ. Նարդունիի դամբանին։

43ՐԴ. ՏԱՐԵԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹ

ՀԱՅ ԱՐԻԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓԱՐԻՉԵԱՆ ՇՐՋԱՆԻ

Կիրակի Մարտ 3, կէսօրէ վերջ ժամը 14-30ին
Salle de la Chimie, 23 bis Rue Saint-Dominique — Paris (7e)

Métro Invalides
Խաղմանիդարան

Փարիզեան շրջանի խմբակներուն և խմբակաւորներուն կողմէ
Մասնակցութեամբ

Արիներու, Արեւելահայեր, Գաղղիներու և Թեւիկներու
ԽՆԱՄՈՒՄՈՒ ՈՒ ՃՈՒՅ ԵՄԵՏԱԳԻՐ

Սկստական երգչախումբը կը ներկայացնէ խաղման երգեր — խաղման գաւառ խմբակներուն և խմբակաւորներուն կողմէ — Հայկական պարի, - Սկստական ներկայացումներ — Տղամեծ և տնտեսներ սկստական կեանքէ

Միջնաբարին պիւնի և ցուցադրութիւն Միութեան գործունէութեան
ՄՈՒՏԻՔ 15 ՅԵՐԵԿ

ՇՆՈՂԱՅ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՄՈՒԷԼ - ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԵԱՆԻ

*

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍ

Վարժարանի սրահին մէջ
26, Rue Troyon — SEVRES
Շաբաթ, Մարտ 2, ժամը 20ին սկսելով

Նախախումբ
« ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐԵՎԱՄԱՐԿ »

THE ARMENIAN SUNSHINE

Ամանկալմբ — Վիճակահանութիւն

Տեղերը առանձին՝ հեռաձայնով 027-18-28

Ստանալ՝ Ե. ԳԵՂԵՐԵԱՆ

ՄՈՒՏԻՔ 25 ՅԵՐ.

ԼԻՈՒՆ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽԵՂՈՅԻ - ԽՐԱԽԱՆԻՔ

Սալաթ Նոյն առաջախումբի մասնակցութեամբ

ու Նոր Սկրուիլի Արշակաւոր պարտաւորէ

Կարմարեցուցեամբ Հ. Յ. Դ. վարչապետի Կոմիտէի

(ՓԵՏՐՈՒՄ 18Ի ԱՌԹԻՒՒ)

Ազգ. Տան սրահը, Կիրակի Մարտ 3 կէսօրէ վերջ ժամը 3-30ին

275, Ռիւ Պալալ, Լիւն քրդ

ԼԻՈՒՆ

Ե Մ Ա Ն

Ի ճաշատ Իս Մալիկոյի

ՀԱՅ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՇՆՈՒԹԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ

ՍԵՐՈՎԼԻ ԱՐԲԵՊՍ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

Հայրապետական Պատուիրակ Արեւմտ. Եւրոպայի Հայոց

Սիրայոյծար մասնակցութեամբ

ԼԻԶ ՍԱՐԵԱՆԻ

(Խաղման և փրանսիական երգերով)

Երեւանի, Մարտ 4, երեկոսան ժամը 20-30ին, Իս Մալիկոյի
բաղաւորութեամբ արշահն մէջ

Տոմարը կը ցուցնէ Իսկի Եկեղեցւոյ Յանգիստի կողմէ։ Կարելի է
ստանալ նաեւ արշահն մուտքին

Արշակունյաց

Որովհետեւ ամենուրեք ձայնը կան

644 52 00

Համարդոյ ազգայիններու գործակալութիւնը

հետ: Պիծունոտա մաս կը կազմէ վրացա-
ան Հանրապետութեան և Արխագիոյ ինք-
ավար շրջանին ծոցը կը գտնուի, Սեւ

ՄԱՆԱՅԱՆ ԵՐԱՊԻՏՆԵՐ

Դ.

ԷՏԿԱՍ ՄԱՆԱՍ

Օ

Երբևայտմ, միջնասակ, փայլ առա-
ծարք փորձարկել և տիրացար անձառու-
րութիւն մը, կարելի է դաշն նկատել Նա-
նայետ մեր երաժշտութեան, որ սեռաւ
Պրլա 1905ին, ինտուստանայ րաշտ չէ-
նկուտ տարեկարծեմ մէկ որ ստալ:

Մաւարքո Մամաւ կը կոչենք զինքը:
Շատ աւելի կանուր քան մեր աշխու
Նայրենի յառաջագէմ երաժշտութեան, Մա-
նայտ որ սկզբնական շրջանի իսկ կը որս-
նորք արդիականութիւնը զաւանդարմ
ի նաւորեմ, ինչ որ քաղաքիկ երեւոյթ
է մեր երգչանմանքը զաւանդարմ մէջ:

Խոսեմական ուստար ստալ մէկնակի,
Մուտար Մուրաշէկան զարգացման մէջ,
մաւաւանակ կը հետեւի կարճատա -
մեան, մէկ քանի տարեկան Մուրաշէկ մէջ
ուստարանքով զաւանդարմ և ան-
տանի երաժշտական արտաւոր, որ
մերաւանակ Պրլա, որ կ'ըլլայ իր գոր-
ծանէութեան օրարեմ:

1900ական թուականներուն արդէն հե-
ղինակ է չարք մը գործեր, զաւանդա-
նկարչութեանը և հաճախակ անոր որ
ուստալ է իտալացի երաժշտութեան. ժամ,
իր հաճախ գէղար քաղաքական զարգոյթ
անքանի է արդէն իր սկզբնական գոր-
ծերուն մէջ իսկ որոշք ունին զաւանդար-
ման երաժշտար արտաւոր մը ցարգաւոր:
1912 թուականին Լալպիլիկ Փալար-
Բոփի հաճախանալ ճարտարակերպ աղա-
րքեր է որ զաւանդի չարքեր, իր երգա -
ցանկերի մէջ անտանի պատկան ալ ճարհե-
լով, աւելի ուշ՝ որիչ չարք մըն ալ երեք
կարտերով (սոման, գեղախակ երգ և
մազարիքա):

Ջինքը Ժամէն ճանչցայ և աշակերտեց
իրեն, 1920 թուականին: Այլ շրջանին է
որ կայանալ էինք Պրլայ մէջ երաժշտու-
կան միութիւն և որ կաշուէր Ալլուստա-
տալը:

Դուր ունեցանք նաւապատմար մը, Յա-
րութիւն Միւնանանի գեղարարութեան
տակ, ինչպէս չէնքինք նաւարդ յօղաւա-
ծով, որու կարգին կայտնեցաւ նաեւ
երգչաւանդ մը, ուստարեմ և գեղա-
արարութեանը Մամաւոր: Այլ երկու ու-
ստարչեկերք անական կանաւարք փար-
ձարութեանը կը ստանալին, անանքին
կարգին իսկ, և որոմհետեւ զաւա-
րարարեան անքան զարգացմանք օժ-
տաւան էին երկուքն ալ, կարճատա-
կան յարգի մը մէջ ստալ մեր ինու-
թիւնը: Անեցաւ քաղաքան Կոնքիւն ճը-
ւալարեմուն, և 60-70ն չափ հարգեմ,
րալոր շար:

Նաւապատմալ էր նոյնիսկ ճարպիկ -
տալեման (արդէն) զարգեմարք մը:
Սուտար էր փորձերք անիկ Կոնքիւնին

Խաւանի փարձարեմի արտէր, անտար-
նայ արտարութիւն անդերկով:

Պրլայ մէջ այս յանդարտաւ երեւոյթիւր
կը չէնքինք նախ 1912-14 թուականին
Կոմաւալ զարգաւար, և յետոյ իր
էլիք Սամիլան կարճալ երգչաւանդին
փորձերը Ժամանակաշրջանը:

Մաւերեանայ երաժէշտ մը չէր կախա
Մանա: Իր ուստարը սաւմանական
էր: Արդէն իր կոմաւաւան երգերէն,
արտելիք հաճաքիկ ճարպիկ մէջ զուր
զաւանդակ զարգաւարեան գործեր, ինչ -
պէս Սէն Մամին երկինքանար, Վիկան
Տիւնիկ Սէն Կրիսթոփի Լիճմար, Շու-
մանի Գնչուներ, Փօրիկ Գալպար, Վալ-
Ների Վէտ Ժամբար և վերջապէս Ռա-
նալկերի ժամադրարք ճարպիկ, այս
րալորք նաւապատմարի ընկերակցու -
թեանը:

Երգերուն թարգմանութիւնը ստանալ-
րի ժամոյ կը կատարէր քանաւանք Վիգոր
Կապարեանը:

Կերպիկ ստաւանքը անիկ ունեցի
փորձերք արտաւոր իսկական մայրեկներ
էին:

Այլ շրջանին Պրլա կը գտնուէր Գրեգոր
Միւնի որ իր կարգին ճաշ երաժշտութեան
նարեւան ճանքերի մը կը պատաւա -
տալէր:

Կը գործարար թէ ինչպէս ճաշ աղար
կերպին իրաւեցիկ վերջիւլակ հեղինակ-
նարեմ արտարեր որոշք նախապէս երեք
քան չէին:

Կէն զար ստալ Պրլայ ճաշ երկտաւար
զուրեման կողմէ իրաւորեման այս կող-
թը և արուն նաւապատմարեկ կէր
րալարեմանը աշխու սփերիկ ճաշ երա-
ժաւանայ շարժումին հետ՝ Կ'անդարաւա-
նանք թէ որքա՞ն ևս մնացան ևս այս վեր-
ջինները:

Խախա Մամաւի ճանքերով և քան իր
ճաշակին և զուրեմաներուն ճարհեմ է
որ ստեղծ ունեցաւ. պատմական նաւապա-
տիք շարքեր - նաւապատմարեկը 1922
Յունարար 20ին (Մոնիկան երկրորդ օրը)
Բեքա, վալիլիքէ Բալարեմին մէջ: Թուա-
կանի կէտի չարքի ստալ կարելի չէր
արդէն ստանալ զանեկ:

Յալալարեմ ստալին կարող էր Կոմ-
տար Եղբոր ճարպի, որով ևս նաւապա-
տարք փորին էր արդէ կը զեկարպերին
Միւնանան և Մանա, այս երկուքն
սերտ զորանկարչութիւնը ապաւովան էր
թաւարին յաղորդարեմ:

Մանաւի ճարպիկ փորչարպիկացան,
և իտալապատմարեկն արշաւան մէջ եր
մը քաղաքեկան կերպի ճարպիկ տակին
ուշ, միջեւ իսկ զիտար կողքին մէջ, որ
այլ շրջանի կը կերէ ճաշ Լիլի անտար,
միջոտան սեղարք երկտաւարութեան
կողմէ:

Յալալարեմութիւնները փայտեկան:
Կեւ աշքեւ ստեղծ է անոնցմէ միմը գե-
տարեւան կողքին նաւապատմարին դրան
թալ:

Երաւոր փորչուցաւ ստալայն:
Բեկալանայ շարժումը, Իրիկիկ աղար
և Պրլայ անտարը միջոտիկ ինչ տակին

այս երաժշտական շարժումին: Երկուտ -
նայեկերք մը սալ մը կը լինէին Պրլայը:

1923 Նոյնեմբեր 23, երեքշաբթի ու-
ստաւ զալպի Մանաւի, անտար, ճարպի
վերջին զաւար, ուղարկարեւանք: Նոյն
իրկերով չարքեւ մաւալ իր քարմաթիւ
երկտաւարներուն հետ:

Այլ շրջանին անտարանի յիշատակը
ստալայն փաւ կը մնայ ստալաթիւն ան-
ձերտ ժամ:

X

Խախա Մամաւի ճարպիկ երեք յար-
եւ և մանաւանք թեկեղի ուստար ճաշ-
արքալ, ուղարկութեան ստալայն կուտ
Պրլայ մէջ ինտուալ թրքական երաժշ-
տանքի տարեկաններ:

Ճարպիկներ զինքը իրեն ուստար:
զաւանդական ճարպիկ (ճարպիկ), ինչպէս
նաեւ իրը զեկարպ, և ի. Թրքուհիներէ
րալարեւան երգչաւանդարմ տաւա ճա -
մար, այս անոնք Բեքական շրջանիկ
մէջ: ճարպիկ անոր որ մէջ զարգաւոր
թաւան է իր մարմն Բեքական թեկեղի,
ստալայն աղարկարմը զարգաւոր ճարպիկ
ստալ, ինչ յետոյ վերջ արտար էր իր
պատաւարին:

Մանա ստալայն յետ ուստարի: Կը: Կործ-
էին իր զուրեմաների յալպ ինտուալ:
Յալալայն իր երաժշտական յիշատակը
և հեղինակութիւնները մալիկ մէջ ճաշ-
կարպիկն ժամ ճարպիկ զարգաւորմ յի
չէին, ստալայն անտար րալարեմար և հիւս-
ցոյ ճարպիկներ զարգաւոր: Երբ ճար-
պիկներ թէ ինչ կը մաւալէր անոր ճար-
պ, ու կարէ և իմաւապալի խաղար արա-
տանք. Կ'սխալ թէ ինչ կ'ըլլէ, և ինչ որ
կ'ըլլէ շատ լաւ է:

1923ին յետոյ կը սկսի Պրլայ մէջ և -
րաժաւարան շար շրջան մը, ուր Մամաւ
միշտ ինչպէս է: Երկար տարեկան կը
ստանանք Մարը երկեղեկայ Պալանի երգ-
չալարեմար զեկարպարութիւնը, իր գործերն
այլ յալալայն իր նաւապատմար:

Սաւեք իմ երկու շարք զաւանդի ճա-
մար, յալալայն թաւանի մը, Նուրաւալ-
նայի ճարպի ստալ մը, երկու մեկեր
կը: Գոյանեմանի խաղարեմար յալալ, զա-
ւանդ ճարպի ստալ արուն: Խիշմալայն կողքին
կարճ տարաւորութեանը ներշնչումէ ճը-
ւալալ անոնք գործեր, յալալայնի խաղար-
ներ, Գոյանեմի ճալ Մաւեք, և ալպի:

Ներկանայի և նաեւ պատարք մը, ու-
րուն մար կերպարեմ մաւալար մէջ մէկ
երկեղեկանի երկեղեկութեան, իսկ ինչ
ստալ հեղինակութիւն է:

Ճալայի է ստալայն յիշատակ թէ իսկ -
թերուն և անոր յարգարարեւան կարճ-
տալեման զարգաւորութիւնը յուշէ ճար-
պիկներ մը, որով կը ստալ անոնք յա-
լարեմար զարգաւորութիւնը գործեր իր մնայ
ստալայն իրեն երկեղեկանի երաժշտու -
թեան զերեկեկ ճալ: Երբ նախորդ ուն-
եցանք վերջիւլակ անպատմութիւններ:

Մանաւի հեղինակութիւնները ունին
ընչ ճարպիկայն թարք գործեր: Կը սկսի

ՆԱԿԱՍԱՆ ԿԵՐԱՐԻ

ԺԵՆԵՒԻ ՄԵՋ

Վերջին վեց ամիսներու ընթացքին,
Ջուլիեթիկ և յալալայն Ժուլիեթի ճաշ
պատարիկ կրտսերին և արդիական կան-
քը, սխալ մը զարպի յարգարարմար
կերպ, ճարպիկ մեր շար Կոնքար ճար-
Դուրիկ մար: Վերջ - Մանաւիկներ իրան
խաղարարութեան, իր քաղաքեկան
հարկար և մաւալար պատարարութեան:

Իր կրտսերանոյ ճարպիկները, ինչպիսի
ստալեկանի կանոնարարութիւնը և որ ստ-
ալ հեղինական զաւալարութեանը զա-
րգիկան անպատմարեւան մաւ արտար -
թեան կ'ընդունուին, յալալայն եր-
տաւարեկան կողմէ:

Երբ յալալ ստալեկան և ուստարեւան,
նաեւ թէ մը անտարեկան անտար ճաշ
չիտանք անտարեկան, իր ճարպիկ ու փո-
ճար, ճարպիկան զորանկարչութեան իր
կարպիկ, աշխատանքի զարգաւոր չէ
թաւարիկը Դուրիկ մը: Վերջ:

Սաւեք զորանկարչութեան յալպիկ երկեր:

Նաւապատմարին զարգաւոր նոյնիկ զարգ
մեկերի մը, անոր զարգաւորեման մէջ ա-
րդ անանքին ճարպիկանութեանը, իր
զարգաւոր թրքականութեանը և ճարպիկ
թարքեւանք:

Իր ժամանակաշրջանին ճարպիկ Մամաւ
կարպ յալալ զաւալարեւան կարպիկ, թարք
կարպ նաւալ ընչ ճարպիկացան և ճարպիկ
զաւալարեւան կարպիկ:

Պատճառը շատ պարզ է, քանի որ իր
հեղինակութիւններուն մէջ ստալեկան
զարգաւորեւան է զիտարեւան, ճարպիկ-
ման մէջ իր փիտաւարը և արդիական
նաւապար, որուն զարգաւոր ճարպիկան
սիրտարարով, թարք յալալարեւան զի
մը նաւալ ստալ ունի, որով կը որ անոնք
մեկ է կերպ մը ճարպիկարարեւան,
մաւալայն մեր մէջ, երբ կը նախընթաց
պարք և անտարեկան:

Իր ճարպիկ ճարպիկարեւան մէջ ին-
քիկ թաւարիկ մարգը որ ուշ մէկ զա-
պատարեւան է:

Սփերիկայն երաժշտութեանը մէջ Մո-
նա թեկարպիկ անոր մը անիկ, իրեն ի
ժամանակին ճարպիկան արդիական փո-
քիկութեանը իր գործերը անոյն մէջ թար-
պեւ, որուն մէջ հեղարք մը կարպ Գոր
այս մէջ թեկարպիկ ճարպիկան մաւալար
կը զաւան իտալացի Թաւալիկ:

Խախա Մամաւի արտաւորեւան և Սմիկ
Գրեգարեան, Գոյանեմի Կարպարեան,
Պալաւայն հեղինակ Սփերիկ Գարպեան
նաւալան, ինչու և շատ շարք:

Ճարպիկ և սիրտարեւան երաժշտա-
րուն կը մնայ նաւալ և ճարպիկար -
կանալներ իր գործերը, որպէսզի մա-
մանար չարպի զանալը մաւալարեւան ստ-
լու և յաւերթանայ հեղինակին անտար:

ԱՐԼ ՊԱՐԹԵՐԵՆ

ԵՐԱՌԵՆԴ ՕՏԵՆԵՐ

ՏԱՆԵՐԿՈՒ ՏԱՐԻ

ՊՈԼԻՆԵ ԴՈՒՐՈՒ

1896 - 1909

ԷՐԿԵՐՈՐԻ ԳԼՈՒԽ

Յետոյ զիպաւաւոր լալեկեր թէ մարգ
ստեղիկ է եղեր զրեկին իր այս ստան յի-
շարքի թէ ուր, որ մը ճարպիկան մէջ
անոր երկարարք ուստար անտար էր:
Երկեղեկայն ուղեկին իրեն ինքնական սո-
նալեկան էր ընկը մերթն:

— Երբ զրեկ մը զանեմ՝ Կ'աշխատմ,
րաւմ էր:

Յետոյ, ճալի Էֆնարի Էրիլիլիլի Գա-
րիկ մաւալար ունեցան ինչ պարպարին
պալապար իրաւորեւան ու ճան քալա՞ր, ուր
րաւալան ժամանակ մնայ կարծեմ:

X

Արիկարեան ստալայն երկարուր էր երբ
նար Կեմալի տալպին թիր ճարպարեւան -
ուցաւ Լեւանի 1898 Յունարար մէկին,

Լեւան Բալալանի Նալորութեան տակ,
որ յալալարեւան Փարիլիկ Լեւանի ճաշ
նաւապատմար է՝ այլ ճարպարարի և
թեան ճարք ստանալեւան ճարպ:

Այս տալպին թիրին մէջ Կերպարին
Երալ Յալալանի իր Մալար ճարպարարին
ուղարքալ օրարով, Արիկարեան որ իր
ժամանակակից պատմութեան Էրիլիլի
ըր Կերպ, և՛ իմ Արիկարեան Յիշատակ-
ներդուր և վաճաճ ժամկանաւոր և
մերթնակ Լեւան Բալալանի (Լ. ճար -
Թաւանի ճարպարեւան) իր մէջ անտարե-
լիկ ճարպարարով՝ Կարպար ճարպիկ -
գործ:

Շար Կեմար տալպին թիրին իսկ խա-
նալայն ընդունութիւնը իր գտար արա-
տանքանի ճարպիկան մէջ: Պրլայ ճար-
պիկներ իր աշխար և կը վերանշերք ստանք
ճարպարար:

Արիկարի ուրախութիւնը չափ չունի,
իւր երաժշտիկ մէկ էր որ մերթնակ Կի-
րաւանալ, երեք զիտարը նաւալալ -
ներէն մէկ, որով ճարպիկ կարպարեւան մնա-
ցանք մը Ներկանայ կաւալարութեան մէջ:

Երկարուր ճարպիկներ ժամանակը
ճար ընդունութիւնը իր րաւալ այս աղ-
պարին, զարպան և թարգալանի ճանչե-
լին և կարծեմ ճանի մը թիր յալալ ան-
տար, Գոյանեմ և Կերպարեւան թիր
մէջ, Երբ Կեմարի թաւալարեւան
թիր երեք ճարպիկար անտար, ինչ որ պատ-

կուրիկ քան մը իր ճարպիկան ճարա-
տարեւան իր ճարպ:

Խալպ աշխար մը մը անտարիկ Արեւան -
զրկու ճալ զարպիկ յարպարեւան, այլ -
կոնքեւան, անտարիկ ստալայնի մը
ճարպարեւան, և Կեր Կեմար ճի ճարպ:

Ինչ կը պատահան:

Իր ճարպարեւան մէկ թիրիկ ստալ մը
վեպ մը Արիկարի թիրիկ ճարպիկ Կեր-
պարեւան անոր ներքեւ, իրեն հեղինակի
անտար Կերպար Փալարի ստալարեւան
Արալիկ թիր երեք զարպան զերեկեկ
էր մը ճարպիկար զարպարեւան և ճա-
տար ճարպարեւան իմաւալար ճարպար
թէ ո՞ր ճարպիկ զերեւ ճարպարեւան իր աղ
Պարար անտարիկ տակ:

Նախիկ Արիկար ու և չէինք Գոյանեմ
ո՞ր ըլլար, որովհետեւ Գոյանեմ ար-
քալի Լեւանի՝ Բալալանիկ զարպարեւան
է: Երկար Կերպարեւանի մը Գոյանեմ
պալապարեւան:

— Ճարպիկ Կոմաւալարեւան ըլլար և...
չէ՛ր անպատմաւ Արիկարիկ և զարգա-
թիրեւան Օտանիկ և...:

Վերջապէս անին մարգ Երկար -
թիրեւան մէկ կը զարգար:

Բանի մը թիր եւրո՞ր վեր կը ներկա-
յալեկը Արեւանարիկ մէջ ճարպիկան
ստալ մը որ Կերպարեւան զարգաւորե-
ւան ճալ մը ճարպիկ զերեկեկ անտար
չէրքո՞ր: Երբ անտար զերպարարեւան ճար-
պարեւան զիտարով, կին, Էրիկ մարգ

(49 - Երբ.)

ՇԵՐԱՐԱՐԱՐԱՐԱՐ ՃԵՐԱՐԱՐԱՐԱՐ

ՁԵՆ ԿԵՐԱՐԱՐԱՐԱՐ

ՓՈՒԱՆ ԾԱՂԵՊԱԱԿԻ

Խաչիկ ՏԵՈՒԷՐԵԱՆԻ մահուան առթիւ
Պապեան ընտանիքը, փոխան ծաղիկապա-
կի, 50 Փր. Կր յուրիկ Կապույտ Խաչիկի
(ստանալ Վառապէն) և 50 Փր. Վառա-
պէի բարգաւաճման:

ՆՈՒՐՆԵՐ

Այն Շումիկի Հոգաբարձութիւնը շնոր-
հակարարական առաջած է Հետեւեալ
նուէրները փոխան ծաղիկապակի Յարու-
թիւն Բաշալեանի մահուան առթիւ:—
Աստ. Ճապարեան 200, Մ. Ագեյան
100, Միքայիլ Ճապարեան 200, Միքայիլ
Յարութեան 50, Տիգրան Զէքեան 30, Բա-
շալեան ըստ 300 Փր.: Փոքրիկի Յակոբ
Մանուէլեանի մկրտութեան առթիւ. Պ.
Մահակեան (Տէսիւն) 200, Զօպեան (Վի-
էն) 100 Փր.:

ՇՆՈՐԱՎԱՍԻԷ

Կապույտ Խաչիկ Վիէի վարչութիւնը շնոր-
հակարարական առաջած է, իր զրոյ-
րոյցի շնորհ Վեռնայ զոմարները:—

Այդի Տիկին Կարապետեան, իր ամուս-
նայի Ղազար Կարապետեանի մահուան
Բ. տարեկիցին առթիւ 25 Փր. Խաչի 30 Փր.:
Սողոմոն Թրչիկեանէ, իր աղաքներին
առթիւ:—

×

Իսիկ Հայ Մշակութի Տան վարչութիւ-
նը շնորհակարարական առաջած է 50 Փր.
Պր. Գրիգոր Ուզունեանէ եղապար Մի-
նասեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղ-
իկապակի:

GÉRANCE LIBRE

RUE D'ABOUKIR

Emplacement libre ordre
Ecrire à l'adresse du journal qui
transmettra

×

ԱՉԱՏ ԳՈՐԾԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ռիւ. Կապույտ

Առաջադրուող զրոյցի վրայ:
Գրուող զիմէ Վառապէի, որ կը փո-
խանէ:

ՅՈՒՇԱՏԵՐ

ՏՐԱՊԵՉԻՆԻ Նահանգի Հայրենակա-
կան Միութեան անդամական ընդհ. Ժո-
ղովը այս երկուշաբթի, (Մարտ 4) կէ-
տօրէ վերջ ժամը 3ին Հայ Մշակութի Տան
մէջ, 17 ռուպլէ: Կը խնդրուի Հայրեն-
ակիցներէն ներկայ գտնուիլ:

Imprimé sur les Presses

DU JOURNAL «HARACHE»

83, rue d'Hauteville 75010 Paris

ՄԵԾԱՐԱՆՔ

ՇԱԽԱՐՇ ՆԱՐԳՈՒՆԻՒՄ

ՆԱԽԱՆԵՐՈՒԹԵԱՄԻ ՄԱՐՏԻՅԵՒ ՄԵԾԱՌՈՅԻ ՏԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԱՌՈՒԹԻՒՆ
Մարտ 3, կիրակի, ժամը 20-30ին Սիլվանիսի սրահը
կը նախադաշէ Կ. ՓՈԼԱՏԵԱՆ
Կր խօսի

ՅԱԿՈՐ ԻՍԿԵՆՏԻՐԵԱՆ, ԱՍՏՈՐԻ ՔԵՍԵՆԵԱՆ, Կ. ՅՈՒՎԵԼԵԱՆ

ՄՈՒՐԱՏ ՌԱՓԱՅԼԵԱՆ ՆԱԿԻՆ ԱՇՏԱԿԵՐՏՈՅ ՄՈՒՐՈՒԹԻՒՆ

ՌԻՆՏԵԳՐԱՆՏՈՒԹԻՒՆ ԴԵՊՈՒ ՍՈՒՐԳ ՂԱԶԱՐ

ՎԵՆԵՏԻԱ, ՋԱՏԿՈՒՆԵԱՆ ԸՈՒԹԻՒՆ

PELERINAGE A SAINT LAZARE, VENISE

ԱՊՐԻՒ 13, 14, 15

ՃԱՄԲՈՐԳՈՒԹԵԱՆ ԿԻՆԵ Է 395 ՖՐԱՆԿ

(որ կ'աժիպի ճամբար ծախ, ճաշ, պանդոկ, ապահովութիւն)

Մեկնում Փարիզէն՝ Ուրբաթ երեկոյ, Ապրիլ 12ին, Կառ տը Լիւմեն
ժամանում Փարիզ՝ երեքշաբթի տառու, Ապրիլ 16, ժամը 8-30ին
Ճամբարը փոխան ժամրամանութեան և արձանագրութեանց ճամբար
Հեռագրի վրայ Հեռագրի Հաղորդութիւն:

— Dr. R. Ter-Davtian, 605-81-76

— M. E. Der-Agopian, 970-60-26 (après-midi)

— M. A. Calenderian, 508-58-72 et 607-55-32 (Samedi, Dimanche)

— Հանդերձ ծնողք 10էն 15 տարեկան փոքրերուն՝ ղեկը 10 առ Հարկը

43ԳԻ. ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿԱՌՈՅԹ

ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՄՈՒՐՈՒԹԵԱՆ ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՇՐՋԱՆ

Կիրակի Մարտ 3, կէտրէ վերջ ժամը 14-30ին

Salle de la Chimie, 28 bis Rue Saint-Dominique — Paris (7e)

Méto Invalides

Կազմակերպում

ԾՆՈՂԱՅ ՄՈՒՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՄՈՒԷԼ - ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆԻ

*

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԳԻՍ

Վարժարանի սրահին մէջ

26, Rue Troyon — SEVRES

Շաբաթ, Մարտ 2, ժամը 20էն սկսեալ

Նուապոլիս

« ՀԱՅԿԱՆԱՆ ԱՐԵՒՈՐԱՅԻ »

THE ARMENIAN'S SUNSHINE

Ամսկնկայմը — Վիկտորիանոս-Իլին

Տեղերը ապահովել Հեռագրի վրայ 027-18-28

Պահակ՝ Գ. ԳԼՋՐԵԱՆ

ՄՈՒՐՔ 25 ՖՐ.

ԳԱՐՈՒՆԸ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ՄԱՐՏ 23ԻՆ ԱՊՐԻԼ 6

ԱՊՐԻԼ 10ԻՆ ԱՊՐԻԼ 24

ԳԻՆ՝ ՓԱՐԻԶԷՆ - ՓԱՐԻԶ 2280 ՖՐ.

Այս գինն մէջն են:—

— Երբայց օգնականային տուր
— Բնակութիւն երկու խոցիկն սենեակ (բաղնիք) և ԱՐԻՎԱԿԱՆ
ՓԱՆՍՈՒՆ՝ Մոսկուա և Երևան, Ա. կարգ:

Դիմել գրասենեակ՝ ժամրամանութեանց և պայմաններու համար:

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

SONIA COUNRYANTZ

TRIM VOYAGE

MONDOTOURS

2, Rue de Sèze — PARIS (9e)

Téléphone: 742-57-84 et 073-30-64

de 9 h. 30 à 18 h. — tous les jours

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Լիւմեն մեկնումը օգնական

VOTRE AGENCE DE VOYAGES ARMENIENNE

agence de voyages SEVAN

50, Cours de la Liberté — LYON — Téléph.: 60-13-66

de 10 h. à 19 h. — tous les jours

ՄԱՐՏԵՍԻՒ ՄԷՋ

JACQUES CHELEKIAN

VOYAGES WASTEELS

87, La Canebière, Marseille tel Téléphone: 62-03-44 et 64-09-49

de 15 h. à 19 h. — tous les jours

Կ Ա Ղ Ա

Ի նպատակ իմ լէ Մուսիկայի

ՀԱՅ ԱՌԱՐԵԼԻԱՆԱՆ ԵՆԵՂԵՑԻՈՅ ՇՆՈՒԹԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ

ՍԵՐՈՎԼԵՒ ԱՐԵԿՊՍ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

Հայրապետական Պատուիական Արեւմտ. Եւրոպայի Հայոց

Սիրաշօթար մասնակցութեամբ

Լ Ի Ջ Ս Ա Ր Ե Ա Ն Ի

(Խաչիկեան և Փրամանիկ երգչուկ)

Երկուշաբթի, Մարտ 4, Երեւանի ժամը 20-30ին, Իսիկ լէ Մուսիկայի
բաղադրականութեան արահի մէջ

Տոմարը կը գրուի Իսիկ երգչուկէն Յանապետի կողմէ: Կարելի է
ստանալ նաեւ արահի մուտքին

ին նախկին փերայ Թորգոմանի արևոտը: Ջուքիակա՛սար մը աշտաւակէ, որ կրնայ իր ընդունիք միջոցներն շնորհիւ հասնիլ քաղաքներուն: Արեւ ոչ միայն շարքիս ճորտ, ամէն կողմի որտաղաւ: — Եթէ գիտե՛ս, խաւան պարտաւորութիւն: Գարգիսն խաղաղ մեկնադրութիւն կուրս-դարձիւն ու մտային դադարէն իր մի մաս-մէջ արգիլեմի կը ցոյցանք մերթ մերթ խոր ուժով ստանալով մէկը որ նաեւ հանգչեցող երեսօտէ՛ք: Բէլք միւսին եւ րաւախքը՝ այլ ուրախութեամբ ապշուցն զրոյն:

Յայտագիր մէկտեղած էր իր երկրորդ մասին էլ, երես դաշմակի եւ երկու խաղաղներու: Տամար դուրսօրէն միւրս — ասորբում ցոնէրէնք մը:

Լուսանալուն ու յստակ առոյնան — թեմար մը արտաւել: Տոմիկի Փայի եւ Սիւնի Ժամի կողմէ, գոյց դաշմանեան շամար զրկ անուան առ միւսի որտար-թեմ: Հաստատեմ ժուրիկն մը կը պիտի խուսափուտիւնն ու մեկնադար-նեան յիշուէ: Բացցուցանէ իտալ: Իսկ խաղաղ ու անխել: Տամարի մը անմ — շատար է որ խուսաղեցի փերայ Թար — գլանակ եւ Սեղաթի Գալարգրեան, ին միջոցը, զոյց ճուճեմունի: Տամար լը-պարտեց: Սեղաթի Գալարգրեանի խա-տարած մըն է անկախակ: Փարկի յա-տաղայն ճանաչեմիկն մէն: Խուսաղութե-մի ստորին ջուրէ՛ք՝ նաեւ տաճական խախտում: Կցան երկուսն այլ ընդե-լալուն իտալապետութիւն մէջ, եւ յայտ քննելով ցոնէրներին փայլմանը զրոյն զորքան ճանաչեմունի: Գրուի գործող — քր հնձարու արտադրէ չէ ընան: Գի-տաղեցը քան մը կայ այլ կուս փոյիճու-նին արտադարած ալիքներուն մէջ՝ փե-րայ Թորգոմանի եւ Սեղաթի Գալար-գրեան փառախալին զրոյնով տակն որ արեւուն զորք:

Ճորտադրութիւն քարտին: Եւ մասնակց թաղապետակց չափն — լոյ՛ ճորտադրութիւն՝ Խուսաղութեան Ժալուն զիկալար Թափֆի Պետրոսեանին, որուն փառելիք եւ անխել՛ աշտանաւ — ին պտուղն է Բաթրայի զա՛նկեմունի խուսաղութիւն: Թափֆի անի զիկալար թաղին յատկութիւնները, որոնց կուզակ տաղան միանալ իր մեկնադարութի փոր-ժանութեամբ, աշտանուր եւ աշտաղայն-ն խախտարար կերպը, ներքին ճշգրիտ կուլիքին ներքուստան զիւր ու զորե-կան տիրապետելու տաւելութիւն:

Արդեօք զորքերը կը բերեցանան անտանձ ճիւղերով:

Ե՛րբ Բարդա խաղաղան ճիւղն այս իր մէկտեղ ընած երա՛շտակ ընդ ընկեր կենսական ցոնէ, անոր աւելի երեսօտը ար տարաբնի ճանցին, կրնակ իտա — դարեան իր աւելի նորին խաղաղին: Թալաւան մարմին, զարմեկ զայն աւելի փնտն եւ կելլանքով՛ յարգում եւ ինքա-յով մեկնադրէ: Կրնանակ նորն տանն շամարանքիկները, փերայ ժալ — ուսն այլ իտալապետակցով իր ճարիր

ՎԱՊՈՅՏ ԽԱՅ

ԽՐԱՆՈՒՄԻՉ
ՉԵՌՆԱՐԿ ՄԷ

Կապոյտ Ուայի Անի-Պուս Բարդայի մասնակցերը իր տարեկան պարտանշոյ-րը կամպարեկումն էր Փետր: Յին, Ա-նիկի ճալարգրադարութիւն ընդամենը քր-թան մէջ, այս շրջ արտէ՛ր ին կուզար հանդիսանալիս: Հայաւանք միւս — լարի մէջ, երկուստայնները եւ տարջնե-րին ու ծիծաղով կ'ապրէին ճարգութե-լով Տաշիկան տաճիկ տանական օրի մը:

Կապոյտ Ուայ Կորեիկ է Տամարի մա-ղորդութիւն ճանաչակութիւնը փայլել կա-մախքութիւն մը, որս մեկնադրիկները զրոյնից կատարակ յաղորդեմար: Կորեմ թէ կուզակ խաղաղ մա-տաղանին անոր մեկնադրիկներն աւելի դարգացան ու ծառայած Տամար:

Ժամը ԼԴին Պետիկանի խուսաղութիւնը Տաշիկանի քաղաքով արգելեցուն ընդա-ցնող եւ խաղաղադող կանաչանքով հանգչեցը քաղաք: Խուսաղութիւն զրոյնից աշտանակ, որեւրեւում կը արգելին, ուղեւորելով նաեւ երեքեկը՛ թարգմանե-լով հանդիսականներուն արտադար — թիւն:

Այս ընդհանուր խաղաղապետութեան մէջ Սեւրանի ընկերներէն չհինը ինքնադու-ն:

Ճանցեցուր աշխարհի աւելի հեռուոր ծա-րերը գտնուող Տաշիկան կերպները, ծա-նոթացեցին Տամար իր երա՛շտակներ: Ու մասնակ, որ Պայիս առ ցոնէրէնը երկուսի զուրիկին չանմեկ՛ զէ՛ք այս խաղաղ եւ զաղաճեմունով զիւր առ-տուած՝ Ե՛րբ Քէօֆէնի Լէօնով զիւրեան չարիք երա՛շտակին: Պայիս գտնուել է տառնական կարգը դարուն աւելի ար-ուեսան ու արտեսանարար քաղաքիցը Խուսաղութիւննա՛ ընդ՛, շիրմաները գտնել մէն եւս՝ քանիւսներին վերադա-րութեան: Սեղիկ արտով՛ Արքայութե՛մ է երաղի: Ուղե՛հետեւ երաղի կը կրնայ երեսմ գոյացելով մեկ որոյնից շարու-տակով նորն թափով յաղաճաւոր քոյտը-րը, քոյտն այլ զիկալակ ըլլուն զրա՛ւոր-տեւ զորքանակ պայմաններ:

Այս յամբարայն իր քանիւսները կ'ովէ թաղապետին արտե՛նքն, սխմայն կը թաղապէ: Հիմա որ թաղը զորս երես մարդերն գիտապարտին յայտարարը՛ Բարդա կը գտնայ աւելի պարտաւոր — խաղաղ: Միտրեկի հեռուորեցուր եւ Մա-րաթի արդիւնի տարեկանութեամբ կ'աւարտէ իր փորձերը: Ընդհանգրպման շրջանը՝ Անիկա՛ն ան պէտք է ջնջորեն ներգալ-այս քննական խաղաղացարք: Եւ զոր-ն փայլել օրէր իր Ուրարիկ երկններու շար-քին անկեանադար:

ԳԻՐԳՈՐ ՀԱՊԱՐԱՊՈՒՄԵԱՆ

Նեաւեանց պարագայը Տաշիկանի ընդ-ժուս Բարդայի հրապարակ զարմեկը, մերթ մերթ եւ մերթ կ'աւարտէ տարեկան խաղաղ զոյգիւններով շրջապատեցին քր-թան:

Ինչպէս որ Շըլ՝ Կարգութեան շրջադե-րակային մէջ քաւան է ճիւղանալիկները շէր քաղաքութեամբ զիւր յառաջ կորե-ր քալլ մը կ'աւարտած են, ու՛մ կուզան են երկուստայն եւ թարձ տարեկան, որ-նուն արգելեցը նիւստիկն իր պայտաւա-րապան ծաղիկն մէջ, քանի որ մաս — շաղկը պայտաւարութիւնները մեծ մա-տալ մ'էլին եւ երկուստայն սերունդին իր պատկանին: Այս կ'ար յատկապէս կենսական ճարք մըն է կամպիկարու — թեան յարտանալութեան տեսակէտէն, ա-նից պէտք է գրանէ հեղաճեմ թաղարը մնացած անտները, կամպիկարութիւնն ներս մտցնել ներկայ կենսակի համապա-տասխմ ծրարներն եւ աշխատանքի մե-կու:

Անի-Պուս Բարդայի մասնակցիկն այս տարական նորուսիկն նոր անտերին զե-տակցութեան փաստն էր: Երեսմ ճարապե-տակ նեաւեանց, կամպիկարութիւն իրենց կենցեղին հետ խաղաղացանուր, ու — խաղաղան կանաղով, ժաղան գոհացելով զիրենք ճնոց ժողովուրդը նաեւ կամպ-կիկարութիւն:

Կարգ Փայիս պարտաւորին էր: Ին-մը լեցուցին Տաշիկան գտնաւորը, զոյգուցիկն ասորգով, թիկնեկներուն նման լեցնելով Տաշիկանաւոր Տալուն արտերը, ցկիկն ստեղծարար թիկնեկով պայմանակներուն կ'աւարտէր զարեւ-տարէն թերեւ Տալոյ աշխարհի իրենս — յաղորդ սերունդներու կամպն օսէլ շը-թաղով պարբերով ապրող օպաները, իսկ Ուր: Արեւունի Պարզեմանի մեկնադրե-մանցուց Սոսի պարտաւորը:

Օրաւան խաղապան Արշալոյ Կորիկան իր արտիկ խաղերը վերջացուց րո-ւով: Ճեմէն միւսիկին Տալ մտցուցուր թիկնեկան եւ քաղաքական ապահովու-թեան եւ զարգացումին շնորհուն է, տե՛ն Տալու պարտաւորութիւնն է օրէն, զ-միւսականը որպէսզ զտեսակներին, օր-բարեմարմ փորքին ապահովանման քր-թաղան զորքին: Ինչպէս թուրքին յայտն է, անոնց նիւթի շնոյ ոչ մէկ աշխատանք ոչ ալ յաղորդեմին: Խաղապան ծառն արտ մտալ զորք մը կ'աւարտէ, մասնաւորապար իր յայտանքն կ'աւարտէ: Միկնադրե-մանք մաս դատախարակութեան եւ անոնց սկիզբունքին հետեւելով, իմ կարողութեան չափով միշտ կուտան քաղաք բնում յա-մանք, գտնալով որ նպատակն մը պիտի մտաղէ:

Ժամը 22ին պայտած էին պիւթին եւ վի-ճակաւորութեան պատճառներով: Կոպ: Ուայի Փետր: Յի պարտանշուցը կ'աւարտէ յաղորդութիւն մը կուս քաղաքական եւ նիւթական, շնորհիւ քոյրը ընկերու — հիններն թափած ճիւղին ու աշխատանքին:

ՈՒՍՈՒՆԻՉ ՄԷ

ԳՆԱՆԱՅԻ ԹԵՐԹՈՒՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԻ ՄԱՍ

ՏԻՆԱՆԵՐԷ ՏԱՐԻ ՅԵՏՈՅ

7.

— Մարտաբլիկ: Չգիտեմ, ինչպէս է գիտեմուն: Մարտաբլիկն էր գիշերը օպիւտմ ասուր, թէն անտով տառն ու ճշգրիտ հիւանդին օպիւտմ տալը: քայն անհրա — մէկս էր, որ իր կերպ ընդ հանդառա — ցեկէ:

— Տառնարին տառնիկ է ջրային: — Այս քայն դարձաւալի տակուն է: Բանք ընտ ցուցե թաղարովին էր կորցրել թիկն: Ինչպէս խաղաղութիւնը, նրա հանգստու — թիկն: Իսկ որ ապշեցուտ էր ինձ: Դե-րք միայն հաղի հանց: Եւ ի՞նչ էր կար-

մուն, ինչպէս մասնակն է, որ անուտ է՝ անտընը հինը գիշեր: Եւ ոչ մի մարդ մտալ, քայնի օպիւտմ տառնարուց, որ չէ էլ զարթնի, երբ անտընը տալը փուլ գայ: անհրա՛ երբ զարթնի էլ, քա-լարովին աւելար:

— Հապ նրա պարտէ՛րն: — Տարբերակն է՛: Ձի թիւղուն, որ մտալ գայ: Մի հեռուաւոր տարածք ունի նրանից: Այս մտալը ընդհանգրպէս ա-մեկնադարութիւն խաղաղեց մէկն է, որ երբեքեկ տեսած լինեմ, հայաւա — թիկնեկն մի անտընը քաւա:

Հանցե մտապայնն ու խաղե մասնակու: — Ուղեւան ու՛ հիւանդանոցի: Է՛, ի՞նչ անեմ: Օպնաւան այս անգամ թոյլ տաւեց ինձ սկիւ հեռուաւորին շրջանը: Անտուս, որ աստուցը զարթնի թիկնեկը հիւանդութեան մասին: Կրնակ չէր այլ զարթեման մէջ թաղին մարդուն մի քանի զիւրէն:

— Բայց ինչո՛ւ, իմաց չի տալ, որ հե-րանդ է, — ընդհանուր Մարտաբլիկ: — Համարեալ է, որ մէնք աստուց խաղաղն է՛նք: Թոյնիկ նրան այս վիճակն մէջ:

— Եստեմ ու՛ թիկն, — ասաց Ջեմ-ման, — որ երկն գիշեր շրջադրեցինք միջոցը մէկի լեռանից, փոխանակ մեկ պարզիկ ու՛տապաւ անկու:

— Ուղեւմ էլ Գալիկին իմաց տալ, քայն թիկնեկը կ'աւարտէր իր այլ մտքն ան-գամ: Երբ հարցրի նրան, թէ չի՛ կամե-

նում, որ մէկն ու մէկը մտալ լինի, — նա նայեց ինձ ամ փայլուն օրի պէս, փա-կեց աչքերը մեղալով ու ասաց: Երանք ոչինչ մը ասե՛ր, դիտա կը ծիծաղեն: Միկնում է զլիկն, որ մէկը ծիծաղեմ: Երբ փայ: Չկարողացայ հասեալով քան ինչուսն է: Շարժակն խաղաղ է կ'աւա-րանէ: Բայց չէ՛ որ հիւանդները անելի մասնակն աներեսակային քանն են խա-տուն:

— Ո՛վ կա՛ հիմա մտալ, — հարցրեմ Ջեմման:

— Ոչ ոք, քայնի տանադրուեալն ու նրա աղակներն:

— Ես խիզոն կը գնամ մտալ, — ասաց Մարտաբլիկն:

— Շնորհակալ եմ, իսկ ես կը հանդի-պեմ երեկոյան: Թուղթը, թէ ինչպէս պէտք է վարուէ, կը գտնեք սեղանի վր-քայ, մեծ պատահակ մտալ, իսկ օպիւտ-մը ինչ անեակից զարգանալն է: Երբ նո-րեց ցուսերն սկսին, տալէ եւս անպայմ — ինչ ունի: Եւ կարելի կ'այնքն չափ իմ հետու կուտմ պահեցէ, թէ չէ շուտ-շուտ կ'ընդունի:

Երբ Մարտաբլիկն ներս մտալ, փաղարկ-ներով ծածկունք անեկող, Բուն արալ շուտ տուա: Գլուրիկ զիւրի մը եւ, պար-բերով արթունց մեղալ, խաղեց իր սուլ-քական անկուսի տար գաւել ուղեւոր, թէն, անպայմ:

— Ա՛, Մարտեմ, եկել էք հայհոյելու

ՉԵՐՆԱՐԿ

ԳՆԵՆԵՐԷ

ՀՐԱՊԱՐԱՊԱՅԻՆ ՀԱՊՈՒՐՈՐՈՅ ՄԷ

ՎԱՍԱՄ ՄԵՅ

0

ՎԱՍԱՄ — Խախտանալութեամբ Է. Յ. Գ. Վայրանի կամիւղէն, Փետր: 19ին, Շարաթի երեկոյ, հրապարակային հարցա-դրաց: Իր անկի սեղանու տեղայն Սոսի-թըր-Սոսիակ ա՛յ Փորթիսանան արահին մէջ, Հայաստան եւ հայ օտարուրը շահագործող հարցերու շուրջ:

Դպրաբակ արտէր լեցուն էր երկուտ թաղմով թեմը: Ներկայ էր նաեւ նիւստիկն ձեւով երկուտ անտարկութիւնն էր:

Իր քայման խաղերն մէջ, Գ. Բ. յայտ-անք թէ՛ հրապարակային հարցադրեցու-ններ կ'երկար նոր էր երեսունութեան մէջ, հեռուաւոր, ան կը արտերի գա-տախաղութիւն եւ քանադանութիւն: Ճոր-ջի կերպը չաղապիկը նիւթական մա-տանից կը դարձնէ անտըն շարժը, չի կերպանաւոր միայն մէկ խնդրի արտէ՛ր, անիկ փուտայ որ ներկայանէ հարցունքն ու աղիկն զիւրեք շահագործող խնդրներու մասին:

Յետոյ, քանի որ քաղեով ներկայ — ցուց մեր մշակույթի անդաւառանին ծանօթ զէ՛մբերէ՛ք՝ Կարօ Մե՛հնար, զայն իմ հրախաղիկ:

Կարօ Մե՛հնար, շուրջ 15 րոպէի ընծա-ցեկ, սեղմ ձեւով ընտրուց իսկ քաղ-նիւթերը, որոնք ստընդիպան անին խա-լապանակ եւ հայ մտաւորային ներկային եւ արարչային ճնոց, եւ ստի՛ք տաւա: Իր ներկայները ուղեւ իրենց հարցունքները:

Ուշադրութ, որ աստուցի քայլէ իսկ ներկայները ընծացը աստի հրաւերին եւ հարցունքները կարուս յաղաղեցին:

Չարաթ փանդը, Սիւրեպի հայ երե-տապարտութիւնը: Հայ Խոսքը եւ անոր յաճման կարելիութիւնները, ներքեւ անոր մասնակը, Հաստատան եւ Սիւրեպի յա-րաբերութիւնները, Է. Յ. Դաշնակուր — թեան զիւրք: Հայաստանի եւ անոր ին-կաւտիկան հանդէպ, Հայաստանի առ-կաւտիկան աղաղիկները կայուն:

Կարօ Մե՛հնար, ամէն է՛ր հարցունքն անտարկական ճշգրիտ տեսակներն եւ անտարկական կերպով, անկարգապօրէն ցուց տալով գիտախաղիկներն ու թիւ — քայունները: Անուշա, կցելով նաեւ իր տեսակները:

Հարցադրուցի անտըն տեսողութեան, ներկայները կը հեռուեցին քաւանում — շարժութեամբ: Նարի է շնչուլ որ, անց դատախարակին եւ ինքու ճանաչան երե-կանիկ կուտայ ականայ քայնապայտելը, անտարկական քան մը կործանուցին եւ հարցունքն հայեկան անուշակ:

Արդե՛ կէ գիշերը անցած էր, երբ հարցադրուցի վարդը հարկապարտեւ, երեկոյն փակէ:

Գ.

արարչութիւն: Միայն մի նեղանալ, որ երկն կամեմէ փողովն չէի կեան, զիւ տկար եմ, եւ...

— Թուրք կամիւղէն հանդիսան: Հինց նոր տեսայ թիկնարդային ու եկել իմ հար-ցեկուր՝ արթո՛ք՝ չեմ կարող մեկ օպու-կար լինել:

Բոսը շնաց զէ՛մբին չոր արտաշայտու-թիւն տալ:

— Իրա՛ւ: Ի՞նչ քարէ էք: միայն չաթ-մեր, որ անհաղաղան լինէ՛ք ինձ քան իմ դրամ զիւ՛ն արէ՛լ ոչինչ:

— Թիկնարդային իր արդիւն ասաց ինձ: Կարծեմ անտըն զիւրեք լինեց ճիւղն եւ կըլի:

Բոսը շարժութիւնը կ'ընէ շրմուքը:

— Ես ինձ հիւանդիկ եմ դրամ: շատ շնորհակալ եմ: ոչինչ պէտք չէ ինձ:

— Լաւ, ես կը նստեմ ինքս անեկտուր, երբ կ'ընդաւորեմ քեզ տանիսն: մայս: Գուտ քայն կը թաղեն, որ կանչել կա-րողաւորս:

— Ուրորն, անհանգիստ էք լինէ՛ք, ինձ ոչինչ պէտք չէ: Ի դուր մասնակ էք կորցրելու:

— Թուրք այլ վիճարկութիւններ, — ընդհանուր Մարտաբլիկն հատու մայրով, — ինչպէս էք ուղարկ ինձ խաղի: Այլ չունեմ, ինչ է: Գտակեցե՛ք ու քննե՛ք, երբ կարող եք:

Է. ՎՈՐԵՆԶ

(Շար.)

Պ. Աւան Տօփիկեան, Տէր և Տիկին Աղաս-Տարօ Տօփիկեան և զաւակները, Տէր և Տիկին Տարօ Նորբեանեան և զաւակները, Տէր և Տիկին Ժողջի Հան- չերեան և զաւակները, այլի Տիկին Սար- գիս Տօփիկեան և աղջկի՝ Սյուլիս, Պ. Մկիթ Տօփիկեան և զաւակը, Տէր և Տի- կին Գաբրիէլ Կոստանեան և զաւակը, Տէր և Տիկին Ժողջի Տօփիկեան և աղ- ջկիները, Տէր և Տիկին Անթի Տօփի- կեան և աղջկի, Օր. Մարի Տօփի- կեան, Տէր և Տիկին Սուրբ Տօփիկեան, Տէր և Տիկին Դաւիթ Տօփիկեան և զա- ւակը:

Տէր և Տիկին Ասաղի Թաթիւեան և զաւակները, այլի Տիկին Աննա Տէրոյ — եան, այլի Տիկին Սարգան Թէշերեան և զաւակները (Ամերիկա), Պ. Գ. Բա- տոնեան և զաւակները (Արմանի), Տէր և Տիկին Օ. Մուրադեան և զաւակը (Ամերիկա), Տէր և Տիկին Գ. Դաւիթեան և զաւակները (Պուլսկոբ), Տէր և Տի- կին Լ. Գեղարեան (Լիբանան), Պ. Պ. Սա- նատար, Պաշտատար Պաշտատեան, ի- թնց զայլը և ընտանիքը (Հայաստան), Պ. Պ. Բաֆֆի Սերոբեան, Իշխան Գեղար- եան, Սեր Ներսիսեան և իրենց ընտա- նիքները (Հայաստան), Տէր և Տիկին Ժողջի Ներսիսեան և զաւակը (Ամերիկա), Տէր և Տիկին Պաշի Պուլիքեան և ըն- տանիքը (Արմանի), այլի Տիկին Գ. Մկիթեան և ընտանիքը (Հայաստան), Տէր և Տիկին Հելլաթ Թաղանեան և ըն- տանիքը (Հայաստան), Տէր և Տիկին Թովհանէ Թաթիւեան և զաւակները (Հայաստան), Տէր և Տիկին Ռ. Կեօնու- եան և զաւակները (Հայաստան), այլի Տիկին Արտանի Թաթիւեան և զա- ւակները (Սուրիա), Դանիէլ Թաթիւե- անի ընտանիքը (Արմանի և Սուրիա), Տէր և Տիկին Անդրանիկ Թաթիւեան և զաւակները (Սուրիա), այլի Տիկին Շաքար Երանոսեան և զաւակները (Սու- րիա), ինչպէս նաեւ ինտիմիները, բարե- կամեցող խոր զաւով եւ ծանօթանիս ի- թնց կնոջ, մօր, մեծ-մօր և աղակալին՝

Տիպիւր Լեւոն ՏՈՒՆԻԿԵԱՆԻ
(ծննդ Մարտիկի Յովսէփեան)

յանկարծական մահը, որ պատահեցաւ
Փետր. 26, 66 տարեկանին:

Թուրքաւարդները կը կատարուի
այս Երկուշաբթի, Մարտ 4, ժամը ճիշդ
16ին, Փարիսի Ս. Յովհ. Միքայէ կնիկե-
ցին, ուրիշ ժամերը կը փոխադրուի
Պանկօ-Քամիւնի (Ամերիկա կարման)՝
գերեզմանատանը, ժամը 17ին տանիները:

Մահազ չստացողներն կը խնդրուի
ներկայ իբրեւ այդ նկատով:

« Ե Ր Ա Ջ »-ի ԲԱՐԳԱՌԱՅՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Միանշէն Տիկին Սոմա Խաչեան 500
Փրանք կը նուիրէ Վատանի իր աղջկան
Անիի ամուսնութեան առիթի Արտաւազ
Ս. Սրապեանի հետ:

Ի ՅՈՇԱՍԱԿ ՏԻՊԻՆ ԼԵՒՈՆ ՏՈՒՆԻԿԵԱՆԻ

Պ. Աւան Տօփիկեան իր կնոջ՝ Մաքրու-
նի Տփիկեանի յիշատակին հետեւալ
նուէրները կ'ընէ —

100 Փր. Ազատամեծմի, 100 Փարթի-
կեան վարչութիւնը ընդունջ երթալով
պաշտարար 15ին արտակարգ ժողովին փա-
ռաքին, կը չարտիք ըլլար արձանագրելալ
անդամները այս Որբաթ Ժամը 21ին
գարգազեղանքային փաշարս տր փէշ
կտար՝ Կ'անուանի ըստ Կանոնադրի տրու-
եալներուն:

Նոյն տնտր առիթի Տիկին Աննի Տէ-
րոբեան 100 Փր. կը նուիրէ Ազատամեծմ-
ին, 100 Պանոշի զարդոցին, 100 Մա-
լուիքի Տան և 50նական Սէլիսթիէի և
Վատանի:

Տէր և Տիկին Պետրոս Զարգանեան Տի-
կին Մարգարիտ Տփիկեանի մահուան առ-
թիւ, փոխան ծաղկապալի 50 Փր. կը
նուիրեն Փարիսի Հայ Մշակոյթի Տան:

— Կ Ա Ղ Ա —

Ի նպատակ իշխ Մուլիմոյի

ՀԱՅ ԱՌԱՔԵԼԻԱԿԱՆ ԵԿԵԼԵՑԻՈՅ ՇՈՒՆՈՒԹԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ

ՄԵՐՈՎԼԻՒՄ ԱՐԲԵՊՍ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

Հայապետական Պատուիրակ Արեւմտ. Եւրոպայի Հայոց

Սիրայօժար մասնակցութեամբ

ԼԻԶ ՍԱՐԵԱՆԻ

(հայերէն և ֆրանսերէն երգելով)

Երկուշաբթի, Մարտ 4, երեկոյան ժամը 20-30ին, իւրիշ Մուլիմոյի
գաղափարաւորութեան սրահին մէջ

Տոմսերը կը գրուին իւրիշ եկեղեցեացի Յանձնարարութեան կողմէ: Կարելի է
ստանալ նաեւ Երանի մուրհակ:

ԵՆՈՐՀԱՎԱՍԻՐ

ԱՄՅՈՎԻՄԻՒՄ — 2. Զ. Գ. ՎՍ. Միքա —
եան երթալով իւր շորհաւարութեամբ
ստացած է Համան Զորարարչական ձե-
նար 50 Փր., ինչպէս նաեւ 10 Փր. Կա-
պուր Ուաշին Կոնտրոլ, Նոտարեան եղ —
բայրերէն (Քրէշիլ):

Հ. Զ. Գ.

ԻՍԻԻ և ՇԱՄԻԼԻ Զատարեան և Ար —
գրեան խումբերու ժողովը այս Որբաթ
(Մարտ 8) երկուսն ժամը 20-30ին իւրիշ
Մշակոյթի Տան մէջ: Ներկայ կ'ըլլայ Գ.
Կի ներկայացուցիչը:

ԻՍԻ — 2. Զ. Գ. Զատարեան Կամիլի
ժողովը այս Հինգշաբթի, Մարտ 7, ժամը
20-30ին, սովորական Հաւաքանքին:

ՅՈՒՆԵՏԵՐ

ԱՄՅՈՎԻՄԻՒՄ Հայ Մշակութային Միու-
թեան վարչութիւնը ընդունջ երթալով
Փետրուար 15ին արտակարգ ժողովին փա-
ռաքին, կը չարտիք ըլլար արձանագրելալ
անդամները այս Որբաթ Ժամը 21ին
գարգազեղանքային փաշարս տր փէշ
կտար՝ Կ'անուանի ըստ Կանոնադրի տրու-
եալներուն:

ՊԱՐՈՐՑ ՍԵՒԱԿ-Ի

ՆՆՆԻՒՆԱՆ 50ԱՄԱԿԱԿ

Պարտաւոր Տիկինն զարմարանի մէջ
Շաքար, Մարտ 16ին:

ՕՐ. ՄԱՐԳԵՍ ԿՍՄԱՐԻ
և
ՊՐ. ՊՈՒՀԱՏԵԱՆ ԻՌԱՌԻ
Անուանացած
Մարտի 17 Փետր. 1974

ՄԱՐՄԱԻ ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ ԵՈՇԱՍԱԿ

Իր մահուան հիշգործող տարեկիցին առ-
թիւ (1969 Մարտ 4), Զարուհի Թորանի
հետեւալ նուէրները կ'ընէ —

Փարիսի Առաջ. Մարց կնիկեցի պար
ճառութեան 50 Փր., Դարցարան Տիկ-
նան զարմարանին 50, Միլիթարան Զար-
բերու զարմարանին (Սուր) 50, Կարիքի
Ուաշ. օգտաւորութեան կապանին 50, Կա-
պուր Ուաշ. օգտաւորութեան կապանին 50,
Ազատամեծմի մատուցի յիշուեան 50,
(ստանալ Վատանի), Վատանի 50 Փր.
Ալիսթիէի 50:

ԱՄԱՌԱՅԻՆ

ԱՐԶԱԿՈՒՐԻ

ՄԱՐՄԱՅԻՆ — Անտարա Երբեմն
Հայ Գայրերը կը ծանօթանան ըստ
Հայրենակիցներուն այս տարան
արձակուրդի ծրարելով:

Գայրերը կը ստանան զարմա-
կանութիւնը իրենց յանձնաւոր պար-
տիկները տանիլ Վարիքի Համ
կանաչալիկ բլրան վրայ, Համին Տի-
քիմ: Հետաւորութեամբ:

Թորիքի 28 քիմ, Վարիքի
բլրան վրայ, Կարմաւարդեան և
նաեւ Հայ մանչերը. Համար ամա-
ռային արձակուրդ մը Հայ կաթողիկ
ճանաչանքու. Հոգաւորութեամբ
Մանչերը կ'ընդունան 9-13 տարե-
կան:

Արձանագրութիւններու Համար
Հետաւորութեան 93-50-91, բայց նորիւ
տրիկի է անձամբ ներկայանալ զար-
բող տեղեկութիւններ ունենալու
Համար:

2167, Avenue des Caillois

13012 MARSEILLE

Արձանագրութիւնները կը փա-
ռեն Ապրիլ 30ին:

ՆԱԿԱՏ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ս. Ներսէս Շնորհալիի մահուան հիւ-
րարարարի զիտարանական երկու-
թիւ Մարտ 27ին Զորհրդարանի օր, Սու-
րի փէշիկեան, Սէն Շամի:

Imprime sur les Presses
DU JOURNAL «HARATCHE»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶԻ ՕՐԸ

GEORGE V

Մարտ 10, Կիրակի, ժամը 15-24

Բարձր հովանաւորութեամբ ՖԻՆԱՆՍԱՆ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶԻՆ
կը նախագահէ ՄՈՒՇԵՂ ԺԵՐԵՆԻՆ

ՅԵՐԵՆԻՆԻՍ — ՊԱՐԱՆԻՂԻՍ

Orchestre SADKO

Ensemble Folklorique Musical Russe

Balalaika et Chants

14 exécutants

Sous la direction de SERGE IVANOFF

և

Կուսակալութեամբ ՄՈՐԻՍ ՎԱՐԻՒՄԵԱՆ

Պար Հայկական և Եւրոպական Խումբերու խումբ
կը մասնակցի ԳԱՅԵԱՆԻ պարաւորները

ELECTION MISS CROIX ROUGE

PROJECTION SONORISEE DE MAGNIFIQUES DIAPOSITIVES

« L'ARMENIE VUE PAR UN FRANÇAIS

Rév. Père FRANÇOIS ZELLER

Séance de projection de 15 h. 30 à 17 h. 30

ՈՒՇԱՐԻՐԻՍԻՒՐԻՆ՝ Նոր պիւնիք և տեղային վրայ պարտաւորութեամբ լսելով
զգայալ:

Սկզբները ապահովու. Համար Հետաւորութեան՝ 985-36-53 և 990-66-28

Կերպարանաւոր տեղանքները դրուուած պէտք է ըլլան ամէնէն ուշ ժամը 20ին

Մարտ 20 փոքիմ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍ

ՎԱՍՆԱՍԻ ՄԷՋ

Կազմակերպած

2. Զ. Գ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՐԻՆԻ ՇԱՄԱՐԵ ՄՈՒՍԱՔԱՆ ԽՈՒՄԻՐԻ ԿՈՂՄԻ

HOTEL CROIX D'OR — Place de la République — VALENCE

Շաքար Մարտ 9, երեկոյան ժամը 21ին սկսեալ

Մասնակցութեամբ

Երկու մեծ մուտքայնութիւն

JACK KOJA et en attraction GROONG

AMBIANCE ARMENIENNE — COTILLONS, BUFFET

1974-ի ՀԱՄԱՐ ԿԱՐՄԱՐԻՊՈՒՄԻՆ ԵՆ

Հինգ ճամբարաւորութեանը հետի՝ շնորհակալ
ԱՌԱՅԻՆ ՀԱՄԱՐՈՒՐԻՍԻՒՐԻՆ՝ ԱՊՐԻԼ 12ին 25

ԶԱՏԻԿ ԷԶՄԻԱՇԵՆԻ ՄԷԶ

Երբ՝ ՓԱՐԻԶ — ՄՈՍԿՈՒՄ — ԵՐԵՒԱՆ նոյն օրը: ԱՌԱՅԻՆ ԿԱՐԳԻ սենեակներ
«Արմենիա» կամ «Երբ» հրատարակչութեան մէջ: Երբապատմութեամբ յայտադրելը
զարմարութի լիւ: Վերադարձի՝ մէջ օր ՄՈՍԿՈՒՄԻՆ մէջ: Նախաձեռն, ճաշ, և
ընթերցել, բոլոր ծախքերով: Գին՝ 2-150 փրանք: (Փողը յաւաքով օգտաւոր
գիններու փոփոխութեան պարագային):

Արձանագրութեանց Համար գինի՝
TRANS TOURS — 22, rue du 4 Septembre, PARIS (2e) — Tél.: 742-77-40
ուր կարելի է ներկայանալ Գ. ՈՒՆԵԱՆԻՆ, ամէն երկուշաբթի, Զորհրդարանի և
Շաքարի կէտերը ետք ժամը 15-18

ՄԱՐՄԱՅԻՆ գինի 2. ԱՐԻՍՏԱՆԵԱՆԻ

11, rue du Bassin - SAINT-JULIEN — Tél.: 93-04-90 et 66-38-92

ՎԱՍՆԱՍԻ ՄԷՋ՝ Ե. ԳԱՊԱՐԱՆԻՆ — ԼԻՈՆ՝ ՊԱՆԵԱՆԻ — ՏԻՄԻՂԻՆ՝ Կ. ԳԱՐԱՆԵԱՆԻ
— ԱՄՅՈՎԻՄԻՒՄ Ե. ՊՅՈՅԱՆԵԱՆԻ

LE NUMERO 0,80 F.

5007 SUF — ԹԻԻ 12.954

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

၀၃၀၁၆၆၆၆ ၆၀၀၀၀၀

« ՄԱՐԱՇԻ ԱՌԻԻԾՆԵՐԸ »

Բ. — Դէպքերը՝ արդէտէն անուշ

Հայկական Եղեռնապատուժի ամենէն
ողբերգական գլուխներէն մէկը կը կազմէ
Մարաշի Ալէտը, որուն մասին շատ բան
է գրուած Հայ եւ օտար ականատեսներու
կողմէ :

Պրոֆ. Սթենլի Էֆրեյմսթոն Քլերի գիրքը վերջինն է եւ ամէնէն ընդարձակը այդ նիւթին շուրջ:

1914թ. իրիկներն Նալբանդյան Մարգարի
ի դեղատոմս գիտեբարձրն մէջ եւ ըստ-
պէս 86-000 Հոգեր: 1923ին ո՛ր հիւանդ
մասերը իր ամբողջ շրջանին մէջ, իր գրէ-
ւ Բաղաշի Առնիմիմըն ռուս հեղինակի
1918ին թաղարի 30-000 Հայերին 24-000ը
վախճանաւ կարաստանները արտօրոշու-
նքին զգույշ Սուրբ: Փառեպաշտի վաղոր-
դայինքն իր ամբողջ վերադարձանքն 16-000 Հո-
գին: Կորուստն իր մէջ կըրտորդ: Սոսկան
Բաղաշի ամենայն թիւհամարը իր ըստե-
ւթման կորուստն է եղած 75000 Հայեր,
որոնքման շրջանի 56-000 զիւղեղայիններն
իրիկն 2000ն են վերադարձան (էջ 51)

Առաջին անգամը չէ, որ Մարաշ աղէտի
հետքերը կրող: 1895 թվյմիտիրին Հայաս-
տանը գոհ կերբային ամեն կոտորածին:
Ջիլիսիայի ապստամբութեան օրերն էին:
Երբեք զինուորները Մարաշին զէպի Հայ-
կան աքոնւերուն իրենց ճամբուն մի-
այ, տեղական մարաշ խոտառին Հնտ
ձեռք ձեռք կը կապակերպուն այդ ջար-

Գրք. Բրբ Նամատակի հր իշէ զայն :
 Ետոյ անցնելով 1915ի դէպերուն, կը
 թիւ թուրերու աշն ամառաստնութիւն-
 ք թիւ վանի Հայերուն պայտաւածութիւնն
 ր պատճառ, որ Հայերը տարաբանութիւն -
 ւն : Վանի դէպերին առաջ, 1915 Ապրիլի
 թիւ 25թիւնէ Հայերը խարդախութեամբ
 ւնաւանդելով ամբողջովին բռնուցան
 րաք : Փոխար եւ Սուլթանիէ (Գոնիայի
 րաք) :

Այնպես էլ իրեն Թուրքերը փորձեցին
 նա տարադրել Պրնտաճաքի Հայերը եւ
 արաւէկ երկու կրօնապետներ զրկեցին
 ծնունդ համոզելու համար: Պրնտաճաք -
 ններ մերժեցին անձնատուր լրջաւ, հե-
 տապար կուռեցին, չարիւրաւոր Թուրք
 զանաւորներ սպանեցին, նոր հերոսա-
 ւորտ մը արձանագրելով մեր ազատա-
 ստան չարժուանքու տարեգրութեանց
 վրայ:

Մերձաւոր Արեւելքի Ամբրիկեան Նպաստատոյց Ընկերութիւնը թրքական հոլրայի բր գործունէութեան սկսած է 19 Մայիսին, Հիւնասով է 15 կեզըննեմը՝ 0 պաշտօնեաներով։ Մեծ միջերեսնոցը գնունէք Տէրիմէէ (Իսթանբուլ)։

[illegible]

0 1 0 1 0 1
 1 1 1 1 1 1

ՕԴԱՆԱԻԱՅԻՆ
ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԱՂԷՏԸ՝
245 ՄԵԾԱԳՈՅՆ

ԹՐԳԱԿԱՆ ԳԻՄԵՐՈՒ ՏԻՄԻ 10 ՄԸ
ՊԱՅԹԵՑԱԻ
ՈՒ ՀԶՄՈՒԹԵՑԱԻ ԷՐՄԸՆՈՆՎԻԼ

Փարիզի քաղաքապետ Կիրակիի յա
րժապ ուղարկել է չափազանց երբ 14
դեկտեմբ, հետախույզ ու ծախսապետ
ընտրել հաղորդակցությունները
երեք թիվների յառաջացող, յառաջ
համար թիվ ՌԻՔԻԻ խոյունը՝ Փարիզի
Օդանավային Քաղաքի Տիսի 10 օդանա
վորանոցում էլ երբեք չէին անտեսող
ուրիշ թիվների համար 10-15 փայլուն
երբ։ Ինչ, էր պատահում Միլիտ, էր
կուսարից ցերեկ կարելի էր եղանակ
եմ ձեռով ճշգրիտ արվածին պատահական
համադրող փայլապետի կալիք, օդանավ
երբ նաեւ՝ եղանակներով էլ կարելի
էին։ Այնպեւ, ժամանակն էր առանձին
հանդիսանալու, որովհետեւ Տի
սի 10, ժամ օդանավ մին էր 2500 հ
համարը ժամանակը ստանդերտ ունե
րի օդանավը Փարիզ-Փարիզ-Լուան ունե
կարելի, երբ Փարիզից զբերելի պատե
կանքը 216 յառեւել համարըներ (ժա
մանակը) անդիվող, նաեւ համարն,
քաղաքացի էլ զերմանալով կրելու հետ
ւանք քրեականական օդանավներն է

Ի. Էյ. Ընկերութեան զործագու

Զօր. Ավերյան Վեդիկոսյանի արչւ տարածակն է, որ 1918 Սկսւ. 18/19 ընդհանրաւ յարձակողականօր օտոնեմը շահանքի զաւծ էր միջին Հայկէլ: Իր րուած էր Կիլիկիաւ, — Ատտակիլի գաւ Սիլիֆայի ո Մարաշ: Ըստ 1916 Սուլայ Փէրի գաղտին զաւծարկի, Կիլիկիա լափին կիլիար միջակին: 1919 Հոկտեմբեր 29ին օրակն: Դաւադիկն տեղ Մարաշ գաւառեւեաւ: Միջանցիկներու կողմէ, ո ռընդ կիլիկիոներուն թիւր Անգլիական զաւծարկ: — Հետեաւագորացող զաւծարկաւ մը, Հայկալաւ Լեյնէին զաւծ էր: Եւ արեւմտեան Հնձեղաւորի ճիւղաւ մը զաւծարկ չորը չոր Հարիւր Հարիւր, Հարիւրիսուն Միջանցիկներ և Ալթեաւցիկներ:

[illegible]

լին: Ճակատադրական դիպուածով մտեղ Հէր մնար ուրրկլիւի անգլիական խումրին, որ Շարաթ օր եկած էր մրցելու Քրանսական խումրին հետ եւ կ'ուզէ պերադառնալ:

Արլաժը տարօրինակ ձևով պատահա-
է եւ կարգ մը երեւոյթներ պատճառ կ'ը-
լան նաեւ որ մտածուի պայթումի մ-
մասին նախքան օդանաւին իյնալը: Ար-
դարեւ զիականքը եւ զիականքու մասն-
կանուած են նաեւ օդանաւին արկած-
վայրէն 10-15 քրիմիսթր հեռու:

Քույրերը ահարկել ինչ ցոյցեր խա-
փառաբարկան արարե՞ր իր փոխուր-
բեան յայտարարելով, զայնքան նմար կի-
նէ՛ր յայտարարած ի մար աղբիւն։ «Տըր-
տուն ըլլալով խաճաճաբարկան արար-
ե՞րու յայտարարութիւնը աշխարհէ՛ն է՛ն
աշխարհէն է՛ն որ արդ տեսնելի եղանակ-
ի փորձ ք ըլլալ արդ աշխարհի պարճա-
նայտարար տալի մարմաւաճառքի ինչ
տեսուն եւ աշխարհ տակն ու վրայ պարս-
քանքի տեսնել արդիւնքէ՛ն։ Անբերկեան զնն-
ելի յամենախորք մըն արդ կեանք է իր
եղանակիւնը ընկեր։ Եղեանաւոր քիչ քիչ
բազմալոյս, ընդամանաւոր իր մասունքի
քիչքիչ ծաղկաւոր չարմախեանք։ Կը
լլայի նաեւ ինչ վերքեր Օրիշէն ժերմա-
ւոր մէկ արարածանքին մէջ էր որ աս-
տարքեր ձերբարկանքին ինչ, որտեղ Պա-
րսաբարկանն աշարհեշխան ցոյցեի մը կը
պատահալինք։

Մեռեալներու թիւը 345 կամ 346 է, որոնց մէջ 11ը՝ անճնակազմէն:

Հարկ է բերել թէ օգնութեանց միջոցները չափ չուն հասան թէն է, ահաւա՛հ՝ ապա ցոյց տալով որ անգամ մը ինչպէ՛ս ալ առթիւներով իսկապէ՛ս վերդիվերդի է, ինչպէ՛ս նկատել կուտան իշխանութիւնները, տեսնել անպէ՛ս մարդիկ որոնք չորձ-բան ձգած կը փութան տեղույն լրաց, այտաւոր հետաքրքրութեան մը վրէժ տալու համար եւ կը խանդաբեն օգնողներին աշխատանքը:

Թուրքիոյ վարչապետը Պիւլէնթ Էճե-
լիթ ազգային սուղ հռչակեց երկրին մէջ:
Խախտած Փոնտիոնու ցաւակցական հե-
ւազիրներ զրկեց նախաւոր Քորուլթիւր-
ի եւ իրիդայէթ Թագուհիին:

աստուին կռուիլ Զրանսացիներուն դէմ»
(էջ 57) :

Մեր կարգին ներդրողների մէջ 1919 չորս-
նեւերեքին առաջ ապահովանաւ ենք եղան
նշանակալից գինւորարկան իշխանութեանը
օգոճէ Սալիէի, Գիւլէյի եւ Սփրի Գի-
ւիթի Թուրք գերեթիւնին ապուտ արձակ-
ան, որն ո՛ր մէկ չաշտուիթան զաշնա-
ւիբ կնքեաւ էր Թուրքիոյ հետ: Ասանք
աշին գինւորարգութեւլը բժմայական բա-
նակներուն մէջ:

Զար լեզուներ կ'ըսեն նոյնիսկ, որ Անգլացիները Մարաշը պարպելու առեն ինչեց բոլոր զէնքերն ու զինուորական պիտոջները յանձնած են քէմալական Թուրքուն, ըսելով.

— Մենք կը մեկնինք: Ուրիշներ պիտի
ան մեզմէ վերջ: Կրնաք պէտք ունենալ
նոյն:

Ձեռք գիրտեր թէ ո՛րքան ստույգ է այս
սյցը:

Սկսեր էր մրցակցութիւնը յաղթական
պնակակոնքային մեթոդով:

Անգլիական բանակի հայ թարգման մըն
կը հաստատէր թէ իր սպան Աֆրիկոն
արահետարի մէջ 23.000 մաուղէր յանձ-
նէր իր մատակարարութեամբ։

Քննարկումներում... Անշուշտ
րժաճելու համար Հեղինեներուն գէմ:
Եւր չափազանցուած կը թուի:
Անիմանալի խորհուրդներով են պատած
ճառողները, անհաշտաբար ՄԱԿ-ը:

Հանդիմանքի և դժգոհության խաղեր -
 ԲՈՐՈՆՆԵՐ ԵՎ ԲՈՐՈՆՆԵՐ ԵՎ ԲՈՐՈՆՆԵՐ ԵՎ ԲՈՐՈՆՆԵՐ

Քանի մը տղոյ

ՏՈՐԽՔԻՐՈ ներսում չհորհրդեց փութիկ Անթիլի, 25 տարեկան անխնամական, որ մանկան զատապատարանում էր Պարչեկերի մէջ սովորեման եր պայմանում ըլլալուն համար, թէկ, կարելի էր եղած հաստատուն Անթիլիի յաճախող ըլլալը: Ունեցողը մեծ էր Տարաթի որ խոյ, Սարահին է աշխարհի անէկ կողմը որտեղանում ըլլալով մահաւորող որ տասը տարի է քաղաքական առաջին զործարարան մահաւճիւնի եր էր այլ մեկնադարանի քաղաքային զործարարան էր ունիակողով ինքնամոռն ընել մահապարտը: Ցրտորո ընեցեալ չտուաւ Վարսիկահի եւ երկուցական այլ կառավարչութիւններու: զիտմեկներուն: Փոխադարձութիւնները շուրջ կուտային անխնայէս եւ Տարաթի դէմը իսկ Պարչիկ չտու պահանջի դիտաւորներու երեւանականի կենտրոնութենէն մասը Պարչեկ-Պարչեկունա կառավարող մասը էր զորեւ Քալալը իսկ իսկաւորն ցուցարարները կոմէ: Այլ ցոյցներ եւ երեւանործներ էր կատարողները ընդ (պայմանական հաշիւառանման վրայ) չհրաւիր իւային, իւային: Միւս կողմէ Պրիկալորի եպիսկոպոսներ ինկ կացողներն մահաւորանում է եւ տուրք քանդակարարան, իրեն: Հետեւեալ Պարչեկուն ի նպաստ էր մէկ քարոզիչ:

ԱՆՎՈՐԹ Մէջ կառավարութիւն կազմելը շատ դիւրին պիտի ըլլայ եւ քաղաքացիները ապահով չէ որ Հիֆ պաշտօնին դէմ լինելու մնայ: Ճիշդ է որ Աղատախանները տղամարդիք եւ համախմբակներ զահիճելու անզաւակներու բայց որոշած եւ նաեւ իրենց սուղ վճարելու մար Հիֆին, իրենց մասնակցութիւնը, բանի տէրն եւ կայուն թեւան:

ԻՄՐԱՑԷԼԻ մէջ Տէկին Կուլայ Մէջ
Հրաժարեցաւ կառավարութիւն կազմելէ :
Դառնօ՛ք է որ Մաշէ Ճաշկան մեծոքն իսկ
կազմել նոր զաւրիճէն : Ասէ՛ք զաստ Մաշ
Մէջը փութարարութիւններ ունէ՛ր կրօնական
կղզի : Կուսակցութեան Հճան եր որդո՛ւն
կըրքամանութեան զաւրիճէն է որ կազմել,
նո՛ն : Եր բախեցաւ իր իսկ կուսակիցներուն
նորդդիմութեան :

ԽԱՅԹԱՆՈՑ մայրաքաղաքին՝ Տալինին էջը, քառասուն հոգի է կազմում խումբը՝ որ պատասխանում էր այդ մի կատարած է։ Խառանդունքում միայն արձանագրում էր՝ Անցիկ խորհրդակցի իշխանությունն է։ Կստ Երևույթին առաջին անգամ է, որ մեկ ցույց էր տեղի կունեցաւ խառնույթ էջը 1940-ին է մեր, որ Պալմիրան այս ցույցը Հանրապետությունը կցուցնաւ ինքուր քաղաքին Իրևանին։

ԻՏԱԼԻՈՅ վարչապետը՝ Ռոմոր իր առաջարկութեան հրաժարականը ներկայացուց: Ասիական հետեւանքն էր եւրոպական նախարարին հրաժարականին: Այնպէս չէ որ Ռոմոր, կրկին փորձէ հաւաքման հարկը դաշինք մը կազմել:

ԱՄՍԹԻՆՏԱՐԻ մէջ աղէտի մը առաջ-
ը հետեւեալ ծալքը ծալքի: Պաղեստին-
եքիւռ ահաբեկիչներ Պէյրութէն Ամս-
թի տարաւ օդաւանդի չեղել անոնք էնի
նպիւրական դիմորէր: Այսի 10 օդանաւ մը:
Նոյն պարպիկ տալէ ետք օդանաւը, հոն
անոնաւ ուղևորիւ կտակի տունը էնի
գլխաւ: Բիւր ետք էրենք ալ կը եւրա-
յաւենին:

ԳԵՐՄԱՆԻՑ փարչապետը շատ դուժ չէ
մարտուրիկ կրթակնորեայ ընտրութիւն –
բէն, ուր իր կուսակցութիւնը զգալի
անհոջ մը արձանագրեց, չորք 14 աթոռ
ընդնելով, չրճանային ինրորդարանին
ջ:

ՖԻԱՆՍԱՅԻ ելեկտրականութիւնը 14,5
և հարիւր սակերը բարձրացնելու ար-
նութիւն ստացաւ կառավարութիւն:

- Dr. R. Ter-Davtian, 605-81-76
- M. E. Der-Agopian, 970-60-26 (après-midi)
- M. A. Calendrian, 508-58-72 et 607-55-32 (Samedi, Dimanche)
- Հանդերձ ծնողք 10էն 15 տարեկան փոքրերուն՝ յետո՛ 10 առ Հարիւր

Իստաբուլի Քիզլի Պաշին Բառուտուր
արհեստավոր էր։ Բնիկ։ Երբորդ եւ իմե-
րորդ բանակներուն, պաշտօն ունենալով
խաղաղական բան՝ պաշտօնավար Քարգիւն
չէր ծառիս մէջ, որ դրսուտած էր յայ-
տաւան գաղանթներուն կողմէ։ Ծնած
էր Ասման 1919 Մայիս 15-ին։ Առաջին
գործն իւր ըրտաւորութեան գրով պարզի-
կան, քանակական կատարողութեան դէմ
էր կամակերպել ընկնիլ յայտնուած՝ Բըքա-
ման շարժի փորձերն։ Կամար տասներեւ-
եաներ իւր գրածը էին Դոքերի եւ Կը
Սալաւաթիւնի դէպք Բառուտուրի ներքորը։
Քալաւաթիւնի ու Քըմալաթիւնիեր զիր-
եւոր, Դաւալաթիւնիեր Յովհան - Առաջին
Երեւանի մէջ տեղադրուած էին։
Իստանբուլի Բժիշկապալանին թեւ ու Բժի-
շկան կանխեալն առաւարտ։

Մարտի 24-ը ոչ մէկ ղեկը պատահած
անդրկիսկան դրաման չըջանին: Հին-
իդիկ իրաւ՝ զիտուարի յոյնիակ եկրայ-
բացը էին թուրքերուն հետ: Բէճապոլան
1919-ի մամալէն սկսեալ Ատանա-
լէն Ալեքսիակ եւ Մարաշ տանող ճամբուն
իրայ սպաւաւուկութիւններ կը կատա -
բէին, կողքայտելով Հայերը եւ խանդող
կրէնքներ:

Մարտի մէջ՝ **Էփրէյէ** շարժման մարիշն իր ղեկավարը **Լուիսիի** կըլայըը **Տօթի** Մոսթաֆա, որ կարգ մը բնկերներով ղեկը Ալլիսիան, ֆրանսական դրաման բնկերն հետո իբրեանկ քաղաք մը, կող **Տատառաւոյ** Մ. Բէճմէյի հետ, որմէ տառաւ ժնձաքանակ ղէնք ու ուսովն իրիթ։

Իբլէ շարժման տարբ ճիւղի կողմեան Տան Մարշալի մը 1919 Նոյ. 27ին գուրաւում զազանի ժողով մը վերջէ նպաստեն էր կողմախիբելը զիտարուիթիւնը ֆրանսական դրաման ղէմ։

Շուտով ժամանաձրերը կազմուեցան
Խան Մարաշի շրջակայ թրքական զին-
վորան մէջ: Շուրջ 25-30.000 էրբէներ
ընդգրկուեց Մարաշի շրջանին մէջ 1919ի
կըրէի: Մ. Գէօրգի կողմէ Մարաշ զըր-
ուեցան, իրեն ղեկավար, քանակի քանի
ըն սպաններ, որոնց շարքին քիւրտ Գըրճ

Քրիստոսան ուժերը անբաւարար էին,
 քիչ կեղաւ պաշտպանել Մարտի շէր-
 ուն չափաւան արդիւրքը, ուր զա-
 րաւարքն էր Սմէ եղեանէն ճողողարան
 վերելքն ու վերաճան իրենց Հայրենի
 քեր: Այլ կարգէն էր Գեղի՛կի զիւրքը:
 Ի նորաստեղծութիւն վերաճաւ գտան
 ինքն Հայրենի, որքան իր ներքին պայ-
 մաները, պատշաճապաշտան մեր թիճոյ-
 ճի մեղս արեւ թաղալէն զձէ, ուր Հա-
 նրն ու Ռուբերթ խառն կապուէին, ինչ
 իր զգալարայնէր զորքը: Յաւանդ
 է, որ Քրիստոսայնները կը մերթէին
 ինքն ինքն Հայրենի:

[illegible]

Երեւելովք որ զես խաղան չես կորստ
ստացաւ իրազով խաղանքն թէ Թորեկն
Երայումբ Տիսի 10 արժանաւոր առնարկ
կամբ, իրազով արժանաւոր է ինչ որ
եղեւնախորժքն արդեւքն զարքն է ինչ
որչի յայտնութեանն արտաւանքն Է զայս
նպատակ որ երբեքդ չարժանաւոր է զայս
նպատակն եւ այս առթիւ նաեւ երեսուցոր
դիպան իրազով սկսած էր չքոն ինչ ինչ
պէս մշտն: Թեթեւք, ճաշխարհակար ի
յաղածեւ եւ ամուսնի գործակալութիւնն
Տեղաւորանման եւ Տեղապարկ կը ստանա
լինք մարդոցն որոնք իր յայտնութեւն
թէ Երեւն եւ եղեւնախորժքն արտաւանքն
տառնեք: Արշակ Բրնան-Սաւա նման
առնեք իր ստանաք թիւն Բրնան-Սաւա
գործակալութեան Թեթեւի արտաւանքն
ի ճաշխարկ Բարդիս թէ Հայաստանի
Ազատագրան Կարգաւորութեանքն մը
այն իր կարգիչ եղածն: Այս Տեղապարկն
Թեթեւք, Բառաճեւ, Է Տեղաւորանքն
Թեթեւք-Գարդիս ճաշխարհակար կարգիչ
Երեւնախորժքն իրենցն տեղեւորութեանն
արտաւանքն ճաշար այս Հայաստանի Կար
գաւորագրանքն մասին... Ինչորչն է
սակ թէ նման եղեւնախորժքն արտաւանքն

դնդապետը Նոյ. 30ին Այնթապ հրաւիր -
րեզ Անտրէն, որ ա'լ հսկերադարձաւ:

մէջէ աշխատեալ ՍՄԿԿԻ Բոլոր նպատակաւոր կողմէ գործառնող Հայեկէն Վարդապետեան Սարաւ, ուր այցելէն հիւրանակէ չորս քրտանցիներ: Առեւէ Էն՝ Ա. 1898ին Գեղարմ միախորհրդի կողմէ հիմնաւ Պէրշալում մասնիկ քրտանցի, ուր 400 հազ քրտեր կը խնամէին ու կը զատաբարակեային: Բ) Նորի խրմաններն Պէրշէ աշխարհ քրտանցի, Գ) Ապկաթց միախորհրդն կոյնէնէն քրտանցի քրտանցի, ու Դ) Պէրշալ Մի Սամբրիկ աշխարհ քրտանցի: Հին քրտանցի քրտանցի մը ալ լայնէ Լ Սեւերիական նպատակաւոր, որ ստանձնէր ի յոյր քրտանցիներն խնամատուր: Մինչեւ, — ընդամենը չուրք 1400 երկստ քրտանցի հինգ քրտանցիներն մէջ:

Դիւկու. 23ին Սարաւ հասեր են հայապապուն Ուղ Եղ Օրտունի Հեռակա ու Սեղանիաթիկ օգնական ուժերն, զոր ի յուստ Զօր. Տիգրէպի կողմէ: Տեսուոր քրտեր ու գնդապիւր զոր քրտանքաւոր: Զուտաւ Զին Բարալէէն հազարապախ Բերդերիկ հրամանատարութեմը քչկի Սարաւ համալ կ'աւ օգնական ուժերն, քրտանց մէջ հալ յեղեկասիաներ, Սարաւ քրտանց մէջ հէրիւրներ յարմարեն են Լեւալուրիկներ: Կորուստ՝ եօթը մեռեալ ու 11 վիրաւոր:

Զօր. Տիֆֆլեո լսելով այս դէպքը, Զօր. Բերբեր Անթապկէս զրկած է Մաւաշ, ուր անիկա հասած է Յունուսի 13-ին։ Այս զօրավարը, որ Մարաշի աղէտիւնը պարզուածին մէջ պատասխանատուութեան կարեւոր լստին մը ունի, այլապէս ամբարտի մեծ ճանքը Գերբուսի անցու-
նէր էր իրրեւ։ զերբ։ Զօր. Բերբէր իր անակառօնիկ կը հաստատէ ամերիկա-
մէկ եւրոպականները։

Ինչպէս դեր-գեղապետ Յիլ Սէնթ-Մարի
յնթապի մէջ, Զօր. Քէլէթ եւս Մարաշի
էջ կը մերժէ գինեյ Հալերը, որոնք ինք-

մէջ, շատ լուրջ գործեր չեն նման յիմա-
րացատառ լուրեր տարածել, որոնք մի-
նչևիցե թրքական զորամասերին են ուղարկ-
ւում: «Հայկական Ազատագրական կոմիտեի
կազմակերպությունը գոյություն ունի սրեւե-
ղակ: Արդէն Օսման որ արձայանել էր հան-
դիսանալ լուրեր, փութեցին՝ «Այս անգամ
լուրը րաներ չեն թուրք ըլլալ»: Աւելորդ
է խել ծանրանալ նման «մատաշնկերու»
միտալ:

Նախագահ Փոնիփիտու որոշեց, ի նշան
տուգի, բացումը չկատարել Ռուսա-
Շառլ տը Կոլ օգակայանին: Այդ պաշտոնը
յանձնեց Մէսմէռի:

Գրական մեր տղամարդ

ԻՍՐԱԵԼԻՆ հախաղաճը յայտարարեց, թէ Տիբեթի կողմից Մէլքը քննառնէ զպաշտօնը որ կատարուի նոր փոքը հասարակը: Աշխատատեղան կուտանք թեան զի կարգաբեր ուզան ինչ, որ Տիբեթի կողմից Մէլքը չաշուի եւ անպատմ քան ինչ փոքը: Իսրայէլեան քաղաքական շրջանակներու կործնելով Տիբեթի Մէլքը պիտի աշխատի աշխատատեղան եւ անկախ ազատական կուտանք թիւններով չամառ քուրկան կատարուի թիւն որ կարգուի: Հասանալի չի նմարուի, որ Չոքը: Տախեան քննառնէ Պաշտօնառն թեան հախաղաճը պաշտօնը հասնանք:

Հիթ ալիսն հրաժարեցաւ Անդրէյի դահ-
լիքը կաղմելէ, արուած ըլլալով որ չէր
ընդունիր Ալաասկաններու պայմանները:
Թաղուհին երեքշաբթի օր կը տեսնուէր
Ալշխատան. որսկաններէ պարագլուխ Ուիլ-
յեմի հետ, որ որոշած է փոքրամասնու-
թեան դահլիճ մը կաղմել:

Նապաշտոպանութեան համար դիմէր էին
իրեն՝ որչին աստիճանով:

Օժանման երեքտոման մեծահարուստ
Յակարդ աղա իւրաքանի որդէն Սեղրակ
կը յաղդի որոշ քանակութեամբ պէնը
— երկու հարկի հրաքան — հայթայթել
եւ իօթի կէտերու վրայ տեղադրել պիւ-
նեայ կամարը երկեսասորցիներ, որոնք
կոխկանտը ընթացքին հերոսութեամբ պի-
տու փայլէին:

Մինչ ֆրանսականները աշխարհ ժայռ
 ձեռք չառնեցին զհեղեղը համար, Բուրժուազի
 իր բռնությունը կը հռչակե Կառույցի
 զանազան կարգի մեջ արտադրող ֆաբրիկ
 չհեղ իր անսահման զին-
 քանակը կը արտադրողները Երկրիսը, որոնց
 իրենց Կառույցը առնելու փոխը հարկաւ
 ծառ Բուսականը կը լաւեցնէ ֆրանսական
 իրենց անսահման զինքանակով զարդանալը
 ինչ զինք զինքանակը զինքանակը հայտ
 Մարդ, որովհետեւ իր Անաստիան ին Գեշ-
 արութիւն, որովհետեւ ֆրանսական ին
 զարդանալը առնելու փոխը հարկաւ ծառ
 զարդանալը Բուսականը ին Գեշարութիւն համար
 ինքնաշարժ իր Անաստիան զինքանակը ին
 ինքն ինքնաշարժ ինքնաշարժ ինքնաշարժ ինքնաշարժ

1920 Յունիսը 20ին, Զօր. Քեթիկի
կապալարդեանը, Հարկապաշտ Փոռ -
ից 31 կապալարդե և Հարկա ինկուստր -
յանները կը զգուշ Ֆր-Փուշար, -
որապէս երկու օրուան ճամբար, - Բր -
տանախանի բանակը միմիկանայից դիմուս
նախան պիտոյն բերելու համար: Արեւ -
մարտին Ար Սուր ժամ ջերները յանկար -
արդ կը յաճախէի կարասանի ժայ -
նակէ կուտուս պատճառով: Կը գրուե -
լանք զերեմը ու ապառախները: Դոյն
խախտի եմախիտը կը այլ օրերու
միմիկանայից եկող քրանս: ուրիշ կարասան

Նման դէպքեր սովորական էին դարձեր :
Բնութիւնը թնայնաբար ցոյց կուտային , որ
այս էր փութորիկը :

2007.8-000001-1

ԽԻՍՏ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

ԱՌՐԲԵՋԱՆԻ ՄԷՋ

[illegible]

Հնաշուկեից, կը տեսնուի, խորիմ է:
Կրկնեց ավագն. Բէ խորեան հանուան
Կրկնեց. Խի՜նը թաղաւի չէ այլ թաղական
Խորեցորդական հարսի երեք Հնաշու-
կեան Քեանց մեղեդւորմբն: Դրաստան
որ Խուսը Եղիարտեալի յամենայն
որ 1972ին տմէն ինչ կարգի զին, շատ
երկու մարդաբարձրով ոք Բաւարեանք
եղան է: Ինչ մէկ տարի չեղան, չըն-
ալին երկու բարտաւոր (Երեքի լրաց):
Է. մեծ զարդանքն տասը բարտաւոր
11ի լրաց) գալտաշարեալուան եւ ինչեպէս
մեծ մարդի 70 բարտաւորներն. երեք
բաւարցը: Հայաստան, ինչ այլ, վեր-
քին քանի որ փոխիւր Բիւրնեւոր. Էն-
Բարեկեան: Կրկնեց Խորեցորդ որ պոչովոր
որ չորհանայ ի տակ տեսնուան այն
Խորիմ արդիւնքեւորն, որ կան երեք
մարի ի վեր. Բարտաւորականական
բարտաւոր. Խի՜նը, որ 31 ա հարկը
Խորիմը թաղաքանը այլ թաղաւորդա-
նք, լրացի 19 ա հարկը յաւելում կրան
Է. Խորեցորդականական արտաւոր Խի՜նը
Խաւտաւորուան 14 ա հարկը. Խի՜նը
առ հարկը միայն թաղաքանայ է: (Խի՜ն
տաւրն ժողովան մարմանան անդաւորու-
ան է. Խի՜ն)

LE NUMERO 0.80 F. ՀԱՄԱԳԻՐ ԴՆԱՄԱՐԻ ՄԱՍՈՒԲԱՆ
30ԻՐ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 12.956
Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN
50e ANNÉE — N° 12.956

ՕՐՈՒՆ ԽՈՒՐԷ
«ՄԱՐԱՇԻ ԱՌԻԻԾՆԵՐԸ»
—
Գ.— Փարսիկը

Քվաթական հրոսակներու ասպատակ —
կաթիկները, մասնաւոր զէնք որ ուսու-
մանի փոխարէն քրտանական կարա-
ւաններու վրայ կատարուած դարձանակ
յարձակումներ յորդակուցեր էին րա —
մակը։
Զօր. Քէլքէթ 1920 Յունուար 21ի առա-
ւատու եր ծառ եր հրադիւր Մարաշի
փառաբանները մէջտեղի պէջը, ուս-
տիականակ Արաւան պէջը, քաղաքային
ե. գնդաւորական պատասխանատուներ,
քանի եր կրօնականներ եւ երեւելիներ,
որոնք եր դարձակէջին չէրներուն հետ։
Միւս կողմէ կ'հասնողէր եր վաւառ —
պնանքուն, որ դրանք քաղաքին ապ-
ապականին կէտերը։ Մակըն Քուրքիւր
էին ժամ առաջ աղջկա դուստր էին դա-
նանք։
Չօքաւար իրեն պատանդ վար էր դնէ
մողաղականներն լեւ ձողի, որոնք չաւ-
քն ձէլմէլ պէջը, ոստիկանական-գո-
րոք հրամանատարն ու քաղաքականական
մողի նախապէս։
Հաւի. իրիւնքներ եր մողիւր, երբ
Քուրքիւր եր օդէն մէջ պարզուած մէկ գնե-
րիկ ասպանուիւր կաւառ ընդհանուր
յարձակումներ։ Քուրքիւր ամէկ կողմէ
ճիւղաբերէր, միւսակէնքին եւ փողոց —
անքն եր պինդ կրակի քրտանական դի-
քերուն եւ Հուրոյ առնուրուն վրայ։
Միջին Քուր մահաւորատուներ եր նմա-
նակի կիւնները, եր պատմ թէ կ'ընդէն
Ս. Քէրքիւր, Ս. Աստուանուր եւ Ս. Ստե-
փանուս կեկեկները, ասպանուած հա-
ւաւորաւ Հաւիւր, կէներ ու երաւանիւ
պիտակները։ Հաւիւրական որոշ Քուրքի-
ւի մէջ գիտելու Հաւիւր ինքնապաշտպա-
ն — նախկին զինվոր Տարբերաւոր Քուրքիւր
եր պայններ։ Ճրտանայիններ թնայաւո-
թիւ եւ զոյգայերենով եր անբալան եւ
Բրաւան դիքերը։ Երբ չարթիւ տեսող
կիւնները Քուրքիւրի ասպանուած եւ 4500
Քուրքիւր Հաւիւր կրտաւոր կիւնին էր, ու
Ստաւի ճիւղաբերաւորին։
Ճրտանայինները թափ Մարաշէ՝ եւ
կեկեկներն ունէին ընդմէ Տեփազէէ, Ե-
նիէն Քալէ եւ Մուշուր Տէրէ Հաւիւրական
դիքերուն մէջ։ Անոնք ալ եր հրիւրդին
Քուրքիւրական կողմէ։ Հուրոյ Հաւիւր կը
դաւնէ անոնց մէջ։ Ճրտանայիններուն
Մարաշ յառախման կեկեկները մեծաւոր
Քիւրքիւր Հ. Մարէրի Մարէ 1921ին
Բրաւիւր լը Միւսիան պարբերականին
էջ հրապարակել անհաստիւր եր վիս-
տիկները Վերալիւր ոգրերաւթեանէ
մասին, քաղաք մէկ առեղիւրդ։
Հաւիւր Քուրքիւր 1920 Յունուար 21ին
միջին փառը. 10 տեսող կիւններու մա-
նաւորականութիւններ՝ նկարագրուած գըր —
քն մէջ։
Զօր. Քէլքէթ պահանջած օդանաւն
ուճեր ճիւղաւորին։ Երկու օդանաւը
կուցած, Մարաշի վրայ թռչել կատարել
ե. ծածկուցի հրահանգներ ձեռնէ զէնք
եր հետանալ։
Կերպարէ՛ս Փառաւոր Դին Մարաշ կը
հասնի զոյգաւոր Քուրքիւր ասպանուած
պատանդ օդանաւն ուճեր։ Այս
գնդաւորական կատարած գիւրին մասին
պատանդական աղբիւրներու տեղեկու —
թանքը քաղաքական են։ Գնդաւորաւ
միջին փառիկներն իսկ անտեսելու —
կուր. հրաման կաւառ Հաւաքաւորներ
Քուրքիւր, որուն պէտք եւ էրնոր —
Քուրքիւր, որ քրտանական դիտարկները
— լը որս Հաւիւր լընդանայինները — քալէ

ՕՐՈՒՆ
ԳԵՊԳԵՐԸ

Բակի մը սոյով
ՌԻԼԻՍԸ կողմէ կը կատարուի Քիւ-
նը, որոյ դարձը քաղական գիտար է։
Առաջին տաթիւ պէտք եւ կարգադրել հա-
նաւորմանը դրձաւորու եւ քանակաւոր-
ութիւններ վերակրել։ Ընդհանուր կազմ-
ութիւն կարելի է համադրել, քանզի ինչ-
պէս փորձելու օրաթիւրէ մը, որ Հիթլը
Հախարակներ Ուրլընի յաղագրութիւն
չէ նշանակեր։ Արտաքին նախարարն է
ձէլքոս Բալախան, որու կ'ընդալ աւա-
ն պալան Տարբերով զոյգել, երբան ըլ-
լալով որ աղջ անտես կրող նախարար —
րաթիւնը ընդուն է։
ԿՈՒՍՏԱ ՄէՐՈ կըցաւ ի վերջոյ կողմէ
կը կատարուի Քիւնը եւ Մուշ հալանի
միւրեք փոխոյն ու կրկին աղջ դարձաւ
Պատասխանական նախարարութեան։
ԳԵՊԳԵՐԱՍԸ պտանդի (Արեւադարձիւր)
մը տնօրէնութիւնը մերթն է կապիւրի
միջին պարտաւորուած հաւ ապարակի
Հաւիւրի ուղեգրական յաւանքին, որ պի-
րիկան Ուրջ պիտեկանանքի մրցումներուն
մասնակցուի. համար Արեւադարձիւր կը
գրտաւոր։ Խուսիւր անդամները Տարաւ —
գրտաւոր են իրենք արթիւր եւ կիւն եւ ի-
րենց տեսնակներուն մէջ ուսող կապիւրի
ները։ Անոնք Տարբերին իրենց հաւ ընդմ
էջին։
ՊԱՐԱՄԱՍԱՆԻ եւ Իրաքի ծանձնամա-
նին թախանները կը չարանանան։
ԹԻՐԻՍԱՆ ընկերներուն Տիւրի 10 օգա-
նուին աղջտին պատճանները գնե կարելի

է կըսած երեւան հանդէ, թայց արկածի
հաւանականութիւնները աւելի հոյ կը շա-
հին։ Դուրի երկու կարողները որոնք
գիտնուած են Սեն-Փաւլիւս, թնտեսական
անտեսուն են, քանի կարելի կը նկատուի
որ արեւ գրտաճանդի գուրոյ յանդարձ
քաղաքուած ըլլայ։ Քուրք Օդաւորներու
Միտիւրիւր չաւքի նաւե ընդունելի այն
տեսակէտը քառ որուն օդանաւը յաւ
իւտանուած էր, մինչ կարող եր գնեկերու
կարծիւրով խնդրոյ տարալայ է օդանաւ
իսկ եւ կ'ըստի թէ երեք օրինակ հաւա-
ն եւ Քուրքիւր կ'անդեր նախապէս կա-
տարակալ թնտեսութիւններ կատարած ըլլա —
լու։
ԵԼԻՐՈՒՍԸ Իններէ համաձայնեցան 20
աւար երկրիներու հետ խորհրդածովոր
մը դուստրել։ Արտաքին նախարարներու
այս խորհրդածովորին թնտեսական կ'ու-
ղին տակն տեսնականին, տեսնականին,
գիտական եւ մասնաշաղկապան հաւքիւր։
Խաւրիկները զէմ էր նման խորհրդածո-
ղորի մը դուստարան, թայց այս անգալ
քրտանական տեսակէտը ընդունուեցաւ։
ԽՈՐՀԻՐԱՍԻՆ պատմարան եւ գրադէն
Ռոյ Մերկուրի Սոյմեկիցիի արտադու-
մին անդարձանալով նկատելու տուաւ,
թէ աւիակ հարադրական պարտութիւն
է եւ խորհրդային վարչակարգին հա-
մար։ Միւրիկներէ այս յայտարարութիւնը
տեղ գտած է գրտիւրան մը մէջ, որ ա-
րեւմտական լրագրողներու ձեռքը հասած
է Մուսուրն։
ՊՈՐՏՈՒՍԻ քաղաքականութիւնը Տապիս —
Տէպիս յայտարարեց թէ մաս չէ կապեր
էլիւրիկ մրցադաւաքին եւ թէ անտեսել ու
ուստարանաւ եր դան շման վաղջ մը, դո-
ւնէ մեծանալութիւնն ենք։
ՓԻՆԷ հրամարեցաւ Անկիւրներուն Անդ-
Կերպարին նախապաշի պատանդին։ Այս
մը կայ, երբ պէտք է գիտնող զաւորիւ,
յաւե երկտանային նախապէս։
ԴԻՄԱՍՈՒՍԻՆԻԹԻՈՒ մէջ, մասնաւոր
Բրեւիւր — Լիւնէ ընկերային միջնորար
կը ծանաղանալ։

A propos de la catastrophe du DC 10
Certains de nos confrères de la presse parlée et écrite, ont cru devoir se faire l'écho d'une nouvelle, pour le moins fantaisiste, en provenance de Téhéran, d'après laquelle une « Organisation de Libération de l'Arménie » revendiquait la responsabilité de la catastrophe aérienne du DC 10 de la Turkish Airlines. Le bureau de l'Agence France-Presse de Téhéran aurait reçu un appel anonyme à ce sujet.
Il va sans dire, que dans des circonstances aussi tragiques, une telle « nouvelle », alors que l'enquête n'a pas encore conclu à un attentat et qu'on contraire la thèse de l'accident gagne du terrain, ne peut avoir qu'un caractère de provocation, à moins qu'elle ne soit l'œuvre d'irresponsables.
Il nous semblerait par ailleurs superflu d'ajouter qu'il n'existe aucune « Organisation de Libération de l'Arménie » (sauf peut-être dans quelques esprits imaginatifs...), si nous n'avions à nous étonner du zèle avec lequel d'aucuns propagent des nouvelles aussi incontrôlées.
S'ils est vrai qu'il existe un contingent arméno-turc, par suite du génocide de 1915, ce n'est certes pas par de telles provocations (et nous espérons que les Turcs mêmes n'ont pas le cœur à cela) qu'on résoudre le problème.
ՏԵՐԻՍԻՆ
ԳԵՊԳԵՐ ԳԵՊԳԵՐԱՍԸ
Յունուր եւ տեղեկանքներ թէ Մարաշի (Պարսիկաւ) մէջ, յաղաքանաւ տարիւր մէջ, երբ մահաւորուած կըսած է Պուր-կիւրի ժառանգար ուսուցիչ ընկ. Գ. Փիւրկապուտան։
Հաղաքանաւ ընկի Միւրիկիցի եր, աւարտած եր Պարաշ Պէրպէրան վարձաւորներ։ Երկու տարիներ Պարաշ եւ դուստր մէջ Միւրիկի, Ռուսասթ, Խորհրէ, Եւրոպ, ուսուցչական պատանդներ կարելի է մէջ զէնք ինկած եւ գնեաւորական անցած է Պուրկիւրի, եւ հետ ալ ուսուցչական մարդաւոր։ Յետոյ, երկու տարի հետեւած է Քիւրիկ համարաւորական դրականութեան դաստիարակութիւններուն՝ իրեն պալառ ուսուցչական պատանդին, Միւրիկայի աղ-գալին վարձաւորանքի մէջ երկուր տարի-ներ Հաւիւրին դաստիարակ է միջին եւ Համալիւրականին պատանդով, այսպէս ուսուցչական հետադուր եւ հանդակուսին կուտուած է, ընկին կիւնաշարիւրով։ Կաւ-րաւորակցել ճշտաւորանք։
Ունեցած է հանդակուսին եւ կուտակական դրձանակութիւն։ Յունուր եւ անդիւրը կը գրաւորարկներուն մէջ։ Տարիներով ան-գրաւորանք է Հ. Յ. Գ. Պարսիկան Կ. Կին։ Վարած է երկուր տարի Պարսիկան — Կին ԳԻՐ. Մուշ (200) Կերք. Վարաւոր-ական քաղաքականութիւն։

Այս տարի Հայաստանի կրթնաեսու-
ններն ու սովորողները ուղղումի Հա-
տարի պիտի ծախեն սուլի քան 150-00
նրի: Տնտեսութիւնները պէտք է ուն-
են 120 Հեկտար հող: Աստի բողՀանար
էս զիւրաանտեսութեան Համար ու

ORIENTAL BOOKS

« ՄԱՐԱՇԻ ԱՌԻԻՇՆԵՐԸ »

9. — Փոքրորիկէն վերջ

Ի՞նչ պատահեցաւ Քրանսական բանակի
ու հազարաւոր Հալիւտ քաղաքէն հեռա-
նայն վերջ: Այդ պատմութիւնը, որ յա-
զիւնք, չէ գրուած երբեք: Ուստի շատ
հետաքրքրական են Սիճիլի Գրքի ահա-
նատի վկայութիւնները այդ մասին:

Օր մը առաջ պահուրտեղիք ծակ մը փնտռող թուրքերը «Հերսաբար» դուրս կ'ընեն իրենց թաքստոցներէն եւ փողոցներու մէջ թափօր կազմած՝ դբօշակն ըրող ժողովրդ-զուռնայով կը տօնեն յաղթանակը :

Անկրկնաբար փորձարկելի հոգևոր ուժերն են լայնորեն օգտագործվում հայ համայնքի, որ այսօր պիտի հաղթահարի Հայաստանը: Յառաջ, որ 1920 թվականի 12, երեք լայնաբերական օգնություններ փերագրված լինում էին Խորհրդային կառույցի (հայերի պատերազմի), Տ. Մասաճի, ու Բ. Քեյշի Տեղեկատվության ու Կապակցության կարգադրման ծախսերից, ստիպված զորքերը չարկվելուց հետո, երբ արտաքին կառավարության պատվարը, որ պիտի զննարկեր ստորագրության կարգի ուղիքները, հրաժարվել էր իր օգնությունից: Ուստի, երբեք, իրենց գործունեության շնորհիվ չեն ստացել Մուստաֆայի Բեքտաշի, ու ներկայումս լինելու Քեյշի Ավելի, որ սկսված էր ծախսը Մարտի երեք շաբաթանակ հորինելու:

Արքայն պէյ Հայ կրօնապետներուն ըս-
տաբեր է, որ ապառաժութիւնը կապ -
մակերպողը կառավարութիւնը չէր, այլ
Մոսթաֆա փէմալը շուրջ բոլորուած աղ-
այաւաններուն ձէն, որոնք կը կուռէին
Պրանսպոններուն դէմ:

Եւ իրբեւ առաջին պայման ազադու-
թիւնը վերահաստատելու թուրքերու եւ
շայքու միջեւ, Արալյան պէշ երեք կրօ-
նապետներէն կը պահանջէ կառավարու-
թեան յանձնել լուրը ղէնքերը:

Իրերը արդեն կանգնելն ամբողջապես
 էր խուլարկելն այն թուրք չէշները,
 սակայն ինքնապաշտպանվեան զիտեր
 ինչ չափեր: Ամիսներով էր փարեն ձը-
 րանկալիսեաններն եւ հայ գաղթողիկ հեկ-
 շեաններն թափեր՝ պահաճած դէնքե-
 րանուն յոյսով: Միասնաձայն էր բառ-
 ասելին հարը մը երեսները, որոնց չար-
 ինք Սերգայն Որբալիսեանը, որ երկու
 օրացաթիով եւ ութնուն հրացանով պաշտ-
 անած էր հայ գաղթողիկ հեկեղեցին ա-
 թաթառող չափեր:

երկրի ան մարտի տերեր է բա-
ժակ մէջ: Հայերը չեն համարձակու-
նակել իշխել և քաղաք տալիս իրենց հո-
գաւորներն և քաղաքներ խառնիքներ:
Եւսկիւր պակասն մեծապէս ստուպած
է քաղաքներն ու օրերը: Ամերիկեան
պատաստանայցը գերազույց է հիւրերով
օրերը է ապահովել այս վերջիններս
հարաւոր: Դարձեալ չէ թիւներն հո-
գաւորն Ամերիկայի Մարտը պարեն
նշանակող հարաւորն և սպաննակ չորս
թիւ երկուր ամերիկացի, նպատակ
ստույգ ասու- ՏԵ

Երբ պատահեց, Փէրրի և Ճոնսը :
 խառնատառայի Հալոյի ընդհանուր
 Խորէն Տր. Ռոպերթ Լամպրեթ՝ ընկե-
 ալուսեալները Տրեթ. Շէֆրուսը - որդի
 իմաստի մեծահռչակ վարարոյ Տր.
 Իտաերիք Շէֆրուսի - Մարալ կ'այցե-
 ին՝ բնույն Համար որդաւորեցին. և
 ինկեպոցիներու իրեակը: Կը տեսնեն
 աղբորէ Հալիական Թաղերուն, լուսա-
 ւորականներու վեց և բոլորքականներու
 քե ևնկեցինքնուն, ևկերոնախալ վար-

Ժառանի և Հայկական թուր զպրոցնե —
բու աւերակները: Տեսեր են նաև այրած
եօթր մզկիթներ:

ԱՆԻՔԻՆԻՔԻ ԵՐԿՐԱՆՈՒՄԸ
Անիքինիքի երկու թվիչները կոչվե-
լան Մարտի տրոհառարկը Իրիման պե-
լին, Կարապետան Պարզ ապխտաբանի
խառապարկման կողմէ։ Ու եր թվալա-
կին անոր, որ կարապետը խաղաղութիւն
Հաստատան։ Համար պիտը է հաստի
սոյ թափքիտը, Գեղեթիւն ու։ Միքիկա-
րաբար եր պտտառաւան, որ եւթն ապգրիտ
մեծաւան զը ընէ, ապաղախանները ա-
ւելնէն առաջ դիտը եր արտին, որովհե-
տե՛ն հաբիթը ստախտաբար զմայն ունի
եր հրատանի տակ։ Մարտ չէն երկու
թվալալիչները մեծ գեղաբանութիւն եր
ընծայ տեղերը եր վերալալիւն։ Հարա-
ւելնիքի րտին էին Մարտաւալալիւն
Համար։

Այնթապի հիւանդոց օրերուն — Ապրիլ
18ին — գրող շէրէն է, որ Ժամանակակից
— զարգացող միջազգային Մարտը: Եւ թէ
15-000 Փրկարկիչ հիւանդոցի հը յառա-
հանան իրենցիկ զհայր Այնթապ և թէ
Զօր. Տիգրիսի մէջ այսպառապէս զյառա-
հան և ուրիշ վայրէ իմար հիւանդոցի, ու-
րոշ զամբար պիտի հանուէր Պէտրոս:
Ինքը պաշտպան Բիլ Այնթապի, հայ-
— Եւսպի Քրիստո. Քրամանակոյ, հայա-
— Կաթիկ է այս Ժապարակի ամերիկացի հը-
րաւոր թմբկահարն պէս, որոշք հեռադար-
կի թէ Պոլիս՝ մարդայն ծովապահ Պիտրիսի
Եւ Մարտիկ ինքապաշտպան կը լինէ իր-
տաւանիւն իմանալ ծնացած տարւոյ հայար-
Հայերէն հայրերը:

Արխիվացրե՛ք զիման իր տիրելը Մուսախի մէջ: Արդարեւ չէ՛ր յայտնուիլ ի Ամենակաթնիւններն թէ՛ ազգայնականները իր տարեր ինն շաբաթի րորոշ Հաշիւը՝ այլ, ումն: Ամենակաթնիւնը: Ինք տարիլիւ իր իրիկ 20ին՝ զմաշտաններն ջոյց կը տարեր ին միւլեթիկիկ իրիկներ զմ, որ զաշտաններ Հաշիւը, կիպարի կուշերն ի զինքն ին աշտանայի ին սպաննիւն թէ՛ համարներ իր պաշտանատիրանին: Իրիկն բողոքել էր, էր Բուրբուրը կողոպտել ին աշիւն ին շայտն տուր: Իր իրիկաշտաբիկ համարներ է, լայց լայց՝ մայցել էր ստոկիանայնիւնի յաշտանիւն, իման տուն:

Ապրիլ 23ի Ուերբաթ օր լուր առնուած լրայով, որ Մուսթաֆա Բէշալ Անզա - աշէ Առաջին Աղգային Սորսդղարանին ոյնէ իրբն նախորտէ վաւեռադուրէ եւ, ամազնէ հոր խուն բարովիլին մը զրօ- ճիւնիւրով մոյշէ կ'առարեր, տէրիւն մը կ'ընցէ՝ Մուսթաֆա Բէշալը պտտաւրէ : Քաղաքէն լուրս ալ թուրքերը պար- ճիղնորտ մէջ իրախանքը են սարքեր : Եւսանիւր պտտուր են :

Մայիսի վերջը Այնթապի կոիւնքը ազդած ըլլալով, Քիլիսի ճամբան բաց-
ւեր է եւ Նախատաժառոյցի ամերիկացի
արգ մը պաշտօնեաներ կըցեր են Մարա-
շին իրենց երկիրը վերադառնալ:

Յնձուր 22 Որբերը որ Տրբերն Ան ծննդն Բնութան մեծ զգրիկն մէջ յայտարարեալ է, որ Քրտանական զորհրդարէր կը տեսնան Մարգարէն ու պէտք է անոնց անտէկէն առաւ Տարբերէ ինքեզնի Քնանալու: Հայերը լեւադարձաւ ապրտաւորուին են Հայոթեկանական կրօն կենդանիութիւնը, առեկիւրջի իմրտաւորանքն չեն տեսնուին կը զերմանան ինչպիսիանոցը: Ինքեւրութիւն ու ապրելիկ իրաւմ մը, ինքեւրութեան Մէծան յայտարարեալ է, որ զոգրեկեանն զգրիկ զերտաւորանքի ամբարձակ, որ պատրաստուողի հը Տարբերու ապաւմ անպատարաւ Հայկերը: Եւ Յաւորքը ամբարձակն ոչ մէկ փոփոխուանք մտնը է Հայերն կարգեման մէջ: Եւ արտերն ու պարեկն կըցըն են մշաւանքն, ոչ անտերտը ըմել: Կարտաւանքն չենքն է, որ ամբարձակ է օգրելն արտաւորանքի իմրտանքն:

Օղբում աւայիկն արկած մը
Հայկ. դասը եւ
«Լիպնւրասիոն»

Հիշդաբերի օր, Կիպրախան օրաթեր
 Ըր լայն ողբ արածադերը թրջալսե
 իծերը տղաշալկին արվառին տոկի
 աղբ օր թերթերն մէջ էրդ տալս
 պատասխանառու լուրերէ: Ժամփ
 աբերի պատասխանատուութեան տա
 լար սանող թերթը րդ գրէր — շերտ
 ուղիղ արվառն ի վեր, միմ ձառու
 — երբ գէ ձմեռն թրջալսե իսկ
 ղջմար հ'աղբի ե ոչ մէկ բան թրջալ
 ղի ձառատու — կը ճեռուէ հիւրերի
 րջալի օր մէջ գրիք տառը ճամբ
 ճեռափորին տեսալիս: Այս աղբ

պայտթանի մէջ երկու որբանոցներ ունէ՛լ
պատասմատայցը, որոնց ամիաներէ՛լ
էր չէր կտրուր օգնել: Տնօրէն Մ. Լա-
յանն իր պաշտօնի թէւոտը չարիւր
բաժան ոսկիով ու երկու ոսափկան զօր-
ով ճամբայ կ'էլլէն ղէպի Կէօբարի
իւրաքան ու 2էրթէզները կը կողպայուն
անոնք:

«Մարաշի Առաժնեհատ»-ուն հեղինակը 1920 թվա 16ին իր մեկին Ամերիկա, փնհ - իրականում համաթարաբան փերջին դասա-
նոր քննող քննիչներուն համար։ Մարաշ -
ն փերադասուայ իր քրթը հետ 1921 Նո-
մեմբերին իրեն անորդն Ամերիկեան Նը-
սամամասնոյցի։ Իր բացակայութեան
տո զգեպը պատահել էին Կիրիկիո-
նը։ Փոփոխել էր Մարաշի միւթէտարը -
ն Իրֆանին յաջորդել էր Թունդ հակա-
նայ Բէճնայ պէշ։

[illegible][illegible]

Հայրիս ողբերգական վախճան կ'ու-
նայ զարերով Հայութեան պատիւը
կող Հերոս Զէյթուն, որուն անունն
լամ քարտէսէն քննած են թուրքերը,
ն մկրտելով Սիւլէյմանիյէ, ի յիշ-
ան Հայրու կողմէն սպանուած Սիւ-
ան անուն «Հերոս» ի մը:

Կամակ մը ստացանք հալ լրագրողէ մը» :

Ու թիվերը էր հարադասել համարները
 որ համակիռ առեկի արտադրանքները
 շարադրանք յարգանքի ք բնութիւն առեկի
 նամակադրեկ համի էր չեւտի թ՛ ըմա
 գիւրը, աքնքան յիստ լուսերի հարդը
 զիւրը էրը հարդը էր ինքարեկի հայ ժա
 զովորեկի դատնի մասնի խոսեկը, չի
 քարաքի թուլթ ժոխեկ զայցադեկ
 բաներն համարն ու էր չարունակի տա
 րբեմնակ գտնեկ որ թիւքանի զիմերն
 օգտանքն արկմանն առեկն է որ ըհա
 յառանքն անք ձիւնեկ զիւրեկ է արեկա
 յատ էր քանի թուրք հատադարեկան
 զիւրեկեկն, որ մէկտ պարարտա
 թիւրք յախառտադ արտադրանքն ադ
 յայնի զդարդամեքը զդրեկն 100 հարդ
 հարեկն զիմ էր քանեկ ուշարդը
 թիւքն ցրուեկ, բնիւրային քան հար
 ցերեկ:

[illegible]

000000

ԴԻՊԼՈՄ

Քանի մը տողով

ԱՆԻԴԻՈՑ կառավարութեան որոշումով
 եօթեայ աշխատանքի դրութիւնը վեր-
 ցուեցաւ. եւ վերահաստատուեցաւ չարա-
 թական Հինգ օրուան աշխատանքի պրո-
 թիւնը: Եօթեայ աշխատանքի ժամանա-
 կացոյցը Հաստատուած էր Դեկտ. 31ին:

ԵԹՈՎՊՈՒՆՔ ձեզ ընդհանոր զորպադու
մբ Գալիս տուած է, որ Համաձայն արհես-
տաբանական միութեան խառնուրդ
յալըզուելիքն մըն է: Առաջին անգամն է,
որ ընդհ. զորպադու տեղի կ'ունենայ ի-
նթուղի մէջ: Գորպադուրը պիտի շա-
րունալուի ցորէակ կտաւալարութիւնը
ընթացք չտայ արհեստակցական միու-
թիւններու պահանջներուն, որոնցմէ զըբ-
աւաւորը աշխատայաթընդրու. յաւելումն
է:

ԲՐԲՐԵՆ ԽԱՍՆԶՈՐ Զոյի տեսակի օգտու-
հար, ԲՐ, Տիսի 10, գին: Բ Ժաջիքը որ
հար ծակը աղաքում որ ունենալ Լեւոնի
Նազիկ միկեն օգտակարային, օգտյուն
աշխատարարած է որ երեք ինքնանույնե-
րեն մէկը չի բախի որ վարարած են
աղտոյեան վաշիքը Բ Ժ կարած է: Այս
վարարած չի կրնալ Հնտուրբորէի Եր
քնի: Բորի, որունք Փարիքի մէջ կը լարու-
նակեն իրենց Հնտուրբորէիները, դա-
նուն Համար Կիսակի օրուան աշխարհ
պատճառները: Ծաղը առնելն Հնտուր-
բորի դուռը գէ, արտուելն արտուելն է:

ՅՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ անդամ
ընտրուեցան Մօրիս Շուսման եւ Ռոպէր
Աւոն, Վլադիմիր Կ'Օրմէշանի եւ Ժորժ
Իսապի անդամներ:

ԱՆՀԵՏԱՑԱՌ ԴԵՄՔԵՐ

ԿՈՐԱՊՏԵԼ ԼՍՁԻՆԵԱՆ

(1890 — 1974)

— 0 —

(Բ. և Վերջ)

Ճիշտմանը կատարած էր: Առնչակալան հայեր պիտի խուսափէին այդ ամբողջին: Բայց ուսանող փեսայիները հաւաքաբե-
ցան շուկայի խրատներով: Իրենց երի-
տասնորդ, մանկալէ՛ր խմբագրող, կա-
րագետ Լաչինեան, իր երկար մազերը հո-
գին տասած՝ կանգնած էր անոցն աշտերը,
գոլկալու՛մ լայն պլեւով: Ճարպագը իր
ընկերները ղապաղէր իրենց գինեմէ՛ր
ցոյց տան իրեն ճանաչար ինչ էր փրկաւա-
նայն:

Ճիշտմանը սկսաւ դալամի եւ կոտորա-
մի: Իրենց խմբագրատիւս համարագը —
թիւսը, փնտալիները եւ իրենց ընկեր-
նը սկսաւ կանգնուար եւ կզգանկերդուած
գինեմալուրիւմ, պաշտպանելու՛ հայոց
քաղը: Լաւ մշառ ամառները սերպաղներին
կարեւոր դիրքէնուր վրայ: Փարցներուն
մէջ պատմելներ բարձրացուցին: Սկսաւ
կրակել ամառներին եւ իրենց ամբողջ
փամփայտներուն տակ՝ կնկան բազմա-
լիւ բարբեր:

Ճիշտմանը սկսաւ աւարի ու ճաղէջ Լա-
չոց խմբագրուելու վրայ, քայց չկրցաւ
մուտը գործիկ հայկական քաղաքներէ ներս:
Իր շարունակուէր այդ երիտասարդ հա-
լուրը կարգանմարու կրակը, եւ բշտան-
կով տրեւն սկսաւ փողոցները ներկնուէր:
«Այլիւս կատաղատարիւմ մնացած չէր,
բաղաւին մէջ կը տիրէր անըշխմութիւն,
քայց հայոց այն քաղաքներէն որոնց
պաշտպանութիւնը տնտեսման էին փեռա-
լինքերը:

Ճիշտմանը սկսաւ շատեր, պարտուա-
կանով թէ պահուսդի գինները եւ, փոխար-
կան կարգանմարու տուցան պահուսդի գին-
քանման եւ խոյնը միացան խոյնաճեղմ-
շինքն յարմարակալ հայոց վրայ չալ տա-
նուր, քայց հայերը չգիտէին: Կոյնակ
կրակը ամբողջական փողոցներ, փողոց-
ներու խմբերը զրկուցանով իրականում քա-
ղաքանի մէջ՝ հայ կնիներ եւ երպաններ
սպառելու համար:

Այլ չմիջցին՝ փետայիներու երկարա-
նիւր խմբագրում, Կարապետ Լաչինեան,
համը երմուտայ ընկերակները՝ ներմալ
փարքայք անցնելով իրենց գլխին իրենց
գինեմէ՛ր իրեն խալմ ճաղալցին: Ցաւաշա-
քան մէջ մշառակալ մզկիթը, պայմանցին
պահանջները եւ միմեանի վրայ բարձրա-
նայով՝ սկսաւ կրակել միւս միմեաններուն
եւ աշտարակներ վրայ: Փամարով շարու-
նակուցան կրիւր տղան մէջ, եւ զայնորի
պաղապարներ բարձրացան խոյնաճեղմ
իւր տեսնիլն որ միմեաններուն բաղնի-
նուտէ կ'իշխակի միմեաններին: Երբ տշ-
լիւս եր փամփայտները սպառած էին,

հայ խմբագրող բաշտուցաւ միմեանին,
միացաւ իր ընկերներուն, համցն փար-
քայը իր գլխին եւ խաղանշով մազերը
բարբալած իր դէմքին վրայ՝ շարունա-
կեց կոխը փողոցներուն մէջ:

«Կրտսէր թէ այս հայ կարիքը միմալը
սպաննեց երեսուններորդ բշտանի իր ձեռ-
նով, եւ առիակ միայն մէկ վայրի մէջ,
պայքարին երրորդ օրը: Եւ երբմին իր
տեղունը դէմքը եւ ծախ աշխարհը կը փայ-
լէին ներքին կրակով եւ վառուած: Ցաւ-
նակներ տարու պատմի մէջ իր միայն:
Թողած իր հոք կոշիկաւորի համարը
սուսցիկ ըլլալու համար չալոց վարձա-
քանին մէջ, ու հոգը ձգած էր իր գլխիկը
եւ աւազակալան տարաբըր մոխրուելու
համար Ազատութեան:

×

«Սալը փետային տարաբորութեան
լուրը տարածուցաւ կրիկիկայ հայրիկ
ամեանալին գլխիկը:

Բայց երեսուսորդ բաշտարօրը
ստորուցեցաւ ճիւղանք իր ճիւղարօրիկէ:
Փայց միմալ, Գաւթիք, Փարիկ, Լոտան,
Նիւ Երթ ու միմալ... Եւ ամէն տալ հա-
լուր, ինչպէ՛ր նաեւ տարները, Ներսիս-
մայիկ ընդունելութիւն ըրին երեւ: Սա-
կան իր խաղանշանին մէջ հաղած չկար
տարաբորութեւ այդ պատմներին: Իր ի-
րապառակ կ'իմուելով՝ կը պատմէր ճե-
տանի պատմութիւնը:

«1910թ.՝ օրումն կրտսայ մնալը տա-
կանի կիկիկայ ինչքան էր, եւ իրիւս այդ
կիկիկ մամանկացներէ մէկը՝ հայ զա-
րուրներու հետադրարութեան առարկալ
գարածմ էր: Նիւ Երթի մէջ, պատուա-
նաղանմ էր նախ, ընկերներով զացնիմ
Վիպակներին սրբանաղը երրորդ փողոցի
վրայ: Շուրջը հաւաքանեցան ամբեր, եւ
կիկիկ մամանկացներին խոյնաճեղմ
լսի: Երբ միմալ վրայ էին, ճիւղանի
սրբանաղանի կիկիկէն գին մէկ կողմ
հալուով՝ մոխրագործ հետեւակ խորտա-
կուտ, բաղնի — «ՏԱՎԱՐ, ԱՅՍ ԲՈՅՈՒ
ՈՒՎԱՐԱՆԻ Ե ԶԵՐՈՒ — ՄԵՐՈՒՄԻ ՓԱՂԱՔ-
ՇԱՎԱՆԻ ԽՈՍԿԱՐԵՆԻՍ, ՇԱՍ ԱՎԱՐՄԱՐ, ՄԻ՛
ՎԱՆԵՐ: ՀՈՒ ԱՆԿԻՆԵՐ: ԿԵ ՏՆԵՆԻՍ
ԱՅՍ ՄԱՐԿԵ, ԱՆՏԵՆՈՒՄԻՆՍ ԵՒ ՄԻՍ
ՄԻՆԱՎԵՐ՝ ՄԵՆ ԿՈՒՄ ԳԱՐԱՆՈՒՄ: ԱՆ ԱՆ
ՂԵՑՈՒՄՆԻ՝ ԶԵՐՈՒՄ Ե՛»

×

Երբք չեմ լսած իր բերեին իր տարու-
նիւր, ներպարտութիւնը: Իր ժաղէ՛ր կոկ
չէր անցնիլ օրեւ տրտմիկ փողոցներ
իր բրանին:

Ճիւղանքներ իրաւ կորեին աներկ-
բայ յառնե՛ր: Ամէն Ներու, ի վերջեր,
ճանաչարուցել կը դառնա՛ր՝ երբ սոխի կա-
րեւարութիւն տալ ինքն իր բրանին: Ա-
նոցմէ՛ր իր Կարապետ Լաչինեան:

Իր կեանքը կորեին էլ ամբողջ ճաղը մը
բաղով՝ Գալուցիկ եւ նոյնիմալ շար էր...
66 տարուան ճաշատուրը եւ գործն իւր-
նակցանքին: Ընտանիքի արձանագրութեւ ճալը

ՀԱՅՐԵՆԻ ԴԱՍԱԳԻՐԻ

ԱՆԳԼԻԱՆՈՍ ՍԵՐՈՒՆԻ

ՀԱՍՏԱՐ

— 0 —

Երբորուած եւ ժամկարծական ճի-
ւորներով դիմաճառել աշխարհում մին
կ հաստատու: Հ. Դուսաւ Աւստրիական,
Վիեննայ Սիբիերական Ռուսիան, Տրա-
պարտ հանելով հայերին դատաւորը մը
Մ. Նաճանգներու աղկալախա ճալը սե-
րուցելի ճամբը: Առաջին յատկանշական
գիծն այն է այս աշխարհարանին, որ ա-
սիկա դարէկ կոտանելով կ'ուսանցան մեր
լեզուն աղկալախա պատմութիւնուն եւ
կրտսայներուն: Այսպէ՛ս խառնուցու-
նեան ժամկարծող էջերը, բերանալու —
նեան գործանալի կանոնները, բաղադր-
ութիւնը, ընթերցանութիւնը կույնի եր-
կարագորդ քայտարականներով արուած

եւ մեծ հայր: Բնաւորութիւնով գիւրա-
նաբոր էր... ընկերակներ, պատմիկ
հայրներ: Այս առաւելութիւններով
կողմէ՛ր ճամբը ճալը տղաւ եւ գլուխի
նաեւ իր թերութիւնները: Բայց մը ժա-
նակացուն անթիւր է: Առաւելած ժաղը
ստանցել, ա՛ն ալ թերի դարս կուս: Կա-
րապետ Լաչինեան ունէր իր թերութիւն-
ները, սակայն իսկական ժաղ էր: Ճիւղ-
անքը թանկուր կարեւորութիւն չէր տար,
թախ որ ճանկացել էր կեանքի գարաճակ
կողմէրը:

×

Մեծաշարունակը շա՛տ կան: Հայկա-
րականներ շատ կան: Գիտնականներ
ու ժաշտարակներն ալ շատ կան: Հե-
րուները զի՛ են:

Այն բերեին իր Կարապետ Լաչինեան:
Այս բերե՛ր որ տուրեր թոյ թիկն մը
փղեղեն ժամանակի փաշին իր քաղաքի-
գաւա անցնելի փայլէր: Ճարմանի փա-
ղաքի մանրը իր կրտսէր ճանաչելի կուս
կողմէ՛ր էր ճիւղանքի փայլը:

Ըսե՛ր թէ չէ մնացած, ալ արքայցոյծ եւ
կեանքի կարգէ՛ր իր աշխիւ եւ խորիւ
նային թոյ աշխարհ կարգանք ճարման-
նուր ու առաւելով ճալոց քաղաքը փայլա-
նիլ հեւ ճաշատուրին սեղ ընտելան
փայլ:

×

«Ջիւղանքաւ յալոնմակալ պարգեւա՛-
նաւ, ՏԵՐ ի յոյս փղեղենաւ ժա-
ղաքի ի Ռ...» իր համբով ի խաղաղա-
նիւր:

Ե. Լ.

ԵՐՈՒՆԻ ՕՏԵՆԵՆ

ՏԱՄԵՆԿՈՒՒ ՏԱՐԻ

ՊՈԼՍԵՆ ԴՈՒՐՍ

1896 — 1909

ՎԵՆԵՐՈՐԻ ԳՈՒՆԻՆ

Հեռուակներ օր իսկ իրարազանք աղա-
րակ, որ ամէն մը կը երբըր գաղտնալի
կորեկ կընդգծէր մը տաղայնի գլուս Այն-
տուրեան հարկալը:

Բոլանգրներ գաղտնալի ամբուտ զի՛մ
գլուս քայտը իր բրանի զգիւրդային աղ-
մակ յարաշարուց եւ ճանաչելի տուր —
րաւութիւն փողոցով:

Այսպիսին Արքայադարձութիւն կրելու, ճա-
նի մը որ կեանք ու փղեղենալան քաղա-
կան ժաղաքի գլուս մըն էր:

Գայի ճարպագը հարցնիլ Սիլակէ՛ր էջի՝
Անդրանիկներին:

— Տեղա՛ր իմ երկարը, կրտսայ, քոյ
ի քայտարակեան գաղտնալի քե-
ւաւ տուտեին ճանի մը հարցեր ճալը տա-
լանքի պիտի գաղտնալի քաղաքուն եւ դար —
ճալ գլուս ճաշատու կ'իշխու:

Հեռուակայ այս խորհուրդին ու երկու

կողմայիներն ալ անպատասխան թիւ
դուցին:

Եւ ա՛նա գաղտն տեղի ունեցաւ, ներկա-
յոցայիներէ միմեանի սոխի տուգանքի գա-
տաարաւորացան, իսկ եւ քայտարակ ըլլա-
լու ճամբը՝ երկու տուտեան քաղաքու-
րեւութեան:

Այս լուրը Արքիաթը հարցորդէ ինձ հե-
նաղով:

Ստորուցեցալ ճեռեւալ օրն իսկ Արքե-
անդարեւ երթալ, փառատարն օր ընտել,
արուած վիշտին զի՛մ քոյգեղն եւ վերա-
քանալին պահանջը:

Երկու շարքմէ՛ր ճաղը, կրկին գաղա-
րան ներկայացալ, քաղաքութեան վիշտը
ընկանկեց, եւ ի փորձանք 400 դրուշ
ուսանցելի գաղտնալի քաղաքուցին:

Գաղտնալան, փառատարին, ուր —
գանդի, ճամբարգութեան, եւ այլ քաղա-
քային 25-30 տակի՛ր ճաղային ինձի՛ն
քայց զերթալու օճիւր աղաւթի ու ալ
սոխի հաղը կրտսայ ըրի ճաղալի կամ
տուգորի գրտանքներու ընտել կարեւորե-
թիւն շալու, ճաշատուր կըր ճեռուէ կամ
ժաղէ ինձի՛ն հեւ փղեղենալ ունիւր:

Այս ճարպագը գաղտնալի քաղաքին
անպալ երկուցալ ճամբանակի մէջ, կը
արտասանաճանալ իշտանակներու բրան
թերթին կը հարաբարակէ: Եւ կրտսայ —
թիւնը պատմած էր կէտ աւ կէտ, տանցը
ճեռարտութիւն անմալաբոր ճաղով մը
իսկալթիւրեւ, որովհետեւ միմալը գրած

եւ լուրը այս պատմութեան մէջ քա-
լարձարեւոր անկեղծ ըլլալ:

Եւ ա՛նա այդ հարաբարակութեան կողը
երեսն ճեռարտութիւն Յիւլապոլիսի
արուած հիւրանքով ժաղին մէջ վերջէր —
եւ միմեանը կը պատմէ աշխարհային
իսկալթիւրեւ ու անպատասխան տու-
թիւններ ընտել:

Իրարեւան վիշտի շա՛տ կան տակա-
լին եւ ինձի՛ն հարաւ շա՛տ հեղալը պա-
լուցանելի իմ երկու պատմութիւններէն
որն եւ ճեռարտը: Բայց զկտսայ արքին
մեծ կարեւորութիւն շուտի եւ ինձի՛ն
եւ զայն մարմանալանքի պատմելի պատ-
նալ — ճալը մը որ շալտ տարաբորութիւն
ցանք էր ինձի՛ն, ինչպէ՛ր ճեռարտը ճե-
րուած գաղտնող մէկը, որ արտուր էր եւ
զուրկներով իր ընթերկ զայն արքայադար-
ձիկը մը որ վերանային ճամբը, որովհետ
իր ճամբարակներին կրեկի պատմութիւն ծա-
նալու:

Այս տեսակ ճամբանակութիւններուն
կարգը հերոս մը արշաւալ կրելու ի պա-
նակեցիլ հարկին սեւ ճեռմակ ու ճեռ-
արտը սեւ ներկայացնիլ:

×

Ըսի որ Արքիաթը երկարուտ կեալ, առա-
ջին անպալ, ճեռարտեւ պաղտնալարա-
կան ժաղովն ներկայ գաղտնուր ճամբը:
ժաղովն ներկայ տեղի կ'ունենային

են, ինչ որ ճեռու կը պահանջ պատանի
ու երեսուսորդ ճամբարակ:

Այս կտոր պէտք է կրեկ երկարու-
կան նկատել գարաշարին եւ եւ միմա-
լայի մը մէջ, որոնք տանաճալալու-
թիւններն եւ քաղաքային վիշտ մէջ մեծ
քանի յատկային նաեւ աշխիւ պատմի-
քը նկատուելու տանքը նիւրի միմեան
մէջ գլուսներու ճամբը:

Այս ժաղին մէջ հեղինակը արդեալ
է գործանալի կեանակ մը: Երկրորդ ճե-
րուածցանք է անպալի ներկայութիւն
միմեանի տարաբոր տեսարաններ, քա-
ղաքի, ինչպէ՛ր կեանքը, որոնք տուտե-
ան ճեռարտեւ են Մ. Նաճանգի աղա-
րակ պատմութիւն կամ երկարագրի ճե-
մար, ճանի որ տանք իր տարաբոր եւ
չքաղաքային հեւ աղալու ունիւր: Միւս
կողմէ՛ր, գաղտնալի ներկայութիւն, որոնք
ամբողջական էին կը գրուէր, քաղաք-
քայտցանք է մեր հայրենիքը (թեմա՛ր —
րաններ, ժողովրդական պարեր, տաղա-
րակ մը փայլեր, յուսանալի կեանքը):
Մեր գաղտնութեան, աշխարհային վիշտ,
մալուրիկն եւ հայրենիքի մալուրիկն աղա-
լիւր, խոստակ ճամբարակութիւնը
ընդհանուր գաղապար կրտսայ անկե-
կանքի ճալը երկարագրի կը ճաղալը
գին անցնալին, ներկային եւ իր հայրե-
րանի կ'ունիլ ժաղին:

Հ. Դուսաւ Աւստրիականի ուսանցան եւ
գաղտնի կընդունացան է հայրենի տուտե-
ան, քաղաքի եւ նախապատմութիւններ
անպալիկ քաղաքային վիշտը, եւ անցը
անպալիկ ճամբանք ճեռարտութիւնը միմե-
անութեան վրայ: Այսպէ՛ր, հայրենի տու-
տեւ եւ անպալիկ տարաբորութիւնը կա-
մաղալ քաղաքի ու նախապատմութիւնի
գաղապարներէն էջերուն մէջ անց գրած եւ
իրենց անպատասխան թեմալանքութե-
ւով եւ անպալիկ ճամբանքին արտասա-
նալութիւնով: Եւ երբեք անպալիկ, ճե-
ղանակ գաղապարներէն մէջ գործանած
քաղաքին ցանկը (քաղաքային) տուտե
է, իսկալանքի քաղաքի տուտե, որովհետ
տուտե անպալիկ ճամբարին եւ քաղաքա-
նով անպալ ճամբարին հեղինակ:

Այս կեանակով անպալախա ճալ պա-
րակ ճարտարութիւն կ'ունենային քա-
ղաքները կողմային, սորիկուր եւ հա-
կարուտը հայրենիքը:

Գաղտնալիքը, այս ճամբարին, հիմի
կ'ունիլ քաղաքի ունիւր: Նախ ներկայացու-
ն է հայրենիքի աղալանքի եւ կեանքի —
թիւնը: Այսպէ՛ր քաղաքի քաղաքի մը տու-
տե կալ խաղապարակն արտասանութիւնը,
նախապատմութիւնը: Ճալը, երբ որ ճեռ-
արտը այդ քալ քալ ընտելութիւն մէջ եւ
գաղաքային ուսանքի վիշտին հեղինակ
օրեւնայ, առաջին խաղապարակեան յա-
կարգանք տակի ճալ յիւտե մեծալի եւ
ճեռը ճեռութիւն: Ճամբարակներ ճեռը
կան է՝ գրաւոր, ընտանիք, ճամբան,
ուսանակներ, յաղեր, թիւրի կեանք:

Քերականութիւնը ճեռարտին թիւրի
ներկայացուած է, ինչպէ՛ր քաղաքի ճալը
(կանոններ եւ անմանի ճեռը), գր-
քայ, գրական եւ անմանի, կալիլ:

Աղեղանայիլ մէջ ուր հաւատանք էր
պատառաստանները: Այս վերջիններս
մէջ կը գտնուէր Բաշտարակի գաղապ-
արակը Սիւնի Մանիկեանք օրու ժաղի
տակի ունեցալ խաղաքի արքին:

Իրեկուն մը Մանիկեանք հեւ գաղապ-
արակը:

Հաղապար իր անպալան ճեռած —
ճալը նաեւ ուրախ եւ յալկանակ երկով
մը ունիլ այդ քալ եւ հալկայն որ գաղա-
պարակներն ժողովին մէջ փայլու-
ղործ մը տեսած էին:

Ինչ ըրիւր այսոր, ժողովրդալ հե-
կար տեւել, հարցնել միմեանը:

— Վերջապէ՛ր ճեռ մը վերջանցիլը
պատառաստակ զալթիլ զի՛մ ճալը:

Ինչ զործ:

— Երբեք զուտ ալ թուրքային այլու
մը եւ, խոսք մը բալու ի չար:

— Կը խոստանալ որ միմեան գրեղեն
հեւ պիտի տանիլ գաղապարին, եւ միմե-
ան կ'արտաճալ ճեռային տակի ալ աղալը:

— Աղալը արքան կարեւոր չէ, ժալը
թիւ խոսք տուտե կը որ ժողովին վիշտ-
քանութիւնները դուրս չալանքին:

— Լաւ, լաւ, փառանք կ'ըր ճալը:

(53 — Տար.)

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ

Տէր և Տէկին Քարտ Աղանան կը ծա-
նայանն թէ Հոգեհանգիստն պաշտօն
կը կատարուի այս կիրակի, Մարտ 10,
ժամը 11-15ին Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտչի
կեկեղեցին իրենց հորեղբոր՝
ԵՂՈՋՈՐ ՄԻՆԱՍԵԱՆԻ
ժառանգ զատուածքին առթիւ:
Ի դիտութիւն ողբացալիս յիշատակը
յարգողներուն:

ՀՉԿՈՒՄ

Այն ժեռամբ Թաղականութիւնը կը յա-
տարարէ թաղի և շրջակայքի յարեալաց
ժողովուրդին թէ ամէն Չորեքշաբթի և
Ուրբաթ երեկոները ժամը 8-30ին աղի
կ'ունենան հսկումի արարողութիւններ:

ԿԱՐՄԻ ԽԱՋ

Առիւթ - ՊՈՒՍ, ԲՈՒՂՈՒՊԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ
ՄԱՆԱՆԺԻՄ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԻՒՍ
Շարաթ Մարտ 9, երեկոյան ժամը
20-45ին Պաւլ Բոյազովի թաղաքապետ -
րանի սրահին մէջ
31, Rue Paul-Déroulède, Bois Colombes
իրենց սիրով ժամայնակ ծանախցողները կը
բերեն ծանօթ պարտէի եւս ԱՐՁՈՒՆԵՆ
ու կրկնուին ՄԱՏԻՍԻ ՏԵՏԵՆԵՆ (Երեսունի
երամ աստուծոյն):
Կը ներկայացուի
«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՇԻՆԱՐԱՐԱՆԵՐՈՒ ԵՐԿԻՐ»
կերպ թատկերի թաղաքային, ծախցող
կարգաբանութեամբ հին և նոր Հայաստանի
մասերը, Հ. Բ. Ը. Մ. Կ. երեսուցորդաց
սկուսիքին կողմէ արամարտուած:
Մուտք 10 ֆր.

ԴՊՐՈՑԱՄԱՐԻ ՏԻԿԻԱՆԵՎ ԿԱՐԺԱՐԱՆ

ՊԱՐՈՑՐ ՍԵՒԱԿԻ

ՄԵՆԻՆԵՆ ՏՈՒՐԵՆԱԿԸ
Հովանաւորութեամբ
ՍԵՐՈՒՎԵՆ ԱՐԻ. ՄԵՆՈՒԿԵԱՆԻ
(Հայաստանական Պատուիկան
Արեւմտ. եւրոպայի Հայոց)
Կարճակերպութեամբ
Կարճարանի աշակերտութեան
կը ծանախք Կարճարանի կրկնակերպութեամբ
գեղարարութեամբ ԳԵՂԱՐՈՒ ԵՆԵՂԻԿԵԱՆԻ
ձայնագիր լուսարձակուած Պարոյր Սեւակի
ծառին
Շարաթ, Մարտ 16ին, երեկոյան ժամը
6ին, Կարճարանի սրահին մէջ:
ՄՈՒՆԻՔԸ ԱՋԱՆ Է

Imprimé aux Presses

DU JOURNAL «HARATCH»

83, rue d'Hauteville 75010 Paris

ԵՐԱՐԱՋ Ի

ԲԱՐԿԱՆԱՅՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Լիւնդէն ալքի Տէկին Մարթնա Մարգար-
եան կը ողբացալ ամուսնոյն Մարտիրոս
Մարգարեանի յիշատակին 50 ֆր. կը
նուիրէ իր շատ սիրած «Յատուէին»:

ՅՈՒՇԱՆԵՏՐ

ՍԵՐԱՏՏԻՈՅ Նահանգային Մուսսո
Ուսումն. Միութեան Փարթի կեդր. վարչ-
ութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրապարակէ
անդամները Մարտ 10, կիրակի կէսօրէ
յետոյ ժամը 15ին Իսիկ Հայ Մշակույթի
Տանը, «Սերաստացի Մուսսո Ուրեման»
սրահը, 45, Ռիւ ալ ԵՏՖանա, Իսիկ Ը
Մուլիոն: Որքան կարեւոր օրակարգ:

ԻՍԻԻ

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՑԻ ՏՈՒՆ

ՀՐԵՂԱՐԵԿՆԵՐԻ
ԴԵՍՈՒՍՈՒԹԻՒՆ

Կը խօսի
Հ. ԵԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿՐԻ. ՊՅՏԻԿԱՆ
ԵՐԻՐ
ՀԱՅԿԱՎԱՆ ՀԱՐԱՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ
(սկիզբէն միջին մեր օրը)
Լուսարարներու, ցուցարարներին
Ուրբաթ, Մարտ 15, երեկոյան ժամը
8-30ին, Իսիկ Հայ Մշակույթի Տան մէջ:
45, Ռիւ ալ ԵՏՖանա:
ՄՈՒՏԲԸ ԱՋԱՆ Է

Հ. Յ. Դ.

ՎԱՆԱՍ — Հ. Յ. Դ. Գրիտապոր կո-
միտէի ընկերական ընդհ. ժողովը երկու-
շաբթի, Մարտ 11, ժամը 21ին, Անարտե-
ան սկումար: Բարդ ընկերներու ներ-
կայութիւնը պարտաւորէ է: Ներկայ
կ'ըլլայ ընկ. Եսկըր Իսկնտէրեան:

Ի ՆՊԱՏ

ԻՍԻԻ ՆՈՐԱԿԱՌՈՑԻ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

Զ. ՅԱՆՎ

Պ. Ռիւ (սրահին) 100, Տէր և Տէկին
Մարկոս Հարպաղեան 300, Պ. Պապա-
պեան Կարտր 500, Տէր և Տէկին
Լոյսան և Պ. Պապեան Միւսան 100անոս,
Տէր և Տէկին Սոյն Համարձուան 50,
Տէր և Տէկին Պարգեւ Գրիտապոր 600,
Տէր և Տէկին Վահէ Դրամապեան 100,
Տէր և Տէկին Քարտ Աղանան 20, Տէր
և Տէկին Կարպետ Ծանօթեան 200,
Տէկին Մարթնա Ծանօթեան և Սարգսի
Հարպաղեան 100անոս, Տէր և Տէկին
Կարպետ և Մարթնա Շիրազեան 50-
անոս, Պ. Պապեան Սիւսան 100, Տէր
և Տէկին Դարբինան Միւսան 30, Տէր
և Տէկին Տանիկ Փեշկոյան 100,
Տէր և Տէկին Սարկիս 120 ֆր.:

ՄՆՈՒՆԻ

Ոճեկի-ժամ Ալեանան և Տիկինը (ծըմ-
կալ Տանիկի Մարթնա) ուղարկուած
կը ծանուցանեն իրենց զուկին:

ՏԱՆԻԿ - ԱՅՏԱԻ

Տնտեսը, Փարիզ, Փետրուար 24, 1974:

ՀԱՄԻԻՍ Ս. ԳՐ. ԼՈՒՍԱՌՈՒՐԸ

Այս կիրակի պատարագ կը ժողովու-
րի: Արեւադարձ արարողութիւնները յա-
տար պատարագի ժամը 11-15ին:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ

ԴԱՍԱՆՈՍՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԵՆԱ ՄԵՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Անի կո-
միտէին, Ուրբաթ, Մարտ 15, ժամը
20-30ին Օրլէ ալ լա Փարիս սրահը:
Կը խօսի ընկ. ՅԱՆՎ ՌԱԿԵՏԻՐԵԱՆ
ԵՐԻՐ Հայկական Կարտ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍ

ՎԱՆԱՍ ՄԵՋ

Կարճակերպութեամբ

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԻԻ ՀԱՄԱՐԸ ՄԻՆԱԿԵԱՆ ԿՈՒՐԵ

HOTEL CROIX D'OR — Place de la République — VALENCE

Շարաթ Մարտ 9, երեկոյան ժամը 21ին սկսուլ

Մամանկութեամբ

Սրկու մեծ նուագախումբներու

JACK KOJA et en attraction GROONG

AMBIANCE ARMENIENNE — COTILLONS, BUFFET

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍ

Կարճակերպութեամբ Կարպետ Սաշի Սերաֆի ժամանակակից կողմէ, Կիրակի,

Մարտ 17, ժամը 16-30ին

SALLE DES FETES DE SEVRAN

ORCHESTRE

— PARADOXE —

Sous la direction de SERGE TER-MATHEOSSIAN

Մեծերգ — ԱՅՏԱ ԱՄԻՐԵԱՆ

ՃՈՒՍ ՊԻՆԻՔ

ՀԱՅԵԼԻ ՄԹԵՆՈՐՏ

Պատանիներու մուտքը՝ կէս դիմ

ԳԱՐՈՒՆԸ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵՋ

ՄԱՐՏ 23ԻՆ ԱՊՐԻԼ 6

ԱՊՐԻԼ 10ԻՆ ԱՊՐԻԼ 24

ԳԻՒՒ ՓԱՐԻՔԵՆ - ՓԱՐԻՔ 2280 ՖՐ.

Այս գիծին մէջն են —

— Երբեք չար օգնականին տուած
— Բնակարանին երկու խոցիմոց սենեակ (քաղնիք) և ՄԱՐԱՊԱՀԱՎԱՆ
ՓԱՆՈՒՆԻՒՄ՝ Մասնաւոր և երեսուն, Ա. Կարգ:

Դիմել գրասենեակ՝ ժամանակահատիկով և պահանջներու համար:

ՓԱՐԻՔԻ ՄԵՋ SONIA CORMYANTZ
TRIM VOYAGE
MONDOTOURS
2, Rue de Sèze — PARIS (9e)
Téléphone: 742-57-84 et 073-30-64
de 9 h. 30 à 18 h. — tous les jours
ԼՈՒՆԻ ՄԵՋ Լիւնդէն մեկնումը օգնական
VOTRE AGENCE DE VOYAGES ARMENIENNE
agence de voyages SEVAN
50, Cours de la Liberté — LYON — Téléphone: 60-13-60
de 10 h. à 19 h. — tous les jours
ՄԱՐԱՊԵԼԻ ՄԵՋ JACQUES CHELEKIAN
VOYAGES WASTEELS
87, La Canebière, Marseille 1er Téléphone: 62-03-44 et 64-09-49
de 15 h. à 19 h. — tous les jours

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՋԻ ՕՐԸ

GEORGE V

Մարտ 10, կիրակի, ժամը 15-24

Բարձր նուագախումբներու ՖԻՐԱՍԱԿԱՆ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՋԻ

Կը նախադասէ ՄՈՒՇԵՂ ԶԻՔԵԼԵԱՆ

ՏԵՐԵԿԱՅԻՐ — ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍ

Orchestra SADKO

Ensemble Folklorique Musical Russe

Balalaika et Chants

14 exécutants

Sous la direction de SERGE IVANOFF

և

Նուագախումբ ՄՈՐԻՍ ՎԱՐԴԻՎԱՆԵԱՆ

Պար՝ Հայկական և եւրոպական երաժշտութիւնով

Կը ծանախքի ԿԱՆԵԱՆԻ Կարպետը

ELECTION MISS CROIX ROUGE

PROJECTION SONORISEE DE MAGNIFIQUES DIAPPOSITIVES

« L'ARMENIE VUE PAR UN FRANÇAIS

Rév. Père FRANÇOIS ZELLER

Séance de projection de 15 h. 30 à 17 h. 30

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ՝ Տնի պիւնիք և սեղանի վրայ պարտաւորուած շափար
փայտէ:

Սեղանները ապահովելու համար հետաձայնէ՝ 985-36-53, եւ 990-66-28
Վերադարձուած սեղանները գրասենեակէ կ'ըլլան ամէնէն ուշ ժամը 20ին

Մուտք 20 ֆրանկ

«ՄԱՐԱՇԻ ԱՌՈՒԹՅՆԵՐԸ»

— 0 —

Է — Վերադարձ

Քեզայական շարժումը հնչողհեղի կը ծառայէր Մարտիկի հոգը Ռաֆայի և Նուսրի Կիլիսյանի Սարգսյան ժամանկին աստիճանորէ հանրապետութիւնը իր կարգին ծանց հարուած կը ստանար 1920ի տարին։ Օրհնարդէ ինքեղ կը գտնուար անպէ՛ր Կիլիկիոյ պարագումը ֆրանսական բանակին կողմէ։

1921 Փետրուարին Լեւոնտի մէջ կը գումարէր խորհրդածոյցով մը՝ վերաբնակեալ Նամար Սերի գաղանկներ, զոր դաշնակցը Պետութիւնները չէին վաւերաւ — ցուցանէ։ Յոյները իր յառաջանալին Անատոլիոյ մէջ։ Ռաբրտագոյնին չարիքնուած էին սուլթանական ինքնաբերական կողմին Պարսկերէն թէմա — լալան իրաւապաշտպանները, որոնց հետ զոյգորի լաւակցութեան մէջ անուան ժրտաւոր պատուիրակները։

Վարչական Արեւիքայ Պրիան Անգարա զրկեց ծանօթ թրքաւոր ժրտաւորները — Եւրոպ, որ Քեզայի կառավարութեան Արեւաթքին զորմարտը Եւրոպի Քեզայի հետ ինքեղ 1921 Նոյն. 20ի ծանօթ շարժումը համաժողովարդ, որով ժրտաւորները միջին և 1922 Յունուար չորս պէտք և պարզեցին Կիլիկիոյ, փոխարէն ստանալով անապատական շահակա մենաշնորհներ։

Ի զոր արդեւ էին Կիլիկիոյ հայ պաշտանական ժամանկներուն, Վեհապետ Սուսան Բ. կաթողիկոսը, թուրքական պատ — լաւորը, Անատոլիոյ Հայ Ազգային Միութեան և այլոց ղեկավարողը Հանրապետական խորհուրդ — ինքեղան Փաշառաքինը, Պրիանին և Հայերու լաւակցութեան կառավար ժրտաւորներուն։ Ի զոր անօրէն էին Ձերտապետի տաղիւն տարին տալիսական և քաղաքական իշխանութեան ինքեղան խորհուրդը ինքեղան տալիսական փորձան Հայ թիկնորները ստեղծարարը Նամար ինքեղան մէջ, որ պիտի դառնար Հայկական զորմի ժրտաւոր չեղանալիսական տակ։

Փաշեղի Երեմիայանական զորմի մէջ մտնողը ընկերակցական կերպարան — անքը կը պաշտէին «ճի՛ մեկ զինուոր», ո՛չ մեկ մեկ զինվորի խմբար։ ժրտաւոր խորհուրդը ինքեղան ծախակ Սուրբաբարդի չորիկի վայր ինքը, Հայաստան, զորմար զոր կար ընդգրկեալ հնաշխուրտ Նամար այդ անպարտա Նուրիկին, զո՞՞՞ անպարտական դառնուր։

Սուրբաբարդի համաժողովարդի արմա — զորմարը կը Նամանի Մարտը, ընդհանուր յառաճանալիսական պատմութեանը։ Ինչ պիտի ըլլար ինքեղ միջանակ։ Չոր. Մարտ 1921 Նոյնարդ 12ին Վեհապետը, Անթիպոլ և Կիլիկի ընդգրկեալիսական ոչ — լաւած Յայաստանութիւնով մը կը համաժողով թէ՛ Քրիստա. կառավարութիւնը Նամար իրաւականները փոքրածաւ — անքը, որոնք պէտք է միան ինքեղ անքը, հետանալ կը համալին աշխտի ինքեղան ինքեղան Հայերու ինքը կը Նամանալին Կիլիկիոյ հետանալին Նամար — ո՛չ միանալու կառավար, ո՛չ չորման, ոչ ալ պաշտանական պատմութեան Սուրբիկ մէջ։

Սուրբիկները կը փակին Պարսկերէն և Եւրոպայի ղեկավարը Հայերու տակ։ Կիլիկիոյ ինքեղան, որոնք տակ կը կուտան ինքեղ անքը, որ պիտի Նամարիկին աշխտի և Եւրոպայի կարգով։ Մերթին մէջ խորհուրդն ինքը մը Եւրոպայի տալիսական 3000

ՕՐԱԹԻՐՔ
ՀԻՄՆԱԿԻՐ ՇԱՊԱՐԵ ՄԻՍԱԿԱՆԸ

Fondateur : SCHAVACHE MISSAKIAN

ՕՐՈՒՆԸ
ԴԷՊՈՒՆԵՐԸ

Քանի մը տարով

ՊԵՐՏԻՐԻՔԻՆ հասած լալերու համաժամը միջոյցորը շատ լալուած է Քիւր — տալու և Իրաքցիներու միջին մին։ Մարտ 11ին է որ զորմարութեան պէտք է զրուի Քիւրտերու ինքնակարգութիւնը, ըստ թիւար — Իրաքեան համաժամութեան որ ստորագրուած է չորս տարի առաջ։

ՄԱՐԱՇԱԿՈՒՄԻ մէջ չորս չորս կինը պատմութեան և ըստ հաստատի աղբիւր — ինքուր։

ՄԱՐԱՇԱԿԱՆ ԱՆԱՆԱԳԻՆԵՐՈՒ և Եւրո — պաշէ միջին յարաբերութիւնները լաւա — կան լալուած են և ոչ Քիւրիկի, ոչ Փաշ — պէր կը ծանկին ինքեղ պաշտպանները։ Սուրբիկները համար ժրտաւոր է կը — ոչ ինքեան պատմականութեան։ ժրտաւոր ինքեղարը լալուարած է թէ անքեղ — կան ուշերու եւրոպ մարտ հիմնական չէ։ Փաշեղ, որ կը խօսէր Եւրոպայ Միկ կայանին, աւելցուած է թէ ժրտաւոր զապալանալու ինքեղ Միջոցալ խոսնակ — ինքուր ինքեղամար կը կայանայ զոյգ տա — կուր մէջ, որ ժրտաւոր շատ հաստատի ղեկավարէ մին և, շատ լալուածին լալը ոչ համաժողովար քանի կ'ըլլ ինչ որ ժրտաւոր է։

ՌՈՒՄԱՆ ԱՆ ՔԻՐԱՆՈՒ Շաղ ար Կոյ զարկալանին, որ ամէնէն արկիկանը կը ինքեղան Եւրոպայ, պաշտպանական լալ — զուր կառավարները։ Ռաբրտ որ Նախա — քարալան Միւսեղի կողմէ։ Ամէն ինչ Նախաժողովար և այս զարկալանին մէջ լալը Փաշեղի հետ Հանրապետական զորմարներ միջոցներէ։ Արդեան զա — կայանը պիտի զորմարով Մարտ 14ին սիւնալ և ամէն ոչ կը սարաւոր խոր — ինքով թէ ժամեր պիտի կործնեմ Հիւ —

որերը, յունական նաւը ալ հայապաշտը զալթիկանները կը փոխարին։

Հայերը կը մտնին Մարտ։ Քուրերը ստորագրութեան աշխտանքի կը լինին ղեկավար, ուսկիւնական կերպ զոյգ չեղ — ինքուր։ Նամար։ Մ՛ ժրտի օրմարած չէին ղեկավար, որ ամէն կը զանգեմին Հայերին՝ Նախապիթի ծախքերուն հա — մար։ Հայոց չեղեկամարմ զարկեր կը զորմարներ չեղեկամարմ համար։

Հայ Ազգային Միութեան անդամները ղեկավարութեան կը մտնին, ինքը զա — կան։ Ձերտալերը կը զալան Պէշխա — լան ընդարձակ օրմարած և 500 որերը կը ստեղծարարին փոքր չեղեկութեան մէջ։ Դաստանագրութիւնը կ'ըլլարին։ Քուր — քեր կը զալան նաւ. զերմարման չե — լանալանք, որ Սուրբիկներու մեղքն է։ Կը փակին ամերիկական աղիւնի — ղեկէն։ Քուր ինքեղանալան լալերը հա — մար կ'ըլլարին կառավարական Բալան, որ ինքեղարարին։ Ուսկիւնական ժա — ղար կը կոխի վեր։ Յարաբերութեան աշխտի մէջ։

Մարտի շոք միջոցները Մուսա — ֆա ինքի ինքան կարմիր սակ կառու — կը պաշտանէ՞ Պէշխալանը ամերիկան լալուարականները իրաւարածուր։ Հա — մար։ Կառավարութիւնը իր զարմը — Նախալան կը համար։ Փաշեղին հետանալ ուղղորդներն արմարածի տալու համար կալաւ կը պաշտանէ։

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

Tél. : 770-86-60 — Fondé en 1923
C. R. C. Paris 15069-82 R. C. Seine 57 A 2731

Քրանալ
Արաստանալ
Քրանալ 150 ֆ.
Քրանալ 175 ֆ.
Վիշապալ
Հայր 80 ֆ.
0,80 ֆ.

50e ANNÉE — N° 12.959

ԵՐԵՎԱՆԻ ԺՅՈՒՆ
ՀԵՐԵՆԻՔ

(Արմենիա, Փետր. 28 Մարտ 1)

ՔԱՐԿԱՐՈՏ ՀՈՂԵՐԸ
ՄԵԱԿԵԼԻ ԿԱՐԶԵԼ

Այս տարուան ծրարով 11-000 հեղ — տար զարգարտ Նուրի մշակելի պէտք է դառնան։ Արկա հայրը Նուրի տակ է անքեղ տարուան համեմատութեանը։ Քարերը զարմած այլ ծոցերն ինքը պիտի տակուին պատու Ուրեղ և խա — դով վայրը։ Ղեկը (քարքար Նուրի) մեծ աղբիւրներ և իրաւանաւոր — թեան զանգարանութիւնները մեծեղ — ին համար։ Երկայ Նուրի զարգարտ — լալ զալաւարով աշխտանքներ կը կու — տարուին Հանրապետութեան լալը զանգարաններ մէջ, մասնաւորապէս այս — փայլերը, որ ընդամենական մեծ աշ — խտանքներ կը կառարարին։

×

ՆՈՐ ՆՈՐԱՆԵՆԵՐ

Հայաստանի ձեռնարկն արեւտարի զոր — մասնորը Յունուարին Նախաժողովարին տակին 66-000 որերի աղբիւր արտարար

ՀԱՅ ՄԵ՛

Համի Հանկեսու

ՕՐԱՆԱՆԱՆԵՐԻ ԱՐԱՊԵՆԻՆ
345 ՁՈՆԵՐՈՒ ՆԱՐԿԻՆ

Պարթիւրի «Հայերիկի» կ'ըլլանար թէ Մարտ 3ին, Եւրոպայի զարգար ինքեղ թրքական զորմարը Տիւ — Սի 10 օրմարին 345 զորմարն մէջ, ծան Հանկեսու։

Հանկեսու ծոցն Ուսկիկիները համա — լալարին կերտաւոր զալաւար (Ար — վիմիւր խեղալի)։

է։ Այս զորմարները կ'արտարար ըր — տարմարական ինքը, արմաններ, շա — քարմաններ, զալաներ, ծաղկաւորներ, ափսէներ՝ աղիւնի ունով զարգարուած։ Անքեղ տար 80-000 որերի արտար — թեան ինքը զրկուած են տար կերկ — ներ։ Այս տարուան աղարարները ար — ղին 70-000 որերի հասած են։ Այս — պարմանքներ կ'ըլլ են Լեւոնտան, Չեխ — սլովաքիան, ժրտաւոր և Արեւիկան զերմարանէ։

×

15 ՏԵՍԱՅ ԳՈՐԳ

«Հայորդ» ձեռնարկութիւնը Փետր — տարին արտարար է 965-000 որերի ար — տարմարը զոր։ Անքեղ տարի ձեռ — նարկութիւնը արտարար է լալար զոր — ղի չորս և Եւրոպայի ինքը նաւ — լալերը, որոնք զուգարարուած են Ան — լալ, ժրտաւոր, Պրիկոյ և Բալալոյ զուգարանէն։

Հայաստանի և այս տարի 15 նոր տեսակ զորք պատմարան։

×

ՔԱՐԿԱՐՈՏ ՈՒ ԿԵՆՏԱՐԸ
ՀԱՅԱՊԱՆԱՆ ՄԱՐԱՇԱԿԱՆԻՐՈՒՄ

«Հայաստան» հրատարականը յա — ընդանալ է Անտիկ Վերդանի լալու — րաւած ՔարԿարՈՒՄԻ ինքեղարը հա — կական մանքանքներուն պատու — տանալանքները։ Որկալ հեղեղանքի ղեկավար յալաւարանքի արդիւնք է։ Ան մեծ 10-000 մեղարարները հա — ղար և դասարար և արմաններու և ար — տաններու վերաբերմը ինքեղարը, որ — ոնք միջոցով կարմարութեան աւաճան — ինքուր մէջ արմարական պատերը կա — ըրի է կարմը մեր նախնիներու ստոր — ղիկ կանգնեմ մասին կերպարմութիւն, զարկութիւնէն մինչև, Բաւարական ար — տանուն ու մարմանաղբիւրներ։ Եւրո — ղիկ ինքեղարար և 48 արմարներով, Բա — կալալէ շահական և այս ղեկավար, որ ինքեղարար և Նախապիթի, կա — կարարին և Նախապիթիները։ Կարմը — ներու մէջ պատմարարութեան մանքար, իսկ կաշակարարները մասնաւորապէս լա — ներկայութեան և Կիլիկիան մանքար — ինքով, որոնք զոյգ կուտան, որ Կիլիկի — մէջ կաշակարարին ղարմ մանքարիկ հասած էր։

×

ՆԱՐԱՐԻ ՆՈՐ ՏԵՍԱՅԵՆԵՐ

Այս տարի աղբիւրները մէջ պիտի ար — ինքին խաղարդ ըր տեսակ վայրեր։ Ա — ստեղ է «Հայկական մուշապա» և «Եւրոպայի» այս վերքերը՝ Նախապիթի — ինք չորմաներու աղբիւրները մէջ։

ՎԵՐՁԻՆ ԵՐԳԸ

— 0 —

Նախասնանկին դաշնակաւոր մաս-
ցայցը կէս դիւրեւան հարաւորեցնելու
էր: Առաջ Տրդատ անդադարեալ որ
մարտերէն կէս կողմէր: Հետագայ
գարշեպոյ ընկերացումը եւ զիջել զրա
ցարկաւորութիւնը վրայ: Ապա ծանօցա-
ւորեց տակեցող սնանկ երկրորդական
կոճակներ տարբի մակերեսն ի վրայ:

Յանկերը, միջուկեան արշաւը հաղի-
վելուց, մեր գաղութեայ սուր ճիշե-
րու յանկերը մը:

— Ճը՛ս, ճը՛ս, ճը՛ս, ճը՛ս, ճը՛ս...
Ոչ մէկ կապակ, ծղրից մը ինքնակշի-
ւորէր իր սեննակին: Անմահական ներկա-
րութեան: Հիւսն զի չկար ծիսան, ծիսե-
լայլ, կեանքաւոր, ժողովարան կամ գի-
ւական բարեկեր:

Տրդատ գիտէր ճակատին: Ու վերադա-
ռող յորին ծա, իսկայն, ընդհանուրեւ
ցարկեց որ, որեւեմ, մասին կ'անդէր
իր անուշիկ, կ'ողորմեայ ճակատին, կ'
հասկանայոր իր թուրի եւ կ'ըսէր թա-
րը ճակատին որոն շարի կ'երեւնէր
մեծ կանաչիկը:

— Ճը՛ս, ճը՛ս, ճը՛ս...
Ընդհանրապէս Տրդատեան, համա-
կերպով միշտեւ անցած ճակատին հետ
հետադարձութիւնը միջոցներ եւ թաղանթներ
նշանակեալ ճակատեայ, աւա ցարկե-
կաց Տրդատ յանկերը: Ոչ, անհայտ մի-
շտա մը պէտք չէ որ խոսէր իր բանը:
Անոր հակ մը ինքնակշիւոր համարանի
Տրդատ հանդիսար խաղաղութիւն: Հարկ
է խաղաղութիւն տարբի մակեր: Հարկ է զիջել
սուղ անոր երկին:

Ու Տրդատին խաղաղ խաղաղութիւն,
յանկերակ մեկնակերպի տարբի, հետ-
գոյնեց առ խաղաղ, շրջանի բնա-
կանին: Այդ, ժողովարան, ընդարձակ
իր մեր երկրին թաղանթը, գիտե-
տեմ: — Ճը՛ս, ճը՛ս, ճը՛ս...
— Երկը, հող չէ, պար մը երկը՝ դի-
ւի տար, բնա Տրդատ եւ սեննակը լու-
սանկերը:

Ու մտադրեայ թիւնակաւոր ուսը մա-
րը վերադարձակին ծանօցում: Ան-
տաւորին գիտէր չէ: Ընդած մարմին
մը զիջողութիւն, զարկողութիւն, ինքնակշի-
ւոր է: Թաղանթը: Թաղանթը, ի պա-
շտէն անակ զարկը, յոյժ հանկը, իր-
խաղաղ մը, աւա, ինքն ծղրիցին վրայ
կարգը:

Համ մը, յաւա, ապա երկը: Երբ
վրայն, ուրախութիւն: Գոյնէ զարկն եւ
մարտերն: Երբ սիրը եւ կարողութիւն
զարկութեան ու յարկութեան: Պարզեւ
կար թաղը կ'անդէր եւ բուրձնակ
անմարտեայ կամ պարտութեան ու դա-
շնակութեան թաղանթը երբ: Բայց հարա-
պատ եւ արտադրութիւն թաղանթ երբ իր
արտադրութեան եւ կրկնատար արտադրութեան:
Բայց մտադրեայ, իր սեփական երբ աշ-

խոյ: Ինչո՛ւ, մտնել հէք ծղրիցին ա-
նայ երբ պարտութիւն:
Համը գիտէր: Ան յարկին ինքն էր:
Յարկեցնել ու արտադրութիւն: Եւ
սակար, Տրդատ գործաւ, շարժում, աշ
ու ծանօ: Կարկը՝ իր թնայն: Պարտութեան
էր հարցը: Անոր հակը յաւան էր: Ան-
տաւոր մարմինն ներկայութեան, այժմ
սակը անգործութիւն զարկ, յաւան էր
անդէր: Անդերին արտադրութիւնը սակար
էր յամբ: Ի վրայ գործաւ անգործութեան
երկուցը հարմարեց ինքն էր: Անոր
է անգործութիւն կարտաւ էր կ'սկիւնը:

Տրդատ եւս նուազ անգործութիւն երբեք,
աշ ամին մէջ ծղրիցը: Միջոցներ մէջ
արտադր կար:

— Ով հէք միշտա, ինչո՛ւ լեկեր հա-
րկին թաղը սակար, հետադարձութիւն
անդէր, ծաղիկներէն ու մարտերէ: Հոն
կ'երեւէր, պարտութեան, խաղաղ կ'անդէր,
գործադրութիւն զիջողութիւն զար-
կաներէ: Ինչո՛ւ, աւա, ով ինքն ծղր-
իցն, այս վայրերը զարկակներէ, որ-
եւ, ու օտար, որ ոչինչ զար կ'ուստի, ա-
ւա, զար զար զար զար, թիւ գիտնէր
մարտը, միշտա արտադրութիւն: Միջոցն,
սակար, թիւ հետադարձութիւն մէջ,
սակար կ'ըսէր սուղ, մեծ եւ սուղ:

Ինչ կ'ըսէր ի պարտութիւն: Անդէր գի-
տէր: Կարկը թիւ մտադրեայ չէ զար-
մը: Կարկը չէր սուղ:

Տրդատին գիտէր պարկը: Բայց
իր լուսնայ գիտնէր մէջ: Ան համար զար-
պարտ մէջ էր ճարտար: Մարտը երբ
անդէր կ'անդէր սակար: Իր լուսնայ
կ'ուստի, որ ոչինչ զար կ'ուստի: Ինչ
կ'ուստի սուղ անգործութեան կ'անդէր,
սակար, թիւ հետադարձութիւն մէջ,
սակար կ'ըսէր սուղ, մեծ եւ սուղ:

Միջոցն ինքն էր եւ կ'ըսէր սուղ: Ինչ
կ'ուստի, որ ոչինչ զար կ'ուստի: Ինչ
կ'ուստի սուղ անգործութեան կ'անդէր,
սակար, թիւ հետադարձութիւն մէջ,
սակար կ'ըսէր սուղ, մեծ եւ սուղ:

— Ինչ կ'ըսէր սուղ, մեծ եւ սուղ:
Ինչ կ'ըսէր սուղ, մեծ եւ սուղ:
Ինչ կ'ըսէր սուղ, մեծ եւ սուղ:

— Ինչ կ'ըսէր սուղ, մեծ եւ սուղ:
Ինչ կ'ըսէր սուղ, մեծ եւ սուղ:
Ինչ կ'ըսէր սուղ, մեծ եւ սուղ:

— Ինչ կ'ըսէր սուղ, մեծ եւ սուղ:
Ինչ կ'ըսէր սուղ, մեծ եւ սուղ:
Ինչ կ'ըսէր սուղ, մեծ եւ սուղ:

— Ինչ կ'ըսէր սուղ, մեծ եւ սուղ:
Ինչ կ'ըսէր սուղ, մեծ եւ սուղ:
Ինչ կ'ըսէր սուղ, մեծ եւ սուղ:

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

ՄԱՆԱԿԱՆ ԵՐԱՎՈՐՈՒՄ

իւր Գործիք մէջ աշխարհում է լինել
Հիւսնէն եւ զիջ մըս այ զինքն տ'երեւն
Հայտնական զարկին իսկ հակած ա-
նկեցած է զիջի Գործիքն արդարեւ
գարշեպ:

Վերադառնալով կրկին Գործիք, ապա
Գործիք, արտադրութիւն զարկն է արտա-
դրութեան զարկարարն ուսուցչակով
արտադր:

Այնուհետեւ յարկովին կ'ըսէր իր
երաւատութեան արտադրին, ինքնակշի-
ւորութեան կ'ըսէր իր համար որոշ հեղինակութեան
եւ իր զարկին արտադրին զարկը, սակ-
այն իսկ զարկին համար զիջ կ'արտադր:

Արտադրութեան զարկին կ'ըսէր իր
արտադրին կ'ըսէր իր արտադրին, ինչո՛ւ, ծա-
նալով: Իր արտադրութիւնը արտադր
գործիքն արտադրութեան մէջ է, եւ ան-
պարտ անպարտով այդ արտադրին մէջ իր
անդէր, սակար, եւ որ արտադրին եւ
արտադրութեան հետեւող մը կ'ըսէր իր-
քով:

Մտածողութիւն ունեցող գործիքն եւ
մեր զիջիցին երկրորդ տարբի համար
արտադրին հետեւող, Գործիքն արտա-
դրութեան եւ մարտը երկրորդ կ'ըսէր
այդ զարկովին եւ արտադրութեան հա-
մար մարտարարին մը, Նախող այս
անգի միջադրութեան երաւատութեան հա-
մար:

Այս անգիցին մէջ սակար, կ'ըսէր
զիջիցին արտադրին գործարարութեան,
արտադրութեան իր իսկ համարովին, այդ
արտադրին երկրորդ զարկովին ինքնակշի-
ւորութեան մէջ էր կ'ըսէր անպարտ հետ-
քըստեան արտադր մը, համարովին արտ
որ հեղինակ ունէր զարկովին արտադր
գործարարութեան արտադրին ինչո՛ւ:

Իր Գործիք Գործիքն, արտադրութեան
եւ արտադրութիւն կ'ըսէր իր զարկին
կ'ըսէր իր արտադրութեան արտադրին
մէջ էր կ'ըսէր անպարտ հետ-
քըստեան արտադր մը, համարովին արտ
որ հեղինակ ունէր զարկովին արտադր
գործարարութեան արտադրին ինչո՛ւ:

Իր Գործիք Գործիքն, արտադրութեան
եւ արտադրութիւն կ'ըսէր իր զարկին
կ'ըսէր իր արտադրութեան արտադրին
մէջ էր կ'ըսէր անպարտ հետ-
քըստեան արտադր մը, համարովին արտ
որ հեղինակ ունէր զարկովին արտադր
գործարարութեան արտադրին ինչո՛ւ:

Իր Գործիք Գործիքն, արտադրութեան
եւ արտադրութիւն կ'ըսէր իր զարկին
կ'ըսէր իր արտադրութեան արտադրին
մէջ էր կ'ըսէր անպարտ հետ-
քըստեան արտադր մը, համարովին արտ
որ հեղինակ ունէր զարկովին արտադր
գործարարութեան արտադրին ինչո՛ւ:

Իր Գործիք Գործիքն, արտադրութեան
եւ արտադրութիւն կ'ըսէր իր զարկին
կ'ըսէր իր արտադրութեան արտադրին
մէջ էր կ'ըսէր անպարտ հետ-
քըստեան արտադր մը, համարովին արտ
որ հեղինակ ունէր զարկովին արտադր
գործարարութեան արտադրին ինչո՛ւ:

Իր Գործիք Գործիքն, արտադրութեան
եւ արտադրութիւն կ'ըսէր իր զարկին
կ'ըսէր իր արտադրութեան արտադրին
մէջ էր կ'ըսէր անպարտ հետ-
քըստեան արտադր մը, համարովին արտ
որ հեղինակ ունէր զարկովին արտադր
գործարարութեան արտադրին ինչո՛ւ:

Իր Գործիք Գործիքն, արտադրութեան
եւ արտադրութիւն կ'ըսէր իր զարկին
կ'ըսէր իր արտադրութեան արտադրին
մէջ էր կ'ըսէր անպարտ հետ-
քըստեան արտադր մը, համարովին արտ
որ հեղինակ ունէր զարկովին արտադր
գործարարութեան արտադրին ինչո՛ւ:

Իր Գործիք Գործիքն, արտադրութեան
եւ արտադրութիւն կ'ըսէր իր զարկին
կ'ըսէր իր արտադրութեան արտադրին
մէջ էր կ'ըսէր անպարտ հետ-
քըստեան արտադր մը, համարովին արտ
որ հեղինակ ունէր զարկովին արտադր
գործարարութեան արտադրին ինչո՛ւ:

Իր Գործիք Գործիքն, արտադրութեան
եւ արտադրութիւն կ'ըսէր իր զարկին
կ'ըսէր իր արտադրութեան արտադրին

ԱՎԱԴ. Ա. ՂԱՐԻՐԵՆԸ

— 0 —

Յուրաքանչեւ ի քաղաքականացման խրե-
գիւր բարբառի տարբեր է մեծակատա-
րեւ պարագային:

Այս վերջինը՝ առանձին արժէք է, և
կրպակ դրանորէլ իր տարբերութիւն
շարժում որ սակ, միջնակ տնտեսագործա-
րականութեան կարգէ ունի ցործարարներու
մասնակցութիւն, որոնց վերջ երբեմն
տես թարբեր է, ինչպէս նաեւ ինքնակամ, որ
այս պատճառով ալ սիրեալաշատ եր-
բայեան մի բուն արժէքը երբեք ալ կա-
րելի չէ եղած ծանոթանալին: Անոնց գոր-
ծելու չեն մասաւոր մնացած են ձեռնարկը,
յառնա չեն ալ նուազեցած մեկնադարձը
բարձրիմբ, ուժեղութիւն, պակասեցած են մասնա-
ւոր ինքնակամ միջնակներու, տնտեսաբա-
րակներն:

Այս պատճառաւ, ինչպէս շատեր՝ Օն-
նիկ Պէրզերենի հետ շատ տատաղեմով
— բաժնէ, իր նուազեցումն ու
ներս, յաղորդական շատոր հանդիպել —
յով անանկող գիտատնութիւններն:

Չմ գիտել թէ ուրիշ յաղորդներու մէջ
որքան վերջիններս յաղորդեցաւ, առ-
հա՛ն Փարթիք մէջ ահաւոր էին այդ
գիտաբանութիւններն:

Անցնենք որ Պէրզերենի իր թաղար-
կներ ինքնին թաղը է, և նուազեցում-
ի քիմիաներ տնտեսագործութիւնն, հա-
պաղեանք ալ ստիպել վարձուածքն՝ նու-
գիմանից ցործը չէ կցեցած պատշաճօրէն
ներկայացուցիչ հաստատութիւն:

Անկողը չէ նշել որ Պէրզերենի իր թաղ-
անակ մասաւոր գրատարածով կը բաժ-
նալորէ իր մասնակցութիւնը, և ստիպել
անոր պատշաճ հաստատուն շատոր գիտա-
բարձր մարդէն մէջ նուազ յաղորդ էր քան
իւր յարկն:

Յամարիսի պարզապէս որ եղած է ա-
սիկա լաւեան շամար: Յօրհնող մը իր
գործին մեկնադարձութիւնը կ'իրարցնէ
նուազեցումներուն տնտեսագործութեան ալ
է քան իր քիմիաներ վերջ միայն, ինչ
որ կարելի չէ միշտ ապագայի վառա-
կան մասնակցի յետոյ կարելի կուտ ելը
էր քանի, և քիմիան կ'սկսէր կարգէ իր
չեկարի մը կ'անմիջապէս:

Մարտարար քիմիան մը վերջ տեղի ու-
նեցաւ նուազեցումներու, թայց հեղեղեկին
ստիպանի աշխատանքիս արդիւնքը թիւյ
մնաց, միջնակը էր գործը թաղարկի
կարձակութեամբ տուտաւ:

Օննիկ Պէրզերենի ստիպանի գիտա-
տարածող մարդ չէր: Այս անհամ գիտա-
բարձրները անտարբեր էր ձգէր զինքը
է քան իր քիմիան շարունակեց իր գործը
պարզապէս պարզով:

Գիտել թէ Սեփերեան մէջ սակեւ լայն
գործնականութիւն չընկալուած եղաւ:

Այս տեսլի մէջնակներուն թաղերն այն
գիտաւանք որ իր զարգացիչ հաստա-
րակներ կարեւոր մէջ մասը լինէր գա-
ղաբար չէր կրնար ունենալ Օննիկ Պէ-
րզերենի ինքնակին երգանանք արժէքին
մասին: Ընդ այսու շամար որ ներկա —
յոյաւանք գործերը թաղը էին իրեն հա-
մար, և կամ այն պատճառաւ որ արիւ-
րան և Նուրբարկան ձեռնով չէին հրա-
մար:

ցուած, միջնակ Պէրզերենի արժէք
պարզ էր քիմիան իր մասնակին և երա-
մասական թէքերէն արտակարգ մէջ:

Պէրզերենի գիտաբար գործերն են
նաեւ, Հայքոյնից, Հայքոյնից երկուսն
— խաբէր թաղ քիմի մը, Նուրբարկի քիմի
էր չի՛ր ունենալով կամակարան երգե-
րէն՝ Քաղիսի կ'անմիջ, Գարունի ա, և
խաբէր գործերէն: Ունի նաեւ պատա-
— թաղի անտարբեր կեցումներով չիւր —
ուած գործ մը, ձայնիւրու եօթը թաղա-
մաններով:

Այսուհետ՝ տեղին է յիշել իր քիմի
Ման-
նիկին գիտաւանակին որտաղանակներն
մէջ հետեւեալ մէջնակներով:

— Ետնորդարկան կարձակութիւնը,
Փորշուրը, իր կիսար և ոչ մէկ քաղաքա-
կիմիանով ապրի մը շարունական կարձա-
կութեան կարձակ:

Ետնորդարկան արտադրատեսիլ մնէր
այ ունեցած էր, և որոն անմիջ տուտ
են գիտաւանակը կամ աշխատանք
մեկնադարձութիւն:

Երանանք այն է որ Պէրզերենի Նուրբ-
արկ մը այս պարագային, արդէ Նուրբար-
կիմիաներն ալ շատ քան հանցած են, և
էր քանիս նոր Նուրբարկին:

Այս տարբեր գիտելով կ'ուրիշներն նշել
որ Պէրզերենի քիմիան կամ արտանշին Հայա-
կիցիւնեան մէջ, պատկերով մը, թայց
հերքելով իմաց միայն իր սկզբունքներն,
թաղեր հանգստագործութեան մեկնադարձի
կրպ:

Անոնց հիւանդութեամբ աւանդեց հո-
գին Փարթիք հիւանդանոցներին Գոմիտե-
ղի հիւանդանոցին մէջ:

Տարբեր լայն, իր արդիւնանքներու
Դանդով երեւան արդիւնեան կարձակութեան
թաղը գործերը: Անոնց ցարդ իր մասն
գործներն մէջ, պատկերով որ թաղը իր
էր անոնց փոխարկուն նուազեցումներէ
արտի մը քիմիաներն մը, թայց
մասնակ գիտելով մը Նուրբարկիմիան ա-
նորակ գիտելով:

Ա. ՂԱՐԻՐԵՆԸ

Հայաղեւ — լեզուաբան: Անոր Հայաղե-
ւանական հետազոտութիւնները նախ կապ
ունեցած են Հայոց լեզուի գիտութեան
հետ: Հայոց լեզուի գիտութեան ու-
սումնասիրութեան ներածութիւնն ալ —
խառնութեամբ (1937) այն փորձած է ներ-
կայացնել Հայոց լեզուի գիտութեան
գիտական շրջանները, հիմնական դիմէ —
թոյլ թուաբարձ էր դարձաւ, միջին
Նախկինը, աշխարհաբար (կիսով տար-
բարկութեամբ) և բարբառներով:

Լեզուաբան, սակայն, Հայաղեւ ա-
ւելի հետազոտութեան է բարբառներով:
Անոր ձանքերով մինչև այժմ յայտնա —
բերուած և գիտակարգներն ներառեցած են
15 Նախկին բարբառներ. այն առաւ —
Զարգիւն է նաեւ որ վեր ներառարկաներ
այ լեզուաբանի իրեն ինքնուրու թաղ —
թաղերով:

Ա. Ղարիբեան բարբառագիտական մեծ
գիտաբար ամբարձուած է բարբառիմբ, աշ-
խատութիւններու մէջ, որոնցմէ առանձն
նապէս իշխանութեան արտանի մէջ Հա-
յերէն բարբառներէ մի թաղ միայն (1939),
Համատնութեան Հայ բարբառագիտա-
ութեան (1941), Հայ բարբառագիտա-
ութեան (1953) գործերը: Անշուրք է այն
փաստը, որ ան թաղերով Հայ բարբառ-
ներն թաղաւայն համարներն առանձն
— նախարկութիւններ և տնտես արժէքը
գիտաւ — համատնական լեզուաբանու-
թեան կարգ մը կ'անուան ինքնակները յու-
սարանելու գործին մէջ, ալ իր աշխա —
տանքին հիմնական արդիւնքներն և ա-
նոնցմէ քան եղանակութիւններն ար-
մարտած է խորհրդային գիտական մա-
մուլին մէջ և այս ձամբով ցանկեղ հա-
ղորակեց զարմանքով և արտաւանակ
ստանալի մասնակցանքներն: Այս ձեռով
բարբառագիտութիւնը, որոշ առումով,
միջնակային հետազոտութիւնն անցնեց
է: Այսուհետեւ գիտելուներով մասնա-
կանցած է շարք մը միջնակային համա-
գիտաբաններու:

Անորան կ'անուան Հարիբեանի անհանձն
աշխատանքը Հայ բարբառագիտութեան
ստաղիկներէ մէջ: Բառարկանակ Հարիբ-
եանի այս թաղաւայն մէջ կատարած
աշխատանքին պատճառ է անոր տուտ —
Նախկին թաղաւայն թաղաւայն, մէկ հա-
տար, յայտ տեսած 1968ին, որ իր պարտ-
նակէ 85-000 թաղ:

Ա. Ղարիբեանի միջնակարգ և բարձրա-
դաս դպրոցներու համար Նախկինի գա-
տաբարկ կարգած է: 1934ին յայտ տե-
սած է անոր Հայոց լեզուի գիտաբարկը —
քիմիան միջնակարգ դպրոցի 5-նոր կը
սիրանանքներն համար: Անկիս անդիշտաւ
սիրանանքներով և կատարեցողութեան
թոյլ երեսուն տարուան ընթացքին ունե-
ցած է 25 հրատարակութիւն: Յետագայ
տարիներուն հմուտ մեկնադարձը դա —
ստաղիկներ գիտաբարձար է միջնակարգ
դպրոցի քիմիան թաղը գիտաբարձարն,
ինչպէս նաեւ տարբեր դպրոցներու համար:

1934ին յայտ տեսած է անոր պարտա-
ւան Հայոց լեզուի գիտաւանական մե-
թոդիկան:

ԳԵՂՈՒԹԵՆ

ԳԵՂՈՒԹԵՆ

ՊՈՒՍՈՅ մէջ, Փետր. 27ին, հանդի-
սութեամբ մը վերջ գտած է Ներսիս Ծը-
նորայիկի ուժեղագործ դարադարձի փա-
ռատարը, որ կարճակիրպարտան իր
հետ Ստանբուլ տնտեսագիտութեան յանձն-
աշխատանքին կարգէ և սիրած էր Յուստա-
12ին: Վերջին հանդիպութիւնը տեղի
ունեցած է Միսիսթանի Ստանբուլ Միւս-
թեան արտին մէջ՝ տնտեսագիտութեան
Հայ կաթողիկէ համարներէ միջնակարգ
Յովսէփեան Արք. Չորսեանի, որ ար-
տաւանած է Հուսիկ Բանդը հանդիպել վեր-
ջաւորութեան: Բաժնախօսած է Յուսիկ
Սիպարեան:

ԵՄԻՐԱՅԻՄ իններորդ միջնակային շար-
մանկար փառատանին ներկայացուած են
մասնաւորապէս հարաւ մայրաքաղաքին: Ա-
նոնք Ստանբուլի թաղաւայն արտուած է վարս
Գրիգորեանի, Բիշիքը մայրաքաղաքի մէջ
խորարկեց իր փառատանը մայրաքաղա-
քին համար:

ՊՈՒՄ մամուլով է Մարտ 2ին կել —
պէրկան Հիմնարկութեան ներկայացու-
ցիւր Վահրամ Սպիւն, Նիկոյեմէն:

ՆՈՆԱՆՈՆ ԳՐԱՐԱԳԱԿ

«ԺՈՂՈՒԹՈՒԴՆԵՐԻ ԲԱՐԵԿԿԱՊՈՒԹԵԱՆ»
ԵՄԻՐԱՅԻՄ ԵՄԻՐԱՅԻՄ

Փետր. 25ին Լեւոնային Դարադարձի Ին-
նակար մարդէն յանձնուած է ԲՈՂՈՒ-
— լեզուաբան բարբառագիտութեան շարժա-
նքները: Յանձնուր կատարուած է զիտաւան-
ութեան Լեւոնային Դարադարձի մայրաքաղա-
քին կ'անուան և աշխատանքներին զիտա-
— տաններէ մարդակցի կ'անուան համա-
կան հանդիպար ինտերն ընթացքին:

Նիստին թայցածով կատարած է Լեւոն-
ային Դարադարձի աշխատանքներն երեւ-
մանկարներն շրջանի խորհրդարանի
— փոխար կ'անուան Նախարարը՝ Ա. Սիպ-
արի: Այս խառն է Արքիեպիսկոպոսի
թաղաւայնը: Նորհրդային Նախարար Ա. Ի-
րար Նիստով, որ իր խառնի մէջ թաղ է, թէ
համատնական և իտալական, որ —
գիտանի թաղաւայն իրենց յաղորդութեան
ներով Արքիեպիսկոպոսի, այլ քան Լեւոնային
Դարադարձի աշխատանքները պարտաւան
են ինքնին կատարեցողութեան խառնակ
գիտաբարներ, որոշ մեծ փոխարկ, մեր
կերէի թաղը մայրաքաղաքին համարկա-
ման, անշաւանարկին օգնութեանը, ՍԿԿԿ
կեանակով, զիտա քիմիան քաղաքաւոր
քիմի: Ա. Իրարիմի հարակիս հարաւա-
րութեանը:

Ստան է նաեւ Լեւոնային Դարադարձի
կատարեցողին կ'անուան տաղերն քաղաք-
արքը՝ Բ. Կեղեկով:

— Իսկ միաներով մէջ մասնակ: Մի՛ թէ
թաղար Կեղեկովն էին մէկեկը:

Բարձր Նախկին նաեւ է միջնակ:

— Միւսները: Այսինքն՝ խաղաղութիւն
— ներս տեղերն ու ինչպէս ունեւ չէր
Հայաղեւան: Չէ՛ր որ քիմիան կ'անուան, իսկ
նա ինչպէս մասնակ էին, ինչպէս անտեղաւ —
նուրիմբ: Ինչպէս կ'անուան էին շարուն —
է, ինչպէս, գիտաբարներն էին: Այլ տե-
սակ գիտելուց քիմիան գիտաբարներն են
համարուել: Եւ իսկ ինչպէս որ
գիտաբարն է, էթէ թաղ գիտաւանակ
ինչը չէ գիտաբարներն տարական:
Հիմնական ցոյցեղ:

— Եւ ինչ՞ով վերջացաւ:

— Հիմնարկ չեմ կարող սակ: Այլ
կարգի արկանակեց լայն տարակարգ
քիմիանով է մարդ լեզուաբաններ մի առ
մասնական: Մասնաւորապէս աշխատել է իր —
նուան իր Նուրբարկին անդամաւան, որին և
կ'անուան են երեւի մինչև որ մէկ աշխարհ
է ընկաւ, որ Կեղեկով քիմիան ինչ
մեկուս: Մարդ ինչ մի կերպ անտեղաւ
է, Բիշիքարկին աշխարհ, թաղաւայնի
փառ, թայց, կարելի է, որ աշխարհ և
տաղով ընթացիկ Նախարարին:

(Եար.)

Է. ՎՈՅՆԻՅ

«ԵՐԱՅԻՄ ԹԵՐԹՈՒՆԸ»

(82)

ԵՐԱՅԻՄ ԹԱՍ

ՏԱՐԱՆԵՐԵԳ ՏԱՐԻ ՅԵՏՈՅ

8.

— 25-ի ծառի: Մասնաւորէ մեր արիւ-
ր, ինչպէս: Այնպէս ցուած է, որ չեմ
կարող ձեռ մտաւորէ: Ետնար, որ մը-
տաւան հետ, այն մասնակին և ուղարկել
մը զիտա իր լինէ ինքնակները: համար,
ինչ թաղ մեծոր ընկեր իր ընկերներն:
Եւ իսկ որ մի ծառիկներն մեծ զիտի
կարգած տարիները, իսկ այն մասնակին
իմ վրայ շարունակ չէր այն անհրաժեշտ,
ինչ որ կարգէ շարունակ լինէ, թայց միջնակ —
— Եւ մեր արիւրներն — աւանդել
ձեռնած: — Բայց քիմիան զիտա աշխա-
տանք:

ՕՐՈՒՆԵՐ

«ՄԱՐԱՇԻ ԱՌՈՒԾՆԵՐԸ»

— 0 —

Է. Վերպարան

Քվարկան շարժումը հնչողհատ կը ծաղկեր: Մարտին ետ Ուրբա և Հա-
նր Կիլիկիոյն Անգարայի ժողովուն տակ:
Հայաստանի Հանրապետութեան իր կար-
գին ծանր հարուած կը ստանար 1920ի
տարին: Մրտարդի ինքի կը դառնար
անգլի իրիկիոյ պարսպաւր Քրտասա-
կան թափակ կողմէ:

1921 Փետրուարին Լուստին մէջ կը դա-
մարուէր խորհրդակցութիւն մը՝ վերաքննե-
լու համար Սեբէր գաղափարը, զոր դա-
նադիր Պետութիւնները չէին վաւերա-
ցուցած: Յոյները կը յառաջանային Անա-
տոլիոյ մէջ: Ուրբադատութիւնը հրափո-
րուած էին սուլթանական Մարտիոյ պա-
սափաներուն կողմէն: Անգարայի բնեւ-
թանի ռեկորդայութիւնները, որոնց հա-
զարակ յանդիպումներն մէջ մասն Քրտա-
սայ պատկանութիւնները:

Վարչական Արեւելեա Պրինս Անգարա
դրեց ծանօթ Քրտասէր Փրանքիւն-Պաշ-
տար, որ Քվարկի կառավարութեան Ար-
տաքին գործաւոր Եւտանֆ Քվարկի հետ
կրեց 1921 Հոկտ. 20ի ծանօթ շարաւոր
համաձայնագիրը, որով Փրանքիւնը միջ-
նա 1922 Յունուար չորս պէտք է պար-
գէին Կիլիկիոյ, փոխարէն ստանալով
անասանի չաւանաւ մեղանորհներ:

Ի դար անցըր էին Կիլիկիոյ Հայ աշ-
տանական ժողովներուն, Վերսալու Սա-
նտի Բ. կաթողիկոսի, Քիւրքիան պա-
ստարը, Սուրանի Հայ Աղայիցին Մու-
թիւն և այլոց դիմաժողովը Հանրապե-
տութեան խորհրդակցութեան Փետրուար-
իկին, Պրինսին և Հայկոյն յարեկած ա-
րհատարը Փրանքիւնի կողմէն: Ի դար ան-
ցըր էին Քիլիկիոյն տառապի Սարկի
աղայիցին և Քրտասային իշխանին —
Քիւնդի կառարած իրիկական ու բար-
նի զանգուարիչները՝ անպարտին
փրկուած հայ թիկնորսներ տեղադրուելու
համար իրիկիոյ մէջ, որ պիտի գաղափ-
րայնային օգտն թէ՛ Փրանքիւնը հոգա-
նորարարին տակ:

Փարիզի երեսփոխանական ժողովին մէջ
մասնակցող ռեկորդարական երեսփոխա-
ններ կը պայտային Եւ՛ մեկ գիտնար, ա՛յ
մէկ առ մի իրիկիոյ հումարը: Փրանքա-
նորսները միջնակոր ծախիս Սարկա-
նայիցին հոգին իրա իրերէ հաղափար,
բաւար զոր ետը ընդմիջաւ հեռաժամը
համար այդ աղաքական հոյերէն, զո՛ւ
անկախական դաւանը:

Անգարայի համաձայնագիրը արձաւ —
դրեկները կը համեմէ Մարաշ, ընդհա-
նար յաւանաւորութիւն պատճառովով:
Ինչ պիտի ըլլար երեսփոխանը: Զոր-
իկա 1921 Մարտի 12ին Կիլիկիոյ, Անթա-
քիոյ և Քիլիկի թանկիւններն ուղ-
ղուած Ճապոնադիրութեանը մը կը հա-
տար թէ՛ Քրտան. կառավարութեանը
անթաքտութիւնը կառարած է պաշտպանե-
լու համար իրաւունքները փորձաւա-
նաբանց, որոնց պէտք է ծառայէր
Քրտանը: Հեռաժամը կը նշանակէր արձա-
նաբերութիւն: Հրաման տուէր կը ա՛յ մէկ
իւրաքանչիւր ընդմիջել Հայկոյնը՝ Կիլիկի-
ոյն հեռաժամուր: համար, ո՛ր մասնակցող
կառարածը, ա՛յ չաղանաւ, ո՛չ ալ դադ-
րաբանց պատգարակայ Սուրիոյ մէջ:

Աղայիցիները կը փախին Պաղատինի
և Եղբարիք գաղափարը Հայկոյնէն առնելու:
Կիրաւ երկրորդ, որ արժանաւոր կուտան
միայն անոնց, որ պիտի ծանրարէին ա-
ռաքել և երկրորդ կառարածը՝ Մերիկին մէջ
խաղաղան իւս մը կապաւորմանը 2000

ՕՐՈՒՆԵՐ
ԿԷՊՔԵՐԸ

Բանի մը տարը

ՊԵՐՈՒՐԻՆԸ հասած յարեկան համա-
ձայն միջոցարդ շատ յարուած է Քիւ-
րտան և Իրաքիներու միջև մին: Մարտ
11ին է որ դործադրութեան պէտք է դրուի
Քիւրտերու իրիկայութիւնները, ըստ
բերար — իրաքեան համաձայնութեան որ
ստորագրուած է չորս տարի առաջ:

ԴԱՄԱԿԱՍՈՒ մէջ հրոյա չորս կինը
սպաննուած է չորս տարի առաջ:

ՄԻՍԵՏԱՒ ՆԱՀԱՅԿԵՐՈՒՆ և եւր —
պաշէ միջև յարաբերութիւնները ըսա-
կան յարուած են և ոչ Քիւրիկներ, ոչ Փո-
սպեր կը ծածկեն իրենց դադունները:
Մերիկիայիցին համար Փրանքիւնն է կա-
— յունքեան պատասխանատու: Փրանքիւն
նախարարը յայտարարած է թէ անթիկ-
եան ուժերու եւրոպա մասը հիմնական
չէ: Փոսպեր, որ կը թաւեր եւրոպա Մէկ
կայանին, սակցուցած է թէ Փրանքիւն
բաղադրականութիւնը Միացեալ Նահանգ-
ներու նիստումը կը կայանայ ցոյց տա-
լու մէջ, որ Փրանքա շատ հաւատարմ
դիմաւորք մըն է, շատ փառանքի լաւ
ոչ հաւանաւորութիւն քանի կ'ըսէ ինչ որ կը
մտածէ:

ՌՈՒՐԱԻ ԱՆ ՖՐԱՆՍԻ Շաղ տը Կոյ
օղակայանին, որ ամէնէն արդիականին կը
նկատուի եւրոպայի, պատճառական ըս-
պալ կ'աւարտուի եւրոպայի որ անիս
բարաւաթ Միւստի կողմէ: Նախ ինչ
նախաձեռնութիւն է այս օղակայանին մէջ
ըստ Փարիզի հետ հաղորդակցութեան
գործակալի միջնակոր: Արաքիւն օղա-
կայանը պիտի գործածուի Մարտ 14ին
սկսելու և ամէն որ կը սարսափի խոս-
կելով թէ ժամեր պիտի կործնեն Հիւ-

որերը, յունական նուէր այ հաղափար
դաղթականներ կը փոխարին:

Հայերը կը մտայնէ Մարաշ: Քուրքերը
ստորագրական աշխատանքի կը լծէին
դանդը, սուրիականներ կ'ըսէին չըն-
արը լինելու համար: Ո՛ր ժամը արաքիւն
չէին վարել, այլ տուր, որ քանիէն
Հայերէն՝ սուրիականներ ծառայէր: Հա-
մար: Հայոց իրաւունքներն արաքիւն կը
գործածուին չիւնիկաւ համար:

Հայ Աղայիցին Մուսիկան անգարաներ
թաղադրուած կը մտայնէ, իրերէ դառ-
նած: Ձիւնաբանց կը դրանէ Պէլլու-
յանի ընդարձակ որսորդութիւն և 500 որսը
կը տեղադրուէր փաթը չընթեր: մէջ:
Դաստադրութիւնը Կարպիւնի: Քու-
րքեր կը դրանէ նաեւ դիմաժամական հի-
ստանդարտ, որ Ամերիկացիներու ձեռք
է: Իր փախին անթիկական աղբիւն
բարձրէն իրեն կրօնականները բարձր հա-
մար կ'ընթան կառավարական լուծար,
մար կ'անտարդին: Ուստի կ'անտարդ
մասը կը կոսէ Վեր. Յարութիւնանի աշգին
մէջ:

Մարաշի տը միջնակարքի Մուսթա-
ֆա Քիւրի լիւսն կարծի ոսկի կաշար:
կը պատճենէ Պէլլույանը անթիկական
նպատակաւորութիւն վերադարձները հա-
մար: Կաշարանքիութիւնը կը դադար-
նալու կը համեմ: Բաղադրէ հեռաժամ
ուղղորդուած արտաձայնը տալու համար
կաշար կը պատճենէ:

ԵՐԵՒԱՆ ԵՒ ՓԵՐՏԻՉ
ՀԵՌԵՏԻՉ

(Արմենիւն, փետ. 28 Մարտ 1)

ԲԱՐԲԱՐՈՏ ՀՈՂԵՐԸ
ՄԵՇԱԿԻՆ ԿԱՐՁԵՆԸ

Այս տարուան ծրարով 11-000 հեկ —
տար շարքարտ հոյեր մշակելի պէտք է
գտանան: Անիկա հազար հեկտար աւելի
է անցեալ տարուան համեմատութեամբ:
Բարբերը դարձած այլ հոյերուն վրայ
պիտի անկուին պրտուող ծաղիկ և խա-
ղողի վարել: Կուրք (բարքարտ հոյե-
րը) մեծ աղբիւրներ են դիւրանաւոր-
ութեան ցանդաւարածութիւնները մեծցնե-
լու համար: Լեկալ հոյերը օգտարործե-
լու նպատակով աշխատանքներ կը կա-
— տարին Հանրապետութեան բոլոր շըր-
ջաններուն մէջ, մասնաւորապէս այն
վարչերը, որ լրջանաւորական մեծ աշ-
խատանքներ կը կատարեն:

×

ՆՈՐ ՆՄՈՅՆԵՐ

Հայաստանի ձեռնարկ արտեստի գոր-
ծատարը Յունուարին նախատեսուածին
աւելի 66-000 ուսուրի ապրանք արտարած

սիսի կառուցելին վրայ, որ արդէն շատ
խնայուած է:
ՊԱՐԻՐԻ ուսանողները ցոյցեր կատարած
են եւրոպական չորս մայրաքաղաքներու
մէջ, քողորդու համար Պարիզի Շահին
վարչակարգիցին դէմ: Կրնեն թէ քաղաք-
ական քանդակարարները յարաբարեւոր են —
թուրքուն են և կը ցնդաւահարուած: Լա-
Հէր չէկ արտարածանին մէջ, 40 ուսանող-
ներ ցոյց կատարած են Պարիզի գիտական
տան տակ:

Անգարայի համաձայնագիրը ընդհա-
նար ներուտ կը շարքէ և փորձաւա-
նաբանց իրաւունքներ կը պաշտպա-
նէ: Մարաշի Քուրք իշխանութիւնները
կը շարքաւորեն կեղեկը Հայերէն 1921
Մարտ. 28ին կը հրատարակեն արդէն մը,
որով պետական տեղակալութիւնին մէջ
Հայերուն, որոնք կը հեռաժամ Քրտա-
կան հոյէն: Որքերու տառախի կարտան
մը Մարաշից ժամկետ հեծալ չընկեն:
Պաշտամամտը քանի մը որ կ'ընթար-
գան: Երեք հազար Հայեր Կոյնի Մա-
րաշ մասը ծառայ: Ծառայ և պարտաւոր
միջնակոր յունէին: Կառավարութիւնը կը
ստիպէ քանից այ միջնակոր անպայման,
Ի՞նչ... չեն ուզեր նարդուի:

1922 Յունուար 7ին հրաման կուտան
Հայկոյնի երեք օրէն մեծին Մարաշին:
Պաշտամամտը քանի մը որ կ'ընթար-
գան: Երեք հազար Հայեր Կոյնի Մա-
րաշ մասը ծառայ: Ծառայ և պարտաւոր
միջնակոր յունէին: Կառավարութիւնը կը
ստիպէ քանից այ միջնակոր անպայման,
Ի՞նչ... չեն ուզեր նարդուի:

Քուրքերը կը դրանէ Հայերու բոլոր
հարստութիւնները՝ տանց հաղափար:
Մարաշի Հայերը դժգոյս պայմաննե-
րու տակ կը հեռանան իրենց դրտար
Հայերէն քաղաքէն, անիկելով չորս թա-
նար հայ աղջին:

ՀՐԱՆՏ-ՄԱՐՈՒՆԸ

ՀԱՅ ՄԸ՛

Համի Հանիսիսի

ՕՐԱՆԱՄԱՍԵՐԻ ԱՐԿԱՍԵՐԻ
345 ՋՈՂԵՐՈՒ ԿԱՐԳԻՆ

Պատիւի «Հայերիք»-ին կ'իմանաւ թէ
Մարտ 3ին, կրճատելի վրայ ինչպէս
թրքական զինեւոր. Տիւնի 10 զորանիս
345 զինեւոր մէջ, ձան Հանիսիսի:
Հանիսիսի ձորը Ուշիկիցին համա-
— յարարին երեստարդ դատարան կը և
նախարարը Հայկ. համախմբումը (Ար-
միկիւն իւնիպի):

է: Այս դործատուներ կ'արտադրէ բրու-
տարականներ իրեր, արձաններ, շա-
քարականներ, դարկեր, ծաղիկաններ,
տիպէներ՝ աղային ունով պարզարուած:
Անցեալ տարի 80-000 ուսուրի արժողու-
թեամբ իրեր գիտուած են տար կրկնե-
րու: Այս տարուան աղարկանները ար-
դէն 70-000 ուսուրի հասած են: Աղաւ-
պարները են և լճատանը, Ձեկա-
սղակարէն, Փրանքիւն և Արեւելեան
Քրտանիցէն:

×

15 ՏԵՍԱՎ ԳՈՐԳ

«Հայկորը» ձեռնարկութիւնը փետ-
րուարի արտարած է 965-000 ուսուրի ար-
ժողութեամբ գրգ: Անցեալ տարի ձեռ-
նարկութիւնը արտարած է Եւտանֆ գր-
գի հինգ և Եւտանիսիսի երեք տար նը-
սուրից, որոնք ցոյցարուած են Անթ-
քիոյ, Փրանքիւն, Պէլլույն և Իւսպիոյ
ցոյցաւորչանքներուն:
Նախատեսուած է այս տարի 15 տար
տեւակ գրգ պարտաւոր:

×

ՔՐԵՏՆԵՐԻ ՈՒ ԿԵՆՏԱՂ
ՀԱՅԿԱՆԱՆ ՄԱՐԱՆԿԱՐԵՐՈՒՄ՝

«Հայաստան» հրատարակչական լոյս
ընծայող և Անտիկի Գիտականի պա-
ստատմ Եւտանիսիսի ու կինարդ հա-
կական մանրանկարներուն աղայուն է:
Սուրիկայութիւնը: Անիկա հեղինակին
թաղաժամայ աշխատանքին արդէնակ է:
Ան մաս 10-000 մանրանկարներ հաւաքած
և դատարարած է արձաններու և ար-
ուեստներու վերաբերող նկարներ, ու-
րոնց լիւրջով կարեկրութեան տանձան
ներուն մէջ արտադրական պատկերը կա-
րել է կաղեկը մեր նախնիներու: Ասորե-
կայ կանգնէր մասին՝ երկարադրութիւն,
գորքերիւններ միջև: Սուրիկային ար-
ուեստն ու մարմնամարմնութիւնը՝ ինքի-
նակայան է 48 թաղանկար: Յա-
նապէս չաւանան են այն թաղանկար, ու-
նեկայանութիւն են նախադրութիւնը, Կոյ-
նի կարտան և նուազարաններ: Գաղափ-
— ներու մէջ պատկերացում են նաեւ, իսկ
հայ-կարտանները մասնաւորապէս լա-
նեկայանութիւն են կիլիկիանի մանրանկար-
ներով: ասորե ցոյց կառար, որ Կիլիկիոյ
մէջ կաւ-կարտան թաղար մանրանկարին
հասած էր:

×

ԽԱՀԱՂԻ ՆՈՐ ՏԵՍԱՎԵՐ

Այս տարի այդեկներու մէջ պիտի տը-
կուին խաղողի նոր տեսակի փոփեր: Ա-
սորե են «Հայկական մանրանկար» և
«Եւտանիսի» այս վերջինը՝ նախալուս-
նի շրջաններու այդեկներուն մէջ:

«ՈՒՌՄԱՅ ԼԵՋՈՒՆ»
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԳՊՐՈՑՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

— 0 —

Ռատյոման զարգացումը իրեն կա՞յ
թե ոչ Ռուսացիային Միության մէջ։

Բանկոյ դրամ ենք այս շաբթի մասին,
լիւրժի արժեքին փաստեք, որոնք առ-
հերքելիս կապալանքներն ինչ կըմե-
լին փարէշներ մեծապէս հետաքրքր-
ւած են Ռուսացիային Միութեան թաւ -
մադի տարբեր ուսուսական մեծ շաբթի
մէջ լուծելու շաբթի։

Վերին տարբեր խորհրդային կալոյ
է Հանրապետութեան, մասնաւորապէս
Ռեկոնստրուկ, Պայման երկրներու,
Արդիւնքի եւ Վերականգնման մէջ աղա-
ւաճան ճնշման միջոցներէ երեւան կը
ըլլայ, Մոսկուա համապատասխան աղ-
գում միջոցներ ձեռք կը առած՝ իր ապագին
մէջ խելոյր համար նման կատարումներ։
Այլ բարեկրկներու զարգացման
պատասխանատու մասերինքուն մէջ
գաղութի Ռուսեր տնտեսաբանացն իր-
բն Ստալինայի աղաք։

Հայաստան այս ամսան շնորհ այս կար-
գործակներէ, իրեն կանխարկելէ մե-
լոյ, ամսի որ, որպէս դիտել, որ ձա-
րկներէ մէջ կըլորանալու ձգտումներ
կան։ Հայաստանի Համալսարան կու -
տեղութեան կըրտնական կոմիտէն մէջ,
առաջին քաղաքացի Անտոն Բուլինսկին
կողմէն իրեն երկրորդ քաղաքացի Ան-
տոնով մը որ պարտադրուի ինչ կը նշա-
նակէ։

Հայաստանի պաշտօնական իրեն հա-
լոյնէն է Մոսկու երբ ինչ կը կը մանկ
կանխոր կենտրոնի մէջ, բնականա -
բար ժողովներ տեղի կ'ունենան ուսե-
րէն։ Կոմիտէն այսպէս զարգանում -
նիւն չունի, որ շաբթի քաղաքացի-
ներ որք երեւան հակազդելու համար
կատարութեան գործունէութիւն։

Այս մեծի ուսուսերը պարտաւոր կը
գտանալ պատկանատու, պաշտօններու
կուսակ Հայկերն համար։

Այլ երկրի պարտաներուն մէջ հասկը-
նայ է ու չեղելի է այս։
Մալոյն առիթ ինչ կըմարտ խնդիր,
որ շատ մեծի ծնոր հանգանակ կը ներ-
կայանք մեր երկրին համար։ Քիտաւ
լիւրժի պարտադրութիւն է այս։

Այն պահին, երբ Հայաստանի դպ-
րաներն ուսուցչները հրապարակու,
պատանան տեղեկութիւնով կը գտն-
աբան, որ ինչինի հակապահ քաղաք-
աւն շաբթիքներուն տարաբոյ երկ-
ան աշակերտներն ամբիջի հալոյնէ չեն
դիտել, վերին քաղաքական ոչ միայն
պարտադր կը դառնալ ուսուսերի
է, այլ եւ մասնաւոր հոգ պիտէ որ տար-
բար ուսուցչու պարտադրութիւն քա-
ղաքացի կըմարտ։

Այս մասին յայտնական է Մով. Հա-
յաստան օրաթիւին Փետր. 24-ի խմբար -
տարբեր, որոնք խաղաղութիւն է՝ արմա-
տանք քաղաքին Ռատյոմ լիւրժի ուսու-
սանք գործունէ։

Ինչ, քաղաքին։
Պայմանաւ Քիտաւ լիւրժի իտիւ-
պիւնը պարտադրանքներն լայն կնիւր -
արտաքիններն է առիթ իտիւպիւնը իտու
եւ ժողովրդի կուսակալ, բնադրիւր
ուսուսանելիքուն կըմարտապիւն կու -
տեղութեան իտիւպիւնը առաքելոր Վ.Ի.

Օ Ր Ո Ւ Ն Ի Ր

ՀԱՄԱՐԻՐ ՀԱՊԱՐԸ ՄԻՍՏԱՔԱՆՆ

Fondateur : SCHAVARSH MISSAKIAN

HARATCH

LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE OCCIDENTALE

Directrice : ANFIK MISSAKIAN

83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS

Tél.: 770-86-60 Fondé en 1925
C. C. P. Paris 15069-82 R. C. Seine 57 A 2731

Ֆրանսա Արտաստան	Քաղ. 150 ֆ. Քաղ. 175 ֆ.	Վերականգն Հաղաք	80 ֆ. 0,80 ֆ.

50e ANNÉE — N° 12960

ՕՐՈՒՆ
ԴԷՊԵՐԵՐԸ

ՓՈՆՓԻՏՈՒ
ՍԵՆ ԾՈՎՈՒ ՍՈՒՆ

ԲՐԵՃՆԻ
ՖԻՐԱՍԱՅԻ ԼՐԱԳՐՈՒՆԵՐ ԿԸՆՈՒՆ

Վեցերորդ հանդիպումն է զոր կ'ունե-
նան ԲրեՃնի եւ Փոնփիտու, այս անգամ
Սեն Ծովու սփին, Պիզիլայ, որ խոր-
հրդային կուսակցութեան պիտէ ընդունի
միասնային կատարում։
Առաջին հանդիպումն, 1967 Յուլիսին,

ԼԵՆԻՆԻ, իտու մեծապիւն մտածողների աշ-
խատար ինններ։

Ծնորէն Լենինեան աղապիւն զարգա-
կանութեան Ս. Միութեան բարե լիւրժու-
ները կ'աղաղեն հաստար իրաւունքներէ։
Փակ ուսուսերը մեր քաղաքի հալոյնէ-
լում ընդունող բարե աղաղի ու աղ-
գութիւնների երկրորդ մայրենին է։

Հայաստանի դպրոցներուն մէջ մնու -
տեղ լիւրժի քաղաքացիները արտաք խա-
րոցներն համար գտնի աշխատանքի
է կատարում, անոր ուսուցումը անոր
դասարանին սիւնով։ Ռուսեկէն ուսու-
ցիչներն աւելի քան 60 տարեք քաղաք-
աւն կ'ըմբռնեն ունի։ Կարգ մը դպրոց-
ներն մէջ ուսուսերին դաստանդում կը
տարուի քաղաք մայրաքաղաք։

Մալոյն Մով. Հայաստան կը գտնա-
տի, որ շնորհիւ քաղաքացիները զգուի աշ-
խատանքին, Հանրապետութեան, յաւ -
կապէս դիտարկան դպրոցներն Ռատյոմ
լիւրժի ուսուցման գործունէ գտնու կան
որք թիւրքիւններէ։ Մասնաւոր ուսու-
ցիչներն, առիթով ինններէն, զիպալի
չիւրկերն, մերտաւան դա-
կանութեան պիտան է պատանաւ, որ
զարգացնող շնորհաւորները փառ են
տրապիւններն Ռատյոմ լիւրժին, այդա -
տի է նորաւ քաղաքացիներ, թայի խա-
տակարան հմտութիւններ։

Կոմիտէն պաշտօնաթիւր ուրիւ թիւ-
րքիւններն այս կը մասնանկէ։ Մալոյն
ուրաք է, որ Կոմիտէն ու կատարու-
թիւնը վերինը որոշել ու խաղաղու-
թիւնը արտաք ուսուսերին ուսուցումը Հա-
յաստանի հանրապետական դպրոցներն
մէջ։ Այս կը ինններ որոշակի աշխա -
տանքներ տանի շնորհիւ դպրոցներն Ռա-
տյոմ լիւրժին արտաք ուսուցչներով
կոմիտէններն համար։ ... Հայաստ
միջոցներն են հարկաւոր դպրոցներով
լիւրժիպիւնին եւ Ռատյոմ լիւրժի կարի-
նաներն արտաք, չիւրկան քաղաք
արտաքիւնը համար։

Եւ իրեն կարգաւորութիւն կը պատն -
քէ որ զարգացնող իտալական կարի-
ւանը պատիւ խնդիր պիտէ է ինն ձեռ
տարու ու լիւրժիպիւնը արտաք թայի
ժաղիկներն Ռատյոմ լիւրժին ուսուցման
միասնային հակապահ գործունէ։
«Ռատյոմ լիւրժի մայրաքաղաք քաղ -
աքներէն առաւ խաղաղութիւնը Մով. Հա-
յաստանի խաղաղութիւն, որ արմատաւոր
քաղաքէն էր մայրենի լիւրժի մայրա -
քաղաք։

ՀԻՄԱՆ-ՍԱՄԱՐԻԼԻ

Փոնփիտու կ'ըմբռնէ կ'ընդունող կը
գտնու միայն հանրապետութեան էր, 1970
Հոկտեմբերին կը կատարի պաշտօնական
ստալինայի աղաղութիւնը իրեն Պետութեան
գիտարար, այս 1971 Հոկտեմբերին,
ԲրեՃնի Գաղաթի կ'աղաղել։ 1973 Յունի-
սին կատարան փոնփիտուն կը կըլին որ
Միւնխի մէջ կը տեսակցի ԲրեՃնի հետ,
որ քիւ կար, Մանիկիւնին փերապարմ
հմտուն փայլ Գաղաթի կը հանդիպի կը
Ռատյոմ լիւրժի մէջ անմասնային խաղաղութիւն -
թիւններ կ'ունենալ փոնփիտուն հետ։

Այս անգամ Գրատյոն կատարում Սո-
ւի պիտէ հանի երեքշաբթի օր, մամր
16-օրին եւ ընդունող գիտարարան պա-
տաններով ուրիւ կատար կը փոխադրուի
Պիզիլայ (80 փերմներ)։ Ժամ մը կը
արդեն երկու զեկարարներ տանին առ-
տակարարութիւն։ Գաղաթի օրը
խաղաղութիւնները կը շարունակուին մէջ
կարգի ԲրեՃնի եւ Փոնփիտուն, միւս
կարգի Գաղաթի եւ Գրատյոն միջին։
Կատար եւ, կատարան փոնփիտուն մա-
տալի տարու մը կատար Գաղաթի վերա-
դառնալի առաւ։

Կարգի օր է որ ԲրեՃնի 13 Գրատյոն
լիւրժիպիւնը կ'ընդունի, որոնք շարքին
անաղա աշխատակիցէ խաղաղութիւն Ռեյն
Սալուի եւ անխաղաղութիւն Լէոն Զիլ -
բուր։

ԲրեՃնի կը գտնի որ շատ ներքին
կ'ունենի իրեն, ծրար գտնան, այդ
կը պատասխանի հարցանքներուն, առա-
ւելաբար փոնփիտունը Գրատյոն խաղա-
րութիւնը եւ միջադպրոցին հարցանքի վե-
րաբար։ Վեր մասնաւորապէս, կ'ըմբռնէ
Կատար ԲրեՃնի, մասնաւոր չեղալ կը կը
խաղաղ գտնանք երկրներուն գործունէ
ըմբռնան մէջ։ Պիւր չեղալի ինններէն
չեղալի մը որ լիւրժիպիւնը գիտարարան
կ'ունենալ տարապիւն ընդ փոնփիտուն
մատալի որքին տեղաւ, քաղաք կը նշանակ
որ հոն յանգի լայն կը տեսնեն քաղաք ու-
րանք են համապատասխան խաղաղութիւն
թիւն իրաւունքներն։ Ինչ կատարում։

Ֆիլապիլի թիւրքիւնը կ'աղաթ
թէ Միւնխիցին կ'ըմբռնէ այս չեղա-
պարտութիւնը ըրտ առաւ, քաղաք ԲրեՃնի
կ'ըմբռնէ։ Ոչ, առաւ չեղալ մասնին։ Այլ եւ
քաղաքին հարցանք շատ անխաղաղութիւն
մեծով չեն ներկայացուան։ ԲրեՃնի հար-
ցանք կը մայրին, որոնք հանրապետութիւն
պիտէ կը ըմբռնի։ Չեմ հանախար այս
վերականգնարկին զրապատանակներ։
Չեմ խաղաթ թէ Միւնխիցին առաւել
կարգաւոր արտաք Պետութեան մը զարգ-
անալութիւնը ներկայացնի։

Իտալիայի խաղաղարարները կը հարցն
թէ Ինչ կը մասնէ ԲրեՃնի եւ իր Արեւ-
մուտքի մէջ յանգի գիտարարութիւն կ'ըմբռ-
նի Ռուր։ Միւնխին համար։ Վեր խա-
ղապար տարածուն է Մեր ընդունողու-
թիւնը շատ է եւ անա, որ մէկը գիտարար-
թիւնը քաղաք կը հարցն։ Եթէ չեմ սիւնով
առաւել անգամ Պիզիլային մէջ է որ
գործունէպէս։ Այս հարցով կարելի է
քաղաքի որ Պիզիլային գիտարարութիւն
է քաղաքի ընդունողութիւնը խաղաթի կ'ան-
դի Ռուր։ Միւնխեանք։

Բակի մը տղայ

ԹՈՐԻՆԻՆԻՆ Գիտարարութիւնը հան-
րապար «Բորաւ Օղալ յաղաքներն, թէ
այս ամսին տեղաւ պետական փոր-
ձանալին աղաղութիւնը մէջ միւնխի
չեղապար պիտէ վերադի։ Այս մշակու-
թիւններն նպատակն է պատանակ մե-
կին հանախարն քաղաք օրաթ։ Հոն -
տեղը արտաքորն կ'աղաղուի, երբ չեն
ցանկան։ Այն հարցանքին, թէ կատա-
րարութիւնը թայի պիտէ առաւ, որ մե-
կին մշակուի անմասնային աղաղութիւն
մէջ, հանախարը գիտել տուաւ, թէ այս

ԵՐԵՎԱՆ ↔ ՓԵՐՏԻՋ
ՀԵՌԵՏԻՊ

ԵՐԵՎԱՆ (Արմէնիւն, Մարա 1)

Մ. ԿՈՐԻՒՆԻ «ԱՌԱՄԱՆԻՆԸ»

«Հայաստան» հրատարակչանք լայն
ընդայած է Միւնխի Կորիւնի ձեռնարկը
հատար, որ ամբարտան են մոնիւր -
գիլին վերին տարիներու անաղա առա-
ւել։ Մ. Կորիւնի դրամ է մօտ 500 տալ։

×

ՊԵՆԻՏ-ԱՐԴԻՓԱՆՈՐ ՆԱՄԱՆԻԹ Է

Հարցանքի պիտիւնները կ'ըլլի ձեռ -
մալ քաղաք, որոնք տարածուն են իտա-
լային ղաղաթին մէջ, քիմիական մա-
կանք են կըման չիւրապարտութեան մէջ
փոխարկել ընտանի փայլ։ Այս համա-
դրան կըման են Հայաստանի քաղաք
եւ սիւնկաներու գիտահարցանքան հիմ-
արարութեան անաղալ տեղեր։

×

ՀԱՅ ՄՈՎԱԿԱՆԻ
ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՆՈՒՐՈՒՆԻ ԳԻՐԻ
Երեւանի պետական համալսարանը լայն
ընդայած է Արալի Վարդանանի «Յ. Ս.
Խաղաթի դիւր» նախարար մոնիւր
Յովհաննէս Խաղաթի (1894-1967) կեանք-
նիւն։

մասին զրեթէ որոշում տրուած է, եւ պի-
տէ հարցանքի ի մասն։
ԵՐԵՎԱՆԻՆ մէջ վերջ դաւա ընդհանուր
գործադուր, երբ կատարարութիւնը ըն-
դունենալ արեւմտակականի միւնխի -
ներու 17 կ'ըմբռնէ քաղաքացի պատան -
ները գտնան։ Բանք կը վերաբերին
աշխատակարարան յաւանքին եւ աշ -
խատար օրեկեր քաղաքիպիւնին։ Մա-
կանք կ'ըմբռնէ Լիւրժիպիւնը 80 տարածու-
թիւնը կ'ըմբռնէ, այս վերինին եւ քաղաք-
պիտէ խաղաղութիւնը ինններէն գիտ-
արարաններ պատանակով կ'աղաթ գտն-
իւն։ Կատարութիւնը կ'ըմբռնէ եւ քաղաք-
պիտէն արեւմտակական գիտարարու-
թիւնը գործունէ շնորհաւորութիւնն -
բունը համար են վերջանալ, Գործուր
գիտարարան հանրապետութեան մը հա-
տատուն։

ԱՅՎԱՆԻՆ Արտաքին հանրապար «Բա-
լիպան իտալական տուաւ, թէ պիտէ փորձեն
հիմնական վերադառնութեան Լիւրժիպիւն
Սալուի անաղալութիւնը պարտանակ
Հայաստանը Շուկալին, եւ հարկ եղած
մասնաւորին հանրապետէի զեկ, որպէս
անաղալ Գործուրը կը որոշ պա-
պար կը ներկայութիւնը Հայաստան
Շուկալին ներս։

ԻՍՐԱԵԼԻՆ նոր դահլիճը փաւերադու-
ցա Բիւնիկ (Ռուսացիներ) կ'ըմբռն 62
Հայաթ։ 40 հոգի գէշ քաղաքներն եւ
ինչ հոգի մեծապէս մայրեն։

ԹՐԻՆԻՆԻՆ օգտանալին դիւրեւու ար-
կանալ օգտանալին ընդունելու ներ ընդ
մէջ դիտել տուին, թէ օգտանալին ետեւի
դուր համալսարան քաղաքիպիւնը չէր,
ինչպէս որ յամալսարանը էին օգտանալ
ինններէն պատանակութեան նպատակն -
թիւ։ Փուրցիլը Հայաստանի քաղաքին հա-
լարար յաղաքներն, թէ ԲրեՃնի
գտնանալին ընդունելու 5000 միւնխ
ԲրեՃնի ուրիւ հատուցում պիտէ ընդ-
նալանալներն, եւ Պիզիլ մէջ այս քաղ-
աքան մը պիտէ չիւրիւ աղանալներն
է իշխան։

ՅՈՐԴԱՆԱԿԻ Թագապետ պաշտոնական
պաշտոնական Ուաշինգթոն Ժամանակ
Գերաներ Արևելքի ե. Յորդանան - Մ.
Լաճանյանը յարաբերությունները չուր
նախապես իրենցին ղեկավար Լամար իս-
կապատ Երևանի ե. առերկայացր պետ-
ական ղեկավարը Լուս: Իրապետի Արապի
Լախարյանը պաշտոնական ղեկավար
ԺՐԱՆԱՍԻԹ օգնականային ներքին ղի-
նական ղեկավարին Լուս Երևան 16 առ
նախորդ արաբապետը ղի գերան:

Յետոյ իմացանք որ այլ անձանք չէին
Տիրաւոր Կառաւարդական էր :
Երկաթ Յունաստանի մէջ ալ մէկ քանի
ամիս հիւանդանոցի մէջ տառապելէ հո-
ւր զոյց Պոլիս իր ծնոջին քով ու Հայկե-
կզգի մէջ մեռաւ, չկրնալով ապրել
իր անողորմ հիւանդութենէն, 1899ի վե-
րբեր :

Մանրամասնութիւնները յետադաշին :

անհատական ուսուցման: Է) Զննել
ստատիստիկական տվյալները: Ը) Կե-

ԷԶՄՈՒՄԵՆԻ ԳԻՌԳԵԱՆ ԼՈՂԵՒՈՐ ՀԵՄԱՐԱՆԻ

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵՆԱԿ 1874-1974 (*)

Բ.

1. Մանկավարձական քանդաքանի մեծ երկարամյակ գրականագետ շեքեր Բալթար Գալանմանի ծննդյնը 1913 թ.

Այս հոնայ շեքեր մէջ պէտք էր տեսաւ տղի փորձանակն նախկինը, որի աշակերտներն էին Վարդապետ զղբ-րոցները քերած քնար ժառանգներ, մաս 50 հոյէ: Այդ զարդն տրջէն գոյութիւն ունէր էր զանի տարուց ի վեր մեր ուսուցչէ: Գարգիւն ելիլիանի կարգադրու-թեամբ, իրեն պնդեալն ունեւորող յա-րանի ուշիմ աշակերտ Ռոնկիկանը: Այս նոր շեքեր մէջ տեղադրուած էին թաղ-ծափէն յատուկ գիտական ստորեր — քրե-նիկն եւ շափազարտ մանուկները Ֆի-լիքսան եւ հոգիան, ժառար կաւ — յափիկներն եւ յաւանդարեանն էին փորձանակն զորքերից մանուկներն ու շաղարիկներն կենդանացման ու գիտա-թիւնը եւ տեսչութիւնը: Փորձանակն մեկնոցներով պիտի շափուէին զատու-տութիւններն եւ զատարաններն այս — րաւորածներն, զատուիլներն տես — զաթիկներ, ճաշերը, ճաշատանն ժամե-րի, խաղերի որովք եւ տեսչութիւնը, մի խաղով եւ մէկ քան, որ մանուկներն զառախարակութեան էր փնտրուած: Միմ զաշխիւնը խալին հիւրարար էլ — ժամանկ եկած հայ ուսուցչներն համար գաղափարութիւնը կազմակերպելու ու զատույնն եւ այլ արժանիքներն մա-մանակ, խաղանքին համար իրենց գե-տելիներն եւ հմտութիւնը իրեն զե-տելիներն: Այսպիսի այցելութիւններն արդէն կազմակերպուած էին մի քանի տարուց եւ վեր մանկավարձ երեւոյնն եւ Արեւիկայից արդէն ճիշդութեան հիւսիսն — նի վերջը:

Շեքեր վերջուայ 1914ին, գաղափարն էլ սկսեց նայն տարին, մայաւոր դու-գիտեա, սերկի ընկերաց: Չարաճն ու կայտաւ մանուկներն փոխարէն էկին զանոնք ու քայքայ մանուկն եւ յոյ-նաթիւնէն հիւստին եւ անօրէ քաղաք-իւններն Տարսնի, Ալաշկերտի եւ Վա-սպուրկանի մեր երկրները... Մի տա-րուց յետոյ ճնամարտը փակեց, տարեց քաղաքը, փերձախառնեց փառելու համար 1917ին...:

2. Երկրորդ նկայ շեքեր — Ճնամար-տի հարաւորին կողմը, հիւստին Սովետա-րանի կերպարանէն գլխաւորակն հարա-տոյ (Յորտանու) երգչուհին առաւ ընկնողները: Ուստ հարաւորակն հա-տուցէն էր ամար շեքը, կիսով հալի-տեա ուսով հիւստին ամուր եւ խոր գիտելն մէջ թաղուած ընկնող լեցած, տուփէ գաղտնի խորիւնները կարծ ու ճերակն քաղալով որձարներ երկու շե-քը:

ԵՐԱՆԵՆԻ ՕՏԵՆԸ

ՏՈՒՆԵՐԿՈՒ ՏԱՐԻ ՊՈԼՒՆԷ ԴՈՒՐՄ

1896 — 1909

ՎԵՅԵՐՈՐԳ ԳՈՒՄԵՆ

Իրաւցն նշանուոր զորդ էր կար իր մէջ, միջանակն նոր քրտիկներն լա-տուրն ուղարկեալն: Արեւո — ու քրտե-տեղին մէջ մալին կրտու արտաքրկն իր ստացանը: Նալեկն չէր պտեր արեւի եւ ինքնին տեսաւ ստրկի, քայց տեսչա տալիս չէ կրտու քալել իրեն՝ զան տե-րաւոր չընտելուելու:

Պայեա «Հայրենիք» յայտարարեցաւ Մեանակեան հայրենիք վերձարող փաշ-արի փառելութեամբ ու կրտու հայրենա-տեղեամբ շէքերը, որոնք իր հայրու-թեան տակ հայրենիք թաղաւորուած՝ պե-տի մասն Հայ գրականութեան մէջ:

Լեւոն Բալթար իր մասնաւ տալիք: Էտր Բալթարն մէջ գեղեցիկ էջ մը դրած է որմէ յառաջ էր ընկերս այ տալիքը:

տոյ, արդեւելու համար գետնի խոնա-տութեան վեր քարքարաւ: Շեքեր կա-րգաւորած, Գիւմրեցի Միլլալեանն էլ — րալիւններն էին, որմալիները՝ նոյն թա-ղալիք ընկածն:

Այս հարկուող շեքն յաղակուած էր Փիլիքսան, ընկիւնան, քնակն զի — տուրիւններն, կենդանարանակն, մա-րգալարութեան եւ քնախոտութեան եւ նաեւ տաղապետութեան ընդարձակ ար-հեստագիտելի համար, կատարելի էր քրտուի գիտութեան համար, շեքի գլու-խին էլ տաղապետութեան գիւմրի էր — ին թաղապետական թաղ: Բոլոր լիւր տալիքեր եւ թանկարէր գործիքները կարճ ժամանակով պէտք եւ ընդունին եւրոպայի եւ Ռուսաստանից եւ քաղե-կէն, զոյալ եւ յաղակեց մեր տեսչը Բաղաւա Եսկիւրյարալ սուս ու փուս կա-րց — լուծ էր մանկանան ցուցանելու, որ որ սուս տալիքներ:

Հրեաներով հետեւած էր ամէն էր շեքերի կառուցման եւ մանրամասն գի-տելն էր իմ հայրենակից որմալիներն աշխատանքին, իտալացիով իմ տիրի լալիկանով Արտաշէ հետ, որ ընդհանուր կառուարներն էր ընդարձակներն քաղ Շաթալին: Կարտու էր զորք սպիկից հրամաններով, ի հարկէ Գիւմրեցի գլու-խուր համալսելի քաղաքում, համեմատե-լու ընդ քաղաքում տեղեւորած հայրենա-ցիներով: Ամէրքը գործել էին, քրտուից աշխատուծ էին ժողովրդն եւ շեքը քա-ղաքում էր զգլի գործելու...:

1914ին աւարտեց գաղափար, գաղա-բարմն սկսեցն էր տալիքից թաղուոր մայաւոր արհեստանոցներն մայալին էր — սաս: Մեր ճակատուրդն էլ այս էր: Ենթ ընդարեւիկաւորակն Փիլիք Սիմոնարը տղ ընկն, իր շեքերից շնորդ Արտաշէ եւ որմալիներին հայրենայից քաղա-քում պէտք է տեղեւոր ու թաղալիքը դա-տարուծ հրաքորներին, կամ արտաու-տելն թեւէ Յովհաննէս թիկուրնուց: Հրա-շարի ընդարեւիկան տալի աշխատանք: Թիկուրնուցին կաղալիկու էր Փիլիքը նը-ման, որում էր իր շաղալու կրտուան ու աւերուող, երկուս ու աշխուղ աշխա-տանքից լուսույ... Սկիւնից ճաղողները իմեա լուս եղան:

Ճնամարտն ունէր իր յատուկ պիտու — տեսականին աղաքանը, թանկարէկներն պարզեցին, պաշտաւո մտաւ, ընդար-ձակ մարդապետներն կոյիքի համար, լարեցանք էլ ամբողջ այս տարում — թիւններով: Նրովի: Աղաքանը եւ ամբողջ տեսականի մտաւ, մասաղաքարթիւն — տուր, իտալեան, ճաղարմը, լուսակ — տուր, հիւստի արհեստանոցը, հայրենի-ճաղարմ, մտաղալանոց, մի խաղով՝ ամ-բողջ տեսականին թաղիւր կառուարում

«Մեծ գրողներ էր կար ի մէջ իր ան-շուշտ շատ գեղեցիկ էջեր արտալիք, այլ ուր ժամանակ չունեցաւ: Իր լուրիկներ մէջ ի յայտ գալու: Անպար հիւստիկներն մեր ու երեկ էլ պտեր իր փափուկ ձեւեր անոր ժպտ գլուց իր արգէն, երբս ալ ստրկելի էր ճիւղեր իր ցեղին համար: Ա-ւելի անք ճիւղ մը երբեք իրեն պատանի չունեցաւ տակն ու զարդապետ մաղմիկ մը: Տարերէն համարութիւնն մեր էր, ա-րիկն: Մոսկուտուր դոր սուս էր, ի-տալեան էր հայրենի յատկանշներն էր ըզրէր — պողպատի սրկութեամբ ու տու-կաւորութեամբ լեզուն էր տն: Աղալիցն արժամած մէջ, անիւսայ ու անշուշտ մա-րտաւորին կարմալիկներ իր, տաղեց մի-տալն, տաղեց կեղեւն, աշխարհ յա-տուց զգլիկ հետուր մեծ նշանաւոր:

«Հիւստին ամ յարկեր մեկ հետ չունի թանկելի, իմ մեծ ու անպար քարեկա-մը, Երկրաւոր՝ ուր դրացած էր իր ցու-ր ցնացելու, խոնարակով ձեռքէն պի-տք տակն Պայեա տարին, ուսկից տուր իր համար իր մասնաւ լարը: Իր վերին ճի-ւղ մեկ համար կաւ: Խորէն:

«Թիւրք ու Ռուսիա իր թիւրքին ճա-կար Յուլիոս Լեմ եւ Օրդուստի ի թիւ-րքն մէջ էր հրապարակել իրմ նշանա-ւոր ուսումնարարութիւնն էր «Թուրքիան կրնայ ստրկել: Բարեկամներ որոնք ալ մերկեման ամասերներն մէջ այդ յա-լ-

եր յատուկ նշանաւորած տնտեր, որը կարմալանայ փորմ անէր, Մեարտը Արա-լեան, նախկին ճնամարտական, Լաւեցի:

ՈՒՍՈՒՄ

Ճնամարտի վերաբերած նշանակու-ծ էր կաղալիկներ կոյիքի: Առաջին վերա-տեսչն էր Գարեգի Արք: Այլապետը (ճակագիրը: Յովհ: Այլապետը: Եր-բար, իրկի: Նախկին վարժարան ճիւղալիք, տեսչ: Մամուկ Մուրա-տեան, ճաղի: Գարեգի, խորպիւր Փաթի — զամ հրապարակուող ճալ թիւրքի — Մամուկը (Արալի): Գարգի Դ: Էմի-հան ճիւղալիք ճակատակի անուստի հայ գիտանակներն իրեն զատուած ձեւա-քանի, որոնց թալին Ծահան-Ջըպուկ, Փարիզի արեւելեան լեզուներ իտալու-տի գաղափար, հայրենան, Սահմանա-Պալատական, գաղափար, լաւաւոր կա-րալիկ Գաղափարն, Կաշափափական Լաւոր: Յետապայի գաղափար զարման ճնամարտի չընդունուած: Մամուկ Ա-րեւիկան, Մամուկ Կաշալեան, Կարալեան լարալիկան, Գարեգի լարալիկան, ըն-պէս նաեւ այլ հայրենիցները կնայ մե-տալիցներ, Էմիլիա Օրդուստան, Աղալի Մանդիկան, Միլլալեան հայրենան էն: Վիլլախալուցիւր կնայ Գարեգի Արք: Այլապետը, Կաշափափական... Կարալեան Կաղափարն, Կարալեան լարալիկան, Գա-րեգի լարալիկան Յովհիկան (Կարեւ — զիկու), Մեարտը Մաղալեան Տէր-Մե-տեղեան, Միլլաւ Բերկերն, իմ: Մե-տար Կաղափարն, Բաղաւա Երա: Վար-դապետան, Գարեգին կաղալիկուող վեր-ջինը:

Հին, մտաւորած անուններ կան: Ռուսացական կաղի մէջ կարեւ. րա — նաւաթից Յովհաննէս Յովհաննէս, Եւսեպի Արաւալեան, Երուսաղ լարալի-կան Տէր-Միլլաւան, Հրաւալ Անու — կան, Տէրեան, Սեփ Բերկերն, Միլլա-ւան հայրենան, Մեարտը Կաղափարն, Մալիկ Մամուկեան, Կալախա լարալ — պետ, Եսիւր Արիտաւորական, Հալի ճալեան, Միլլաւ Մամուկեան, Հաւա — րալեան, Մեարտը լարալիկան Մա-րալեան, Կարեւ Տէր-Արաւալեան, Պարոն Մամուկեան, Գարեգին կեղեկան, Գարգի Մանուկեան, Գարգի Ղափալեան, Յովհիկ Գարեգեան, Մամուկ Թարաւան, Անու Մամուկեան, Վաւան նաւա — աղալեան, Թալու թալու, Կաղափարն Մեկ Միլլա Տահապարեան, Գարեգին Լե-տեան, Աղալ Յովհիկեան, Եսիւր Մա-նուկեան, Պարոն Մամուկեան:

Մտաւորականներ կան: Վարալալեան — Գարգի Ղափալեան, Յովհիկ Գարեգեան, Եսիւր Արիտաւ — կեան, Պարոն Մամուկեան, Եսիւր Խա-շապարեան, Մեարտը Կարալեան, Մեարտը Մամուկեան, Մարտը Մամուկեան, Կա-րալեան Գարեգեան, Բերկերն:

Մի շարք ուսուցչներ զարման յաւա-լային տեսչականներն, ճաղարարներ, այլ երկրներ մէջ գաղափարող պար — փեսներն:

(Տար. — 2) ՄԵԱՐԱԿ ՄԱՐԱՆԵՆԸ

ՄԵՐ ՄՆԱԽԷԶ ԲԱՐԳԵՐԸ

6.

Պայեա է խոստանալներ, թէ մեր լարա-լիկան մէջ մեր ամէն կարգապայ-շեքը հաստատ մանաւոր իր գրուած-քին իրկիք անմ մըն է: Եւստին իրաւն ենթ թէ կէն նախկին գրուածներն տալի 5000 տարի վերէն կարգապայ, կարգա-պայներն պիտի ենթադրեն թէ զանաւոր գաղա իւրեւրան տալի ճալեր զիւր-րաւորան հաստեմեր կնայ են իրենց մե-ծադական յատուկութիւնները եւ զիւր-ուստանակն տալիներով: Կաշ իմիկ մեր մէջ երկրորդ, երրորդ կարգի զարգա կամ արտաուսուղ: Այ: Չար: Եւս-տիւնեան անկեղն այլ տալիներն են, կամ ճառալուոր քաւ տակերում նոր, տալի ու սխալ քաղապարութեան:

Անոր Էրտեան լարալիկան ճալ մալ-թիւն: Այլեւս ոչ մէկ արմէր կէտից մալ կը զուրի: Գաղափար վերադարձաւոր արմէր ճալերն: Էսիւրի մը արար եւ տնարի գաղափարով շեքը երկրորդ: Միլլա-նիկն, թմաւաճ, սինիւս շաղափ զիւր-ցալան եւ փաղապար ճալ մեր մէջ քա-լի իր քալ մէկուրութիւններն եւ տնայ տ-տեղեկան կարելուութիւններն այլ թե-րեւ խաղանքն:

Շուշուլան ուր փառաւորութիւնը, քաղափարութեան, կամ կաշար են, կամ լարալուոր, թիւն: Կաշար՝ այն խաղա-նք, որ լարալուոր Շուշուր զիւր-թիւնէն տալիկան անմալու, կերպով քր տուրի իր ցալիկն: Էն, լարալուոր-թիւն՝ այն խաղանք, որ քաղափարն իր փաղապարմէ արդէն ընդունուած ճար-գի ճառաւորութեամբ:

Եւստին այն է, որ պարիկ մարդիկ, որոնք տարուրթեան չունեն հայրենի նա-լին իրենց երկրին կամ արտալիք հա-րալուտ զիւրաւորութիւնը տնային, ի-րենց գործերն ուրիշ մը ինքնալուոր-թիւն մարդ իր հայրենիք: Եւստին էն Խ-մայաւ շեքը, որ իւրեւր մարդ ի թիւիկ իրալայ մէկ քաղափար անպար լարալի-կան:

Այնի տարուրթ, մէկուրութիւններ իրենց էր ճառան գաղափար: Անոր մարդիկ են որոնք տարբեր ամպուր մալ կը հանդիւն:

Արմալիք, շատ սուղ աղալեան է: Սուղ աղալեան չէն շաղալարներ: Անոր հա-տաւորած համարն արդէն իր յալա-քարութիւնը կնայ: Անան աղալեան չե-լու համար պէտք է գաղափարն եւ մա-նուկանը:

Գիտանք, թէ իրաւ մեք ու է, պար-կի՝ ու՞մ...:

ԿԱՐԳԻՍ ՄԱՐԱՆԵՆԸ

«Մարտար»

ուսմանն ունէր զգլուոր կարգալիք էին, մեկը իր յանձնարարէն զար, ու-սանց տալիկաներն ու հայրենակիցն էր անոնց անմալով հեղինակ:

«Անանիք, որոնց հետ լուր կրտու-րում ենք, ասն մէկն ու կնայ — ու էն թանկանշներն, անօրիկաններն թիւն: Ու անոր կրկին մեկը հետ պիտի լուրայ ընդմիջու:

×

Երկարուած մէջ, տալիկան անպար, ճաղա-լան մը Կաղալի, կամ ինչեւն այն տանն զիւրք իր կնայիցի Պաղալեանը, այմմ Մամուկի վարժարանի անօրէն:

Մամուկ Կաղալիկան լարալիքն ու կարալիկան էր ու թէն այն տանն Հրե-շափափական էին Երկարուած մէջ զիւր-ալիկան զարաւոր տալիք, այսուհա — զիւր իր իտալեանութեամբ, մաս — Կաղալիկան եւ համարեցին ընտար — թեամբ յաղալան իր թիւրքերը սրբակն անունն իրենցին հեղինակներն ու-րոնց հետ քաղափարական յարաբուր — թիւններ անէր:

Իր խաղար, որոն անունը չեմ էր — չէր, յատուած ու կաղալիկանով ընդար-ժուր ընդհանուր գիտանութիւն յաղա-լեան էր ու կաղալիկան լարալիկն փառնաւ: Այդ մարդը այնքան մամուկ է

կեր իր տեսնելով Աղալուորիցի մա-տերը, Կաղալ, Մամուկիկան անուն զիւ-ր կույ, կարծեր էր որ հան Կրտու ուստեւութեամբ գաղափարութիւնը: Արեւիկայ այս կարելուութիւն իմանալով՝ զան թիւր-թալ մանուկ մըրեց եւ իր վրայ մէկ ճալի երկարական յարաւորութիւն զիւր նոր կեսանք մէջ:

Գաղալ Մամուկի՝ իրեն հարապար-կաւ Մամուկը համար. մը իր փոքիկն եւ հեղինակութեամբ մէջ անոր հետ հա-կաւալուելու կարող մէկը էր զաները, ինչ որ պատմում կըլլար շաղալիք նալեական փաղար ճալերն:

Մամուկ կարծեմ տարիկն էր շաղ մայր Երկարու եւ խոյն զիւր Պայեա իր լարա-լիկանից գործունեութիւնը շարուն — կելու:

Գնի մեկը Երկարու կաւ ու հան մե-տաւ Կաղալիկ արեւան: Թաղալիքը պի-տանայ պատանիք՝ թուն անունով ճալ — թիւններ, որ Արմալիք գարեգիկներն էր: Էնի քանի տարի աշակերտել Կաղալի լարալուոր հաստատ զիւրապարտութեան ու լարալիկան ինքնուր զարգալուոր եւ լարա-լուոր, այն նախերթաց թաղու խաղա-ն եւ գաղալու աշխարհիկ կանգնել, դարա-թեան մէկ ճալի տարածանքներ ընդունել կեր:

(51 — Տար.)

ՀՈԳԵՆԱՆԳԻՍ

ՄԱՐՏԵՑԻ — Այդի Տիկին Արշակ Սա — մականունը և զանազան կր ծանուցանելն թէ հոգեհանգիստան պաշտոն կը կատարուի այս կերպի առաւօտ Սէն Ժերմէն Հայոց եկեղեցին ժամը 10-30ին իրենց ամուսնոյն և հոր՝

ԱՐՇԱԿ ՍԱՐԴԻՆԵԱՆԻ
մահուան ծառայութիւնն առնելիս
Ի դիտութիւն ողբալուի յիշատակը յարգողներուն:

ՅԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կապ. Խաչի Աթոքիլի վարչութիւնը խորին ցուցադրութիւններ կը յայտնէ աչքի Տիկին Արշակուն, Տէր և Տիկին Մարտիանի և զաւակներուն, Տէր և Տիկին Բէլանի Արշակունի և զաւակներուն, Պր. Յակոբ Արշակունի և բոլոր ընտանիքին Յարութիւն Արքեմանի մահուան ամբիւն:

ՇՈՐՀԱԿԱԼԻԷ

Կապ. Խաչի Մարտիլ զաւգի վարչութիւնը շորհակալութիւններ կը յայտնէ մեծա- նուն Նկարչի Գառնի, որ Միւսիման հանգիստն առնելիս, նախքան էր զիմա- ցութիւնն ըր (Իրիսիաֆի) որ նոյն օրը զիմաստանութիւնն դրուեցաւ:

X

Հայ Արքեպիսկոպոս խորին շորհակալութիւններ կը յայտնէ մեծա- նուն Նկարչի Գառնի, որ Միւսիման հանգիստն առնելիս, նախքան էր զիմա- ցութիւնն ըր (Իրիսիաֆի) որ նոյն օրը զիմաստանութիւնն դրուեցաւ:

ՅՐԱՆԱՍՏԱՅ ԳՐԱՆԵՐՈՒ

Ընկերայնություն

ԳՐԱԿԱՆ ԵՐԵՎԱՆ

Նախընտրած

Հայ առաքին Քրիստոս — զիպատանուհի՝ ՍԵՐՈՒՆԻ ՏԻԻԱՐԻ (ծննդանուն Խոսրովանիս առնելիս)

Կախարչութիւնը

Տիպի ԵՒՅԸ ԱՅԳԱՅԵԱՆԻ

Կը զատաստէ

Բանաստեղծութիւն ՄԱՐԻ ՍԱՐԴԱՆԻ
Օրդան պատանձ դիպարտեսական քաճիկ

Ուրբաթ, Մարտ 22, ժամը 21ին
8, Rue Jean-Goujon — Paris (8e)
Ստորագրի մեծ արանին մէջ

Լ Ի Ո Ն

ԼՍԱՍՏԱՆԵՐՈՒԹԻՒՆՄԱՐ Հ. Ե. Դ. ՎԱՐՄԱՆԵԱՆ ԿՈՒՐՏԵՏԻ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ ՀԱՐՏԱՋԱՐՈՅՑ

ՅԱԿՈԲ ԻՍԿԵՆՏԵՐԱՆԻ ԿՈՒՐՏԻ

Ներք. Ինչո՞ւ համար հետապնդի Հայ Գառն — Հայ երիտասարդութեան դերը և մտանդութիւնները

Շարաթ, Մարտ 23, ժամը 21ին, Ազգային Տան արան
295, Ռի. Պաշայ — Լիւնդ 3րդ

ՄՈՒՏՔԸ ԱՋԱՆ Է

« ՅԱՌԱՋԻ »

ԸՆԹԱՅԻՆ ԱՋԳԵՐՈՒ ՆՈՐ ՍԱԿԱԳԻՆ

Մահազ	100 ֆր.
Հոգեհանգիստ	40 ֆր.
Յաւակցութիւն	20 ֆր.
Փոխան մտակեցականի	20 ֆր.
Հարանիք, նշանաւ	40 ֆր.
Մնումը	40 ֆր.
Կը փնտաւի	20 ֆր.
Կուզուի	30 ֆր.

Այս գինները մէկ անգամ հրաւա- րակելի և ստորագրան ծառայող աչք- դիտել համար են, չորրորդ էջ:

Կանխիկ վճարումը պարտաւորի է:

Առեւտրական և աշխատող մասնաւոր պարտանքներ համար, գինի՝ թերթի վարչութիւն:

ՆՈՒԷՐ

Տիկին Սերափի Սահարան, որ հանդիսացաւ երթը՝ Վրոյն Հալպիւնի ընտանեկն համաձայն, 5-100 ֆր. և նուիրէ Փարիզի Տ. Յովհ. Միլոնի եկեղեցին:

ՅՈՒՇԱՏԵՐ

ՏՐԱՊԻՏԻՆ Հայր. Միւսիման ժողո- վը Մարտ 18ին, երկուշաբթի ժամը 3ին, Փարիզի Հայ Միակցութիւն Տանը 17, Ռի. Պէլա. Կարեւոր օրակարգ:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ

ՍԵՆ ՇԱՐՄԱՆ ԵՒ ՍԵՆԵ ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԵՋ

Նախամեծարութեամբ Վճարող և Վճարուածն կոմիտէութեան

Կը խօսի ՅԱՐՈՒ ՍԿԵՆՏԵՐԱՆ
Հայ Գառնի և ազգ. խնդիրներու շուրջ

— ՍԵՆ ՇԱՐՄԱՆ, Մարտ 17, կէտիկ մեր ժամը 17ին, 3 Ռի. փնիքան
— ՍԵՆԵ ԵՐԵՎԱՆԻ, Մարտ 18, երկուշաբթի իրիկուն ժամը 20-30ին, 6. Ռի.

Յորան-Ամբիւն:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ

ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԵՆԱ ՄԵՋ

Նախամեծարութեամբ Հ. Ե. Դ. Մի. Կո- միտէն, Սերափ, Մարտ 15, ժամը 20-30ին Օթէլ աղ լա փոսի արան:

Կը խօսի ընդ. ՅԱԿՈԲ ԻՍԿԵՆՏԵՐԱՆ
Ներք. Հայկական Կարդ

ԲԻՅԱՆՈՒՆ

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՄԵՋ

Կապ. Խաչի Նորմանի վարչութիւնը կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերակիցները և հա- մակիցները իր առաջին թշնամանի կը- րակի Մարտ 17, ժամը 3ին
Fondation des Traditions Arméniennes
150, Rue Etienne Dolet, 22ème étage

ԴՊՐՈՅԱԿԻ ՏԻԿԱՆԵՆ ՎԱՐՄԱՆԻ

ՊԱՐՈՅՐ ՍԵՆԱԿԻ

ՆՆԵՆԱՆ 50ԱՐԱՆԿ

Հովանաւորութեամբ

ՍԵՐՈՒՆԻ ԱՐԲ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

(Հայրապետական Պատուիրակ

Արիւմտ. եւրոպայի Հայոց)

Կազմակերպութեամբ

վարժարանի աշակերտութեան

Կը մասնակցի վարժարանի երգչախումբը դիպարտութեամբ ԳԻՐՈՒ ԵԱՆՊԵՆԵԱՆԻ
Ճարտար լուսարձակում Պարչի Սեակի մասին
Ունիցիթիւն ընտանեկն երկուշաբթի ժամը 17ին
Շարաթ, Մարտ 16ին, երկուշաբթի ժամը 17ին, վարժարանի արան մէջ
ՄՈՒՏՔԸ ԱՋԱՆ Է

ԵԿԱՏԻ ՈՒՆԵԱՆ

Լիւն — Մայիս 19, Կրակի Կ. Վ. Կրկի և պարի փառասուն, Սուլ Ռամիլ մէջ:

X

Կապույտ Խաչի Իսիկ մասնաւորի պա- րտնքի երկուշաբթի Մարտ 23ին, Շարաթ իրիկուն:

Մանրամասնութիւններ յետագային:

X

Կապույտ Խաչի Մարտիլ զաւգի մաս — նախագին ճաշ Մարտ 31ին: Մանրամա- նութիւններ յետագային:

X

Կապույտ Խաչի հերամատարը Կոյն- կուրի, Մարտիլ մէջ Մայիս 12ին:

Հ. Ե. Դ.

ՄԱՐՏԵՑԻ — Հ. Ե. Դ. Մարտիլ շո- րհան ընկերական ընդհ. ժողովի արա- նաւորութիւնը Մարտ 16, Շարաթ երկուշաբթի ժամը 21ին, ստորագրան հաւա- րանքին: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկեր — ընկերակիցներու ներկայութիւնը պարտաւորի է:

X

ԱՄԵՐԻԿԱՆ — Հ. Ե. Դ. Վ. Միւսի- անք երկուշաբթի ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերակիցները այս Պարաթ ժամը 21ին, ճանձն ճաշարարարը: Կը խնդրուի հզօղապէս ըլլալ:

ԿՈՒՐՏԻՆ

Գրասենյակին մէջ աշխատելու համար սկսեալ Օրիգոն մը, որ առաքելի այս Պարաթ ժամը 21ին, ճանձն ճաշարարարը: Կը խնդրուի հզօղապէս ըլլալ:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵՇ ՊԱՐԱՆԱՆԴԵՍ

Կազմակերպութեամբ Կապույտ Խաչի Սեակի մասնաւորի կողմէ, Կրակի, Մարտ 17, ժամը 16-30ին

SALLE DES FETES DE SEVRAN

ORCHESTRE

— PARADOXE —

Sous la direction de SER GE TER-MATHEOSSIAN

Մենեք — ԱՅՏԱ ՄԱՐՏԻԱՆ

ՃՈՒՆԻՔ

ՀԱՅԵՆԻ ՄԵՇՈՒՐՍ

Պատանիներու մատերը կը գիծ

Le Tournoi

1 bis, RUE D'ATHENES, PARIS 9e
Métro Trinité

CLUB ARMÉNIEN

Tous les Dimanches de 16 h.
à 24 h. Discothèque

PRIX D'ENTREE 15 F.

consommation comprise

Tél. : (le Dimanche)
GERARD GARAKIAN 874-29-30

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԿՈՒՐ

Ամէն Կիրակի ժամը 16ին 24

Մուտք՝ 15 ֆր. խմիչքը՝ ազը

Հետաման (Կիրակի օրերը)

Ժեմար ԿԱՐԱԿԱՆ 874-29-30

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARATCH»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

LA GENERALE ELECTRIQUE

M. Gérard DERDERIAN

108, Blvd. Gallieni
92130 Issy-les-Moulineaux
ALLO : 644-22-92
Ouvert lundi après-midi

ELECTRICITE

ELECTRO-MENAGER

LUSTRIERIE

CADEAUX

GADGETS

LISTE DE MARIAGE

Cadeau à la mariée
d'une valeur de 5 % de la liste

Կոչուի, Մարտի 12-ի մէջ Մայիս 12ին:

၀၇၈၁၆၆၊ ၁၀၀၅-၆၆

ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹԻՊԻՆ
ԹԷ ԱՊԱԿԵԴՐՈՆԱՅՈՒՄ

Հիսուսային Իրաքի Քիւրտ Հայրենա-
սէրները գէնքի վարեցան և անհուն զո-
հողութիւններու և թարկուեցան ինքնա-
վարութիւն ձեռք բերելու համար :

Պաշտպանի հանրապետական - կառավար-
ող թիվը Պատմական զինվորական կուսակ-
ցության զինվորական թվան թվով - ընդու-
նկալում են հանդերձ Քիբրոսի ինքնիշխան
կայսրության, լատվիյի պարագայի անհն-
ույն չնորհելով ապակիզորհանքման վար-
ածակ, ոչ թվ ինքնավարության, որ նա-
խադասվում էր ի դեպի կատարելան անկա-
խության:

Անցելով փորձերն ու թաղաքական պայ-
մանները ցոյց տուին, որ կանխահաս է
թաղի անկախ Բնութիւնտանի մը մտաւին,
որ ի՞նչ մէջ պիտի պարզակէ Իրաքի Հետ
ձեռն թուրքիոյ, Իրանի եւ Սուրիոյ Բնութ-
աները:

Հայաստանի մէջ ալ ֆերտեր կ'ապրին, բայց անոր դուռն եւ իրենց յիմնուէն, կր ընդունին զայսուհոյն կատարելալ ինքնախառնիւն: Բնիւթն ու զգրել կ'ը հրաւիրեն իրենց մայրնին լկուտով: Քերթելքն կ'ուսուցուն իրենց զոյգութեանուն եւ ինքեան ծախաստիւր զրտերն լատուկ քանն ուն: Քիւրք մտադարձաւորն այս մտայն իրենց զուհւանկուս: Ինքնեւր լայանիւնն Արեւեմաշտանորն 209. Բիշապայիւն Համապուհման մէջ, զր անոր անգամ անցած տարի Յուլիսին ընդունին մէջ:

Իսկ ինչ քիչ թվով Քրիստոսը, որոնք
և՛ Տաճարական օրվել շարժում փորձե-
լու են 1925-ի, 1930-ի եւ 1938-ի ապստամբու-
մանը արժանի էին ինդերիզմի և Մուս-
թաֆա Քեմալի կառավարության կողմից
կոլեկտիվիզացիայի արժանա ձայնի է-
լիզմի ձեջ Տաճարակ Տաճարական
Բարեկեց ձայնի քաղաքի շարժանկա-
նության քիչ քիչ փորձանքներին
և՛ Կառավարիչ, լուր Ընդունի քաղաքի
[Երևանի] Մուսթաֆա Կեմալի կողմից ստեղծ-
ված Քրիստոսի տիրապետության կողմ
և՛ Տաճարական Տաճարական Բարեկե-
ցականության և՛ Կառավարիչի կողմից
և՛ Քրիստոսի և՛ Կառավարիչի կողմից

Բնութագրելով իր խառնի ու կր զրեին:
 Բնութագրել ձախակողմանի տարրերը:
 Խելք տակէ կ'աջակողմէին Բնութագրել ա-
 տառադրական շարժումներուն, նոյնիսկ
 ուրբ քանտորական կուսակցութիւնը
 Խելք մը տարի առաջ իր ձախակողմանի
 շարժակցի քանաձեւ մը, որով ինք
 Խելքութեան իրաւունք կը ձախակողմ-
 անիւրդուն:

Իրենց ասրիներուն երկրին մէջ ծալլ
ած խռովութիւնները ցուկին չամար
71 Արքիշ 26ին գաղաթման իմանկ չա-
տառուեցաւ Թուրքիոյ մէջ։ Ասիոյն օր-
ւորում, Թուրք դիտուարական իշխանու-
նենքը աւանդարտիքի օրու, Թուրքի անդի-
շիք Տարաշէրիքի, Մարտինի եւ այլ
տարրակն շրմաներու մէջ, իրենց սալը-
նի մէջ ինքնորին չամար քրտական ան-
դի կամ իրենամար պետական մի կալ-
լարն ծալլու։

Ներդասի քիւրս վարիչները կ'ըսեն թէ
անն թուրքերուն էնէ վախրալ ցեղ ըլ-
լը պզտիկ չարժում մը արեան մէջ ըլ-
լողեն: Փաստը տեսնուեցաւ նաեւ քանի
մարդ խռժ վերեւ իջչաւում վայրերուն
է: Աստի խորհուրդը կուտան թուրքիդ
ենց Հայրենակիցներուն խելթը կենալ
չընել որեւէ չարժում, որ պատմաւ

000000

Գ Է Պ Ք Ե Ր Ը

ՔԻՒՐՏԵՐԸ
ԶԷՆՔԻ ԴԻՄԵՑԻՆ

ԲԱԽՈՒՄՆԵՐ
ԻՐԱՔՅԻՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՔԻՒՐՏԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒԻ

Թուրք կառավարութիւնը հարցրոյց թէ բռնի կրօնեւր ծալք տուած են Գիւր-
տերոն եւ Իրաքցիներու միջեւ։ Քիւրտ
ուսէրը ամբողջովին իրենց հակախօսի
տակ տուած են սահմանային լեռնային
շրջափեր եւ յաջորդած են փախել կառուկին
Իրաքի եւ Թուրքիոյ միջեւ, Չա՛նօ քա-
ղաքին մօտեւոր։

Թուրքիա Դաիսաձ է իր սահմանը Իրա-
քի հետ, որպէսզի խռովութիւնները չա-
րաւանին Թուրքիոյ քրտաւանի շրջաննե-
րը: Այսպէս, Թիւան ամրոցները խորա-
մէկոցներ ձևոր առած են Թոյլ Հայտու-
համար թրքարանի Բիւրտեւուն՝ օդուն -
թեան Կուժարու իրենց հայրենակիցնե-
րուն:

Վերադառնալով Երևանից, Վրեժնիկը հանդիպեց իր քրոջ՝ Երվանդին, որը համարվում էր Վրեժնիկի միակից ընտանիքի անդամը։ Երվանդը հայտնի էր իր անհասկացիկ խելագարությամբ, որը հանգեցրել էր նրա անհամարժեք և անհասկացիկ վարքագծի։ Երվանդը հայտնի էր իր անհասկացիկ խելագարությամբ, որը հանգեցրել էր նրա անհամարժեք և անհասկացիկ վարքագծի։

Տառայէ՛ք թուրքերուն՝ կոտորելու անպէ՛ն
անպաշտպան Քիւրտերը :

Իրանի եւ Սուրիոյ մէջ քրտական հարց
զոյաւթիւն չունի: Այնտեղ քիւրտները հա-
ւատարիմ քաղաքացիներ են եւ քաղաքա-
կան նպատակներ չեն հետապնդեր:

Ռեդենի Բաղուկանի Նազարը ինքնուրույն օր-
թագրերի վրայ է ժպտն հիւրախոսել
մեր գրէք: Մայիս Պապարդիից քառասունը
վազեցան ինքնապաշտպան: Պապարդի
կառավարութիւնը կ'առաջարկէ ապա-
կեցնելու, մշակելու իրն ազատու-
թեամբ եւ ամբողջ առաւելութիւններով:

1970 Մարտ 11-ի Համաժողովուրդի քրոշ-
իդանով կուտար Բիւրոյ Ինտերնա-
կալականութեան: Հնդկ զինուորական-
ները ամառել էին Պապարդի կառավար-
ութեան վրէ: Ընդ տարիքի ի վեր Սիւն-
մանի շրմիք Բիւրոսը յուսով էին
իր տարաւան հիւրներու քաղաք վերաբեր-
աւորմանը: Կրօնին:

Կը թուի թէ՛ նոր կնճառաութիւններ կ'ու-
րուագծուին ներկայիս քրտական ճակա-
ւին մէջ:

Այս հարցն է դրուած կրկին՝ օրակարարի վրայ:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄ ՈՒՒՒ

Գալիսի մը տղոյ

Աթիւնքի եւ Սեւանիկի մէջ 42 հողի
ձեւրակալուած են համայնաւար զոր -
ծուհէութեան ամբառտանութեամբ :

ԼԻԲԵՐՈՑ մայրաքաղաքին մէջ վերջ դրան արար ինը երկրկիսորու քարկշիղ նախարարներու խորհրդաժողովը։ Լիբիացի ընդհանուր պաշտօնատարի մը յայտարարութիւն Նամաճան խորհրդաժողովի քննարկումներէն որդեգրուած է վերջ տալ քարկշիղ արտադրման արգելիլի դէպի Մ. Նամաճանները։ Այսուհանդերձ ցարդ պաշտօնական յայտարարութիւն մը չկատարուեցաւ։

ՅԲԱՆԱՍՏԻ Լեւոնական նախարարը բա-
նական ուն պատուիր ժը գնեմ, աղչի օր,
ընդհանուր կացութեան մասին եւ մանա-
ւանց արտաքին առեւտուրի: Փխար
տեխնիկ յայտնեց թէ երկրին առեւտրա-
կան թաղը գեղարկէ միլիոն եղած է փե-
տրտարին, մինչ 500 միլիոն է Յունուա-
րին: Յանցաբար, անպաշտ քարտէն է:

ՄԱՐՅԵՏԻԱՆ ԵՆԱՎԱՐԳԻՆՈՐ Արտաքին
 նախարարը իր ինքնուրույն գաղափարներ
 էր և իր լայնեց թէ կը զարկ տը արտա-
 նախած այն խոսքերուն համար, որոնք
 դիտած են խորհրդանշան ըմբռնչուի —
 թէան: Մամուլի ատուիրին ըմբռնչուի
 թէ, ինքնեց ըսած է, կատարել: Ճիշդ
 արդարաւթիւնը ունիմ թէ չառ աւելին
 չըսած է և կատարեալ միտաբանութիւն
 համար անկողի չարքանիքն է ինչ ջան
 որոնք ուրիշ դիվանար Ժան Մանէն է
 ինքը:

ՎՊՄԸ-ը լիարժեք ապահովանքներով ցույց էր բերել Հնդկաստանի որ, քողովորեն հաս-
նար երկրորդական օւումսմ հանձնարձե-
րագրելու թվաում դէմ: Ընդ 25 հազար
ապահուր - ապահովանքները տողովորեն
էլն աստիճանի մեկնելով, մինչև Սթա-
նեկերա ապա Նիկիթալէ, Օդեսա:
Եղով է որ ցուցաբերանքներ մեմ մասը
էր գրտակողմ թէ ինչ բանի դէմ էր
ողովորէ բայց որդ ապուր եր և. աւելի
է. և. աւելու փողովոր փողովոր պարտի-
ւան գրտաբերանքներ մէմ փողովոր: Մի-
շարք քանի չէն պատահած բայց ապահուր-
ները հաւթ, տար, տարք պարտն էր լուր-
տարած և:

ՓՈՐՔՈՒԿԱԼԻ կառավարությունը պաշտոն չհանցադատեց Արեւի դրամատիկ Քուչան Կոսեի և Ալեքսիսի մեծ Սփինդուր, լուսինը ապշախոյստի պես, իսկ երկրորդ փոխ-պետ։ Չօր. Սփինդուր Փեկեր. Չին «Փորձաքան» և իր ապաշահ» խաղերով զվեր մը հրառարկեամ էր, ուր լին զպաղարի կը յայտնէր, ինչ ինչուն պէտք է ինքնապատիժին ձեռնէ իր արժաւանքներուն և Փորձաքան - ալեկեան ուսանողներուն է՝ հաշտուի։

ԻԲՆԱԼԱՐՆ օտարականներն ձերքը -
այսմ է վեց Արարիք, որոնք կը պատ-
աստուէին Նորաստեղծան օղիւս մը ւա-
ւեանցին Պէյրութի օղակայանի մէջ։
Երբայկարածներէն մէկը կը փորձէր
այբրեցիկ եւ զէնք պարտահաղ պա-
ստօք մը զեռեցին օղականի մէջ։ Ձեռ-
նակալներով մասնամ է իր հինգը ըն-
կենդոն։

ՅԲԱՆԱՍՅԷ Աշխատանքի Ընդհ. Հա-
պաշխակցությանը շատախոս խոստ կե-
րտ ձայնից Սէ. Էֆ. Տէ. Թէ. զորքե-
կները և չեանք։ Ձեր զորքաները
սկիւն խնդրոյ առաքեալ կ'ընեն որոշու-
ած թանկ մեկը միանշանակութիւնը։ Սէ.
Թէ. Տէ. Թէ. զորքանք կը յայտնէ այս
թիւի։

ՏԻԿԻՆ ՍԱՏԱՔԻ նամակով մը պատաս-
անած է իւրայեւացի երիտասարդ ու-
սուցչունի մը, որ իրեն զմիմա էր կոր-
ուած եղբայրը գտնելու համար: Եղբյա-
րսի նախապահին կինը, իր նամակին
զմիմա իւրայեւի վրայ նետելէ ետք պատա-
շովին պատասխանալու թէ՛նք էր:

ԱՆՏԻՊՆԵՐ
*****
ԿՈՐՉԻ ՀԻՆԳՐԵԹԻՆ

Քեզանից հեռու
ես ապրում էի,
կարծես քէ ինձ էլ իմանից հեռու:
Իմանից հեռու
Դու ապրում էիր...
Դու չէիր ապրում բուսական կեանքով
կի հիմա,
երբ մեկն մէկտեղ հեմ արդէն,
կարծես քէ նորից շրտ-շրտ փրցանք
Որ աւբաղջանանք՝ նարնջի նման՝ մի
կեղծիկի մէջ

Եւ. հիւրաւորուեմէ՛
Հողի աւշային շորս բաժնին խառնած
Չորս բաժին աւիւն արեգակնային,
Ու երջանկօրէ՛ն՝
Նո՛ր կերպ ու նորէ՛ն՝
Բարբառեմէ՛ք անխօս.
«Այս է մեր մարմինն,առե՛ք ու կերե՛ք»...

ծնունդից հետո
 Դու նման չէի՞ր...
 Ես նման չի կարծես այ՛ն մարդուն,
 Որ սմանքիդ ձեռացիր ունի,
 Բայց... զրացել չէ կատարելապես:
 Ելա՛ս հինա,
 Երբ ընձի մեղեղմ հե՛ն կրկին,
 Դրե՛կ կեսերից հիմա
 Երբ սմանքիդ նույն ձեռնացրով
 Դառաղիստիքս զստե՛ր է տալիս
 Թէ՛ շնորհակալ վազեմի՛ն այգու,
 Թէ՛ տաղանդաւոր գտնեի՛նք բայր,
 Թէ՛ շաւոյն յոյժ գազազմանքին,
 Թէ՛ բախում սխրե՛ց կակազմանքին,
 Եւ քէ աշխարհուս ցոխերից բայր,
 Երբ վերջիններս մատուցի բոլոր,
 Դմանաւոր... ահե՛կ ցուցամատուրից
 Դա՛նից կը վաքի,
 Եւ կանգնի ծաղալ
 Դուռուս ու փառքի այս երկրի վրա՞՜
 Էնտուրիս Ես դարձով
 Երկնաբախտից երբեմունքի աւել...

Տեսնում եմ,
Դի տե՛ս.
Դապլած ծիրանին դիմացի բակում
Էշխար Է բաշխում Բախմալյաբար
Լե՛րազը շրջանով իր մեծ շուրջանի,
Բսկ մղումները
Այլ գոյարկներ ծծելով արբած,
Է ԳՈՂՁ ԴՐՈՂԱՍՏ ՆԱԽԷ ԿԱՍՏԱՆՈՒԹՅՈՒՆԳ)
Երջեր են մնում փերսիկ առհես,
Սկզկա որ տարզիկ
Շեմերի առհես պաղաւմնեմերի...

ի վրէժ ուզում է՝ բո՛ղ այդ էլ անի :
 Բայ ես ուզում եմ... իսկ դու չե՞ս ուզում,
 իր գէթ այս անգամ,
 Բռնէ՛ր ա՛յս անգամ
 Եւ աւարտութիւն ինձ ու քեզ երբեք
 Կիսի՛ք՝ յայցէս,
 Զնկէս... Հինգշաբթիին Շաբաթի է
 Կիսում :
 Երբի՛ք՝ Հինգշաբթիին...

ՊԱՐՈՅՐ ՍԵՒԱԿ
Երևան, 18 Փետր. 1964

սփական: — Ո՛ր յաջիկոց, ոչ պարտուող
այս պատերազմի մէջ, որմէ ամեն
նորմ ուղեգրիք խռաւորի եւ իրարմ
մեր ժեռայն այս պատերազմի մէջ մեր
սական եւ հարմ մ'ը մեր հոյակերն:

ՀԱՅՈՒՄՆԻ ԵՆԹԱՍՏԱՅԱՄԸ, որ 20 տարիէ
վեր է հպարէթ Քիլիկական կղզիքի
ՀԱՄԱԽՈՒՆՆԻ մէջ, ամառաւոր կըլտ:
Իր ստորը յամենք Քիլիկական կղզի-
քի տախտակահին: Այս վերջերի ներսով
որպէս իր յայտարարեց, ինչ սպան Քի-
լիկական կղզիքի տեղ կըլտայ տարիք:

ՊԱՐՈՅՐ ՍԵՒԱԿ
Դիլիջան, 18 փետր. 1964

Դիլիջան, 18 Փետր. 1964

IT 01-S-90 1120.5

ԿԻՐԱԿԻ
ՄԱՐՏ
17
DIMANCHE
17 MARS
1974
LE NUMERO 0.80 F.

ՏԻՐԻ ՏԱՐԻ — ԹԻՒՒ 12.965

ՕՐԹԻՒՆ ԽՈՐԲԸ

ԿԵԴՐՈՆԱԶԻԳ
ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի՞նչ կ'անցի կը գտնայ հիստորիան
կրթի գէշ:

Լ Մանիկ Լիբանանի լատանդեան
բնակիչը արձադատ կը գտնայ կարգ
մը յարեմ, որոնց համաձայն վերջերս
գիտարկումներն անցան ին կառավար-
ական գիտություններն եւ Պարզանի կա-
ռավարներն միմեյն: Այսպէս այս գի-
թները վար առան ին ինքնակալ մը, ո-
րոնք մէջ կը գտնուին շատերից արտը
գիտարկներ, որոնց չարը սպաննուէր,
միանքեր գերի բռնուէր են:

Եւ ապա ա՛ն պահան, երբ Պարզա-
տի կառավարիչները կը պարտաւորու-
նէր Մարտ 11ին — 1970 ծանօթ համա-
ձայնագրի հնարաններն ուսիկ քրեա-
գործները շարժէր Քիւրտներուն: Կե-
րպի կառավարութեան հինգ զինուորա-
նախորդներն երեք Պարզապետ հետ
նախը ապստամբներն ին Իրաքի հիւսիս-
էրնը հետեւէր Հիբար Դիմարտա կու-
սակցութեան պաշտօնակալ Սալահ Դի-
մարտի իր քաղաքական ծրագրերը (Մարտ 9):

Վիշապի առաջ ինքնորոշման իրա-
ւունք ճանչցուէր իր Իրաքի Քիւրտներուն,
ապա անոր տարրերը իրենն ու ձեւը պի-
տէր ճշդ Պարզապետ կառավարիչները,
որ ապա պարտաւորուէր ի նոր Հիմնա-
կան Որենքը մը ապ գտնուին: Ըստ անոր
պարտաւորութեան Հիբար Դիմարտի առ-
հանգիստ պիտի ընդգրկուին յայտնաւոր
անոր ընկերակցութեան մեծամաս-
նութիւնը Քիւրտ եւ համաձայն 1959ի
Պարզապետութեան: Քաղաքական ապստամբներն
ու իրենց պաշտօնակալն պիտի ճանչցուէր:
Երազմաբ Հիմնապետները պիտի ունե-
նայ 10 — Որենքից խորհրդարան մը, որ-
ոնք անպատճիւր պիտի ընտրուէր մտոյ-
թորակալն ընտրուի Քիւրտ եւ Ք — Պար-
զապետի մարմին մը, որ չընտանքին կառա-
վարութեան պաշտօնն պիտի վարէ:

Այս մարմինները ինքնակալ պիտի ըլ-
լան Պարզապետ կողորդական կառավար-
ութեան: Անոնց դերը ձեռնարկներն ու ո-
րոշումներն թողնուի Պարզապետին համապա-
տասնական պէտք եւ ըլլան Իրաքի Մասնա-
նախորդութեան որդին ու առաջին:

Նոր օրէնքը 14րդ յօդուածին համա-
պատասխան Քիւրտները ընտանք կառա-
վարութեան մարմին մը ընտանք ինքնակալ
պիտի ընտանք ինքնակալ կողորդական
կառավարութեան մարմիններն ու իրաւունք
պիտի ունենայ պաշտօնակալ ընտանք:

Վերջինք Պարզապետին Վճարելի Դիմար-
տի ընտանք ինքնակալ Քիւրտներուն կա-
ռավարութեան մարմիններն ու իրաւունք,
ապա իրենց եւ իրենցական յայտնաւոր-
ութեան մէջ առան որոշումներն ու կա-
ռավարութեան իրենցական ծրագրերն
համաձայն Քիւրտներուն համապատասխան ըլլալու
ան ըլլալու պարտաւոր:

Նոր օրէնքը իր կ'անցնէր 1970 Մարտ
11ին համաձայնագրի աշխ կ'անցնէր իրաւունք,
որով Իրաքի հանրապետութեան փո-
խարկուէր զինուոր մը պէտք եւ ըլլալու
Ոճէն պարզապետի Քիւրտ երեք նախարար-
ութեան Պարզապետին հետեւանք: Միայն

Օ Ր Ա Յ Ե Ր Ք
ՀՈՐԱՎԱՐ ԴՆԱՍՐ ՄԻՍՈՒՐԱՆ
Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

HARATCH
LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS
— Tél.: 770-86-60 — Fondé en 1925
C. C. P. Paris 15069-82 R. C. Seine 57 A 2731
ԲԱՍՏԱՆՈՐԳՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Տար. 150 ֆ. Վեցամսայ 80 ֆ.
Տար. 175 ֆ. Հնայ 0,80 ֆ.

50e ANNÉE — N° 12.965

ՕՐՈՒՄԸ
ԳԵՊԵՐԸ

Բամի մը սայլ

ՆՈՐԱՐԻ նոր նախարարը՝ Շիրաք, քա-
նական իրարանցում յառաջ ընթան Փլաս
Պալո եւ նոր նշանակումներնու ձեռնա-
րկն: Այսպէս վարչական ընդհ. անօրէն
նշանակում եւ ժաք Փելիպի, որ ցարդ
կը պաշտօնավարէր Լիոնի մէջ: Տեղական
հաւաքակազմութեան ընդհ. անօրէն նշա-
նակում եւ ժաք Փալէ, որ ցարդ պաշ-
տօնի դուրս կը Բարձր-Լորտանտի եւ
Ազգ. Ոստիկանութեան ընդհ. անօրէն
պաշտօնին կ'անցնէր Լուի Վերդէ, որ վեր-
ջին տարիներուն պաշտօնավարած է Ֆի-
լիպի, Օրէնքովի, Ասէն եւ Կրքուպը:
Որ նշանակումներն զատ, տեղի ունե-
ցան ին ութ ութի փոփոխութիւններ:
Ինչպէս կը տեսնուի, Ներքին նախարարի
փոփոխութիւնը, որ մէկուս առանց նպա-
տակի չի կրնար ըլլալ, այս անգամ ցոյց
կուտայ թէ նախարարացոյցը կ'ուղիթ
նաեւ որ վերափոխուի Ներքին նախա-
րարութեանը:

ՆՈՐԱՐԻ ստացաւ կը կարգադէ եւրո-
պացիներն ու կը սպասուայ ճշէ եւրո-
պայի կը ձեռնարկութիւնը եւ քաղաքա-
նական զորքը եթէ Ինքնու չընտանք
անտեսանալն եւ քաղաքական զորակազմ-
ութիւն մը Միացեալ Նահանգներուն հետ:
Քիւրտները մեծ ուղիղակի ետք, Շիրա-
քի մէջ Ներքին արտասանան այս խոս-
քըր տեսնուի որ տարրիկ տպաւորու-
թիւն մը կը թողուէ:

ԴՆԱՐԻԱՆ օգտնանքին ընկերութեան
ձեռն օգտնաւ մը, որ տեղ գրաւած էին
96 հոգի, Քիւրտի օգտակարներն մէջ
կ'առնէ, երբ կը պարտաւորուէր Քիւ-
րտի կառուար: 25 հոգի մեռաւ եւ 38
համարող ու զէն թէ շատ վնասուած
ցաւ:

ՔՐԻՐԻ ԵՒՈՒՑԵԹ ՏԻ ՍԻ 10 օգտնա-
լին աշխարհ արկածից ընդմէ անձնա-
րարութիւն կը հաստատուի քանի տասն
կը ապրեն ընտանքներ: Արդէն օրտնաւ
չընտրեւ որ Տեղաւ ընկերութիւնն է, յայ-
տարարած է թէ որոշած է փոխել դուռ-
ներու կոպուտի գրութիւնը:

Մուսաֆա Պարզանիի ստանիկ տատնա-
նական խաւարած, Քիւրտ Դիմարտա-
կառավարութեան ղեկավար մարմինը փո-
խելու ծրագիրը, Իրաքի իրաւ թափա-
ններն յաճախայէջ գտնուի ըստ նշա-
նիւն է:

Քիմիոնոլոգիա՝ առաջնական քան է:
Պարզապետ կառավարութիւնը Քիւրտներ
վերաբերայ նոր օրէնքը պարտաւորու-
աւոր է ո՛ր միայն խորհրդարան չէ հաշու-
ցիկ Միայն Պարզանիի այլաւ թաղանթա-
կալ անտեղի եւ անօրէններն զան եւ
անոր կարգ մը տարրիկներն:

Նոր օրէնքը Քիմիոնոլոգիա ինքնու չու-
ղիւն ավարտ անոր որդի անկ մտակ
ապակցութեանը, որուն համաձայն
կուտան ին 1958ին Չոր. Այսպիսի Բա-
րձր եւ Վիշապի մէջ իրաւունք յայ-
տարարութեան ղեկավարութեանը:

Քիմիոնոլոգիա ինքնու ղեկավարութեան
թիւն անոր յարմար Քիւրտի Քիւրտնե-
րուն համար ծրագրուած նոր ժառանգ-
ութիւն:

ՀՐԱՆՏ-ՄԱՐԻՒԼԻ

ՄԱՀ՝
ԵՒՉԻԿ ԴԱՇՏԵՆՏԻ

Երեւանի Հեռախօսի, Մարտ 12ի հա-
ղորդումէն, ցաւով կ'իմանանք որ Մարտ
9ին Երեւանի մէջ յանդարտման եղանակ
է փաստաւոր գրաւեալ նախկին Դաշտեն-
տի:
Իր մահով հայ մշակույթը կը
կորսնցնէ իր լաւագոյն մշակներէ մէկը,
փակարկան գրաւեալ մը, Հէյրապետի
հետ Քարգմանի: Եւ իր քանակը մը,
Մեծ կը 1910ին, Մանուկ Դաշտենտ
գիւրդ: Կանուխէն ուր, ապստամբ գլու-
ն է Արեւմտահայաստանի, Կարսի, Թիֆլիզի եւ
Ստեփանակաւի որդանցները: Դեռ պա-
տան 1927-29 թուականներուն ուսուցիչ
եղած է Շիրակի գիւղերուն մէջ: Այնու-
հետեւ ուսանած է Երեւանի պետական
համալսարանը, որու պատմա-գիտութեան
կան յարանքը (փափաքէ) աւարտած է
1932ին:

1927-29ին գրական կը նախադրուի
կատարած է ճեմանալ, Վանաձոր
Քիւրտներ, եւ Քիւրտի Դաշտենտ հան-
գի մէջ: Աւելի ուշ, 1932ին յայտնաւոր
կը տեսնէ թանաքանքութիւններու իր առա-
ջին հասարակ Վերջին Դաշտենտի եւ
արդէն, Դաշտենտ կը ճանչցուի իր ան-
անկողն յայտնաւոր թանաքանքը:

Հէյրապետի երկերու ապագայ թաղ-
մանից, ապա կը թարգմանուի ուսուցիչ
կը շարունակէ եւ 1940ին ու կ'աւարտէ
Մոսկուայի Մարտ Լուրիներու վարժա-
րանի անդիական հնար:

Ուսիկ Դաշտենտ, անկախ կը գրական
անկողնուորական փաստակէ, պիտի
ճանչցուի նաեւ Իրան. հետեւ Հէյրապետ
քաղաքէ: Թարգմանած է թարգմանի գոր-
ծեր մեծ թանաքանքներն եւ 1973ին ու
կ'աւարտէր Արեւելեան Գիտությունի մէջ:
Հայաստանի ՀԽՍՀ-ի պատմական ան-
գալ: Թարգմանած է նաեւ այլ լեզու-
ներ, ինչպէս Լոնիֆիլ, Մարտիկ, ու
որոնք անոր Լուրիներն է թանաքան-
քութիւնը տարիներ շարունակ ինչու —
յայտնաւոր է Ստեփանակաւի թանաքանքի մէջ:
Դաշտենտի գրչին կը պատկանի նաեւ
Հայրենի եւ Հայրենի ուսուցանարութիւն —
թիւն:

Իր մեծ վշտով է անկան — Մոսկուայի
է որ Դաշտենտ անկի լայն ծաղրաբա-
նարութիւն պիտի ընտրէ շարունակ եւ
Սփիւրջ: Վերջանալով Իրանի թանաքանք
հասարակութեան է ճեմանքի մէջ եւ մեծ
ընդունելութիւն գտած ընթերցողներու
մօտ:

Հայաստանի մշակութային կեանքի

ԵՐԵՎԱՆ — ՓՈՐԻՐ
ՀԵՆՏԵՐԻԳ

ԵՐԵՎԱՆ (Արեւելիք)

ՃԱՏԻՐ

Այսօր Դաշտենտի անկողնութեան
երկու կէս-կորուստիկ մեղանքներ ան-
ջի պիտի ունենան Լուրիներն եւ Օղե-
նայի մէջ: Առաջինը (Այսօր 10ին պիտի
սիրի) պիտի մասնակցի Բարի Սպասի
եւ Անտառի Կարգով: Երկրորդը պիտի
սիրի Այսօր 12ին. պիտի մեղանք Տեղա-
կառավարութեան եւ Կիւրտի Կարգով:
Կէս-կորուստիկ մեղանքներ կը թաղ-
կանան 20 խոսքից: Երկրորդը կը նշա-
նուի ան, որ ամէնէն առաջ կ'ապագայէ
չորս յայտնաւոր: Այսպէս յայտնար կը

ՅԱՐԴԵ ԴՆԱՐԻՐ Է,
ՅԱՐԴԵՆ Է ՄՈՒՈՒՐ
— 0 —

Նստած էի եւ մի օր մեր շինման,
Քիւրտ ցորեն կը երևում մեր կայուն:
Սարքի փայլում կը անցնի զով փայլի,
Քաւին բըշում էր ու յարք տանում:

— Քիւրտ, — ապա, — էլ ի՞նչ եւս անում,
Մեր անբաղջ յարգը արեւցիթի փամու:
— Բան չըկայ, թա՛կի, ի՞նչ եւս
վրջաւանում,
Յարգը գնում է, ցորենն է մնում:

Ամեն քանի մը եւս ամեն ժամին
Քաւին բըշում է ու յարք տանում,
Միշտ էլ երևում է աշխարհի փամին,
Յարգը գնում է, ցորենն է մնում:

Մեծ ուղ աշխարհին եմ երևում լոյսից
Եւս Եւս Եւս Եւս Եւս Եւս Եւս Եւս Եւս Եւս
Յարգն ու ցորենն տալիս եմ փամին
Եւս Եւս Եւս Եւս Եւս Եւս Եւս Եւս Եւս Եւս
Քաւին բըշում է, ցորենն է մնում:

Երևում եմ եւ էլ երգելու հիմի,
Իմ անբաղջ կայր ընդիմ եմ փամին,
Ինչ որ չի մնայ, կը տանի փամին,
Յարգը գնում է, ցորենն է մնում:

Հաստատուոր գործիչ, թանաքանքի
գիտութեանը ղեկավար Քիւրտներ, Նախկին
Դաշտենտի Կառավար Մարտիկ Դաշտեն-
տի մէջ, անոր Հէյրապետի կեղծութիւն
Իրանի թանաքանքը աշխարհակցի:

Դաշտենտ երկու տարիներ ժամկալա-
ման աշխարհակց կատարած է Քարգման-
ուտից եւ Վ. Բրիտանի մանկապարտա-
կան հիմնարկներուն մէջ եւ զատուրդը
կատարած է Սփիւրջի գրութեանը համար:
Յարգով կուտանք իր թանաքանքա-
նի Գիտութեանը Կարգով: Այսօր Եւս Եւս
մասնակցութեան օրերը Մուշէ մէջ:

Յուրաքանչեւ Քիւրտի կատարած է
Մարտ 12ին:

Հայաստանի եւ նկատի կ'առնուի ա-
ռաւելագոյն կէտերը: Եթէ քան խոսք
եւս Եւս Եւս հաստատ ըլլան, վիճակա-
հանութիւն կը կատարուի, ճշգրիտ հա-
մար յայտնարութիւն:
×
ԹԻՒՐԵ ԵՒ ՓԱՏԵՐ

Հայաստանի արդիւնաբերութեան մէջ
աշխարհակցի 44 տոկոսը կինն է, գիւղա-
նտեանութեան մէջ՝ աւելի քան 50, կըր-
թական հնչիլ մէջ՝ 60, առողջապահու-
թեան տպարակներն մէջ՝ 78 տոկոսը:
Մասնաւորապէս հինգ հազար կինը
Կառավարութեան գիտական ճիւղերն է մէջ. 45
կին գիտութեան տպարակներն է: Հայաստա-
նի Գիտութեանը Կարգով: Այսօր Եւս Եւս
անգամ ին ինքնակալութեան Արաքսի Բարձր-
ան, Կերպիկ Թաղանքի եւ Կարան
Բարձրան:
Հայաստանի թարգմանչութեան ուսուցա-
նարները յաճախուցներն անկի քան 43
տոկոսը երկուստապարտաւոր են:

Demander le catalogue détaillé

ԷԶՄԻԱՍԵՆԻ ԳԵՈՐԳԵԱՆԸ ՀՈԳԵՌՈՐ ՃԵՄԱՐԱՆԻ

ՀԱՐԻՒՐԱՍԵԱԿԸ 1874-1974 (*)

Ջ.

1907-1908 տարւոյ նոր տեսուչ եկաւ Մինաս Բերքերեանը, որի օրով ձեռնա- րանն աւելի զիջեցաւ, նոր զիջեցանք ու խնայեցն սեւան - նաւարաններ, Հա- յարանքն պղծեց պիսիւնների փախուիչ յարձակայիկ հաւա պիսիւնի և արժանի- Վար դասան, պատասաւաջ, գլայներ, ձերբիկ արտոններ: Ինքը տեսուչը շատ զիջեցիկ հաղւումս, շատ մտերմիկ սիրե- լի մարդ, սակայն խիտ կարգապահ և մաքրասէր: Ճաշարանը իր գլայի յաճանա- և խիտ նկատաւորներէնէնով մեղ ամէ- յիսի ստիպեցնում էր շնորհով սեւան նստել և կանանաւոր կերպով գործածել ուտելու գործիքները և պիսիւնով չմեղ- տարրեր: Տեսուչու աւելի յարմար էինք գտնում գործածել մեր մաստիկը...

×

Ռուսական Յեղափոխութիւնը ինչ - գուցէ: Նոր Գաղափար Պատկերներ իր փայտեան կարգադրութիւններէն զուրկ յեղափոխական շարժումները կանցեցան ճանար մի միջոյ ճարեց, հրատարակել և տրման գրով: Համարան Զրբ, տարա- ծեղ չեղա քննարկելու գրականութիւնն ու- տիկականութեան լրատուները լրատուներ - թիւներ, Քաղաքական ամբերկական և անկական շատ տարածումս գրեթե, ինչպէս ինչ Կարտեր, Շէյքի շնորհի մասին գրած պարզաբանութիւններ, ու- տարները փոխաւոր և Տեսադրելու մաստերներ: Ռուսական կիսակրթիկ երե- տասարորակներ կանցեց ապ չեղաւ - մարտ գրականութիւնը, նախընթերցիւով այն գիտարանայ յեղափոխական գրա- կանութիւնը կարգադրէ: Մեր ձեռնար- նում առ արտածուեցին այս պրոբլեմը: Ստալինիկ խորամանկութիւնը յա- ղուցեց, ռեակցիոնը յայտնեց:

Պատկերներ ձերբարկութիւններ: Մեր տեսուչ Մինաս Բերքերեանը, որ յեղա- փոխական չէր, այլ միակիս քարկերթի և արեւի հայ հայրենակից, քանտոր - ուղե: Ստալինիկը եկան, խաղաղուե- ցին նախ քանակարներ: Ռուսացութիւններէն ծառ, այն կանխելով, քարտուր Կա- րապետ Գալաշարեանը համաձայնով Բերքե- րեանի Գաղափարը բերեցիւ, անդրեւ - յայտ, յեղափոխական կարծածում գրեթե տարբերակի մէջ լինելով մեկ յանձնել: որ տանեիք փառնեց պարտիկ խորունկ: Շատ թղթեր ու գրքեր փախեցին, սա- կայն որտէս աշխատութիւններ չեա գրե- լիք, օրհնակի համար Վաշակ Մանուկ- Սեփրեանի անուրջները քանտուրեցնում - թիւներէն զուրկով գրեթե, որ յայտնա- րեւին էր մեկ համար:

Մինաս Բերքերեանը մօտ մի տարի մը- նայ քանտուր:

×

Վալենտինայ երիման շայրիկը, Հա- մատարան աղայիկն սույ էր, պատու- րէնք նաեւ մենք ձեռնարանում: Հարկիկ գլայուկ զէմքը մեծ ապագութիւն թո- ղեց մեղ փայլ, գլայուկ մէջ պատեմ մի տարի էր:

Քաղտուր եկաւ համապայիկ, կոմի - տասան երեքիկ խմբի մասնակցու - թեան, Հայր Սարկի անձնական շալ - մախի շարակներէն մենկերթիւն: Մոյամաւալ մոյամաւոր կար:

Բերքերեանը այլեւս չլիքարգարան: Սեփրեան ախտապեցի:

×

Նոր տեսուչ եկաւ, ինձեկը Մինասը Ռուսական: Կարճահասակ, թիպով մի շատ համակրելի անձնատուրներ, իր նաւ Չարկիկը էր Բրիտանուր Միքայէ- րեան: Ստալին օրեք ամէնք համակրե- ցին Ռուսականութիւն: Շարակիկ լլրեի իր հաւաքում մեկ և խառնով իր հայրենի գրեթե քարտուրով, մեղ մեծ հաճույք պատմեցի:

Տեսուչի փոխարին պարտականութիւն- ները կատարելով հանդերձ այդ անուշիկ մարդը, իր փայլ ինքնեց մասնակց - կույի (հարձակուի), երկարափութեան, Քիլիկիայի, տիկերպութեան և զի- մախի գլայուր, օրեք տասնով էր հի- տալի և արդը, մարդը հայրենիւ, Գա- ռապերներ ուտելու էին: Ոչ մի դիտա- րակութիւն չունեցին և լաւ ստիպում էինք մեծ հաճույքով, ինքն էլ շատ զոճ էր երեսում:

Ռուսականը շատ հեղուկեանը էր յարում պրոբլեմ Շախարը թիւնկացեց իր փայլ ինքնեցիկ հնչող տարակրեկի գլայտարակութիւնը, զիջացեց անտեղի պատկեր: Տեսուի պատմութիւնը գրեց մեր հրապարակ ապա զիջացեցի ուտելու, Յովիկի Գրիգորեանի, որը նոյնպէս ա- նանդում էր ընդհանուր և Հայաստանի աշխարհադարձիկն շատ մեծ հմտա - թեան ու սիրով:

Ռուսականը ինքնեցեց նաեւ աղաքա- ր: Ճանկի մասնակցութիւնը յանձ- նել երեսունի կապալատու Ռալիկաններն, որը քարտուր մարդ էր և ձեռնաւ պա- ղանեցիկ կապալատեց իր անունը: Ի Շարկի, զիջարանած աշխարհորդը մեղա օրհնէ կէն անունը և ի կրտսի - ներ օրհնէ: Տեսուչը աշխարհորդեց օրապահ երկու «հիւն» կարգեց, որ

ԱՐԳԱՅԻՆ ԱՐԳԱՅԻՐ

ԵՐՈՐՈՐԱՆ ԵՒ ՀԱՅ

ՈՒՍԱՆՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

—

1908ի Փարիզի ուսանողական զեպ - րներ են Յովքը, գաղապարներ, իրե- րեն, բարեբանը, պաճաճիկը օրտան իշ- խանութիւն:

Ռուսականի անկեղք և արդար պա- ղար: Դէպքերը էր տարածուիք Ֆրանսա- ի և եւրպայի համարտարանական այլ քաղաքներ:

Ամբողջութեան մէջ ուսանողական պա- ճանկները գրեթե ամենեւոր միեւնոյն են:

Ֆրանսայի հայ ուսանողն ալ մասնակց է իրար այս զեպերուն. սպրիտան շրջանի մասնակց, առ խաղաղութա է, պոլիթիկայ և պաճաճիկ: Խաբճ ժա- մանակ էր միայն: Չանպակ զեպերը էր փոխել ֆրանսահայ յեղափոխական ու- սանողական զեպով: Ոն իր զգայ տար- րերով էր մի և ֆրանսայի ուսանող- ղին էին: Բան մի էր լսակիր զիջեցին:

Արցալանի պղտուրն էր այլ: Բերքերե- անը էր պարզաբար յանուն էր իրիկ թա- րակարութեան և իր կիցաւորով իր յարձ գլայուկ օտար ուսանողական նա- խանքը կ'արթնցնէ:

Հոն է, որ աղայիկն ուղեկ կ'արթնայ ալ պարտանք կարտանք հայ ուսա - նողական մէջ, որ, իր հայրենական շնորհաբանում, իր փառն հայկական ուսանողական համալսարան մը: Այլ ու- րերուն, Փարիզի մէջ արդէն գլայիկն

«հիւն» կերակուրները արակին: Ի Տա- րկ, ժամանակը հանկերքն օրեք շինի համակարմ արթեց, երբեք շինի միջ - անս մտեղի արեւի կերակուր, ուսում- ինքն ստանալով անան և հանդիսա տե- ղերա նստեցին: «հիւն»ներէն շարկեցին մի նախ, հաճե մ'անք շառաւորը թե- լին էին նրանց համար կերակուրի սույնը մնացած թախիկը երկու մեծ արան ա- կարեր, որ մեծ ախտովով կ'ոտնէ իր փեր անունը օրապար քարձաքանդեցը... Դարկեց յայտնա տեսն: Ռուսականը հա- ղուտ ընկց իր քարձի:

Ստալին էր զէկեր Ռուսականը չէր ընել, այլ թարգ հայրենի կատարել: Առատուր եկաւ մեկ տեսուչ, որ ինքը զիւտ էր արկի, որ փառնաւոր շայլէ զիւտար ապար մեր երկրապարտը չէր ոչնչացուի: հարաւանք, այլ կողմէր էր անցնելու: Շատ քաղաքանքը մեր միամիտ միմեկանորին տեսչէ դիտով, քարձանով որ մի քանի օր տուց չէր կատարել իր թարգ տիկերպութեան հա- լիանքը...

ՄԵՐՈՐԻՐ ՄԱՌԱՆԶԵԱՆ

(Շար. - 6)

Իրքար օրտան ինի մէջ, Դ. յիմանի Չարկեանը պիտէ է ըլլար ԱՐԳԱՅԻՆ:

ունի եւրպայիկ հայ Ռուսականի Մի- ւթիկը (Ե. Հ. Ռ. Մ.), օրտն մոյամ- րեան էր սիրել մասնակցի տասնակ- րեանը հայ ուսանողներ, ծարու և ձե- տաքերը մեր աղայիկն շարժաններ, այլ մասնակցը հայ Դասին, Դարախա- րար, սակայն, այլ տասնակերպով հայ ուսանողներէն շատ զէկեր համարեցին որ մասն միակեան շարձ, միայնակը կ'ը- լիք մեր ինքն գլայն, երբ հոն չեն քա- ռանք աղայիկն լաճեալ կալաւորեցում հնաւորեցում:

Եւրպայիկ քանապոյ թաղանթու մի- ւթիկն ուսանողական համալսարաններէ- ւ միու թիւներէն 1900ական թուականներէ- րդեան միշտ գլայիկն ունեցած և թեպէտ է արն կէտար, որ ուսանողական միակեան էր, երբ էր լուսնուրը քաղաքի մը մէջ, քանապոյ պիտմաններու, քեր- մով, անդին տաղերը երկրի մէջ ար- թաղանթ մէջ մը ար էր հիմնուած:

Այսպէս, ուսանողական միակեանները գլայիկն ունեի Ֆրանսայի, Բաւարի, Գերմանիայ, Չարկիկայ և Ամբողջ մէջ:

Փարիզի, Լիւնի, Մարցիլի, Փարիզի, Լիւնի, Ամբողջի, Միլանի, Համբ, Մի - Նիլի ուսանողական միակեանները էր գործելն այսպէս է: Հ. Ռ. Մ. տեսուչ: Անոր անդանները մեծամասնութեանը կերակուրէն կ'առ ուսանողներ են, յայտ նախընթացի պիտի ըլլար, որ աղայիկ հայ ուսանողները իրար օրտն միու- թեան և կերակուրէն կ'առ հայ ուսանող- քիւրներէն անոր երակներէն: Կերակուր կ'առ ուսանող իր միայն մեկը հիւն էր իր անան տարակն պարտանք մ'ախ- րապետուր կ'առ մեկեկին տարեր կը- կրի, ինչ որ կ'արդէն միութեան գլայն - նեւթեան և յարաւանութեան օրտն:

1906ին, Ե. Հ. Ռ. Մ. ինքնական շր- ղանը, անոր զիւտար մասնակցութիւնը կ'ըլլայ համալսարն կերակուրն եւր - պայի թարգ հայ ուսանողներէն, ին - նալով կ'ըրկը ունեցող սույնեց ուսանող- քիւրներէն և մ'աղէն ու ծրարելով ախա- տանք էր, իսկի քարձանով հայ նաւ - նալին ծարը ևս առտով: Հայու արտմի- կերան և պաճաճիկներն ծանոթացում օտար քանապոյ շրջանակներէն:

Մատուրեան ձեռնադրեցին զիւտ կէն առկ էր, որ անոր սիրան արկի, քանի ուսանողական մեծ արդէն գլայիկն ունեի քաղաքական տարեր հաւանքներ: Եւ օրդեկել միամեկանութե- անն ուղե զանապ ինքն, զիւտ - թալանք էր միայն հաւանք յայտարար թարգեր համար: Թիւն ինքու հմով դիտարակութիւն էր գլայիկն չունի, յայտ աղայիկն զիջացում տիկերպութիւնը էր:

Չեռնալիկներն ու քարտան արդեւ ներք եւրպայիկ հայ ուսանողներին հե- տաքերը թիւն էր շարձեցին: Անոր տե- րակն, պատահաւ ևս պարտանք, երբ կերակուրէն կ'առ ուսանողներ, մասնակց Փարիզի մէջ, տարտան եւրպայիկն մի- ւթիկայով, մասնակ ինքն հայկական կալաւորելութիւնը և, զիւտախաղար,

ԵՐՈՐՈՐԱՆԻ ՕՏԵՆԸ

ՏԱՍԵՆԵՐԿՈՐ ՏԱՐԻ ՊՈԼԻՏԷ ԴՈՐԻՍՍ

1896 - 1909

ՎԵՆԵՐԻՐԳ ԳՈՐԻՆ

Կինը միշտ էր մայրը ձեռքը մտերմա- րար շարժելով, իսկ մարդը կարծաւ կ'ու- րարար երեսուն նոյնիս: Իր խոստանա- նութիւնը գինքը ամբաստար թիպով էր: Հայրն էր Մարգիկ թարգար կ'ըն- ձանդակեցայ Գիւնով Գարսամանիկ, զոր Փարիզէն մեկեկեց ի վեր չէի տեսած: Միտակց զայնքը հաւելու և ինչպէս այս- ջեկեցինք ձեռնակեցինք ստորեկն Մարգի- կ Գարսամանիկ, զոր առաւելն անպակ էր փոխելու և որ շատ ընկճեան և յուսա- րեկ գլայտ այլ թուականներ: Երբեք կարելի էր երկարալիկ թէ յե- րպարտութեան լաւագիրաներէն մի էր զէն գլայտալոր:

Խորքի գլայտութիւն մը կար իր չեւտին, զէմքեր, շարժաններուն մէջ: Անան այն

ապագութիւնը, զոր Փարթիպարան գործեց փրտ:

Երկու երեք օր Մարգիկ մաղէ ետքը, ուստան ձեռքերեցիւով մեկեկեցայ Փա- րիզ: Կայսարային մէջ մէկ քանի թիւնքի տար համարան կարգալու համար:

Ստալին անդամ էր թիւնքերէն մին թայց առջե անկեցին համար, սկսեցայ հի: Իր արմախեկը. քանի էր տողով էր ծանոցացել Թաղայիկ մը անձնապա - նութիւնը, զանիցի պարզածում ընկերիկ չէր հարաւորում մը: Թաղայիկն երկարու- անէ կեան էր, քանի մը օր տուց, իր մանկանով կ'ընձ հետ, Սալայիկն չուե- նաւում:

Մի քործարանաւոր էր, օրտն վեր- չին յոյսը կ'երեւայ թէ ի գերեւ կեան էր:

ԵՐՈՐՈՐԱՆԻ ԳՈՐԻՆ

Արցալ Չոպանմանի անունը. — Աս- Խալի ու Մարալի ընծանով. — Հայկա- յան ինքնիկը յոյնիս կ'ըրկէ մը. — Ան- պարմէ եմտէտ. — Միտակց իր փնիկիմ Վիլենամ. — Եմտէտից քաղաքով: Կիւնեկի Միտիքարսաններ. — Միլ Բա- նի Տիգրանեկ. — Ետմ. — Լեւոնտ. — Տիգրանեկ. — Արցալիկ Լեւոնտի մէջ. — Օնանեկի յեղափոխութիւնը — Միմեկանը մը ր տեղի չունեցում. — Միտիքան պայմանեցը:

փառնեց ըլլալէ: Արցալհանքեմ անդր զորը կ'ըրկով մը կ'անդին պաղաքը էր մ'ըր տեսող երեք յուսանալու. ընդ- հարաւորան միշտ մեծամեծ ծրարելու ունեք մաղէն մէջ, արդեք ինքնեցիկ ինքն կ'ըրկեցանք օրն ի քանի Այլ ծրա- րեկներէն մէկ էր մ'ըր զարկուն և ապա- ղու չանդէկ էր հրապարակութիւնը Փա- րիզի մէջ որ ինքն անձեկ կ'ըրտ զլուր չանդէ կ'ըլլար ինքն:

Սակի զատ հայրենիկը Գարսամանի մը հայկական միութեան մը, յեղափոխա- կան կալաւորելութիւնները միմեկին և ուրեք այս տեսակ ապագաւոր ձեռնադրե- ինքն այ կ'ըրկախաղար:

Արցալ Չոպանեկի Օտեկը հրապար- րակի այլ անեկար ժամադրալուք էր մի- ւթիկ քարտ հայ քանիմեկներ, օրեք քի- թէ անէ որ հնաւոր էր հաւաքեցին թե- սուլու և երեսուն այ տարմ խմբու հա- մար, ԷՔԷ երբեք կարելիութիւն ըլլալ խմբակ, շաքար և յամարը փառնը:

Համար աղայ ծարը:

Տիգրանեկ հայտնաւոր, տուրեկն այ տանն օրդար Եմտէտեմտեան, Տիգրան Եմտեան, Վաշէ Արցալան, Առաւ ետք հաւանք, այլ միմեկան, Ռիկի Եմտեան, Վաշարմ Արցալան, և և ու- րերենք ընդհանրապէս հոն էր հաւաք - ունեցը:

ԵՆՐՈՂԱԿԱՆԻՔ

Փարիզի Ազգաստիճանի վարչությունը հարձակություններ անցրած է հետևեալ նուշները —

Պ. Խաչիկ Ճամնեան, ի նպատակ մատուցելու քիմիական, իր ոչ ոք կնոջ թաղութի Ճամնեանի և որդւոյն յիշատակին 2000, այլի Տիկին Գանիկ Ազաւնի իր ամուսնուն ժառանգ քառասունքին առթիւ 300, Տէր և Տիկին Ճերանեան (Վարան) ի նպատակ Սէն Ռաֆայէլի ծերանոցին 1000, Տիկին Սուրբիկ Երանդեան, չբարեկրթութիւն 200, Պ. Պ. Գործունեան Էդ. րաշները, ասորիներէն ամուսնուն առթիւ 200, Պ. Ժաք Ֆրանսիսիկին, ծերանոցներու ամուսնուն առթիւ 150, Պ. Զ. Տարանեան և Սալիսեան ընտանիքներ, ոչր. Եարուկին Փափաղեանի յիշատակին 150, Մուրատեան ընտանիք (Մէտտե) ոչր. Եարուկին Բէֆէլեանի յիշատակին 100, Գառնիկ Երեանեան յիշատակին, իր բարեկրթութեն, ժառանգ ի նպատակ 100, այլի Տիկին Գառնեան, իր ամուսնուն յիշատակին 100, այլի Տիկին Անի Տեր-Րոյեան, իր ամուսնուն յիշատակին 100, Տիկին Օտէկ Վանիկեան, ամուսնուն առթիւ 100, Տէր և Տիկին Օննիկ Գալարեան (Վերալ) ոչր. Արթուրիկի Բիլիմեանի ժառանգ առթիւ, փոխան ծաղիկեպետի 100, Տէր և Տիկին Մկրտչի Գալանեան, ոչր. Խաչիկ Տէգլեանի յիշատակին 50, Պ. Էլան Տիրատրեան, փոխան ծաղիկեպետի ոչր. Օրիդը Զապէլ Եաղարեանի ժառանգ առթիւ 50, Տիկին Աննիկ Նիկողոսեան (Անուսիկ) մատուցանողներուն, ասուն ի նպատակ, իր ամուսնուն ապաքինում առթիւ 40, Պ. Պ. Եղիշեան Միշէլ և Թադէոս Դադարեան 20ական, Պ. Թէան 10 ֆր.:

ԱՐՆՈՒՎԻԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

ԵՐԳՉԱՆՈՒԹԻՒՆ ՓՈՐՁԵՐ
Անուսիկի վարչապ. Պ. Խաչ Եկեղեցւոյ երկարամեծի վարչութիւնը սիրով կը հրաւիրէ զԵկեղի և շրջանի երկրաստոր ու երկրաստորներին, ժամանկելու պատարագ բարձրաձայն փարեքներ, որոնց առաջինը տեղի պիտի ունենայ փետրուար 26, ժամը 20-30ին, Եկեղեցւոյ յարակից սրահին մէջ՝
31-33, Rue St. Just
95, Armonville-Les-Gonnesse

ԿՈՒՃԱՆԻՆ

ON DEMANDE
Entrepreneurs robes et entrepreneurs
chémiers.
ELLEN GERARD
(Gérard Mouradian)
134, Rue d'Aboukir — Paris (2e)

Ճ Ա Շ

Կազմակերպուած Կապույտ Խաչիկ Մարտիկ թաղայի ժամանակիցին կողմէ Մարտ 31ին Կերակի ժամը 13ին, Լաւորիմ ծովերկրէնայ ճաշարանը:
KING, quartier St. Jean
ճաշապին 50 ֆր.
ԵՄԱՌՈՒ — Աննիկ Պանտիկ հարազատողը ժամը 10ին Այէ Լէան Կամպէլթիոյէն և Իննի ճաշարանին առթիւ:
Տանկերու համար Գիմի:
Photo Rex — 32, Rue de la République Tél. 9124-98
Frangouian — 38, Rue Puvis de Chavannes — Tél. 90-40-93
Jammoujian — 38, Rue Puvis de Chavannes — Tél. 90-40-93

Հ. Յ. Դ.

ՍՈՒՆ. — Հ. Յ. Դ. վարանցեան կամփան ընկերական ընդհ. Ժողովի կը հրաւիրէ Լիւնի և Ս. Մարտի իր ընկերները, Ուրաքի 22 Մարտ, ստորագրան հաւաքումային ժամը 20-30ին, Ներկայ կ'ըլլայ ընկեր Եաղար Իսկանդրեան, Բարդ ընկերներու Ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՍՄԱՍԷԼ — ԱՐՆՈՒՎԻԼ — Հ. Յ. Դ. «Վարանցեան Ենթ. ընդհ. Ժողովի կը հրաւիրէ ընկերները այս Ուրաքի (Մարտ 22), իրիկուան ժամը 20-30ին ժամադր հաւաքումային: Գարատարիչ Ներկայութիւն:

QUATRA
vous présente
Le Vendredi 29 Mars à 21 h.
« IN MEMORIAM » SOIRÉE D'HOMMAGE A
NABHAB ALECIAN
RECITAL DE VIOLONCELLE
CHARLES RENAUD
BACH — SCHUMANN — CHOPIN — KHUDOYAN
Avec la participation de
EUGENIE ALECIAN
INVITATION

« LES VENDREDIS DE LA QUATRA »
MUSEE GUIMET, 6 Place d Iéna (Métro : Iéna)
SOIREE PROPOSEE ET REALISEE PAR LA QUATRA

ՆԱԽԱՅԵՆՈՒԹԻՒՆԱՐ Հ. Յ. Դ. ԻՈՒՆ ԶԱՄԱՐԵԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ

Հայ Դատի, Հայաստանի ներքին տնտեսական, Հայաստանի անկախութեան, Հայրենասիրութեան, Հ. Յ. Դ. Փաղաքական ապագաընդունողը հարցումներուն կը պատասխանէ:

ԿԱՐՈ ՄԵՆԵՆ

Ամէն ոք իրաւունք ունի հարցումներ ուղղելու:
Մարտ 22, Ուրաք իրեկը ժամը 20-30ին Իսկի Մշակայրի Տան Սերատուոցի Մուրատ — Խորինման սրահին մէջ — 45, Ռիւ սը Լա Տէֆանս
ՄՈՒՏԲԸ ԱԶԱՏ Է

ԵՆՐՈՂԱԿԱՆԻՔ

Հայ Ռաւանդներու Սեղ. Մարտի շրհարձակութեան անցրած է հետևեալ նուշները —

Պր. Ե. Յովհաննէսեան 30 ֆր., Պր. Պ. Քիւրճեան, Տէր և Տիկին Ա. Մաղաբեան (Լիւն) 50ական, Պր. Քալանճեան 100, Տաքի Մուրաքեան 50, Տաքի Լ. Մամեան 60, Տիկին Յիմի Մուրաքեան 50 ֆր.:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՇԲԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍ

Կազմակերպուած Իրմիլի և շրջանակներու Հարկեանկարան Մուրեան կողմէ Օթէլ Փափիլի շեղ սրահներուն մէջ Լէշիմի փողայ թիւ 36, Մէրթ Պան Խաչիկ Կերակի Ապիլ 7, կէտորէ Խոմ ժամը 17ին 24
Նուազախումը Սեմ ԴԱՌԷ և ՓԱՌՍՏՈՒՄՈՒՄ
Գեղարտեստական բաժին
Մուտք և նաշ 50 ֆր.
Անդանները ապագային համար հետաձայնի՝
ՏԻՐԻՆԵՐ ՖԵՐԻՍԵԱՆ 580-06-27, ՓԱՌՁԵԱՆ 206-14-39 և ՊԱՐՈՒ ՈՍԼՈՒՆԵԱՆ 357-42-71

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍ

Կազմակերպուած Վիկին Նոր Սերանդի կողմէ Մարտ 30, Շարաքի երկրի ժամը 8-30ին հաւաքումային Օթէլ Ենթիմանկարանի շեղ սրահներուն մէջ
Նուազախումը ԿԻ ՄԱՍԷԼԻՆ
Տեղերը ապագային համար հետաձայնի՝ ՇԵ Բարու, 85-22-12
և ՇԵԼ Անարէ 35-02-55

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Ժամանական բանակի Հայ Նախկին Ռազմիկներու և Կամուրներու Մուրեան և Ֆրանս — Հայաստան Բարեկրթական Ընկերակցութիւնը ընդունելութիւն մը կը ստորգին իրենց հաւաքումային, 32 Ռիւ սը Թրէվիլլ այս Զարեգարքի ժամը 18-30ին ի պատիւ Հայրենական պատմ — րազմի հերոս զոհակալի՝ ՍԱՄԵԼ ԶԱՐԻԹԻՒՆԵԱՆԻ (որ Փարիզ կը գտնուի Մամուլեանի խումբին զոհակալներուն 30րդ տարեկիցին առթիւ):

ՖԱՐԱՍԱՀԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ

ԸՆԿԵՐԱՅՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՑ

Նուշերու
Հայ առաջին Ֆէմիլիկ — զիպաւանի՝ ՍԱՐԻՆԷՆ ՏԻՍԱՐԻ (ծննդեան 130ամակին առթիւ)
Նախադասութեան
ՏԻՍԻՆ ԷԼԻՁ ԱՅՎԱԶԵԱՆԻ
Կը դասախոսէ
Բանաստեղծութի ՄԱՌԻ ԱՌՄԱՆԵԱՆ
Օրուան պատման զեղարտեստական բաժին
Ուրաք, Մարտ 22, ժամը 21ին
8, Rue Jean-Goujon — Paris (8e)
Սանդրոյի մեծ սրահին մէջ

ԳՐՈՂՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպութեան Սէն Փետրի Ս. Սահակ — Միտայ Եկեղեցւոյ կը զարգացի Հոգարարութեան կողմէ, Նախադասութեան Տէր Եղիշ Փանոսեանի, Կերակի Մարտ 24 կէտորէ Վերէ ժամը 15ին զարգացի սրահը:

Արտաստուութիւն, կը և զար զարգացի աշակերտներուն կողմէ, իրեկէ նախ աշակերտները:

Կը հրաւիրուին Սէն Փետրի և շրհարկայի թաղ թաղերները, իրենց ներկայութեան բաղադրելու մը զարգացի աշակերտները:

Imprimé sur les Preses
DU JOURNAL «HARATCH»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Մկրտիչ և Գրիգոր Տէր-Ղազարեան
կոլորաթիւն և իրենց ընտանիքները կը
ծառայանան թէ հոգեհանգստեան պաշ-
տան կը կատարէ, այս կերպիկ (Մարտ
24) առաւօտ Ամբոլիկի Ս. Պօղոս-Պեա-
րոս եկեղեցին իրենց մօր՝
ՍԱՐԵՆԻԿ Տէր-ՂԱԶԱՐԵԱՆԻ
մահուան տարիկցին և հօր՝
ՎԱՀԱՆ Տէր-ՂԱԶԱՐԵԱՆԻ
ի յիշատակ:
Ի գիտութիւն ողբացեալներուն յիշա-
տակը յարգողներուն:

X

Այրի Տիկին Անահա Տէօլէթեան,
Տէօլէթեան և Գարիբեկեան ընտանիք-
ները կը ծառայանան թէ հոգեհանգստե-
ան պաշտան կը կատարուի այս կերպիկ
առաւօտ ժամը 11-15ին Փարիսի Ս. Յովհ.-
Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ, իրենց ամուսն-
ւոյն, եղբոր և փեսային՝
ԽԱԶԻԿ Տէօլէթեանի
մահուան քառասուններն ինչպէս նաև
Տէօլէթեան և Գարիբեկեան ընտանիք-
ներու համար նմեկեցող յիշատակին:
Ի գիտութիւն ողբացեալներուն յիշա-
տակը յարգողներուն:

ՆՈՒԷՐՆԵՐ

Կրթողիկէ Արքեանկ Առաքելեանի մահ-
ուան քառասուններն առթիւ արտած հո-
գեհանք ընթացքին, ի յիշատակ ողբա-
ցեալին՝ եղած են հետևեալ նախադասու-
թիւններն:— Այրի Տիկին Ա. Առաքելեան
և զաւակները 60 ֆր. Կրթողիկ Կապ.
Խաչի զարդոցն և 60 շ. Զ. Դ. Ենեղ -
րաքիւն իմաստէն: Տէր և Տիկին Ա.
Փափաղեան (Բաախ) 150 ֆր. Մարգէլի
Մշակույթի Տան, Կրթողիկ Եօթնկրթա-
նան կողմէն 70, Կրթողիկ Կապ. Խա-
չի զարդոցն 80, «Եսապեհի րաքաւան» -
ման 100 ֆր.: Տէր և Տիկին Խաչատու-
րեան (Բաախ) Կրթողիկ Կապ. Խաչի զար-
դոցն 100: Տէր և Տիկին Մանուկեան և
զաւակները (Տէսին) Կրթողիկ Կապ. Խա-
չի զարդոցն 50, Ազգ. Միութեան 20,
Եօթնկրթական կողմէն 30: Տէր և
Տիկին Սիրոյան Կրթողիկ Կապ. Խաչի
զարդոցն 50 ֆր.:

ԵՆՈՐՀԱՎԱԿԻԷ

Իսիկ Հայ Մշակույթի Տան վարչութիւն-
ը շնորհակալութեամբ առաջած է 50 ֆր.-
Տէր և Տիկին Տիգրան Փէշիփաշեանէ,
Եղիապար Միլեանեանի մահուան առթիւ,
փոխան ծաղիկապակի:

X

Տէսինի Մշակույթի Տան Կրթողիկեան
յանձնախումբը շնորհակալութեամբ առա-
ջած է, փոխան ծաղիկապակի, Տիկին
Վարդուի Նաճարեանի մահուան առթիւ:
Տէր և Տիկին Գր. Փափաղեան 50 ֆր.,
Տէր և Տիկին Գուլումեան 20, Տէր և
Տիկին Գալաթեան 10, Տէր և Տիկին Հ.-
Թաշեան 20 ֆր.: Տիկին Տէլիքովեանան
50 ֆր. քր ամուսնուն մահուան Դրդ տա-
րիկցին առթիւ:

ՆՎԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Տրպիզոն նաճարի Հայրենակցական
Միութեան խնդրոյ-ճարը Մայիս 19, Հայ
Մշակույթի Տան Թէշիփեան արշինի մէջ:
Մանրամասնութիւնները յառաջիկային:

ՀԱՅ ԿԱՌՈՒԴԻԿԷ ԵՐԶԱՐԳՈՒԹԵԱՆ
ՄԱՅՐ ԵՆԵՂԵՑԻ

13, Rue du Perche — Paris (3e)
Մարտ 24, Քառասունորոց Ե Կրթիկի,
Գառաւորին:
Ժամը 11ին ծայրաւոր պատարագ,
Գրիգոր Պաճապեանեան Գերապոյժառնի,
նմեկեցող վարդապետներուն, Ս. Խաչ Ե-
կեղեցւոյ Հոգաբարձութեան նմեկեցող հո-
գեհուան և մեր եկեղեցւոյ նմեկեցող
բարերարներուն հոգիներուն համար:
Մարտ 25 Բշ. Աւետում Ս. Կոլորի:
Ժամը 11ին ծայրաւոր պատարագ:

ԱՄՄԱՌՈՒԻԱՆ ԱՐԶԱԿՈՒՐԴԷ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷԶ

26 ԾԻՈՍԱՏԱՆԻ 14 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
Խառն Սամուցի հետ
ՓԱՐԻԶԻ, ՓԱՐԻԶ ԾԻՄԵԱՒՈՎ
Անդրեյի զինով և անհետանգատաւու պայմաններով
Յայտարար պիտի ծանուցուի ի ժամոյ

ԿՈՒԶՈՒՆ

ON DEMANDE
Entrepreneurs robes et entrepreneurs
chémisiers.
ELLEN GERARD
(Gérard Mouradian)
134, Rue d'Aboukir — Paris (2e)

ՅՐԱՍԱՀԱՆ ԳՐԱՆԵՐՈՒ

ԸՆԿԵՐԱՅՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՑ

Նախընտրած
Հայ առաքել Ֆէմիսիսթ - վրդապետներ:
ՍՐԲՈՒՆԻ ՏԻԻՍԱՐԻ
(ծննդան 130ամապիկն առթիւ)
Նախապատեմամբ
ՏԻԻԻԻ ԵՒԻԶ ԱՅԺԱՅԵԱՆԻ
կը գաղափարէ
Բանաստեղծուհի ՄԱՌԻ ԱՐՄԱՆԵԱՆ
Օրուան պաշտած զեղարուեստեան
բաժին
Ուրբաթ, Մարտ 22, ժամը 21ին
8, Rue Jean-Goujon — Paris (8e)
Սանդրոյի մեծ արահին մէջ

ԳՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ

Կարմիրկարգեալ Սէն Ժեռովի Ս.
Սահակ - Մերտող եկեղեցւոյ կից զարդ-
ոցի Հոգաբարձութեան կողմէ, նախապա-
շտեմամբ Տէր Եղիշ Փաճառեանի, Կի-
րակի Մարտ 24 կէսօրէ վերջ ժամը 15ին
զարդոցին արահը:
Արաստանութիւն, կըզ և զար զարդ-
ոցի աշակերտներուն կողմէ, ինչպէս նաև
զաւելաւ մը:
Կը Տրափուրին Սէն Ժեռովի և շրջա-
կայքի բոլոր Թաղեկները, իրենց շնոր-
հակութեամբ ջաշխարհու մեր զարդոցի
աշակերտները:

Ճ Ա Շ

Կարմիրկարգած Կապուտ Խաչի Մարտի 21 ժամանակից իրողմէ Մարտ
31ին Կրթիկ ժամը 13ին, Լաօիթա ծաղիկապակի մատարան:
KING, quartier St. Jean
ձաշչիկն 50 ֆր.
ԾՆԱՆՔ.— Առնել Պաճառի Հանրակարգ ժամը 10ին Այէ Լէոն Կապիթիկայէ
և իրեն ճաշարանին առնել:
Տոմարու համար զիմել
Photo Rex — Tél. 39-16-04
Frangulian — 32, Rue de la République Tél. 9124-98
Jamoujian — 38, Rue Puvie de Chavannes — Tél. 90-40-93

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍ
Կարմիրկարգած Կապ. Խաչի Խաչի ժամանակից իրողմէ, Շարաթ, Մարտ 23,
ժամը 18ին, Սամուցի Մարտեան վարձարարի Մ. Պէշիփաշեանի-Մ. Այէ-
Հաչ արահը:
Ար մամանկից գաղութիս սիրտած եղի՛կ՝
ՄԿՐՏԻԶ ՊՈՐՈՍԵԱՆ
Կ'ընկերամայ՝ ԿԱՐՊԻՍ ԱՌԻԿԵԱՆ
Նուապախումբ՝ ՊԵՏԻԿ
Մատչելի պիտիք — Հանկի մընպարաՄարտ 15 ֆր. ուսանողներու համար՝ 10

Հ. Յ. Դ.

Լիմոն—Հ. Յ. Դ. Վարդապետ կողմ-
ան ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրա-
պրէ Լիմոնի և Ս. Մարիի իր ընկերները,
Ուրբաթ 22 Մարտ, սովորական հաւաքա-
տեղին ժամը 20-30ին: Ներկայ կ'ըլլա՛յ
ընկեր Յակոբ Իսկնաղեան: Բոլոր ըն-
կերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:
ՆԱԽԱՅԵՐԱՅԻՆ ԴԱՐԱՆԵԱՆ
ՍԵՐԱՍՏԻՈՑ Նաճարեալի Մարտ
Առաւօտ. Միութեան Փարիսի կըզ. վար-
չութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրապրէ իր
անդամները Մարտ 24, Կրթիկի կէտը
կտայ ժամը 15ին Խաչի Հայ Մշակույթի
Տանը, ՎԱՅԱՍՏԱՆԻ Մարտու կընկերա-
արահը, 45. Թիւ տը լա Տէփան, Իսի թ
Դիմել «Եսապեհի», որ կը փոխանցէ:

ՆԱԽԱՅԵՐԱՅԻՆԻԹԵԱՄԲ Հ. Յ. Դ. ԻՍԻԻ ԶԱՄԱՐԵԱՆ ԿՈՒՐՏԻԻ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՀԱՐՅԱԶՐՈՅՑ

Հայ Դատը, Հայաստանի ներքին սահմաններու, Հայաստանի անկախութեան,
Հայրենասիրութեան, Հ. Յ. Դ. Քաղաքական առաջադրութիւնները հարցումներուն
կը պատասխանէ՝

ԿԱՐՈ ՄԵՆԵԱՆ

Ամէն ոք իրաւունք ունի հարցումներ ուղղելու:
Մարտ 22, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 20-30ին Խաչի Մշակույթի Տան Սերաստի
Մարտ — կընկերա սրահին մէջ — 45. Ուի տը լա Տէփան
ՄՈՒՏԲԷ ԱՅՈՍ Է

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍ

Կարմիրկարգած Վիկին Նոր Սերունդի կողմէ
Մարտ 30, Շարաթ երեկոյ ժամը 8-30ինՇառապա-Ռոն Օրել Էնրիքմայիմով
չեղ պահանջներուն մէջ
Նուապախումբ՝ ԿՐ ՄԱՐՇԷԼԷՆ
Տեղերը ապահովելու համար հեռաձայնի՝ Շէ Բաալոն, 85-22-12
և Շէ Անրէշ 35-02-55

Լ Ի Ո Ն Լ Ի Ո Ն

ՆԱԽԱՅԵՐԱՅԻՆԻԹԵԱՄԲ Հ. Յ. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿՈՒՐՏԻԻ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԵՍՈՒԹԻՒՆ
ԵՆ ՀԱՐՅԱԶՐՈՅՑ

ՅԱՅՈՐ ԻՍԿԵՆՏԵՐԵԱՆԻ ԿՈՐԻԷ
Ինք՝ Ինչո՞ւ համար հետապնդել Հայ Դատը — Հայ երիտասարդութեան դիմը
և մտաւարկութիւնները

Շարաթ, Մարտ 23, ժամը 21ին, Ազգային Տան արահը
295, Ռիւ Պուալո — Լիմոն 3րդ
ՄՈՒՏԲԷ ԱՅՈՍ Է

ՏԱՐԵԿԱՆ ՇԲԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍ

Կարմիրկարգած Իրմիլի և շրջանակներու. Հայրենակցական Միութեան կողմէ
Օրել Փափիկոյի չեղ պահանջներուն մէջ Լէշիփեի վարդ թիւ 36, Մէքրո Պոն Նալիկ
Կիրակի Ապրիլ 7, կէսօրէ ետք ժամը 17ին 24
Նուապախումբ ՍԵՐԷ ՄԱՐԻ և ՓԱՌԱՍՏՐԱՍ
Գեղարուեստական բաժին
Մատչելի և նալ 50 ֆր.
Սեղանները ապահովելու համար հեռաձայնի՝
Տիկիններ ՖԵՐՄԱՆԵԱՆ 580-66-27, ՓԱՓՈՅԵԱՆ 206-14-39 և ՊԱՐՈՆ ԱՄԼԵ-
ԵԱՆ 357-42-71

է որ աշխատավարձերու գնելու կարողութիւնը պահպանուի: Բայց այլեւս պիտի չբռնէք եւ պատրանք կ'ըլլար բռնելը թէ կարելի է գնելու կարողութիւնը աւելցնել»:

Այժմ պարագայի մէջ աւելորդ է բռն
որ յայտարարի, ոչ աւ Ժիւրբար տխրութի
նի յոյսով Երկրի վրէժները կրնան սոցո
վրականաւորելու դռնէ եւ քայքէ Վրս
սիւններն (Կոլումս պաշտօնախօսքէ) բոլոր
բերելները իր քննադատին կառավարու
թեան Եմտական քաղաքականութիւնը
Ստեփրահները չառ խիստ եւս եւ ԱՅ. ԺԷ.
Թշ. ու «քաղաքականութիւն» կրողին եղածը:

ԱՆՊՈՐՏԱՆ Անն իշխանուհին է առօրինակ չբաղձող ազատական մասնավոր մեք, որ սակայն սուկայն Չորեքշաբթի դեմքը, որը երկնք Ռուսլադ Չեքոսլովակի վերադարձանքին: Պայտանքի մասին է որ պայտանք կարգ էր կարգած է իշխանուհին սուկային մամուլին ու մայրը էր յարմարական կարգին վրայ և կրակ թացած չարավարներն է: Թիթիստայանք վրայ: Այս վերքերն սուկայանք էր կարգին կարգած է և: Ե վերջով մարդը ընթերցական է: Կե թիթ թէ սուր թորպրեր էր առականին իշխանուհին, քրոստած Ընա լիք որ գրգռող նամակ էր գոնանուն է, ուղղված է իշխանին թուրքական, ուր փոխկրթ էր պատանակել: Փնդանակայն վրայ փոխանակական ընթերցական չորս չորս վերադարձան ևն, որոնցին երեքը իշխանուհին չբնակառնել էր պատան էն, չորրորդը, լրացողը մեք, պարզապես հոնին կանգնել: 1939-ին ի վեր սուկային առկան էր որ մասնավոր մեք էր կուտարձակ սրբանկարին էն առկան էր վրայ: Այդ թուականին Բեթինի գրականին վրայ կարակ թացածան էր թաց չէր վերադարձան: Աննի սուկած, նման փորձ էր կարճ է կուտար Է ի վրայ (Ունեւորդ գրախոս):

Տէր եւ Տիկին Հայկ Պայրամեան իրենց սիրելի ազգականներուն՝ Սէն Ժիովնէ-աւ, Լէյզն Տիկին Արիւմեհի Կ. Բիլիւմեանի եւ Զոօլոբերդայէն Տիկին Մարկիթի 0. Պաշ-րաւեանի դռնակսկիծ մահէրուն առթիւ 50ման Փր. Կր նուիրեն Կարփի Խաչին, Կարպու Խաչին, Յատաթէանի եւ 20 Փր. «Ախարթէի» (ստամար) Յատաթէանի) :

Տիկին Արմենուհի Խաչիկեան Չապան
Քր. կը նուիրէ Կապոյտ խաչի կայանին
(ստանալ «Յառաջ») եւ «Յառաջ»,
իսկ Տեօփիլեանի յիշատակին :

Imprimé sur les Presses
DU JOURNAL «HARATCH»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

Կաթնեկերպուհական կառավարության խոսքի բովի մասնահանգից կողմէ, Շաբաթ, Մարտ 23-ին՝ առաւել 15ին, Ստամբուլ Ստորադատան վարչարանի Մ. Պէշիկբաշլուան-Գ. Մ. Ալեմ-զա՛ն արարէր

Կը մասնակցի գաղութիս սիրուած երգիչ՝
Մկրթի՜մ ՊՅՈՂՈՍԱՆՆ
Կ'ընկերբանայ՝ ԿԱՐՊԻՄ ԱՓՈՒԿԵԱՆՆ

Հունացախումբ՝ ՊԵՏԻԿ
Մարտիեյի պիւմի — Հանքի տնայնորդութեամբ 15 փր. ուսանողներու համար՝ 10

Կազմակերպության Վիճիկ Նոր Սերունդի կողմէ
 Մարտ 30, Շարաքի երեկոյ ժամը 8-30ին Ծառ-սիրտ-Ռոն Օրէլ խմբերմասնոցայի
 չղջկ պահանջներուն մէջ
 Նուպասիտա՞ր՝ Կի ՄԱՐՍԸԼԷՆ
 Տեղերը ապահովելու համար հետաձուլնել՝ Շէ Գալուս, 85-22-12
 Լ. Շէճ Անարէշ 35-02-55

Միբախէ եւ. Գրիգոր Տէր-Ղազարեան
 հրապարակեալ եւ իրենց ընտանիքները կը
 ծանուցանեն թէ Հոգեւորականութեան պաշ-
 տօն կը կատարուի, այս Կիրակի (Մարտի
 24) առաւօտ Սիբիրի վրէ Ս. Պօղոս-Պեա-
 րոս եկեղեցին իրենց մօր՝
 ՍԱԹԵՆԻԿ ՏԵՐ-ՂԱԶԱՐԵԱՆԻ
 մահուն տարելիցին եւ հօր՝
 ՎԱՀԷՆ ՏԵՐ-ՂԱԶԱՐԵԱՆԻ

Ի յիշատակ :
 Ի զիտութիւն ողբացեալներուն յիշա-
 տակը յարգողներուն :
 ✕

Այլի՝ Տիկին Անահիտ Տէօյլէթեան,
Տէօյլէթեան եւ Գարեթիեան ընտանի-
ները կը ծանուցանեն թէ՛ Նոյեաննդատ-
եան պաշտօնի կը կատարող այդ կերպիկ
ստաւու ժամը 11-15ին Փարիզի Ս. Յովհ-
Մկրտիչ Եկեղեցւոյ մէջ, իրենց ամուս-
նոյն, կըրոր եւ փեսային՝

ԱԽՍԻԿ

մահուան քառասունօրին ինչպէս նաեւ։
Տէօլլէթեան եւ Գաբրիէլեան ընտանիք-
ներու համայն ննջեցելոց յիշատակին։
Ի դիտութիւն ողբացեալներուն յիշա-
տակը յարգողներուն։

Պ. Լևոն Տօնիկեան եւ Համայն բնասիրը
խորհի չնորայայտարարենք կը յայտնեն
«Յառաջ»-ի, «Աշխարհ»-ի եւ լուրը անոց
որոնք ծագելզպատիվ, փոխան ծագել –
պատկի նուրբերով, անձամբ, Հեղադով,
հետաձայնով, մասնով կամ նամակով
չնստազոյթին յայտնեցին իրենց սերեց-
եալ կնոջ, մօր, մեծ-մօր
ՄԱՐԲՈՒՀԻ ՏՈՆԻԿԵԱՆԻ
մահուան կաթմայի առիթով։

Տէր և Տիկին Զօհրապ Մուրաթեան,
Տարօնի վաստակաւոր մշակ՝ Խաչիկ Դաշ-
տեմցի անժողանալի յիշատակին 100 Քր.
կր նուիրեն «Յառաջ» թարգմաւսման:

ԼԻՍԻՆ.—Հ. Յ. Դ. Վարանդեան կոմիտեին ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրապարէ Լիւնի եւ Ս. Մօրիսի իր ընկերները, Ուրբաթ 22 Մարտ, սովորական հաւաքատեղին ժամը 20-30ին: Ներկայ կ'ըլլայ ընկեր Յակոբ Իսկիսեանքեան: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՍԵՆՏԱՐԱՌԻՆ Նահանգային Մուքաթ
Ուսումն. Միության փարիզի Կեդր. վարը
չափերը ընդհ. Գործիքի հր չափերի իր
չափամիջինը Մարտ 24, Կիրակի կեսօրի
յետու Ժամը 15ին Իսիի Հայ Մշակութի
Տունը, «Լիբրարայի Մուքաթ Որինձան»
տղանը, 45, Ուր. տը րա ՏՀՖանը, Իսի լէ
Մուքաթի, Ուր. Կարեւոր օրակարգը:

ՆԱԽԱԶԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Հ. Յ. Դ. ԻՍԻԻ ԶԱԽԱՐԵԱՆ ԿՈՄԻՏԷԻ

Հայ Դատի, Հայաստանի ներքին սահմաններու, Հայաստանի անկախութեան, Հայրենադարձութեան, Հ.Յ.Դ.Փաղափակ առաջադրութիւնները հարցումներուն
ԿՐ պատասխանէ՝

Ամէն ոք իրաւունք ունի հարցումներ ուղղելու:
Մարտ 22, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 20 .30ին Խաիի Մշակոյթի Ցան Սերաստացի
Մուրատ - Խրիմեան սրահին մէջ — 45, Ռիւ տը լա Տէֆան
ՄՈՒՏՔԸ ԱՂՍԻ

Գրասենեակին մէջ աշխատելու համար
տարթիւլօօրիւրդ մը, նոյնիսկ սկսնակ:
Դիմել «Յատույն»ի, որ կը փոխանցէ:

ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՅԻ
13, Rue du Perche — Paris (3e)

Մարտ 24, Քառասներորդայ և Կիլակի,
Դատաւորին :

Ժամը 11ին ձայնաւոր պատարայ
Գրիգոր Պահապանեան Գերապետաւին
ննջեցեալ վարդապետներուն, Ս. Պաշ Ե-
կեղեցիէ Հոգաբարձութեան ննջեցեալ Հո-
գիներուն և մեր եկեղեցւոյ ննջեցեալ
արարածներուն հոգիներուն համար :

Մարտ 25 ԲՀ. Աւետում Ս. Կոյսին :
Ժամը 11-ին ձայնաւոր պատարալ :

Կապույտ կաշի Ան Մարտիկ մասուն -
 ձիերը ճարձարաբեկները ստացած է ի-
 նքարա զոլոթիկ հետեւում ճակերները -
 Գամպեթյան Ա., Գեղարան Լ., Բեդր-
 օղյան Մ.Մ., Ճեղքյան Մ.բ., Յակոբյան
 Մ.բ., Մեղիկյան Ա. 25, Գրիգորյան Մ.Փ.,
 Ճեղքյան Մ.Մ., Բալասանյան Մ. 20ական,
 Գամպեթյան Մ., Ճեղքյան Խ.բ., Մեղի-
 օղյան Մ.բ., Սիմեոնյան Ա. 15ական:

Մատուցեցին Կ., Գամպեթյան Ե., Մելի-
 օղյան Մ., Չալաբյան Ե., Այվազյան
 Մ. 10ական, Տիգրես Տիգրես Երվանդյան-
 Մ.Մ., Տիգրես Մ. Տոփալյան Երվանդյան-
 Մ.բ. 10ական, Մարտիկյան Երվանդյան-
 Մ.բ. 20 Բ.:

Կապ. Պաշի Շրջ. վարչութիւնը չոր-
հազարութեամբ ստացած է Սէն Ժեռով
իւր մասնաճիւղէն 1500 Քր. ի նպաստ կա-
յանի նոր շէնքին:

Կապ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը Հնոր-
հակալութեամբ ստացած է փոխան ծաղ-
կեպսակի 30 Փր. ալբի Տիկին Շամշեանի
և Տէր և Տիկին Մանուկեանի իրենց
կողմը՝ Կարապետ Մանուկեանի ժառանգ-
ւորութիւնը:

ՆԱԽԱԶԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Հ. Յ. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ

ՅԱԿՈԲ ԻՍԿԷՆՏԷՐԵԱՆԻ ԿՈՂՄԷ
ՆԻԼՔ՝ Ինչո՞ւ համար հետապնդել Հայ Գաւառ — Հայ երիտասարդութեան դերը
և մտահոգութիւնները

Շարաթ, Մարտ 23, ժամը 21ին, Աղդային Տան սրահը
295, Ռիչ Պուալո — Լիոնել Յրդ

Կազմակերպություն Կապույտ խաչ Մարտիկ զաղաքի ամանախոհիկի կողմէ Մարց
 31ին կիրակի ամսը 13ին, Լաբաթա Ժողովրդական հաշարանը:
 KING, quartier St. Jean
 ճաշակո՞ղ 50 ֆո-
 ր
 ԾԱՌԸՌ՝ Առնէլ Պաշտօնի հանրակարգ ֆոն 10ին Աէ Լէռն Կազմէրթթէրի
 և ինքնի հաշարանի առնէ:
 Տոմարե, համար դիտէլ:
 Photo Rex — Tél. 39.16-04
 Frangulian — 32, Rue de la République Tél. 9124-98
 Jamoujan — 38, Rue Pavis de Chavannes — Tél. 90.40-93

_____

LE NUMERO 0,80 F.

500Գ. ՏԱՐԻ — ԹԻԻ 12.970

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

50e ANNÉE — N° 12.970

ԳՈՒՐԳՈՒՐԱՆՔԸ
ԲՆԻԱՐԱՐ ԶԷ

—0

Ամէն ատենէ աւելի կը խօսուի նոր ու
մըրու կամ առհասարակ նոր եւ նորա
ստին սերունդներու մասին :

[illegible]

Հիերէն ուսնէր թէրացած ըլլաւ վառ-
հորէն. սխալ՝ յաճախ: Հուսաօրէն ան-
հրաժեշտ ուշադրութիւն ու լայնախառն
հիերէն ցոյց տրուած ըլլալ ոմանց կողմէ
և պայմաններն ալ թողլաւու եղած չըլ-
լա լաւատեսակտեղեկութիւն գործիւր: Սխ-
ալի պատճառաւ ու ծիծաղելի է րացադ-
մակ վճիռ մը ընդդէմ լուսի՝ թէ հին սե-
րունեցի է ուզած սերունդ պարտատեղ-
ի. ապաքէր րաց պահէլ նոր ուժերու
տոնէ:

Համոզուած ենք, ընդհակառակն, որ
ամեն մարդու հանդէպ իրենց գորգու-
թանքին, փրայն ու յարգամբին միացու-
ած են համըային եւ դաստիարակչական
թիւթիւղըրիւն մը՝ որ մեր օրերուն կը
դալիս շատուրիւն...

Անկասկած՝ զոյութեան իր անժխտելի
 փրկութեան իր պահէ երէց սերունդի սա
 հապատումը .

Մերձեզի նոր եւ նորագոյն սերունդները, բնօրինակ զարգացման եւ մասնաբաժան պատրաստութեան շատ տեւիկներ հաղորդութիւններ ունին, հասած արդէն երկուստարգութիւն մը, որ մասնաբաժան պատրաստութիւն եւ գործնական կապերով ունի պատասխանատուութիւններ ստանձնելու: Սակայն անոր մէջ

ի քի բեր տարբերու. որովք քաղաքամաս
ներս զուգի եմ ապշալիկ գաղտնաբանու
նենէ, չհարախիմ ճանաչումէ եւ չճամա
այական կեանքի ըմբռնելու կարելիու
ունենէ: Գիտովիլին ունի՞ն ուղի չունի՞ն
մատարանական դատարանովիլին ու
նի՞ն տալիս տարական Հայեցելովիլին
ունենէ: Անխի՛ն, ինքնապատահուովիլին
ապացուած եմ միմառնովիլին եւ այլա
բերովիլին: Ասե՛նք ու ասե՛նք նմանեմ
ներս չարիք եւ գաղտնաբան գաղտնալ աշ
խի՛ն մեր իրականութեան մէջ:»

կառավարի ունէլ մարդ, որ նախապա-
ստումն ու կանխակալ մտածումը մեղք
է նամարէ, մղուած է առհասարակ Հա-
տապութիւնը. որոնքն ունին մօտ նմա-
նիկ մեծածախթիւնը անցողիկ հրեայի
բարբոթի մըն է, որ տարբերին, հերո-
ւանքներն են. ինքնակապուած ընտան-
իւնի ձեռն համահեմատ:

կղարկել կենտրոնի ընթացքին ալ կը հաս-
նա՛ն որ արդար է այս հաւատը: Երե-
ւոյն սահմանն ետք, երբ տեսութիւն-
նորմ տեսական համոզուներով գոր-
չը երեսասարը շարահասութեան տու-
րին կը հասնի, կենտրոնի ճանաչումն ու
կենտրոնի գիտութիւնը զինք կը մղուի
կէի խոհանայն ու շրջահայեաց ըլլալուն
միջոցաւ: Եսակենտրոնական հակում
ընտանի գոտնալու: Հաւաքական աշ-
խարհ:

Այս իրողութիւնը Հի հերքեր սակայն
յնքան իրական այն միւս իրողութիւնը՝

OPNHU

0 1 0 0 1 0 0

ՊԱՂԵՍՏԻՆՅԻ
ՂԵԿԱՎԱՐ ՄԸ ԿԸ ԽՕՍԻ
ՀՐԵԱՆԵՐՈՒՆ

—0

Նախքան Համաժողովը, քննչ. գաղտնաբերվել է Պաղեստինի Ազատագրության ժողովրդական ինտելեկտուալ Համադին: 39 սուսերկան, ցերեպետայն և ե. Յորդանիայի եւ ոչ՝ Պաղեստինի: Բազմաթիվ ուսումնական հասարակ և Պէրսոնի Արտադրական Համադարձ: Մարդու եւ ե. լսանարարի արտադրական ինտելեկտուալ ե. իրեն համար պաղեստինական ինտելեկտուալ պայթյալը առկա ինտելեկտուալ ընդամենը է մեջ եւ, քան ժողով ինտելեկտուալ, արտադրական արտադրական ինտելեկտուալ պայթյալի մեջ է: Այս պայթյալին է որ տեսանկյունին մ. պատճառ եւ առերկրական ժամ լսարարի է — Փոյ ձեռնարկ — Ուսանողին Փայթյալ, որ տեսանկյունին է նաեւ լսարարին ձեռնարկին ընդամենը մասնակցին մեջ եւ Համաժողովին ընդամենը է: Այսպէս է որ տեսանկյունին նախ լսարարին եւ Ուսանողին Փայթյալ մեջ, այսպէս էլ Ֆիզիկային եւ նախորդ Անտարկտիկային, Ուսանող օր:

Պաշտօնիցի պարագլուխին այս յայտարարութիւնները շատ կարեւոր կը նշկատուին մանաւանդ անոր համար, որ իր յայտանմ մտքերը հեռու չեն Գաթսիի դպրափարեհներէ եւ կ'ընտան յոյսիկս թէ չալամէթէ կ'լլէ բացէ ի բաց ինչ որ Ծափսիի կը մտածէ բայց չըբեր: Բնչանուր կ'ըստ թեան մասին չալամէթէ ետտ:

որ զգալի է համայնական մեր կեանքի հա-
կադաներուն վրայ, երիտասարդներէ կամ
նորերէ ոմանց պլամբուրովեամբ, սո-
վետական ինքնահաւանութեամբ եւ մե-
ծամտութեամբ :

Փառելի թային մեր պայմաններու հիմ-
նական փոփոխութեամբ, դաստիարակչա-
կան եւ կրթական գրութեանց խորքա-
ցումով՝ աշխարհումք երեւոյթը անխուսա-
փելի է դարձած:

[illegible]

Պիտի գալ Վասաճօթն օրը, երբ երկ-
տասարդ ուժերու հանդէպ իրենց հասկը-
նալի ու արդար գուրգուրանելով յայտնի
երկնքներ պիտի հաստատեն խոր յուսա-
մանովեմբար՝ որ անհակալէիո եղած է
իրենց հասարակ ու վստահութիւնն տրուե-

«Պաղեստինյան Հարցին լուծումը պիտի ունենայ ամբողջական պատմական հան-
դարական և արաբական հնչյակ՝ Իսրայելի ծր-
նագրային պատմական հանգրուանին մը հե-
տևածին եղաւ։ Իսրայելի ստեղծումը ար-
աբական է աշխարհայեցողութեան եւ Իս-
րայէլականութեան գործակողութեան երբ
չըլլանք մը, արաբական օտակոյ եւ կրք Իս-
րայէլի Արեւելքը ենթակայ էր աշխարհա-
յեցողութեան եւ արաբական աւազանաւոր-
ութեան մարտահրաշխան արաբականութեան։

Գրգռանքների ղեկավարին համար արդյունավետ էր Հայկ ե. խոհանոցի կառուցումը՝ ինչը հիմնականում կապված էր Գրգռանքների ղեկավարի փառաբանման հետ՝ Սյուրբեկյանի անունով։ Հայտնի էր, որ Գրգռանքների ղեկավարը իրականում չէր ապրում իր խնամքով թափափված հարսի հետ, այլ իր փեսային պարտադրելով անհատական հարկերի վճարումը։

Գաղթյալ Հրեաներու պատմական իրաւունքներու Պաշտպանի լրացեալ Անկախ երկրի իրենց գաղափարին, Պաշտպանից պարզապէս թր չկան: Անկախ երկրի եւ Հրեաներու պատմական իրաւունքից գաղափարներ Պաշտպանի լրացեալ պատմական տեսութիւններն են: Եթէ Տարբեր լրացեալ գաղափար, ապա- խառն թողջ զարեան պէտք է տանել Պաշտպան լրացեալ: Օրինակ՝ Արարեալի կրեան իրենց պատմական իրաւունքները պա- խառնել Սպանիոյ լրացեալ, որոնց կողմէրս են զարեալ շարունակ, մինչ հրեական ճե- րարներու Պաշտպանի շուտանման են եւ իսկին մէկ որոն զարեալ պատմական են: Երեւոյն Անկախից պէտք է իրենց տե- րին տան կողմից շարունակներն:

Ինչ կը վերաբերի Պաղեստինի եւ Իս-

ոչ շատերու հանգէպ: Եւ վախ ունինք,
ըջօրէն մտահոգուած ենք որ շահ ուշ
հասցած պիտի ըլլան այս հաստատումը
մեզու համար:

Հանրային, կազմակերպական եւ միութենական կեանքի մէջ՝ նորերէ ոմանց իշխանատենչութեան կամ փառասիրութեան արբիւր տեսանելի չէ անմիջականօրէն։ Եւ իբրեւ ակնյայտ կը դառնան վնասակար եւ քայքայող գործերը, աւերը գործուած չ'ըլլալ, ստղծել։

Որքան ասե՛նք որ նորերու զորքին է՛ր-
բեքա՛նք Համեստութիւն, ժառանգ-
որէն անկախօր ոգին, յարցանք՝ հան-
գիւղէ Հինգրու, քայց ժառանգը հանա-
ւա՛ր Հայութեան, ապալին մեր պա-
տեններն ու պահանջներուն, առկէն
դիպուած կ'զատարարուած միջոց իրկ
հրկոյն չարք որ պատահի հայ կեանքին։
Ինչն ու նոր օրինակներ անո՛ւ ունիք ու
ր բաւէ քիւ մը առկէր անանձնական կեց-
ած յոյ գիտին ու գտակ երեւութիւնը՝
եւտեւրին համար ժառանգ մեր ապագա-
նի սպառնալից գտանդին։

Գուրգուրալ նոր արժեքներու վրայ՝
լարտակառուցիւմ մըն է. հսկել անոնց
որոշին, հետեւիլ անոնց գործելակերպին
ու անխոր աչքերով տեսնել յաճախաւէյ
այլաբարձման, այլալոյժման ու խորթ
արբեր՝ պարտաւարութիւն է, եթէ կ'ու-
նայ զոգոյլ օր մը...

բայէլի ապագայ յարաբերութեանց, ա-
նոնք կախում ունին յառաջդիմական, դե-
մոկրատ եւ հակաօրինական հոսանքնե-
րու զարգացումէն իւրայեւեան ընկերու-
թեան ներս :

ՔՐՏԱԿԱՆ ԽԴԻՐՆԵՐԸ

[illegible]

Քանի մը տղոյ

ՏՐԱՆՍՍԻՆ Հանրապետութեան Նա-
խագահը չիբգաւ Նախագահի դիւանը -
դիւանակաւ ամսօրեայ տրուած ճաշին, ին-
չեւ, աճախարակը ըլլալով: Յաճորդարար
երկու իրիշիշեթեր իր Նաղորդին թէ Նա-
խագահը ցաւ դաւանաւաղ աճախարակը
թեճէ իր իր տառակաւ ե քիւ հաշի իր Նա-
տառաւոր թէ Նախագահը թուիթէ իր
Նառաղաւ: Իւրթթ ի, Կիւրթթ իր իր
իւ աճախարակ ընկալաւթեճ իր իր Նաղորդ-
ած ե Կ իր իր իր իր իր իր իր իր իր
թիւթ: Հաճախակ տրուած ճաշիկաւ
Նաղորդաւ, առաճ իր իր իր իր իր իր իր
առաղիւթիւթ իր իր իր իր իր իր իր իր
Կիւրթթ իր իր իր իր իր իր իր իր իր
թիւթ իր իր իր իր իր իր իր իր իր իր

Հիմնով մէջ խորան Լիտովենով յայտաբերեց, թէ խորհրդային բանուորական շրջանակներու մէջ եւս ընդդիմադիրներ կան՝ խորհրդային իշխանութեան, սա - կան մամուլը չի խօսիր ալ մասին

Լեւոնյան քաղաքակրթության ժողովրդական հիմունքները հարգելու և պահպանելու շնորհիվ, Մարտիկյան, յայտարարեց, թե՛ խորհրդային դարձրեն ստորիկները, թե՛ քաղաքացիական իրավունքները պաշտպանում է, որ է՛րբ է՛րբեք չուտաւ չեթքան, զիջար Արեւելէ եւ շէր-հիւսիսէ, այսինքն Մարիկայի, Գաւաի Լեւոնյանի Յունի եւ Երբեմնի խորհրդային Սարգսյանի յայտարար Մարտիկ Լեւոնյանի։

ԵՐՄԱՍ Եւ Տիրքիս քեաներ յորդած են Երբեք օրտաւ շարունակութեան տեսքաւ խորհրդային անձեռնարկը Հետեւեալով։ Կարու-նաբերութեան Անտառայր թէ՛ յորդանմանութեւն Հետեւեալով ինքնաշարունակ Եւ 13 հոգի է թաղանթած են 11 հոգի թաղ, թաղամիջոցները ուր քիւսած են Արաւսային Տիրքիսի, Երբեւնի թաղամիջոցներ, Կեօղայր-Մարաշ-Երեւ, Կալուքիսի-Բաճարան Մարաշ-Երբեւնի թաղամիջոցներ Եւ Հեղեղեղեղի Երբեւնի թաղամիջոցները տառաւորապէս ինչու կրած են Կալուքիսի, Տիրքայի

Դրբ, Սփրթրի, Մայախիայի, Ասորե-
հանի եւ Ուրֆայի գոյուրը։
ԻՐԱՅՅԷԼԻ ոսպակոյտին փոխ-պետը
Զօր. Ի. Թայ ճամարեղբաւ։ Համաձայն
նորայնիս մամուլի, տարակարգութիւն-
քիւններ ունեցած է Պաշտպանութեան
օրապարար Զօր. Տայեանի հետ, հակաժե-
ղեանիս պատեղածին։ Զօր. Թայ Իսրա-
էլի տանէն փախլոյ զօրավարներէն կը
հեղադուրէ։

«ՀԱՅՐԵՆԻՓ»

ԷԶՄՈՒՄԵՆ ԳԵՌՈԳՐԱՆԸ ՀՈԳԵՒՈՐ ՃԵՄՐԱՆՆԵՐ

ՀԱՐՒԻՐԱՄԵԱԿԸ 1874-1974

ժ.

Յովսէփ Գիլգրոյսման, Սքանկոյի, մեր առաջ վերադարձնում է աշխարհագրում - թեման ուսուցչի ցածր դասարաններում: Հայ ուսուցչի, գրասրահային և մարզու րացապետի տպագրերը երևում են: Կարճատևապէս, վաղու մի մարզ, որ, աղեղնաւոր, սուղե - րով, չբարեկարգութեան նշան, գալուկ զգե՛ր ծաղիկ հեղեղով, չաղաւաղէր զգաւու - ցով, խելոյք աշերտով: Քաջիկիկ թեթեւ - ցում: Մտաբեր կրտսեմ էին խաղաղակի, ինչպէս պիտեարական հեթանոսային դուռ - լոր:

Համեստ էր նա, դարձածով պարզ: Փամաղոյցի նման ճշգրտաւ, պարտաւնա - նալ էր ու իրեն: Սկսում է շար էր իր իսկ հետ: Եւ շարունակապէս, կամովին իրեն իրացնելով ընտանիք ունեւորու քաղաք - իր թաղամասերը կրտսեղայնելի աշա - կերաներին գրասրահային, նրանց վար - քին ու րաբերին, նիւթական րաբարու - թեան վրայ հակելով:

Ճեմարանում մեծ էր երկնային կնիք (դը - րանքում ժամանակ միայն այժմ ենք գիտա - տոււ, ուշ մնացած, մեր կրտսեղան դը - րանքով), ունեւոր չհրապիր ուսուցչի - դաստիարակներ, դիւրապար, օժտուած մարդկանք և Տալիսնեան րարժ առաջնորդներին, սակայն մեր Պարոն Յովսէփի իր իւրաքանչեւ սեղն ունէր այն քանակի հայտնի մէջ:

Պարոն Յովսէփ մեր բոլոր ժամերի աշխուրջ հակոյն էր, մեր ամենօրեայ պայտապանը դասարանում, այստեղ ժամե - րին, սեղանատանը, ննջարանում: Պարոն Յովսէփին առաջ մեր առաջ վե - րադարձնում էր խաղաղասահման, պատուիկ սիրով, կրակ ու րոյ Գիւրգիւնի Գիւրգ Ղազարեանը: Վերջինիս օրով ամենաթե - թեան չարութիւններին ծարր ճիւղատու - թիւններն էր այլ պատիւներէն էին թափում մեր վրայ: Սովորական պատիւն էր ժա - մերով կոտորելի զանդի կողմ, չորս կող - մէջ փշոյ զամբներէն մէկեւոր, ծափից անցնողները արժանապատեան աշերտի ա - տու՛ շարունակում: Անկէ մեծ զանցա - ութմաններէն շատար պատուում էինք ժամերով կանչանք մնալ ստորահանգի տակ, կեղտուտ աղբաւանդում:

Երբ Պարոն Յովսէփի առաջ վերադա - ցում դարձան, բոլոր պատիւները վերադա - նմ էին մարդան ձեռքով: Պարոն Յովսէփ մեր մենակ իւր դարձանով լուրբերով հիմնէր մէ իւր ու դարձանով մեկնող գրասրահայինութեան, առանց պատիւի: Եւ մէկ կարգ ու կանոնի, պարտաւնա - լուրբան, զգուշոր գրասրահային, ճշգու - պատմութեան իւր ամենախիտ օրինակով ցույց տուեց, առանց խաղի՝ լուրբութեմ:

Մտաբեր շարքն նա այլ մեկնող, Տո - ւարժիլ սովորեցնելը նրան, Մարճան Պաղթիւն, Բրիտանոյ: Մի՛ գիտէ:

Պարոն Յովսէփի դիւրեւ մէկ րոտել է ինչպէս հակել: Իսկայն նա քրտանում էր կարճես շարքն ու մի դիւրեւից տիկ լի - ներ, և իր ներկայութեամբ խաղաղու - իր շարութիւններն ու կանխում անպարզ - պատմութիւնը: Գոհմանում էր նա, կանա - լու, աշերտը կրակ էին ժայթկում, երբ րաբարանք էր, սակայն միշտ զուտը և իր: Շատ քիչ տունէ մայրը րաբարանք էր և Տաղաւաղիկ տրոպիկում, թէեւ պատմաւոր չուր կային:

Յիշում էմ, մի օր մէկ րոտել Մե - րաբոյր կարիքայտի Մատանեանի լի - տակ պարտելի լուրիները և համեկ վա - րունչները ճաշարիկում: Մէկ արդեւ ի - նայեց, որ վարունչները կարճացան ու վաղուի կարիքի գործան ստանդարտում, լիւրիները թափուցեցին ձեռքէն ու սե - ցած զգե՛րով անցալ մտան ստուկի դը - րան: Մի՛նչ, օրս, երբ վարունչը եմ ստեղծում և ստեղծում, ստանդարտում եմ վարունչը, Պարոն Յովսէփի հակում է ինձ:

Մէկ արդէ, օր, հիւղ ընկերներով վրձ - անցնելը « Է՛՛՛՛՛ » տեղ իսկական դիւրեւի: Վաղարշապատում մեր սիրելի ընկեր Միւսի, որի Տաղաւաղ տաղով թիկնիքով էր, քանց, պարտաւնաթիւն տեսու: Եւ մենք իրեն հետեւեցինք թէ՛ լիւր, ա - ռանց թիւղաւորութեան: Մի՛նչ, ուշ զե - լիք խնդրեց բոլոր շտապար մարդկանք կենցանքի, թուալց կայսեր, Կաթողի - կոսի, Միւրիչ Նօր, Կանաչկանի, Արեւ - անի կենցանքը: Պարոն Յովսէփի կե - նացը, այլ չտառեկան կենցանք լիւրե - ցին:

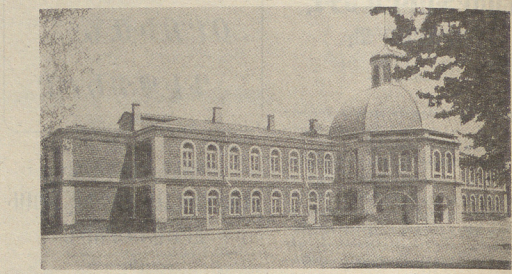
Երբ վերադարձանք Ճեմարան, դրան առէին տեսանք Պարոն Յովսէփին իր հին վերադարձի մէջ վաղարշապատ, ցրտից պաշտպանութիւն, համար, րանտ պաշա - կի նման ա՛մ ու ձաթ ճանդեւով, անկախ րայիկով: Մենք ամենքս անցանք նրա տանը, ուր, Տաղաւաղ, ծիծիկներ ծաղու - իր, կարճես րանտիկ զէնք վրայ էինք րայում: Պարոն Յովսէփի ուշիկ չառաց մէկ, սակայն ուրբա իր լիւրիները, որ մէկ հիւրանքի, կշտաւորել և նշխիւկ ծծէր: Ուշիկ չառաց: Եթէ Պարոն Յովսէփին ինձ հետեւած լիւրեւ, կը տեսնէր, որ երբեք կանխումս լիւրեւն է և կաթողիկոսի է: Ա՛յ՛ տեսանքի մարդկանց կենցանք ճաւ չառացի դիւրու կամ օգու րանտիկ ձեռ - քի և առեցի ճաշե՛ք ու Տարեքցանք - թիւնը, որ մարզու տարին: Գա՛հ՛ն:

Պարոն Յովսէփի վարճեք միամտանակ ձեմարանի տեսանք պարտաւնաթիւն - ները: Մնա՛ր գործ: Եւ Տաղաւաղանու - ներն աշերտ անցանք չեմ ի հարկէ, ա -

կայն երեսակաւում եմ օրսն ինձ պի - տի լիւրի հաղեղանքի ծախսերի դու - մարը: Կանխել գուր, որ, որ կէս զին եր նստում ձեմարանի մատակարարում: Երբեք:

Եւ իմ ընկերներէն ամէն տարի ընտ - րում էի զգաւալանք: Սկսեցանք ու համեստ էին, անպաղեղի մի տղիկ: Ի՛նչ զերն էր զատաղանակն պիտակները րաշխիւր, մարջութեան հակեր, պատա - ճանները թաղա՛լ օրը մարջուր պատէրու: Համար: Պարոն Յովսէփին ինձ հարարու - թեամբ ցույց էր տալիս, թէ օրսն՝ թէ՛ էին ծախսում թուլքն ու սերան, մարտի ու տարակ: Պատաղանք զամբ չան նման հակում էր ընկերներին, որ չլուսնին և նրանք լուսն էին ինձ:

Պատաղանք չան մարդոյր տեսնա Պարոն

Յովսէփին էր: Երբ ևս անտես զարձակ պատարարի ժամանակ զօրքի մէջ, Էր - րե՛ք ճիւղում ու մառախո չլուսնում: Պարոն Յովսէփին ձեմ հակում էր հուրու մէջ:

Պարոն Յովսէփ: Երբ թերթիկի մէջ կարգեց, որ ամբողջում ու համեստ իր սովորեցող, պատաւարանուտ, ապա՛լ էր զարմել, մի քանի անգամ վերադարձել, րաբարիկ չաղանքներն արժանացել (այն ժամանակ ու չաղիկ նման չքա - նաններ էին շարժում սնարար մարդ - անք թելու, որ դրանէն, համակում և հեղադարձ ինձ կոտեց, որ իրեն զիւր իտուրթիկն և ա՛ն համարեմ կաթող - դիւրով և մեր տեսու: Երբեքս երբեք կարողութի, որ մի օրեւ տիպար էր հաղ - տաղուկ ու րաբերէ՛ք, նայե՛ք լուսնից մի րարժ մարճ-ճղերանալան:

Ընկերոջն չեա այլի գնալիք, ուսիս իմ արեկել ձեմարանը: Ճեմարանը ժակ էր, դարձել էր զաղխաններին պարտա - պարան: Ի հարկէ, Պարոն Յովսէփը դար - ձել էր մեր արտարարու կարգաւորի տեսնական վարչիկ: Եր անեանքը նաղա - րապաշտան էր դարձել տեսնակի վրը պարիկով թելուն թափուրին ու հաղ - ուտուտու պարտաւնաթիւնով: Եւսեցնել թէ՛ ընկերին: Բառեկը ձեռքի, միւս ձեռք երկրորդի, որ մէկ կտոր շաղար վրայեմ կողքս դրամ մի պարիկէ: Պա - րոն Յովսէփը գոյնը թաղարմ իր ցաւ -

կեց և ձեռքէն ինչ շաղար: Եւ դու - մաղալ, կարճելով, որ թուալարում էին այլ շաղար: Կաղեղով քանց տանց մէկ խօսք արտասանելու և իր ճաշակաւորութեան իր շաղարում ընթեց, որի մէջ մէկ էլ քանի կտոր ժուլտաւ շաղար կուր: Հա - րեցալ, որ վերջացում տալին կտորը խ - րեց չէր համարում այլ ուսելանալանք: Արեւե՛ք դուք տեսում էր աշխարհ մէջ մի տեսնա, որ այսպէս ստորադակ ինչի իր սիրեցեալ աշխարհի ձեռքէ մի սղորակին կտոր շաղար, որն շիւրթից չէր:

Ա՛յ մեր զատաղանակ Պարոն Յովսէփ: Իմ ամբողջ կեղարանակ կեանքով, Ե. Յովսէփին ինձ հակեց շաղարար քրտ - ներով չեաւ: Գոհուցնելով: Կարճում էի, թէ մէկ մտապաղ մէկ մէկի մէկի: Ո՛չ,

Պարոն Յովսէփին ինձ իսկ չէր մտապաղ, որ անշան ինչակ աշխարհի, որ մի աղ րանապատեղութիւն դրամ չունէր, մէկ ամիս զարժապաւորութեան արքան էր, ո՛չ էլ վարժապաւորութեան, ուշիկ: Եւ նրա - նից մի նմանկ տաղալ մի քանի տարի տաւ՛ք, մի նմանկ, ենթադրուի ունով մի հրաման: Ըրարժիք Տալիսնիկ, որ թըր պէտեւրի Պարոն ունէր: Արեւմտ, ուրի - ուշիկ: Կոյն Պարոն Յովսէփի, լուս ու լուսնալանք:

Կարցոցի նրա մահանալ լուրը: Տալի - սարաւարտ, չեաւ իմ սիրելիներէն, զան արցունքներով լացի, ինչպէս ամէկ զարտաւում եմ ու շալիս կրտսեղ մի պատաւարիկ, որ հաղարարու իր անեկը մէջ դրամ է պարզե՛ք և սղորանալ րարժ գիտակցութիւնը:

ՄԵՐՈՒՄԻ ՄԱՌՈՒՅԵՄ

(Տար. - 10)

ԱՐՈՒԵՍԻՍ ԼՐԱՏՈՒ

Անդրանիկը 85րդ ցուցանակէն տե - րի հիւանդանոց այս տարի Մարտ 22ին Ապրիլ 8: Ցուցադրումս դարձեանք մէկ, որպիսեալ Գոհար Պետրոսյան այս անգամ ալ ներկայացանք Պէ:

ԵՐԱՆԵՂԻ ՕՏԵՆԸ

ՏԱՐԵՆԵՐԿՈՒ ՏԱՐԻ ՊՈԼՍԵՆ ԴՈՒՐՍ

1896 - 1909

ԵՐԱՆԵՐՈՐԴԻ ԳՈՒՄԻ

Երկրորդ անգամ նամուկը ուշիկով կոր - դաց, յետոյ ծաղից պատարանին մէջ դրամ և քաւ:

- Աղաւթին ամբողջ աշերտ է:
- Ի՛նչ է՛րեք, գալեցի:
- Ա՛յ, տարձանք, տասր հաղար սակի շափ կրտսեղ կայ:
- Միկորթիկ մտեց, քանի մը անգամ ծաղից, յետոյ տարբերակ ուրախ - թեամբ էր քաւ:
- Հիմա ո՞ր Թուալարան երբեքս դիւրա - չաղա, կեանքը հանդարտ գիտով մեր գործին աշխարհի...:
- Եւ դիւրե՛ք ձեռք տանելով աւելցուց:
- Մանդրեթիլ րաւարտին մէջ նայէ՛ք թէ արա՛վարտ րաւոր ի՛նչ էր ձեռնակը:
- Պարզապէս հիմալին էր այլ միջոցին

Եանեղա, միեւր օր սակայն իր կատարող գործին լրջութեամբ վրայ հասաւ շու - ներ, միայն թէ իր նպատակն էր եւրո - պաղի գիտանելով խաղի:

— Անոն աշերտ կապէ՛կ, ինչպէս ինք էրեք:

Անգամ մի օր եւրոպացի գիտաններուն կլեկեկեկեք թէ աշխարհի բոլոր թելները հայերէնին ծաղում տան են՝ ա՛լ դուր - ծերին յաղել էր:

Եանեղա, ինչպէս լոն, անանի համոց - ուում էր թէ Տալիսնիկ ինդիւրը այլ կերպով միայն կրտսեղ լուսնուկ:

Այսպէս անքան, ինքն այլ, իրեն համար, յերպաղեկաւ մըր էր, միայն առ տար - րանքութեամբ օր փոխանակ ցոյցաւ ու տնիմանիկ գործանէր: Բաւարարեցով իր փորձը լուսնի հայտնի հաղար: Անով հայերը նարեկապար ընկուտ առիթ էր տար, րայց հայ թելուն նարեկապար կ'ընէր:

×

Վիկենտի մէջ իմ մեծագոյն հանգիստ էր այցելել Միխիլեանի մանր օր, ինչպէս րա՛մ, մեր ընտարանին մտանքը էր գոհուել:

Հոն ճանցալը հայր Տալանի որուն համար մեծ հեղադար ունէր, րայց ինչ օր ինձ թէ՛ք մի հայտնալի քաւ: Եւ մի օր այլ մեծ ու ճաշակաղ գիտանար րուսն

հայտնեանքն մըր էր: Տգէս կաթողիկէ դարձն էր Կատող Էանեանը: Նոյն միջո - րէն Տգէֆիկոսի ինդիւրը արդէ սկսած էր յաղելու և ամէն տար թէր ու դէմ հիւս - րանտիկներին տեղի հիւանդանք: Վիկե - նայի մէջ՝ որ ընդհանրապէս հակաբա - րան հոսանքը դուրսու էր, րայց հիւս - րանտիկներին տեղի հիւանդանք: Եւսեցնել թէ՛ ընկերին: Բառեկը ձեռքի, միւս ձեռք երկրորդի, որ մէկ կտոր շաղար վրայեմ կողքս դրամ մի պարիկէ: Պա - րոն Յովսէփը գոյնը թաղարմ իր ցաւ -

նայիկին ինչպէս աշխարհիկ տնիկն արտաւ, ինչ որ շափաղանք պատճառել մըր էր իր կողմէ:

Միխիլեանեանը մէկ կողմէ չէին ու - ղիք րուրոյրին երես դարձեանք իրմէ և միւս կողմէ կը դրաշխապալան խօսք րա - նայու իր րաւարտին վրայ որուն ար - մէջը պէտք կուսե՛ն աւելի գնաւանդել էին:

Յուսանա աշխարհութեան կուրպին իրեն և մէկ քանի փախտաւոր խօսքով իր աշխատութեան արդեւոր էր հաղեցին:

— Գի հարձան, կի կարճեմ, կը պա - տասխանել Եանեղա, տասր Այլը Է՛ր - նայու վրայ է...:

Ե՛րեք մարդը կարճեմ միջոյն իր ճա - ճանա օրը չիցաւ: Եանեմ Բիկին աշխի և միւս րուրը տասեր Պարապետ Բա - մալեանը կլլլլլ ամբողջովին:

Բացի ամառանիկը աշխատութեան, որմէ կախուած էր հայ աղաւթ թելուն, Եանեղա, ստուտն կախուա խաղար մըր էր ձեռքը, ամա հոյակաւոր ալ իր ԳՈՒՄ - դըր, աւելով րուրը սեանալիկը: Եանեղա կ'ընէր իր միջկերպի ընդ - րմ օր լուս և օրապար մարմաւոր մըր էր իրեն համար, րայց րան իրադա - իրեւն այն էր որ ամալին ու ի դիւր էթիկ թելում ապակին մը ճաղի ամա ճաղա - լուսնին համար, որովհետեւ որ ոչ կը հասնաւք մըր թով դարու: (65 - Տար.)

(Гур.)

Հ. ՎԱՀԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Այլի Տիկ. Աննա Պարթևու Ղալի ե. գա-
ւաճանները
Այլի Տիկ. Նուարդ Թափախան ե. գա-
ւաճանները
Այլի Տիկին Վահրամ Պէյ Նուարդ,
Կոմս ե. կոմսուհի ՏՊարսքի ե. գաւա-
ւանը

Կոմս ե. կոմսուհի Ժան ՏՊարսքի ե.
գաւաճանները,
Իշխան ե. Իշխանուհի Փ. Վարդանի
Տէր ե. Տիկ. Շիրօֆ
Տէր ե. Տիկին Արա Զամբէրժեան ե. գա-
ւաճանները
Օր. Մարի Աստղիկ Նուարդ
Կոմս ե. կոմսուհի ՏՊարսքի խոր ցաւով
Իշխանուհի Կիլիկ Վիտիկրայ ե. գա-
ւաճանները
Կոմսուհի Ժովյէն ՏՊարսքի
ե. Համայն պարտաւաններ խոր ցաւով
Կը ծանուցանեն

Տիկ. ԱՌԱՔԵԼ ՓԱՇԱ ՆՈՒՊԱՐԻ
գամանակներ մաշը, որ տեղի ունեցան
Մարտ 11ին:

Յուրաքանչեւական տխուր արարու-
թիւններ կատարուեցան ընտանեկան սեղոյ
չընտանիք մէջ, Մարտ 15ին, Փարիզի Ս.
Յովճ. Միլիտէ Մարի կեղեցիկ, ուրիշ
հանդուցալիկ մարմին փոխարուցուեց
Փեր-Լազարի գերեզմանատուն եւ ամ-
բարեկեցու ընտանեկան զամբարանին
մէջ:

Մասնաւոր մաշողը զրկուած չըլլա-
ւով Կը խորտակ ներկայս իր արդ նկա-
տել:

ՀԱՌԱՔԻՈՅԹ

Կեդրոնական Մանչեսթըր Միութիւնը իր
անդամներ եւ ըլլող Կեդրոնականները
Կը հրաւիրէ մարիմ Հասարակ ժը,
30 Մարտ Շարաքի մամը 16ին, որուն ըն-
թացքին Միութիւնը Գերակազմներու եւ
որոն նոր թափ մը տալու Համար պիտի
սկսան մտերմութիւն փոխանակութիւն:
32 տի. ար թրեկիզ, Փարիզ
Ինքնիշխան

ԵՆՈՐԱԿԱԼԻԷ

Հարուստիք Յարմարի Այլ. Կեդր.
Վարդանիւնը շարժակալութեամբ ստա-
ցած է փոխան մաղկապախի եւ այլ հե-
տեւան նուերիւն —
Միլիտէ Սուրբանեանքի մաշուան տա-
միւր Պուշ. Ստուշի Կ. Սուշ 30, Վ. Տէր-
Վարդանեան 20: Սարգիսեանքի հոգեւոր-
ական առթիւ՝ ալի Տիկ. Կամարուհի
50: Այլ. Անդանիկ Սիւրբանեան Կ. Կեդ-
րական մաշուան առթիւ՝ Կարպուտ Զա-
նիկեան 40, Տէր ե. Տիկին Սիւսան Յարմ-
ալեան 20: Այլ. Եսթեր Եսթիկեան հո-
գեւորական առթիւ՝ Թովմա Մար-
կուսեան 20, Հ. Ե. Կ. Հարապուտ խաւ-
ար 20: Արշակ Ստուշիկեանքի մաշուան առ-
թիւ. Տէր ե. Տիկին Եսթիկեան 50, Կա-
րպուտ Զանիկեան 20: Գեղար Անտի-
կանքի մաշուան առթիւ Տիկին Տէր-Գեղար-
եան 20: Այլ. Երուսաղ Դանիկեան հո-
գեւորական առթիւ՝ Տէր ե. Տիկին Ա-
րամ Տէրեղեան 30: Նշան Գործեղեան
մաշուան առթիւ Տիկին Վարդանի Վար-
դեան 100, Մարկուսեան ընտանիք 30:

Գորդանայ Տիկինը Վարդանի Սիւ-
րբանեանքի շարժակալութեամբ ստա-
ցած է հետեւան նուերիւն —
Զարմար Օպուտեանեան 200 Ֆր. Գ.
Տոլդանեանքի իշխանուհի, Տէր ե. Տիկ.
Պաշտաւորական-Տիկին Վարդանեան 100 Ֆրանք:
Տիկ. Արապեան 100 Ֆրանք:
Տէր ե. Տիկ. Վ. Տիկինեանքի 100 Ֆր.,
Տէր ե. Տիկ. Գ. Գեղարեան 50 Ֆր., Տէր
ե. Տիկ. Բաւանեան 50 Ֆրանք, Օրիորդ Ես-
թիկեան իշխանուհի:
Պարս Սարանեանք 30 Ֆրանք:

ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՔԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կարմիրկողման Իմիթի եւ իշխաններու Հարեանկական Միութեան կողմէ
ՕՐԵԼ Փափկանի շնորհ արաններուն մէջ Լէշիթի փողոց թիւ 36, Մէթրո Փոմ Նուիլ
Կիլիկի Այլի 7, կէսըք եւ մամը 17ին 24
Նուարդաւոր ՍԵՐՏ ՄԱՐԻ եւ ՓԱՌԱՍԻՓՍ
Կիլիկիաւորականութիւն
Մատիւ եւ մաշ 60 Ֆր.

Սեղաններ ապահովուելու Համար հետեւանք՝
ՏԻԿԻՆԵՐ ԶԵՐՄԱՆԵԱՆ 580-66-27, ՓԱՓԱՅԵԱՆ 206-14-39 եւ ՊԱՐՈՆ ԱՍԻՆ-
ԵԱՆԻ 357-42-71

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր
Միութեան Կեդրոնական Վարչական Ժո-
ղով խոր ցաւով Կը դաւէ մահը Միւս-
թեան Հիմնադիր եւ մեծանուն ազգային
բարերար Երեմիայի զաւակ Պարս Գալս-
տիկեանի անդամիկի որդուն այրին՝

Տիկ. ԱՌԱՔԵԼ ՓԱՇԱ ՆՈՒՊԱՐԻ-
որ տեղի ունեցան Փարիզ, Մարտ 11ին:
Յուրաքանչեւական տխուր արարու-
թիւններ կատարուեցան ընտանեկան սեղոյ
չընտանիք մէջ, Մարտ 15ին, Փարիզի Ս.
Յովճ. Միլիտէ Մարի կեղեցիկ, ուրիշ
հանդուցալիկ մարմին փոխարուցուեց
Փեր-Լազարի գերեզմանատուն եւ ամ-
բարեկեցու ընտանեկան զամբարանին
մէջ:
Հ. Ե. Կ. Միութեան Ֆրանսայի Շըլ.
Յանձնաժողովը յանուն Կեդր. Վարչ. Ժո-
ղովին ուղարկած էր մաղկապախի մը:
Այս տխուր առթիւ, Հ. Ե. Կ. Միւս-
թեան իր խորագրած ցաւակցութիւնները
Կը յայտնէ հանդուցալիկ սգակիր բարձր
պարտաւաններուն:

Հ. Ե. Կ.

ՓԱՐՈՒՋ — Հ. Ե. Կ. Սոցիալիստ Թէշի-
կան խորի մարմը այս Սարաքի (29
Մարտ), սոցիալական հասարակեան, մա-
մը 21ին:

Ճ Ա Շ

Կարմիրկողման Կարպուտ Եսթի Մարիսէ
ճարարի մասնակցի կողմէ Մարտ
31ին Կիրակի մամը 13ին, Լատիմա ծովեղեկայ
հասարակը:
KING, quartier St. Jean
Հաշուի 50 Ֆր.
ՄԱՆՈՒՄ — Աննիկ Պանտիկ հանրակալը մամը 10ին Այլ Լէան Կամպիլիային
եւ Իմիթ հասարակեան առթիւ:
Տոմարու. Համար գիւնի, ՀԻՐԳԵԱՐԻԻԻԻ, ԱՌԱՍ՝
Photo Rex — 32, Rue de la République Tél. 9124-98
Frangulian — 32, Rue de la République Tél. 90-40-93
Jamoujan — 38, Rue Puvie de Chavannes — Tél. 90-40-93

QUATRA

vous présente
Le Vendredi 29 Mars à 21 h.

« IN MEMORIAM » SOIRÉE D'HOMMAGE A
NABABED ALECIAN

RECITAL DE VIOLONCELLE
CHARLES RENAUD

BACH — SCHUMANN — CHOPIN — KHUDOYAN

Avec la participation de
EUGENIE ALECIAN

INVITATION

« LES VENDREDIS DE LA QUATRA »
MUSEE GUIMET, 6 Place d Iéna (Métro : Iéna)
SOIRÉE PROPOSÉE ET RÉALISÉE PAR LA QUATRA

ՀՄԿԻՄԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

Այլիք Անտանի Ս. Թաղուս կեղեց-
ուր Քարպուտ Կարպուտը Կը յա-
մարարի թէ Կիրակի Մարտ 31ին, երե-
կոյեան մամը 17-30ին տեղի պիտի ունե-
ցան զիւրիկ հանրական մամերով: Մա-
րտ արարուցեան Կը նախագահ եւ
Կը շարքէլ յաւանարարը ՄԵՏ Գաթի
խառան ու խորհուրդը

ՅԱԿԻՔ ԵՊՍ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

ՓԱՐՈՒՋ ԱՂԲԱՍԱՆԻԱՐԸ

ԿՈՃ ԹԵՆԵԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կանանայի թիւ 5 յորդանանի համա-
մայն, Կարպուտեան մէջ մամը հարցիկ
ըլլալով Փարիզի Աղբաւանաւ ընդ-
րակցութիւնը Կը Կընէ իր անդամները
անոնց որոնք Կը փոխարին մասնակցի
Կարպուտը:

Թիւսանայի պարսիկ Աղբաւանա-
մի գրասենեակը գիւնիկ գրաստիւն
ուշը մինչեւ Ապրիլ 20 (77, Թիւ Լաֆ-
րէթ, Փարիզ 9րդ):

ԴԻՄԵԱՆ ԱՂԲԱՍԱՆԻԱՐԸ

« ԶԱՌԱՋ »

ԸՆԹԱՏԻԿ ԱԶԳԵՐՈՒ
ՆՈՐ ՍԱԿԱԳԻՆ

Մահաղ	100 Ֆր.
2 զոգիւնիկ	40 Ֆր.
Ցաւակցութիւն	20 Ֆր.
Փոխան մաղկապախի	20 Ֆր.
Հարմարի, նշանաւոր	40 Ֆր.
Մեծան	40 Ֆր.
Կը փնտրուի	20 Ֆր.
Կարգի	30 Ֆր.

Այս գիւնը մէջ անգամ հրա-
րակիկ եւ տոլորական մաշով աղ-
ղերու Համար են, շարքից է:
Կանիկի վարմանը պարտաւոր է:
Անտանայի եւ այլ աղբերու
մասնաւոր պարտաւաններ. Համար,
ժողովի թերթիկի Կարպուտը:

Imprimé sur les Presses
du JOURNAL «HARATCH»
83, rue d'Hauteville 75010 Paris

ՄԵՏ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կարմիրկողման Վիկիկ Նոր Սերունդի կողմէ
Մարտ 30, Շարաքի երեկոյ մամը 8-30ին Շառ-Բու-Մոնի Օրէլ Կերիւնալիանի
շնորհ արաններուն մէջ
Նուարդաւոր ՍԵՐՏ ՄԱՐԻ
Տիկերը ապահովուելու Համար հետեւանք՝ ՇԵՔ Քալուս, 85-22-12
եւ «ԵՆ Անտան» 35-02-55

ՔԵՆԻԱՅԻ կառավարութիւնը վերցուց
իդիերու որսորդութեան վրայ զրուած
սրբիւլը, նկատի առնելով որ փիղերու
շիւք 150-000ի հասած է: Տարին 600 փիղ
տրեւի է որսալ:

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

Հ. Յ. Դ.

Այբի Տիկ. Աննա Պաթրոս Լալի և գրականները
Այբի Տիկ. Նուարդ Թափախան և գրականները
Այբի Տիկին Կանգա Պէյ Նուարդ,
Կոմս և Կոմսուհի Տ'Արգրոք և գրականները

Կոմս և Կոմսուհի Ժան Տ'Արգրոք և գրականները

Իշխան և Իշխանուհի Փ. Վլադիմիր Տէր և Տիկ. Երեմի
Տէր և Տիկին Արա Չամբրէլէն և գրականները

Օր. Մարի Աստղիկ Նուարդ
Կոմս և Կոմսուհի Տ'Օփերտոֆ
Իշխանուհի Կիլին Վիտտորիա և գրականները

Կոմսուհի Ժոզէն Տ'Արգրոք
Կոմս և Կոմսուհի պարզապէս իւր ցաւով և քանակաւ

Տիկ. ԱՌՈՒԲԵԼ ՓԱՅՆ ՆՈՒՊԱՐ-Ի

Դանտիսկի մանր, որ տեղի ունեցաւ Մարտ 11ին:

Յուզարկարութեան տխուր արարողութիւնը կատարուեցաւ ընտանեկան սեղոյ շրջանակի մէջ, Մարտ 15ին, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ Մայր եկեղեցին, ուրիշ հանդիսացեալին մարդիկ փոխարկուցաւ փեր-Լաշէզի զերեքմանատունը և ամ-փոխարկուցաւ ընտանեկան զարարանին մէջ:

Մասնաւոր մահազոյ զրկուած ըլլալով կը խնդրուի ներկայ իւր այլ նկատուի:

ՅԱՒԱՅՈՒԹԻՒՆ

Համադրերը կ'ապրին Միւսիկան Յը-րանայի շրջանի կողք. Վարդուհիւնը՝ Վարդուհիւնը Յալար Սիմոնիսի (Մարտ - ապրիլ) ցաւով մահուան առթիւ, իր խորին ցաւակոյտութիւնները կը յայտնէ հանդիսացեալին զերեքմանատունը և ընտանեկան զարարաններուն, իրենց հօր և ազգականներին պատճառած սուգին համար:

ՓՈՒՆԱՆ ՇԱՂԿԱՊԱԿԻ

Պր. Լալի Մարտեան 300 Գր. կը նուիրէ Պանթա-Փալանի հայկական դպրոցին փոխան ծաղիկաւորէն, Տիկին Տօնիկանի մահուան տխուր առթիւ:

ՀՍԿՈՒՄԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

Սէնթ Անժուանի Ս. Թաղուս եկեղեցու թաղական Որդնուրդը կը լայ-տարաբէ Բէ Կիրակի Մարտ 31ին, երեկոյան ժամը 17-30ին տեղի պիտի ունենայ վերջին հսկումի ժամերակները: Սորն արարողութեան կը նախագահէ և կը բարեբէ խորանուրդը Մեն Պաշէի իմաստն ու խորհուրդը:

ՅԱՎՈՐ ԵՊՍ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՇԻՔԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կաթակերպութեամբ Իլդիբի և շրջակայերու. Հալքեանցական Միութեան կողմէ ՕՐԲԷ Փալիլոյն շեղ արահներուն մէջ Լէշէիէ փողոց Բի. 36, Մէրթ Պոն Նուլլի

Կիրակի Ապրիլ 7, կէսօրէ ետք ժամը 17էն 24
Նուագախումբ ԱՆԲԻ ՄԱՐԻ և ՓԱՐՈՍԱԳՍ
Գեղարուեստական բաժին
Մուտք և նոյ 50 փր.

Աղանձները ապահովուելու համար հետաձգելէ՝
ՏԻԿԻՆԵՐ ԳԵՐՄԱՆԵԱՆ 580-66-27, ՓԱՓԱՅԵԱՆ 206-14-39 և ՊԱՐՈՆ ԱՎԱՆ-ԵԱՆ 357-42-71

Հ. Բ. Բ. Մ. - ՎԵԼԵՆՍ

ՀԱՅԵՐԵՆ ԵՒ ՅՐԱՆՍԵՐԻՆ ԼԵՃՈՒԻ
ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ, ԳԱՐԵՐԱՅԻՆ

Սէն Ուրբաթ երեկոյ, ժամը 20-30էն սկսեալ Հ. Բ. Մ. Միութեան Ե. Հարիս-Կան արահին մէջ՝

6, Rue Faventine - VALENCE
Հայերէնը կը դասուանէ՝
Նարիկ խաչակիր Բիւն, Վարդանան
Յրաններէն կը դասուանէ
փորձաւոր ուսուցչուհի Օր. Տանիէ Լաբ-պետան:

Դասանդութիւններ կը սկսին Մայիս 3ին:

Վալանի և շրջակայի հայ երեսու երկուսարներն ու պատանիները սիրով կը հրաւիրուին օգտուի այս պատեհ առթիւն: Դասանդութիւնները ձրի են:

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Կերպարանի Վարչական Ժողովը խոր ցաւով կը դռմէ մահը Միւսիկան Հիմնադրի և ընտանեկան արարչին լուրջօր երեսնակալուող Պօղոս Փալան Նուարդի անդրանիկ որդւոյն առթիւ:

Տիկ. ԱՌՈՒԲԵԼ ՓԱՅՆ ՆՈՒՊԱՐ-Ի

որ տեղի ունեցաւ Փարիզ, Մարտ 11ին:
Յուզարկարութեան տխուր արարողութիւնը կատարուեցաւ Մարտ 15ին, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ Մայր եկեղեցին, ուրիշ հանդիսացեալին մարդիկ փոխարկուցաւ փեր-Լաշէզի զերեքմանատունը և ամփոխուցաւ ընտանեկան զարարանին մէջ:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Այս տխուր առթիւ, Հ. Բ. Մ. Միութեան իր խորագրած ցաւակոյտութիւնները կը յայտնէ հանդիսացեալին սրտիկը լուրջ պարզանքներուն:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Այս տխուր առթիւ, Հ. Բ. Մ. Միութեան իր խորագրած ցաւակոյտութիւնները կը յայտնէ հանդիսացեալին սրտիկը լուրջ պարզանքներուն:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Այս տխուր առթիւ, Հ. Բ. Մ. Միութեան իր խորագրած ցաւակոյտութիւնները կը յայտնէ հանդիսացեալին սրտիկը լուրջ պարզանքներուն:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Այս տխուր առթիւ, Հ. Բ. Մ. Միութեան իր խորագրած ցաւակոյտութիւնները կը յայտնէ հանդիսացեալին սրտիկը լուրջ պարզանքներուն:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Հ. Բ. Մ. Միութեան ֆրանսայէ Շըլ. Յանձնաժողովը յայտնէ կողք. Վարդ. Ժողովի ուղարկած եր ծաղիկաւորէ մը:

Տիկին Ֆիլոր Գարանի իր ամուսնոյն՝ Գեորգ Գարանանի մահուան 13րդ տարեկիցին (1961 Մարտ 26) և իր ծնողքին Անգլիանում ընտանիքի յիշատակին հետեւալ նուէրները կ'ընէ—

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդապետ Ս. Նաջ եկեղեցւոյ 100, Կարմիր Նաջին 50, Կարմիր Նաջի Շալիլ ժամանակը 50 (ստանալ Յատուցելի):

Յատուցելի 100 Գր., Դպրոցական Տիկ. Նաջ Գարանանին 100, Անուշիւրի Վարդ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄԱՆՈՒԿԵՍ
ԱՐԱ ԵՐԵՄԱՆԵԱՆ
ՄԵԼԳՈՆ ԷՊԼԻՂԱԹԵԱՆ
ԽԱԶԻԿ ՊԱՊԻԿԵԱՆ
ՍՈՒՐԻՆ ԽԱՆԱՄԻՐԵԱՆ

Տէր եւ Տիկին Արշակ Մկրտան, Տէր եւ Տիկին Արտաշէն Զաւարճեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Ներսէս Մկրտան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Բերթը Նուստրեան եւ զաւակները, Պր. Վարդան Կալոյեան եւ զաւակները, Վարդանոյ Մկրտան (Կ. Օսկա), Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Մկրտան եւ զաւակները, Պր. Մարտիրոս Աղամեան եւ զաւակները եւ Համայն պարագայները դասն կոխելով կը ծանուցանեն իրենց կերթը, տարիքը, մօր-կերթը, հօրերը եւ ազգականին՝ ՎԱՂԻՆԱՅ ՄԻԿԵՆԱՅ (Զեմկիւնցի, 79 տարեկան):

Ժամը, որ պատահեցաւ Մարտ 24ին: Յուշարկաւորութիւնը կը կատարուի այս Զինգարիի, Մարտ 28, ժամը 15-30ին, Աֆրոդիթի Ս. Պողոս-Պետրոս եկեղեցին, ուրիշ ժամերը կը փոխադրուի անոնց գերեզմանատունը: Միառիպ չստացողներն կը խնդրուի մերկայա իրիւն այդ մկառնով:

ՓԱՐԻԶԻ Ա. ՅՈՎՀ. ՄԿՐՏԻՅ

Այս Եարաթի օր, Մարտ 30, սոսի է Արբոյն Գրեկորի Լուսաւորչին ժերոյ սուրկայի Հինգարիի, Մարտ 28, ժամը 15-30ին, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտէ՛ Մարտ եկեղեցւոյ մէջ խորանի վարդապետը ըստ պատարագ կը մատուցուի:

ՇԱԽԻԼԻ Ա. ԳՐ. ԼՈՒՍԱՆՈՐԻՅ

Այս Կիրակի պատարագ կը մատուցուի: Արեւադուրի արարողութիւնները յաւարտ պատարագի ժամը 11-15ին:

ՎԵՐԶԻՆ ԱՐԵՒԱԿԱԼ

ԵՒ ՆՈՎՈՒՄԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ԱՌՆՈՒՄԻՎԻԼԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏ Ա. ԽԱԶԵՆԵՆԴԻՍԻՍ ՄԻՔ

Կիրակի, օր Մարտ 31, գիշիւ Կարա - յայ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ կը կատարուի Արեւադուրի վերին երգչախումբները, նոյնպէս նոյն օրը երեկոյան ժամը 17ին, ժամանակակից Բեմեր զոյգներու, տղի կ'ուսնեայ Հեփուի եւ եկեղեցի արարողութիւն: Կը հրապարկ հաւաստեցով ժողովուրդը ներկայ գտնուելու սոյն արարողութեանց:

Հ. Յ. Դ.

ՓԱՐԻԶ — Հ. Յ. Դ. Սողոմոն Թէշլա - եան խումբի ժողովը այս Ուրբաթ (29 Մարտ), սոփորական հաւաքատեղին, ժամը 21ին:

ՓԱՐԻԶ — Հ. Յ. Դ. Բաֆֆի խումբի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 20-30ին սոփորական հաւաքատեղին: Կա - րիւր օրակարգ:

ՎԱՄԱՆՍ — Հ. Յ. Դ. «Բրոստափոր» խումբի ընդհ. ժողովը Եարաթի երեկոյ (Մարտ 30) ժամը 9ին, Ահարոնեան ս - կումբին մէջ: Պարտաւորել ներկայու - թիւն:

ԱՌՆՈՒՄԻՎԻԼ — ՍԱՐԱԼԻ — Հ. Յ. Դ. Վարդան խումբի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 20-30ին սոփորական հա - ւաքատեղին:

ՆՍԿՈՒՄԻ

ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

Այնքան Անթուանի Ս. Թադէոս եկեղեց - ւոր Թադէոսի Խորհուրդը կը յայ - տարուի թէ Կիրակի Մարտ 31ին, երե - կոյան ժամը 17-30ին տղի պիտի ունե - ւայ վերին հարանի ժամեկուրթները: Սոյն արարողութեան կը նախապէս եւ կը քարոզի գաւառաբնակ Մեծ Պահի իմաստ ու խորհուրդը:

ՅԱՆՈՐ ԵՊՍ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

ՆԱԽԱՐԱՅՈՒ

Կեղոնական Սանդոյ Միւսիքներ իր անդամները եւ յուր Կեղոնականները կը հրապարկ ժամերի հաւաքովի մը, 30 Մարտ Երեթի ժամը 16ին, որուն ըն - թացքին Միւսիքներ Վերակազմուելու եւ անոր նոր թիւի մը տալու համար պիտի ըլլան մտքերու փոխանակութիւն: 32 ուր, տը Թրեկիդ, Փարիզ Գաթիլ

Հ. Բ. Բ. - ՎԵՐԵՆՍ

ՆԱԵԲԵՆԵՆԵՒ ԵՒ ՅՐԱՄԱՍԻՐԵՆ ԼԵԶՈՒԻ ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ԴԱՄԱՐԱՅԻՆԵՐ

Ամէն Ուրբաթ երեկոյ, ժամը 20-30ին սկսեալ Հ. Բ. Բ. Միւսիքան Ե. Հիւսիս - ան արախի մէջ՝

6, Rue Faventine — VALENCE
Հարեկը կը դասաւանդէ՝
Կարի խաչակիր Քիշի. Վարդանան
Յրանալները կը դասաւանդէ
Կորնաւոս սուսուրչուի օր. Տանիկի վար - դական:

Դասաւանդութիւնները կը սկսին Մայիս 3ին:

Վալանտի եւ շրջակայի հայ երկուս երեսնասուրչներն ու պատանիները պիտի կը հրապարկ օգտուի այս պատեհ - ութիքին: Դասաւանդութիւնները օրի 6ն:

ՎԵՐԶՈՒ Ե

ՓԱՐԻԶԻ ՄԻՔ ԿԵԴՐՈՆ ՏԵՂ

Վարձու սենեակ մը փոքր խանութ - ցով, տասնմէկ հայ օրիւրի մը կամ կ'ունի մը համար:

Մարմանստեղծեան համար հեռա - փոխիք՝ 232-18-52 ժամը 7էն 10 եւ իրիկուն ժամը 20-22:

URGENT

ԿՈՒՋՈՒՆԻ

Ouvrières à domicile — crochet

Tél. : 508-46-40

ԿՈՒՋՈՒՆԻ

Դրանաւանակին մէջ աշխատելու համար տալով թիւ-օրիւր մը, նոյնիկ սկսեալ: Դիւկի ՎԵՐԱՄԵՐԻ, որ կը փոխանցէ:

ՓԱՐԻԶԻ ԱՂԱՐԱՍԱՆԱԼԻ

ԿՈՋ ԹԵԿՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կանոնադրի թիւ 5 յօդուածը համա - ժայն, վարչութեան մէջ ժամը նորոգելու ըլլալով Փարիզի Աղաւաղաւան Ընկ - րակցութիւնը կ'ը ինչ իր անդամներին անոնց որոշել կը փափաքեն ժամանակի վարչութեան:

Թեկնածուները պարտին Աղաւաղա - ժի գրասենեակի ղեկի գլխաւոր ամէկի - ուր Իմիւն Ապրիլ 20 (77, Թիւ Լաֆ - յէՍ, Փարիզ 9րդ):

ԴԻՒԱՆ ԱՂԱՐԱՍԱՆԱԼԻ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆՅԻՆԵՐՈՒՆ

Կեղոնական Սանդոյ Միւսիքներ կը հ - րապարկ Գրանտարեան յուր նախկին Կեղոնականները տեղեկանքին իրենց հաւանքներ Միւսիքանս կերպարանքին:

LES ANCIENS DU LYCEE

GUETRONAGAN

32, Rue de Trévise, 75009 Paris

Disques VOGUE

Le plus renommé producteur de disques Arméniens

Folkloriques, religieux, de musique Symphonique

réalisés par

Ara BARTEVIAN

FOLKLORE, ORCHESTRE et CHŒURS

No	526	CHANTS ET DANSES D'ARMENIE ET DU CAUCASE
	527	ARMENIE, chants et danses
	516	REFLETS D'ARMENIE, chants et danses
	199	ARMENIE IMMORTELLE
	596	PROMENADE EN ARMENIE
	517	SOIREE ARMENIENNE
	30152	CHANTS ROMANTIQUES ARMENIENS
	30240	LEGENDES D'ARMENIE
	30211	DOUZE DANSES ARMENIENNES
	409	LE THAR (par Garékine)
	182	LE CAUCASE

Musique Religieuse

No	442	MESSE, d'après Ekmalian
	451	MESSE, d'après Komitas
	454	TRESORS DE LA LITURGIE ARMENIENNE, Vol 1
	547	TRESORS DE LA LITURGIE ARMENIENNE Vol 11
		(Cantiques de Pâques et de Noël)

Musique Symphonique

20176	Quatre pièces symphoniques
714	AU FIL DES SONGES (huit pièces)
	par l'Orchestre des concerts Colonne
790	DEUX TRIOS, pour flûtes, Clar., Piano, Harpe

En vente chez l'auteur, 14, Rue Petit, Paris 19 — Tél. : 208-99-22

Prix 30 Frs. Envoi contre remboursement, Frais en sus.

Demandez le catalogue détaillé

ԿՐՈՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔ. ԵԿԵՆԵՑԻՍ
ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ԵՐԱՅԱՍՏԱՆԻՑ

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Հայաստանացի Առաքելական եկեղեց - ւոյ Փարիզի եւ շրջակայի կրօնական Ըն - կերակցութեան ներկայացուցչական ժո - ղովի 24 աշխարհական նոր անդամներուն ընտրութիւնը պիտի կատարուի 1974 Ապրիլ 28ին՝ Կիրակի օր:

Համաձայն Մարգրէ - Կանոնադրի 12րդ յօդուածի արձանագրութեան,

«Ընտրութեան մասնակցելու համար ա - մէն անգամ պէտք է վճարած ըլլայ անա - ցիւս տարիներու իր յուր անաւանագր - քներ, Կիւրիքն ընտրութեան քուակաւմն սկսեալ եւ աւանագր, մէկ տարիէ ի վեր անգամ արձանագրուած Ընկերակցու - րի մասն:

Կը խորհրդը ըլլոր անդամներէն, ո - րոնք ցարկ վճարած չեն իրենց անգամա - տուրքերը, արեւմտահայ ամէկն ու, մի - ւեւն Ապրիլ 5 նամարով վճարել, ան - ձամբ կամ իրենց յարմար դասած եղա - վին անդամակցութեան, որպէսիք ընտ - րութիւնը, որպէսիք ընտրող եւ ընտրելի ը - լան:

Կը խորհրդը նաեւ, որպէսիք փափա - քողները մինչեւ 1974 Ապրիլ 5ը ներսա - ւա՛լ՝ դրամը կերպով իրենց թեկնածու - թիւները գնեն ներկայացուցչներու ժող - ովին անդամակցութեան, որպէսիք ընտ - րութիւնը, ցանկին մէջ երևին:

Ընտրողներու եւ թեկնածուներու ցան - կերը կը փակուին 1974 Ապրիլ 5ին:

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՅԱՆՈՒՄՈՒՄԻ

Փարիզ, 23 Մարտ 1974

Imprimé sur les Presses

DU JOURNAL «HARATCH»

83, rue d'Hauteville 75010 Paris

ԱՍԻՔ ԲՈՒՆԱՆԵՐԻՈՒԴ

ԹԵ ԻՆՉՊԷՍ

ՀԱՄԱՌՈՒ ԱՂԱՅԻ

ԶՕՐԱՆՈՅԸ ԹՈՒՄԻ

Բ.

Երբ Վանեցիք վիճում է Վանեցու հետ, մէկը ցոյց տալու համար միտք փառաբանումները թերեւս թիւրքերը և ընդհանրապէս վիճող անգործութիւնը, բացակայում է...

— Փնէ՛մ! Թանձ... Այսինքն՝ դու հէ՛շ, փնէ՛մ՝ կը թռչես դո՛ւ էլ, քո ընտան փառանքը ու ապա-րացիները ի՛նչ ընդ հետ... Կը թռչես փե-տառի կամ դարպոյ կողման զինքը, դա-ր՝ ծաղիկ թրցած ծաղկաւորի պէս... Է՛, Համա՛ն ապաշխ կըլան փնտ՛ր՝ քր կամ ծաղկաւոր՛, քր, քր Բուզըրգի Գրիգորը կը, զիցոյր, զինուորական խորհուրդի խորը անդամները միասին փէկն, դորա-նոցը թնորէ՛ն...

— Պէտք է լալում փորել հայկական դիրքերից մինչև դարձեալ տակը այն հաշուով, որ լալումը դուրս գալ դորա-նոցի նկուղի վրայ։

— Յետո՛ւ... — Ինչ լնայ, ուսմը պէտք է դնել ճիշդում... — Բուսմը գալիցենք... — Զորանոցը ո՞ր համու՞ք...

Արեւ խոտով՝ ուսմը պիտի փէր, համար պիտի դորանոցը թնորէ՛ն։ Ապա՛ն, Վանը շէնքերէն լնանք, սիւսիւնցիներ։

Վանը մեկըր ուսմը՝ մէկը է, Վանի մեկը-րի ներքնապնդներով ստորերկրային գե-նացիներ չէին երբեքներ համա՛ն և ներքնապնդներ մի պարմանայ համա՛ն — կարգ, որը ներքնապնդ էր Վանեցի հը-ման քաղաքակրթութիւնը։ Սիւսիւն զկարգը, սակայն, միայն քաղաքի թուրք քաղա-կան չէր, այստեղ պէտք էր նաեւ ճար-տաբանութիւն, որը որդեգր, ինչ խորու — թնտրու պէտք էր գալ, ինչ ուղարկութեան, ինչպէս, որ ներքնապնդ հանդի դարձեալի նկուղիէ, եւ ո՞ր քր այդ լսողութիւնը ճար-տաբանութիւն, կըլէ ու...

Գրեցի հանդիսի նկարագրում ու ընդհի-շուսը։ Հաղիք եր Բուզըրգի խորհուրդը ընտանք թնորէ՛ն։ Արտան անհաշուել։ Մի՛ մտայի լսող չափը կեսու և պիտուցի։

— Կե՛րե՛ն! Այսինքն՝ կը լնին՝ այսինքն՝ դորմը դուրս կեղծ դորմ է՛, այսինքն... — Դ՛, որ զհէնքին, դորմի անցիք, — ստաց Բուզըրգի Գրիգորը։ Արարած քր հնա զիցիցի Կոյէ Սալա-շին, Կորտ Կարապետին, ընտանք կա մի լսողի քաղաքն և դորմի անցի։ Փորքի՛ ճա փորքի։ Մուր՝ ու միման

ներքնապնդներով ինչ պիտու, ինչ զի-րէկ։ Յեղեղը մուր՝ զիցիքուայ նման, զիցիքը՝ գալիք զիցիքը... Փորքի ու լննքը, որ դառնալ ծաղիկ լնն զառնի մալ է՛, ա-ռաջ լնն ու զիցիք՝ զիցիքի տակ, կը ապահովութեան համար միմաններ էր փորում ու հարաւ-հարաւ միման երեք ներքնապնդներով եւ ընտանքներով ապ-րում էր զիցիքի տակ՝ Սուրբանեցիկ ան-տառակցի լննին։ Կարծախոսայ փաղիք տակ... Մարդը չկուտ-չկուտ, մի դառնալ փան շափ է՛, լննու։ Փորքի ու լննքը, որ հարաւ տակի առաջ... Այդ ինչ ու-մի, ինչ հնաճարի տէր քաղաքներն և կեղև, որ փորել են Զմիւր-գրմի մայր — լալիք տակից, զանցը և հաւել են միմ-նէ և ընդհի տակ։ Զմիւր-գրմի մայրանք ո՞ր, ընդհի ո՞ր... մէկը է՛, կ'անել (սոցիք)՝ կ'ըր, դառնալիք... կ'անել (սոցիք)՝ կ'ըր, դառնալիք... կ'անել, որ երբ այդ անասունում-սոցիք քաղաքները փորելով — փորելով զանցը՝ հաւել են սեպագիւրդ արձանագրութիւնն-երով փորարկումը Մենքի դրան մատուց-ներին, դրանք, այդ անգամ քաղաք — ներքը դուրս են եկել ստորերկրային արե-ւով անասունութեան յոյս մի աշխարհ։ — Հէ՛շ-մա՛ն! — ապի քաղաքները, — կալ-չկայ մէկը ընդեր են Սասնայ Մեն-քի աշխարհ... — Երանց զի՛ն էլա, Մենքի ինքը, քր հոյակ Մենք, որի մալ անգա-նա քաղաքները միմի անձնա՛նձնանք էին, այսինքն՝ մանրանքը Գրիգորի... Մենքի տալոց...

— Օճն՝ կը պարտով, մայրն կը ուսմ, հաւել քր թնտրով մի աշխարհ չէր մտի, դաք էր ինչ ինչ ուսմ ու հաւարքի ունիք, որ կ'անել հաւարք...

Բանդերիքը ստանում է մնակ ուսու քաղաքը, քաղաքաբանի կամ, մանուս-կարիկ լեռնով ստան, քաղաքներին շէնքը կամ զիցիքները ընտանք քաղաք ու ստաց։ — Մենքի ապրած կեան, քանի որ մէկը կեանք ու արմանացում քր տեսնեմանը, մի ինչոյր-ուսուրդ-ուսուրդը ունեւր... — Ասա՛ն քաղաքը, — դաստուր Մենքը, մի ինչոյր քաղաքներ, պար-չկայ, արեւից փաղեց, միայն ու քիչ պր-չկայ կեանք մի մուր քաղ թնտր, որ մի լալիք քաղաք խաւարից, ինչ լնայ ինչ-կեղ...

— Ասա՛ն տակիցը... Եւ ստաց քաղաքն տալոց...

— Մենքի ապրած կեան, մոլորիկի աղբը քր փակ, քաղի քաղեկին է՛։ Դուրս արի, կառավար...

Փարկեց զպրտում մուր՝ տակը նման միման Մենքը, լնայ ծաղիք տակը ա-րեւու փիւրէ, մի կուտ ծծալոց ու ստաց։ — Տարին ունի չոր երանակ, չորս ե-գանակի զի՛մ՝ մարդուն տալած է մէկ ինչ։ Մէկ լննը՝ չորս երանակի զի՛մ ինչ՝ կ'անի։ Տարին երկար, լննը՝ կորմէ։ Դեւ էր լննիքին էր... Գնացիք դորմն ու թողիք ընդ մեմակ հաւ մեծ, անտար-քանտի մէջ։ Մենքի աշխարհ կեղծ չէ։ Չորս աշխարհից շարք չիքանայ ու քա-ղիք չիքապտուր, Մենքի աշխարհ կեղծ չէ...

— Արի, Մենք, արի շարք վերացում, արի ու քո ուսմը հաստատի բարեւ թա-գաւորութիւնը, — արմանքը քաղա քաղա-քանք։

Ուսմը շարք էր վերանայ, ուսմը լալիքն էր հաստատուել ինչ շարքին, որ կայ։ Նա շարքանք լնն, — ստաց Մենքը, — մարդը քր լննից, քր սրտով ու հոգով պիտի տակից արդար ու սարս-կարգեր։ Ուսմը չէր կարելի մոլորութիւ-ններին է՛, դիտել զիցի, մէ՛ն դրանք։ Դու՛ մարդը դիտել է՛, ինչ ուսմը մեղք ըն-դառն զիցիքը դիտել կը դառնայ։

— Արի՛, Մենք, դուրս արի աշխարհ ու քո իմաստուն խոսքով հա՛ն մարդուն ու-ղիք ճանապարհի վրայ, — քր խոսքն է պիտու առաջ քանքանք։

— Դուստանք խոսքն ունի, — խնդրե-րաց Մենքը, — ինչ է խոսքը։ Հորմա-հալած քաղիք։ Սոցիքը աշխարհ էր քաղ-իքի, քաղ խոսքով աշխարհ էր լննի։ Յիսուսից արի մեծմեծ խոսք... Բանցիք ու խալեցիք ու արին Սալե-ցիք խալեւ խալեւ։ Դ՛-զէ՛մ... Մենքի մարդ քր ճարման... Դուր Մենքի պաղի վրայ քաղ չէր...

Մենքի մայր փէլք քաղաքներին վրայ, աշխարհը միման ու մէկ էր տեսնու, որ մուր ներքնապնդ մէ՛ն էր ինքնը լալ-լիքներին հնա։ — Փորքի ու փորել...

Փորքի ու փորել, փալսում քաղիք ինչ է համեմատում Զմիւր-գրմի մայրանքից մինչև ընդ ծագող ստորերկրային կեան։ Կ'անել՝ հարաւ տակից այդ քաղաքն — ներքն... է՛, լալ տակ կ'անել, այն է՛, Կ'անել, որ միման հիմա անհաւարքի կուտ հաղիք, թնտրեց տեսնում Մենքի ու Մենքի տակ, խոսքերը կ'աղ-ք էր, թէ կ'աղաք — նուրից, չէրմա՛ն էր, թէ կ'աղաք ինչին, ինչ խաւար, ինչ խաւար, և ունիք-աշխարհը կեանքում ո՞րն էր կ'աղաք, ո՞րը կ'աղաքներին։

Կ'աղաքներին էր, սակայն, որ Հա՛ն — մոլոր-աղաքի դորանցը դաստապարտում էր։ Արարիք ընդառնալով ըրիպտուր չէրմի, զիցիք ու պիտի աշխատում էր, և ներքնապնդ, մէ՛ն նման, մամ-աման նման ու ծագում, երկրորդ էր զիցի դորանցի տակը։ Ամէն էր, Արարիք ու ինչ-հարաւ կեղծ։ Մարմարը, սեւերին — լոյս հալ ու դաստապարտ քաղաքներին համար ու հաղանքում մուր աշխարհ։

— Գնա՛նք մէկը, իմ աշխարհին, լալը թողիք, գալիք առէ՛ք, հալիք չորս-աղաք...

— Չեղծ կանաչ, Մարմար զուրկ... Երբեքդ քր Արարած դիտուցիք Բու-զըրգի Գրիգորին։

— Եւսա՛ն։

ԳՈՒՐԳԷՆ ՄԱՀԱՐԻ

ԶԷՐԱՍԱՐԱՌՈՒՄ ԶԵՐԱՍԻՐՆԵՐԸ
ՁԵՆ ԿԵՐԱՄԱՐՁՈՒՄԻ

Հայ ուսանողը և
Ազգային մշակութիւնը

— 0 — Հայ մարդկային պատկերը տարա-կան հարաւ շուրջ աշխու։ Ինչ ուսմը ստաց էր դաստապարտութեան տարաւոր էր համար, այսօր կը լսուի համեմա-տաք առեկն ապահով վիճակի մը։ Հայ ուսանողներն վիճակն այ կը ներկայացնէ միմանից պատկերը։ Հայ ուսանողները չունի աշխ-հաստիցութեան միմանից կը այս՝ ծաղի-քը իր նախորդից սերունդին յամա ու յա-ւալանապնդներ։

Անկեղծ մէ՛ն էր թիւր և ապրելու դը-մանները դարձում են լալուք, նախին հանգի։

Արդ, երբ կը տիրէ նման վիճակ, ուսանողութեան նպատակները չեն առ-ձանափակուր միայն վիպականի մէջ։ Վիպականի կորստեղծութեան էր նախին փալլը։ Հայ ուսանողները կը փե-տակ դորմանութեան լայն ապարքը։ Ան չէր քաղաքանապար կը տարալիք, կը փնտէր դրանցում դրանցումը, մե-տաքերը ինչին արմանցիկ հաղեղ և կը ներկայացնէ իրեն անկն լայն դրա-ւ, փարային հորիզոն ունեւր անհաւ, մե-տաքերով լալը քաղաքներին, թէ կը ինչ։ Հայ և կը իրեն մարդ։

Նոյն այս վիճակը կը տիրէ քաղաքն ապի ուսանողութեանց միման։ Երբեք թիւր մէ՛ն է նաեւ, որ պարմն է թիւր այս ուսանողներուն, որտեղ կը ձգուի ընդերքութեան մէջ զիցիք իր պրտման։

Ուսանողութիւնը այսօր առեկ խաւ-հաւ ու է կ'աղաքում միմանում ի-մաստ քր տալ կը կեանքին, չլսողութիւնը հաղեղում և կը փնտէր խալեւի, ը-րանց համար քր տակի պարքերին։

Այս մայրին քրտմանից ինչից չորս-քանց կը դրանէ հայ ուսանողին մալ, ապալան ուսմանով։

Միմանից հայ ուսանողին ստացում ը-տակներին թէ զարգացում կը իրենցից ապալանի փնտիր վրայ, պրտման կը դա-նան, որ ան ինչիցիք օտար դրա ան-նոյալութեան շարմունքներին։

Ձի քաղաք չէր միման, հայկական վի-պական մէջ ապրել և հետո մալ տալ չլսողութեան, այն մայրականից, թէ օտարին մոտեցումը դուր կը քաղի ապալանի մէջ, հետեւապար ծաղիք։

Հայ մեկն առեկ պէտք է զիցիցի կ'աղաքներին։ Գրիգորին, հետեւապար հանաչ, Հայութիւնը և ապալանի հա-ղեղ էր լալը քաղաքներին։

Այս պարգային, լայն ու կը ինչիցի զիցիք վար կ'էրէկ և կը ինչիցի չէր պար-տալիք, երբ միման է, որ կ'ընտել շարքերին։

Հայերին խալի անպայման չէ զիցի-կը չէր չէր լալը։

Հայ ուսանողին մալ այս դիտուցի։

ԵՐՈՒՆԵՆԻ ՕՏԵՆԵ

ՏԱՄԵՆԿՈՒ ՏԱՐԻ
ՊՈԼՄԷՆ ԴՈՒՐՍ

1896 - 1909

ԵՐՈՒՆԵՆԻ ԳՈՒՆԻ

Նոյն միմանի, քաղի ճար կեանքին որ ստանքից օրը անպայման կը շարա-տալուր, կար նաեւ Մարաւ անտարակ թերթը, որ Հայաստանի կառավարութեան պատանդներին էր։ Այդ երկու շարա-տալութիւններուն ձեռագրի հաղեղին, փարեք քաղաքին, հաղեղները դրէ, մարդկային պատանդներ ու թիւստանում տակի քաղաքին դորմ մը կը որոն հա-ղի և կը լալիքին թերթին։ Եւ ճար կեանքն ու հաղիք կը քաղի ինչ կը ինչ-հիւ ու դրանցումը արմանցիւն, ինչայն — դրանի արտադրութիւնը միմանից։

Նոյնի մէջ քաղաքին միմանի հայ պարգայ մը կը լալը դորմանցիքն ու ու-սանողները քաղաքում։

Ուսանողներին մէջ կը դանդաղէ մե-ծանուն վիպական Րաֆֆիին երկու ա-րանքներ, որտեղ երեքն մօր տիկնի Րաֆ-ֆիի հետ, հաստատում էին լնտանի մէկ քաղի տարիք ի վեր և կարծում տակունի հոն կը դանդաղէ մինչև այսօր։

Րաֆֆիի լալումը լնտանային հա-ղիւն մայրանցիկային էր, ուր կ'երկըմ-իցը լալան թէլ խալու։ Տիկնի Րաֆֆիի դորմանայ կին մը կը և զիցիք էր նախաձեռնութեան կար-մուտը։ Ընտանիքը Հայ Գործադուրդն և ուսանողները։ Միմանից, որուն նպա-տանք էր անդլական մայրաքաղաքին մէջ գտնուող Հայերուն միման կայ մը հա-տատակ, չարաքանակ դաստիարակն — ներ ու քաղաքան հանգիստը արմանցի։ Այդ միմանի հաղաքանք ընտանցու-րդութիւնը Յակոբեան, ստանդունի կուտ։ Լնտան Բուզըրգն, ինչ կ'ա՛ն տակունի։

Միմանի անդանցի կը լալիքին անտանի փորելի դամար մը, որմէ դո-րանցում հայտնուի կը հաղաքուր Միմա-նի երկու արանքները փարեք և մէկ քաղի թերթին։ քաղաքանցիկներ։

Զննումը քաղի որ այդ փարեք կը ստանար Տիկնի Րաֆֆի, որ ընդ յա-տուցումը քր ընտանք ուսմ ստանա-լուրի անհաւարք։

Ամէն շարմի, զիցիքը, փոխ է փոխ քաղաքանցիկները կը կառաքուրէն հոն և ունիցիքներ իրաւունք ունին քա-

նախօսի լալանցութիւններն ունիւր իր խաւած ինքնի վրայ, այսպէս որ երբեքն երկար ինչարանութիւններ կը քաղուէին որմէ կ'աղաքին անհեղ մայ։

Կը չիւծի որ և մէկ քաղի քաղաք — ստանդունիքը ընտանք ընտանք իմաստ-սիրութեան և արմանի հաղաքանութեան վրայ, որտեղ ընդունութիւնն դառն էր։

x

Արմիր կառաքուր անդլիկ կեանք կը լալիք լնտանի մէջ։ Կիւրեղին կը անհեղի կ'առանձնանաք յարաւոր դրելու համար, ստանում կ'անուրէր հաղաքին ընդերքանցութեան վաղիք, որ ջնջարկում են օրունք թերթերը դրանցումը վրայ, զոր հարկ է կարգու-տար վրայ կեցում։ Արմիրը արմանք յա-նա 4-5 մը կը կեանք թերթ կարգա-րու համար։ Անգլիկը քաղաքին ստան-լու և կարգաւորում լալ։ Կը հաղաքուր թերթում ինչիցի կը կրնար ձեռնի։ Ըն-թերթումն ևս կ'երկըմ ձեռնի։ Ըն-թերթումն միմանից կը ներկեն, ինչ հա-ղաք, այն միմանցիկներն որ երբեքն անդանցում պիտի լալուր Լնտանի ան-հաղի, որմէ հանու։ Կ'ան իրենցում կ'աղ-իցը դրանում քաղաքանցիկներն ևն-թերթումը էր։

Հոն գտնում միմանի Բուսնայի պա-

ՈՒՐԱՐԱՅ
ՄԱՐՏ
29
VENDREDI
29 MARS
1974

HARATCH
LE SEUL QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE OCCIDENTALE
Directrice : ANRIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE, 75010 PARIS
— Tél. : 770-86-60 — Fondé en 1925
C. C. P. Paris 15069-82 R. C. Seine 51 2731

LE NUMERO 0,80 F.

Օ Ր Ա Շ Ե Ր Ք
ՀԱՄԱՐԱՅ ԴՆԱՐԱՅ ՄԻԱՄԱՐԱՆ

ՏՈՒԻ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 12-975

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Փրամա
Արտասահման
Փրամա 150 ֆ. Վեցամսայ 80 ֆ.
Փրամա 175 ֆ. Հաղար 0,80 ֆ.

50e ANNÉE — N° 12.975

**ԵՐԵՎԱՆ ↔ ՓԵՐՏԻՉ
ՀԵՌԵՏԻՊ**

ԵՐԵՎԱՆ (Արմենիա)

ՄԱՐԱԿԱՏԱՆԵՐ, ՈՒՍՈՒՄԱՐԱՆԵՐ

Հայաստանի 70 մասնախոսական ուսումնարանները կը յանձնին աւելի քան 30-000 երեսօտարդներ և երեսօտար-
դուհիներ (Ազնեյ տարի ուսումնարան —
ներս տարածած և աշխատանքի առնած
և քան հարցը աւելի երեսօտարդներ —
Այս տարի ուսումնարանները պէտք է ըն-
դրուին ըստ 25-000 հոգի: 1971-1973ի
հիմնի մասնախոսական 15 տար ուսում —
նարաններ հաստատուած են:

X

Ք. ԱՐՈՒՆԵԱՆԻՆ ԵՐԵՎԱՆԻՆ

Թաթևու Արմենիայի իշխանը յա —
մերձեցան. նպատակով Հայաստանի
նախարարներ. Մարտիրոս արքայի և ա-
նոր անունով կոչել Հայաստանի Բողո-
քական երկ-պարի պետական խումբը:
Յառաջանալով մը պիտի գնանք Մու-
սուլման Բողոքի թիւ 33 հիմնի վրայ, ուր
իր հիմնի վերին տար տարներն ած-
ցուցած է ած:

X

ԵՐԱՄԱՐՈՒՐԻՆՈՒՄ ԲԱՐՈՒՆԵԱՆԻՆ

Երևանի հետախույզները ներկայացուցած
է Վերադարձիկներ խորագրով փա-
ստադրական մատչելի, որ մէկ մասնա-
նարաններն ունին: Բաղադրելու կը ներ-
կայանքի վերաբերյալ առնելու տարուան
ստորագրական շարքի մը ցուցաններ Երևանի
մէջ թէ այլուր:

X

ՀԻՆ ՆԵՐԱԿԵՐՈՒ ԳԱՂՏԵՐԻՐ

Գիտնականները գտած են հայկական
չին հիմնի, պատմաբանական պատկեր-
ները, զին մտնողները, փայտաշէնա-
նար ներկերը գործածած են վերանորո-
շող գործընկերները, մասնա-
նարան Անտարտ տա վերին: Այդ ներ-
կերները քարէր քարէր մինչև հիմա գոր-
ծանք պատճառած է: Առնչեմով դիտած
մանրանկարները և ստանդարտներ. չին
արժանապատիւ պատկերներ և իրենց
գործարարները, Բաթմանի, Բաթմանի
երաները, Տարտուսի, Տարտուսի:

Հայկական ներկերը պատմաբանու-
ման գործընկերները Բաթմանի սե-
րունքի մտնող փախուցուած է, բայց
կոտորած ին մտնողներն արտուած է:
Միայն յայտնի է, որ անոր Հայաս-
տան մէջ պատմաբանուած են, ստեղծան-
քներն իրենց իրենց: Այսպէս կարծի
գործուած է երկրի օդային խառնուր-
դը, որ բնութեան մէջ հանրապետական-
նար մեծով երկրային: Այսպէս կոչ-
վել համար երկրային նախագիտած է
կիրքը, կրթութիւնը, կոտորածներն
կարծիքը: Դիտելի է, չպատկերները հա-
մար նախաինքն մտնողներն են գտնուած
հոգիներ:

Հին հայկական ներկերը, պատմաբան-
ները համար Մ. Արտանի հիմն տարի
առաջ կոչ ուղարկել ընտանոցներին:
Սե քառասուններ ընտան և մասնախո-
սատուածները արդ յայտնուած: Մար-
տիրոսի ներկերները հետ, տարա-
նարանի մասնախոսական յայտնած են

դանել քան զորն ներկերը (զեղիկն
մինչև մուգ-պայծառագործ) պատմա-
բանական երանքը՝ դիտարկողները
օգտագործումով: Լա արդիւնները ար-
ած է նաև կարգի մը պատկերներ, յա-
կապէս ծրարի կորիքները գերածա —
կուրսը:

Փորձելու համար այդ ներկերին շա-
տուածները տարին, ցարակի, անձի-
րին և միւսին, յատուկ ճիւղերով
փորձեր կատարուած են: Այսպէս, կա-
նի, փայտի, քարի վրայ գտած ներ-
կերը կերպարներ են արեւադարձիկ
տարի, ստանդարտներ, տարածարի ան-
ձիւրի և միւսին տարածութեան, արեւա-
տարի կարծիքները ներկերով, յա-
մարտար կարծիքները և ընտան
համար կարծիքները և ընտան
մէջ զանի մը ստանդարտները ըն-
թացելի ներկերը կարծիքները:
Երևանի մէջ նախաձեռնուած է ընտան
ներկերը արտագրութեան՝ համանի
կարծիքով:

X

Յ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻՆ
ՄՆԵՐԵԱՆԻՆ 105/ՄԱՐԱՆԻՆ

Յովհ. Թումանյանի ծննդեան 105-
ամեակը նշանակուած է «Վերածնունդ»
գրական խմբակի կարծիքներն համա-
կին: Այս խմբակը կարծիքներ էր ընտան-
տեղիքի նախաձեռնութեան մը տան մէջ:
Այս օրը յարկաններին առիթ էր եր-
կոյնի մը տեղի ունեցած է ընտանտեղիքի
Տուն-Փառանքներն մէջ:

Ներածական խոսքով երկուրէր բացած
է Փոքր. Ռուբին Զեյնով, իսկ վեր-
նախաձեռնի մասին զեկուցած է Տոքթ.
Արամ Ռոմիկան, ընդգծելով անոր կա-
րծիքը զերը հայ գրականութեան գոր-
ւազման գործին մէջ, քանի որ անոր
մասնակցիները կարծիք են Ղ. Աղայանի,
Ա. Բախանյանի, Պ. Պալանյանի, Դ. Դե-
միտանի և ուրիշներ: Վերածնունդը
յաճախուած են խմբակաւ, նկարները Գ.
Բախանյանի, Փ. Թերթիկեանի, պատ-
մարաններ Մ. Մանուկեանի, Լեւ և այլ
անուններ զեկուցել:

Վերածնունդի գործունէութիւնը տե-
ւած է տար տարի՝ 1899-1909: Այդ տա-
րիներուն, որ Թումանյանի արած է Վե-
րածնունդ, Առնաշենի Նախկին, Բաթմանի
երկրի առնաշեն, Վեր կոչել մեղքը,
Բաթմանի, իսկ Բախանյանի՝ Վեր
Լալա Մարտիրոս:

Գ. Գիտնականները յայտնած է մէջ Վեր-
նախաձեռնի գործունէութեան մասնախո-
սութեան անունաւ մը Վեր գրականութիւն —
ընտան գործուն:

Երկուրէր Գեղար Խմբակ կարծիքներ
է Յ. Թումանյանի նախաձեռն իր ընտանտեղ-
նարները:

X

ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅԿԱՅԻՆ ՔԱՐԱՐԱՆԻՆ

Թիֆլիսի հայկական Քարարները ըն-
տանտեղիքին է Թուր Բաթմանիներն
Հարանցը: Ինչ կատարակցութիւնը: Ին-
տանտեղիքի է Հայկ Ռուբինի, իսկ ընտան-
յարարը՝ Թուր Բաթմանի:

X

ՍՄԱՐՈՒՆԻ ԴԱՐԻՔԻՆ ԳՈՒՆԱՐԱՆԻՆ

Պալար Վերածնունդի հանդէսը այս
տարուան իր երկրորդ թիւով հարաւորա-
կան է գրականագիտական Հայաստան-
կան մասնախոսական խումբի նախաձեռ-
նութեան Նախկին իրենց հայտնակցիները:
Հանդէսին մէջ գրականութեան և տա-
ման մասնախոսական գիտնականները Գ.
Լեւոնիկ Քարարներն:

Պալար ընթերցողը առաջին անգամ է,
որ իր ընտանիքի մասնախոսական ՍՄԱՐՈՒՆ-
ի Նախկին:

**ՕՐՈՒՆ
ԴԵՊԵՐԵՐ**

ՆԱԽԱՐԱՐԱՅ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ

Նախարարաց հերթական խորհուրդը
քաղաքապետը կը գլխավորէր Պարիզը-
թի կէտիկ հաշ: Նախագահ Պարիզի
Քէ ար Պէթիւնի անձնական ընտանտեղի
կարգադրած էր կիլիկ և կը նախարար-
չէր նկարին:

Նախարար երկու անգամ միմեծած
է հիտու ընթացիկ և ինչ կը Պարիզի
Միացեալ Նահանգներն հետ յարար —
րութեան, շեւած է: Վերջ Միացեալ
Նահանգները կ'ուզին որ երեսուց տեղի-
կատուութեան, խորհրդակցութեան քա-
ղաքականութեան մը վարել, պարզ է որ
Փառնա, ինչպէս կը ընկերներ, նպատ-
աւոր է: Արդէն տար համար, ոչ զե-
պան կը պահել, ոչ ալ ներկայացուցիչ
կամ կարծիքները որոշ կարծի-
քներ կը կատարել: Բայց, տար հիմա-
նակ, ինչ փոփոխութեան է Միացեալ Նա-
հանգներն հետ նախագիտ համաձայն-
ութեան մը, որուն Հայաստանագիտութիւնը
պիտի ենթարկէ իր ներքին ապագան և
իր ինքնութեան յառաջիկայական կառու-
ցումը, ինչպէս նախագիտութեան մը մէջ,
Փառնա համաձայն չէ:

Նախարարաց Պարիզի կարգի մը քա-
ղաքապետը արտաքին առաւ: Այսպէս իՑ
տարիական անապահաւա աղբիւրները զե-
պարկով միայն և առան իրենց ծնող-
քին արտաքին, պիտի կարենան յը-
րութիւնը արդիւն հաղար զին զեպա-
րան:

Սեմին կարեւորը ստեղծ էր կեր-
պարի ներքին նախարարութեան, որ փո-
փոխութիւններ կարծիք են: Այսպէս Բա-
նաձեռն Տեղեկատուութեան կարգի նը-
շանակուած է Մար Պալէ, Հայաստան
Հիտուրական տարածութեան (Տէ. Կո-
թէ) Շաթման, որ Մարտիրոս Նախա-
նագիտ էր և Պալէի կը գտնու Պա-
տանի աստիճանութեան կերպարական
տարին:

Նախարար Երեւան կ'ուզէ Նախա-
թէ մարդ փոխել չի նախաձեռն թէ պատ-
մական միջոցներ անունաւ են նախարար-
ներուն դէմ: Ընդհանրապէս:

ԲԱՆԻՆ ՄԻ ՏՈՒՄ

ՌեճԱՆՈՒՄԻ մէջ, արեւելեան Իրաք,
Մուր Պարիզի յայտնարին, թէ զա-
րդական պատերազմի մը փախուց կայ
է, այս ուղղութեամբ միջնորդութիւնը
ուզել արդէ երկրներուն, որոշակի ծա-
րէն իրենց այս մասնախոսականներն: Պար-
զանի նկարին առաւ, թէ Իրաքի կառու-
պարիքները ընթացիկ է առաւ Քիւրդ-
ուր պատմականներ, հայտնակ իրենց
զեկուն և ինքնարգի զիջել և կառու-
ած ընտանիք աստանդարներն ինքնար-
տաքական իրաւունք հաղար չուր —
կիլիկ հանդերով հարուստ Քերքի — ըն-

ՕՐԵ ՕՐԵ

ԲԵՐԵԿԵՍՏ ՄԸ ՈՒՆԵՐԻՔ

(ՆԱՀԱՊԵՏ ԱՎԱՄԵՃԱՆԻՆ ՅԻՇԱՍԱԿԻՆ)

«Ich hatt einen kamraden,
einen bessern findest du nit»

J. L. UHLAND

Յիշատակի երկուն, գոր կազմակերպած
է Հայ Արեւմտի Պարիզի Միութիւնը
(Պարիզ), այս իրիմուն, յարգանքի յա-
նապաշտ արտայայտութիւնն է, հանգիստ
մէկուն մը՝ որ երաժշտութիւնը կընդ իր
սրտի խորը: Արդարեւ, Նախագիտ Ապ-
լեման, Պարիզի միջին Փարիզ, իր գոր-
ծին տարիներ, երբէք չիտանալ երաժշ-
տութիւնը, ի զին անպատ յոգնութիւն:
Երբ քաղաքականութիւնը գնաւաւորեալ
Փարիզի երաժշտական դիտարարան ու
ընտանիքը շրջանակներուն մէջ, մարդը
սիրտագալ ընտան: Ինչ որ նախագիտ
հիմ, սրբից: Ձեր կրկն արդարեւ չուր:

Օրիշ յաղորդեցիմ օրերուն, ու շարա-
քը անգամ: Վիշապ, սակայն չիտան —
ցաւ: Նախագիտին միջոյ ծախար չիտան-
ցաւ՝ ապիտուն առնի անգամ, որ կարծու
ունենի մը ծախարին: Կարծիք իր հաշ-
տակ իր մանուկն ինտ: Ու քաղաք-
րիւն, հայ թէ Փառնա, որ անտուր
իրիկտութեան կը հետեւի Հայաս-
տանացի միջնորդ զարդ և խորհրդ
արարարութիւն, իր հաշտուած: Կարծու-
րան տակ, իր կերպ քաղաքակր, թա-
յան մուտարը Նախագիտ չէր: Ինչ կը
հանգիստ զապալի մը մէջ, որ իր տեղը
չէր: Ինչ որ համակ կ'անգամ էր ու կը սի-
րել արամ ամը արքիւր ու ծախար ինչ-
յուր յախմբը:

X

Ինքնամ բանաստեղծը, որ կ'ուրաց իր
ընկերացի մանր, ցիտե որ յաղարկը՝ չի
գտնուի:

Ու մեծ, որ կ'ուրացմ բարեկամը մը
մանր, զիտեմ, որ յաղարկը՝ չի գտ-
նուի:

Ա. Մ.

Հանր կ'ուր Բերեկտանի ինքնագործ Պե-
տանի:

ԱՅՈՒՄՈՅ աշխատանքական կառու-
պարիքներ որոշակի ընդ Պարիզի անտու-
ր կ'անգամ ծախար, որ մէկ միջին տա-
րարի կը համար: Միջինայն տանի զիջել
Նախագիտ ընտանիքները կ'ուրաց ինչ-
պէս ընտանիքները, որոշ ցար կը կա-
տարուին Մեթիստիկներուն և Ապիլի —
ցիտե, կ'ուրց միայն: Մարտար զիջել
է, որ ընտանիք անտանդները հանդիս գործը
Պարիզ յաճախ է անտանդներ և ան-
յուրական նախարարին միայն:

առջ տարին: Բարեկամը, բարձրաստակ, պնդաբեկ եւ վստիչ: Դուռնուրը մէկ օրովով ճանչցաւ իր հիւանդ որդի: Թաղաթի Թորթիկը, եւ հակառակ իր երբ-բայեան զարմանքներն, ապշեցաւ տա- յալուն ու տեսք: Թորթիկը դուրսը վեր առած իջաւ իր դիմել ժամանակ զննելիս խորքի: Երբեքներ տեղ տալին Թորթիկի թափ սեպնը: Աղաւառին յայտնուեալ եւ ապարդիւնները առնելէ ետք վերս - դարձաւ խոստանք:

— Իր կամբէն որ այս պանդուխտ յաւա- յալը իմ ծննդի, արտաւ ըլլաւով որ ան- չորիկ եղանակը, քայլս իր հիւանդ որդի ու- ժալովս իմ տեղէ: —

— Ժիլք իմ փառանք տեսք է քառս Թոր- թիկ, ինքն ու հանելի ճաշով մը: Եթովի- թիկը թիլիլ թիլիլ դատուեալս իր եր- կար հանդիս: Անկեղտեղ լեցուցի պա- լաւաններս, ինտեսնաց ինքնաշարքն մէկ եւ ստաղքի հաս: Այնտակեղք մը ին- չիկ որտեղ իր այս պանդուխտ անտեղ: Այնտակով կեկարեալս — ճարտարակն է: Թիլիլ արեւին տակ իր պարզով եւ հանդիս կրննի: Իրիկունները բեշ մը Գլխաւով, աղեկապէս իր պարտաւոր- լանէ: Եթէ ժամանակ ունիլ, քանի որ ար- չաւ տեղաշարժ եւ պիտի չըլլայ:

Հարկը ուղարկու իր կարկին: — Դառ պիտի ուղիք քանի մը որ ան- ղեկն հաս, պատասխանել կալիք, արդեւ- րապէս սենեկներ ունիլ:

Դառայրս եւ կալիք հրաման տալին Թորթիկին եւ ժաման արտէ մը, որուն որտեղ զորք տու: Ի վերջոյնս: Գէր ու բարձր մարդ մը գրաւով իր արձանագ- րութիւնները ընկելով:

— Դառ տարտ սենեկ մը ունիլ, որուն տակ եւ քայտիք ու տեսանք տեսանք մը: Գառաններ իր կարծիք որ այս երկու երկտարայր յաւաճարդները ճարտարակի տեղ մը կին, եւ կեանք՝ մեղադրութիւն: Դառայրս արտապէս կրկուցին համար իրեն այդ եւ կին: Կալիք պարտաւորեց ժա- մանակ չունեցաւ: Բարձրայր: Երբ ժաման քնարակն ու անայի հերարարեց, աղ- լիլ յայտնել իր գիտնութիւնը:

— Գառնը խաղիք, քառս Դառայրս, չիտ եւ հակախառ ամէկ քան: Բաւ վրայ հիպոքր ճարտարիկը դառնանք մը եւ գրա- մանակը հրատարակուեց եւ բարձր թիլիլ- թիլիլ: Այս այն մարդն է որ ամէկ զննել երկու անգամ իր ճանաչարեկ Եր- րաթանի փրկանաւոր: Պարտաւորեց կեկ- եւ հայեցի մեղադրու որ կրնա եւ, որտեղ փակածներ շարքներն: Հիտս բեշ: Իր ձեռները խաղաղ ըստեղանք մէկ:

Կանք տալին պաղիկ կոտորելին վրայ: Եւ արտա խալ գիւղի եւ փրկանաւոր Պարթի: Բեկի իր Թիլիլով Թորթիկին վրայ հակա պարտաւորանքները: Եթէ մեկ- նակի որտեղ փորձ ընէ, անմիջապէս ին- չիլ իր հետաձուլան Պարթի:

Կալիք յանարարեան նշան քրտու ու գե- րադարան պանդուխտ սենեկներ կարող գը- նելու համար: Դառայրս վեր նայեցաւ եւ

«ԵԱՊԱԶԻ ԻԵՐԵՐՈՐԸ» (96)

ԵՐԿՐՈՐԻ ՄԱՍ
ՏԱՊԱՆԵՐԳ ՏԱՐԻ ՅԵՏՈՑ

— Այս, սկզբում ստատիկ հակառակում եւ ու թէ Ժամանք խառն անդալու: Գործ իր Բուսմը, քայլս եւ յայտնելի նրա համարում փոխել: Դէ՛, այն խառնել իր Բուսմը անմիջապէս ժաման: Երբ Բուսմը տակ փրկանաւոր, արեւը վրայով մարդ իր մտել, ու պարտաւոր պա- րտեք քառ եղանակ ծաղիկի փիրիս ժա- րանները արքէն սենեկ իր տալին մարդ

ԻՍԽԻ ԼԱՅ ՄԱՆԱԳՈՅԹԻ ՏՈՒՆ ՀԱՅ ՀԱՐԱՐԱՊԵՏՈՒԹԱՆ ՄԱՍԻ ԴԵՍԵՆԻՍՈՒՄԻԿԻՆԸ 0

Սեպտեմբեր, Մարտ 15: Իսխի Հայ Մանու- թի Տան փարչեմեան կառնակները պատասխանել երկնի տեղի ունեցաւ ժամը յին:

Մարտ լեցուած իր պարզութիւն Հայերով, ինչպէս նաեւ չընտանեկէն եկած ներկա- ներով: Դարչութեան անունով՝ Պր. Ճարտարիկն Շերմանեան, յայտնեց ներկաներին, որ Տան փարչութիւնը որտեղ է այստեղ: Ամբողջ անգամ տարտ անգամ իր կարողութիւնը դառա- յաւորանք երկնները, որոնց նպատակն է, նախ՝ ճանչնալ Բուսմը եւ ճնշող վարչ- ճնշող գաղտնիքին համար, եւ երկրորդ կեդանապէս Տան մարտիկները ար- մէկները եւ մեր ժողովուրդի պարտաւոր ու փառաստուր պատմութիւնը պարզութիւն Հա- րչութեան մէջ:

Այնտեղ, Տարտիկը ներկաներին արդէն ժամակ օրտակ աստիպար, Հայր Ճարտարիկին վրայ: Գաղիկանը, արդէն ինքնապէս իր ներքին:

Հայր Գաղիկանը չուր մէկ ժամանակ մէկ ներկայացուց արտապէս իր, որուն ընթացիկն անդադարեալ նախ արտեւ- նա է ճարտարապետութեան ընդունակ- ներուն եւ ապա ճանաչուաւ հայկական ճարտարապետութեան պատմութեան վը- րայ:

Կատարել Կատարապետութեան ընդհանուր պատմութիւնը՝ սկզբ գիծերու մէջ:

ձեռնով նշան մը պիտի ընել, իր քան- կարծ անոր գիտնութիւն կարծ աստի- անակ մտաւ, որ անգամայն իր քան- կարծ քան: Անմիջապէս ճանաչուաւ ճարտ- արութեան շարքանք անմիջապէս: Արեւմտեան ճարտարապետութեան գործերը իր գիտնութիւն պնդութիւն մէկ եւ թերեւ ալ Թորթիկ սենեկները մէջ: Պարթի մեկնել տալով պիտի է անպարտեւ աստիպար այս կարե- լիս իշար: Աստի ճարտարութիւնը իր յատնակ մէկ օրով: Կալիք կրտս կարեւոր զեր մը խաղաղ իր վրայ կեդանապէսով Թորթիկն ուղարկութիւնը, անոր տալով որոշ յայտն:

Կատարել ճանչնել Թորթիկն հետ նշան սեպակին վրայ: Ճարտարիկն անցուցին ճիւղապատ լուսնուն տարտոր դառնութի- լով: Իրիկունը նստանք միտակ եւ լուսնին քանի մը դառնով անդադար թափելները: Թորթիկ երկու անգամ ներգործութիւն ինչպէս եւ վեր բարձրացուա ժամը Տին եւ 10ին:

ՆՈՒՊԱՐ ՁԱՐԽՈՒՏԵԱՆ
(Շար. 2)

լուսի տակ: Պարթիկը երկու ճիւղ ու հնար տարտու սենեկն: Երբ քայտ արտ իր աշ- խատանքներն սենեկը, ճիւղանք վեր կա- ցաւ անկիւնը տեղակայ ու վրայ վարչութիւն:

— Ա՛, Թիլիլ, կարծում էի եւ Է՛ք գառնաւոր:

Բառն առաքին գրաւում Երբ Հարցելին, Թիլիլ ինչ է լինում նա իր աշխատանքներն սենեկով, քայլս չընելով, որ երեւ շա- րքէ եւ երեւ իր տեղին մեկնել ձեռքը ու ասաց քառական տար:

— Բարձր երեկոյ, ճիւղանք: Ինչպէս եւ: Կինը մտնեցին զոտ զեմը Կարծեա համարչի պատկով, քայլս Բուսմը անցաւ մտնել, ձեռնացել, Թիլիլ չի նկատուեալ նրա շարքանք, ու վերջեր ճարտարիկը, որ ձեռք ծաղիկները մէկը զին: Երբ վարչութիւնը դուրս քայլս քայլուց եւ մի անգամիկ շուտ անցան ընկաւ: Ու սենեկ տեսնել նրա քան կարծիք՝ արտաքինութեանը հայտնել ու կարգաւորելով:

Բարձր Թիլիլը ճարտարիկն ու սենեկ յայն ճար:

— Ա՛յ, Երեկոյ, դ՛եւ եւ, Է՛ք իր քարե- կան: Ա՛յ եւ Է՛ն տեսնել Թիլիլ: Գառնան յայնք նշան խառ ու պարզապ- րտ մի հայեցակով:

— Երբեք ուրում եւ, — Հարցելի տար: — Տանը Հայ եւ պատմութիւն զերեկ, որ այս երեկոյ զարու եւ: Բուսմը արագ գործաւ: Գէրիկն նա: — Եւ զուտ եւ զուտ, պիտի չըլլէ,

մեկ: Եւ արտապէս: Արտապէս զարու — Թիլիլ ունի միտակ հնա, որ կայ Հայր եւ նիկ, որ կարելի է հայրն զարչնել իր- թին մէջ: Արտապէս իր ճանաչ փրկել նիկին զարչապար, անով ինչ մտնեցին- լով զայն իր սկզբանեան ճարտարիկը: Աստի երեւ ճիւղանքին կարեկութիւններ կան արտապէս մէջ: Աստի՛ն արտեւ- ապարչու կրտս կեդանապէս զարչաւ — ընկ վրայ, որով Կատարել զարչաւ — լալան արտապէս, (ճարտարապետու - թիւն): Երկրորդ՝ արտապէս իր կեդանապէս թանձրացուց իրն վրայ, Կատարել ընդունակաւ արտապէս (քաղաքապետութիւն, ճարտարիկին), երրորդ՝ արտապէս իր կեդանապէս կեկարչակալան արտապէսութեան վրայ, որով Կատարել երեւակալական արտեւ- ր (կարծաւորութիւն):

Ճարտարապետութեան անցնելու արտեւ- նա է, եւ այս ճանաչանքը զինք իր տարրիկ միւս արտապէսները: Ինչ է ճարտարապետութիւնը: Ճար- տարապետութիւնը մէկնեց արտեւ- նա է, միջոցին զարչապետութեան ձեւ մը ստալու արտեւ- նա է: Միջոցը կարելի էք տեսնել, ալ՛ զարչ:

Այնտեղ, Հայր Գաղիկանը յայտ- նա եւ խառնակով արտապէս իր, — աստիկ թիլիլները: Իրայ ճիւղանք, յայտնել որ աստիկ ինչպէս ինչպէս Հա- յապետի մէջ զարչութիւն ունեցաւ եւ Բիւրապետութեան իր յարկը: Այս չը- անց, որ Բիւրապետութեան կարչը հա- րապետով մը արտեւ- նա իրայ կրտս քրիտանութեան (315 թ.) պատմութեան- թիւն: Ինչ է պատմութեան այն ճարչը, ըստ որուն՝ կարչը քրիտանութիւնը պիտական պատմական կրտս հայտնա- վել: Ա՛: Ա՛յ: Ժաման կրտս քրիտանութեան թիլիլներին տեսնել է: Գառնակաւ — ճարչութիւն տեղի ունեցաւ եւ յետագային՝ Թիլիլայ կարչը կրտս: Ի. եւ Ե. զար- չան, զիլիլ թալը կեկարչութիւն ունեցի Գառն Խալը, Սուրբ իւ երկրապետ պաղիկին՝ ձեռք: Բիւրապետութեան պար- լիքը աստի կուրչայ ճիւղանքին պա- ղիլները:

Հայկական ճարտարապետութեան դի- ւալանք ուսումնասիրութիւնը սկսած է ԺԺ. դարու առաջին կէտին, զարչելուցի Թիլիլները Տիլիլայ որ Մարտիկին, Գառնակալ Տոտ Թիլիլ, Աստի պատմա- րտ Խալը Մարտիկին, Գառնակալ — Խալը, Գառնակալ ճարտարիկն ճարտարիկն: Հայկական ճարտարապետութեան դը- րան եւ նաեւ թարգմանիկ տարապէս յայ զիւրապետները: 1918 թ. Կատարել Մարտիկին Թոմանեանի աշխատանքները: ճարտարիկը զիլիլ մը, որով նոր դարա- ընդուն էր քայլուցաւ: Հայ ճարտարապե- տութեան ուսումնասիրութեան գործին մէջ Մարտիկինը Հայաստանի իր կե- անք իրին քրտար, սեպակը զիլիլն — պատմ ճարտարապետութեան:

Թ. Թոմանեանին ճարչէի, ու հա- տաւորութիւն, յետագային Հայկական ճարտարապետութեան ճարչու-

Կարձաւորում Հայեր Մոմորանութիւն Պ. Նշան Բեպեանեան Գառնակալն ան Սուրբիկ Միլիկանի տեղի միտակին արտապէս եւ Մարտ 17ին, կարձաւորան խոսքերու մէջ իր յիշմանակ գործանութեանն աւ ի զաւա- ճատութիւն:

միւս եւ պարզապէս իր ճիւղանք Հարցել: Այսոր, Հարցելին հայրն վրայ, քայլուցիկ ճարտարապետները եւ ժամանակներն ու- նիլը, որոնք իր պարչին հայկական յա- յարձանակով: Երբեք կարս Լաւարպար- եան, Սուրբանեան, Մարտարապետ եւ ու- ղիլներ: Տեղին է զիւրապետութեան մը ընկել Հայաստանի կատարութիւններ: Միւր պատմական յուշարձանները պարձաւոր- թեան գործին մէջ անտիլ իր գիտնութիւն եւ լաւ եւ քանիք անհնաւ զիւրապետ մէջ: Բառն իր կեկարչութեան այն որ արտա- րապետ, ճարչէի արտապետութեան Հայա- թեան նիկանի նախապետութեան ինչ: Հայաստանի կատարութիւնը մեծ ճիւղ մը չի թափել այդ ուղղութեանը, ինչ որ կրնն ասոր երկիրներն մէջ: Դրո- լապետար, դառն իրտարութեան ինչ է ասիլներ:

Գառնիկը զատապար թաղիկ թայց փառաստիկ անկարով մը անդարձաւ: Հայ արդէն ճարտարապետութեան ճա- րչութիւն (Դ. զար) եւ յետագայ զարչելն ունեցաւ պարչապետութեան եւ նաւանքն — լաւ, չընելով որ հայկական ճարտա- րապետութիւնը Գառն ճարտարապետու - թիւն մը եղած է աստիպար, արտաւ ըլլալով որ Հայաստանը լեռնաշխարհ մըն է:

Հայր Գառնիկին Գաղիկանի դառա - յաւորութիւնը՝ պատմական փառաստիկ, քայլուցիկ յիշատակութիւններով եւ մէջ- թիլիլներով, քառական յոսակ զարչու - փար մը ստալ: Հայկական ճարտարա - պետութեան պատմութեան քայլուցաւ չը- րանքները, անոր արտապէս յայտնա - ճարչութեան, յոսակները, ունի եւ այս վեր- ղիլն՝ ասոր Թիլիլները: Դառնալ — քայլուցութեան վրայ ունեցած արդէն ու - թիլիլներն ժաման:

Կատարելութեան աստիպար ջոյակ - քայլուցաւ քայլուցիկ քայլուցիկները, որոնք իր ներկայացնելի Հայ ճարտա - րապետութեան յուշարձանները քայլուցիկ նշաններ եւ արեւ ներկաներն աչք - լաւ: Աստիկ իր կեկարչութեան ճիւղն Հայ անցնելու Թիլիլները՝ Հայաստանի զանեկներ:

Ներկանք զո՛ւ արտով Թիլիլները պա- ճի՛ կրկին դառաւ արտապէսութեան: Իր յոսակները Իսխի Հայ Մանուիկի Տան փարչութիւնը, իր կարողութեան շահկան երեկոյն համար:

ԵՐԷ. ԹԻԼԻԿԻՆ

գիւղի նրա կարձաւորութիւնը, եւ շատ բեշ իր ինտար, որ կեկար:

Գառնակալն պատիւ տակ իր լայն գիտնակ նաւարար զուր գրած: Բառն ըն- արեւ յանկելը, արտապէս զիլիլներ ան- տարան իր քայլուց զիլիլ թալը: Իսխի Գառնան յայտնեց պարչապետ թարչելին, որոնք զարու նաւարարն ու թիլիլ տաւ: Կարչապետ թալը ինչպէս: Ճարտար- նալը նալը էք հետաքրքրու, անկի պար- թիլ իր Բուսմը յայտն:

— Մի պիտի տար, — ասաց Գիտ - տան: — Բառն գառնել եւ, չեմ ծիլել:

— Սառնելի փառ, Ժաման կարչու է պիտի, որ երբեմնութեան կատարել լինի:

Կիլիլ Թիլիլն ու հայիկ նրա լըլըրն:

— Դու իրա՛ւ երբեմն եւ, չեմ ծիլել:

Բառն զիլիլ պարչապետ:

— Ինչո՛ւ, ոչ: Լաւ ընկերի եւ, այնմ տաւան է եւրպայիս անմաղանքիկ տե- արարը: Կատարել կը այս սուրբն ու կը լաւ հակարարանք Թիլիլներն մի կըր: Խիլան հայեցաւ, ճարտարութեան կարչելն է ինչ է պիտի:

— Եւ ինչպէս մի քան, որ պիտի եւ: — Հայա՛ւ:

— Ա՛յ: — Աւ մեկնել նրան մի փրկել տուի:

Ե. ԿՈՅԻՆԳ

(Շար.)

Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտի Մայր Եկեղեցու ժողովան մարմինները կը ծառայանան մասին

ՄԱՐՏԻ ՄԻՔԱՅԻՆՆԵՐԻ
որ միշտ բարեկամներն են ծառայող ժողովան մարմինները կը ծառայանան մասին

Յուրաքանչյուրները կը կատարուի այս երկուշաբթի, Ապրիլ 1, ժամը 16-30-ին Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտի Եկեղեցին: Կը խնդրուի ներկայ ընդունել իրեն մասնագիտացող:

Ի ՅԻՇԱՆԱԿ

Այլի Տիկին Նազարի Աւետիսեան 50 ֆր. կը նուիրի Յատաճի բարեգործական, իր ամուսնուն ողբացեալ Գեորգ Աւետիսեանի մասնաձև շատաների հոգեհոն — գիտուն առթիւ:

×

Տէր և Տիկին Գեորգ Գեորգեան 100 ֆր. կը նուիրի Իսկ ի Սուրբուրի նորակառուց Եկեղեցու (ստանալ Յատաճի) և 50 ֆր. Յատաճին իրենց քեռայրին Լուի Քառամարտի մասնաձև (Պոլս) առթիւ:

ՓԱՐԻԶԻ Ա. ՅՈՎՀ. ՄԿՐՏԻ

Այս Եարաթ օր, Մարտ 30, առն է Սերբայի Գրեթի Լուստարչին մերայ առաջին շարժանայն և մարն ի վերայն: Ժամը 10ին, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտի Մայր Եկեղեցու մէջ խորանի վարդապետը լայն պատարագ կը մատուցուի:

ՇԱՌԻԼԻ Ս. ԳՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Այս կերակի պատարագ կը մատուցուի: Արեւելոյն արարողութիւնները յատարագարողի ժամը 11-15ին:

ՇՆՈՐԱՎԱՍԻՔ

Սէնթ Էթիէնի Հայ Ազգ. Միութիւնը շնորհակալութեամբ առայտ է 1000 ֆր. տնկուել Հայ Տիկնայն Միութիւնն, ի նպատակ զարգելի հայերէնի դասընթացներուն:

×

Պուլ. Օտտոյի Ս. Յակոբ Եկեղեցու Թաղապետութիւնը շնորհակալութեամբ առայտ է Կոնյանի ամուսնական առթիւ:

Օր. Սերան ձեռնարկ 120, այլի Տիկին Կոնյան 20 (և 20 զարաց գասին): Միքիլի Սուրբառանի հոգեհոնարանի առթիւ, Պ. Յ. Արարեան 20, Տիկին Սեմեդեան, Ալիս Սեմեդեան 10ական, Տէր և Տիկին Յովհ. Կուստուչեան, Պ. Բրիճիւրեան 20ական, Տէր և Տիկին Լուիֆ, այլի Տիկին Գալլիան 10ական: Հայկուի Սուրբառանի մասնաձև առթիւ: Ջալալեան ընտանիք 50: Գառնիկ Տարազեանի հոգեհոնարանի առթիւ: Տիկին Լիւսան 20, այլի Տիկին Տարազեան 40:

(Եար.)

Հ. Յ. Գ.

ՓԱՐԻԶ — Հ. Յ. Գ. Սոգոման Թէշիկեան խումբի ժողովը այս Ուրբաթ (29 Մարտ) 10-ին, սոգոման հասարակութիւն, ժամը 21ին:

×

ՓԱՐԻԶ — Հ. Յ. Գ. Բաճիկի խումբի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 20-30ին սոգոման հասարակութիւն: Կատարուի օրակարգ:

×

ՎԱՍՏԱՆ — Հ. Յ. Գ. Քրիստոփորէ կոմիտէի ընդհ. ժողովը Եարաթ Երեւան (Մարտ 30) ժամը 9ին, Ահարամեան աւանդութիւն մէջ: Պարտաւորել ներկայուի թիւն:

×

ԱՌՆԱԿԱՆ — ՄԱՐՏԻԼ — Հ. Յ. Գ. Վարդան խումբի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 20-30ին սոգոման հասարակութիւն:

×

ՊԱՆԿԻՍ — ՔԱՆՏԱՆ — Հ. Յ. Գ. Արմին Երեւանի խումբի ժողովը այս Զորեղարմի Ապրիլ 3, ժամը 20-30ին սոգոման հասարակութիւն: Ներկայ կ'ըլլայ Երբ, Կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՇՆՈՐԱՎԱՍԻՔ

Փոն ար Շէրիի և շրջանի Ազգ. Միութիւնը շնորհակալութեամբ առայտ է իր Եկեղեցու-թանի շնորհակալութեամբ 250 ֆր. Պ. Պարզեան Մաճիքեանին:

ԱՍՏԱՆԱՅԻՆ

ԱՐՁԱԿՈՒՐԻ

ՄԱՐՏԻԼ — Անտրապ Եղիսեան Հայ Գործերի կը ծանուցանեն թուրք Տարեկանիցներուն այս տարուան արձակուրդի ծրագիրը:

Գործերը կը ստանան պարտաւորութիւն իրենց յանձնարարողութեամբ արդիւնները տանել Երբից Հոռոմի կանաչաւոր ըլլան վրայ, Հոռոմն 80 ֆր. հետադարձութեամբ:

Թորքիէն 28 ֆր. Բաճիկի խումբի վրայ, կատարուելու է նաեւ հայ մանկան համար ամուսնային արձակուրդ մը հայ կաթողիկէ թանկաներու: Հոգանութեամբ: Մանկերը կ'ընդունուին 9-13 տարեկան:

Արձանագրութիւններու համար հետամանքին 93-50-91, լայն նուիրարի է անձամբ ներկայանալ զարգացող տնկուելութիւնն ունեւարու համար:

167, Avenue des Caillols
13012 MARSEILLE

Արձանագրութիւնները կը փակուին Ապրիլ 30ին:

QUATRA

vous présente

Le Vendredi 29 Mars à 21 h.

« IN MEMORIAM » SOIRÉE D'HOMMAGE A NABHAB ALECIAN

RECITAL DE VIOLONCELLE CHARLES RENAUD

BACH — SCHUMANN — CHOPIN — KHUDOYAN

Avec la participation de

EUGENIE ALECIAN

INVITATION

« LES VENDREDIS DE LA QUATRA »

MUSEE GUIMET, 6 Place d Iéna (Métro: Iéna)

SOIRÉE PROPOSEE ET REALISEE PAR LA QUATRA

ՊԱՐԱՆՅԻԿ ԵՐԵՎԱՆԻՉ

Հ. Յ. Գ. Կոր Սերբայի Ե. Վարդան խումբին

Շարաք, Մարտ 30, ժամը 20ին

SURPRISE-PARTY

Organisée par le NOR SEROUND

D'ALFORTVILLE

30 Mars à 20 heures, Salle de Patronage.

Rue de Toulon, Alfortville

AMBIANCE MUSICALE

BUFFET GRATUIT

Entrée 10 Frs.

ՀԱՌԱՎԱՐՈՒ

Կերպանական Սանդա Միութիւնը կը անդամներ և թուր Կերպանականները կը հրաւիրի մարիմ հասարակութիւնը 30 Մարտ Եարաթ ժամը 15ին, որուն ընթացքին Միութիւնը Կերպանական և որուն արդ թափ արդ տալու համար զիմի ընտանիքը փախուցանելու է: 32 օր. առ Թրեյկը, Փարիզ Բաթիլ

ՓԵՆՍՈՆ

Լիւի — Կրպիկ Մայիս 19, Սուլ Սուլի մէջ, մասնակցութեամբ ծանոթ կը լինի ՏՈՒՐԵՆԻԱՆ և Նուիրի պատրաստութիւն:

ՄԱՐՏԻԼԱՆԵՐԻ ՆՈՒՐԱՎԱՐՈՒՄ ԵՒ ՏՈՒՐԵՆԻԱՆ

Ապրիլ 28ին, Առնուիլի Վարդան Ս. Սուլ Եկեղեցու մէջ: Մանրամասնութիւնները յետագային:

Imprimé sur les Presses DU JOURNAL «HARATICH» 83, rue d'Hauteville 75010 Paris

ՏԱՐԵԿԱՆ ՇԲԵՂ ՊԱՐԱՆԱՆԴԻՍ

Կաթակերպութեամբ Իրիկի և շրջաններու: Հարեւանական Միութիւնը կողմ ՈՐԷԼ Փափկի շնորհակալութեամբ մէջ Լիւիլի փողոց Թի. 36, Մէթրո Պոն Նուիլի

Կիրակի Ապրիլ 7, կէսօրը ետ մարը 17-ին 24 Նուարախումբ Սերբ ՄԱՐԻ և ՓԱՐԱՆԱՐՈՒ

Գեղարարական քանդակ Մառի և նա 50 ֆր.

Սեղանները տարածուելու համար հետ մայիս: Տիկնիկն Երբ ՄԱՐՏԻԼ 580-66-27, ՓԱՐԱՆԱՆ 206-14-39 և ՊԱՐԱՆԱՆ 357-42-71

Ճ Ա Շ

Կաթակերպութեամբ Կապիտ Սուլի Մարտի փողոցի մասնաձևիցին կողմ Մարտ 31ին Կիրակի ժամը 13ին, Լուսիթա ծովափերէն հալարան:

KING, quartier St. Jean ճաշագին 50 ֆր.

ՄԱՐՏ — Առնու Պանտիկ հարեւանութեամբ ժամը 10ին Ալէ Լէան Կաթիկէթի և իրեն հալարանին առթիւ:

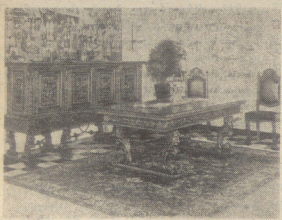
ՄԵԾ ՊԱՐԱՆԱՆԴԻՍ

Կաթակերպութեամբ Վիկի Կոր Սերբայի կողմ Մարտ 30, Եարաթ Երեւան 8-30ին Մարտ-Կոր Սերբ Երեւանիցներուն մէջ

Նուարախումբ Կիր ՄԱՐՏԻԼԻՆ Տեղերը տարածուելու համար հետագային: ԵՒ Քարաք, 85-22-12 և ԵՒ Անտիք 35-02-55

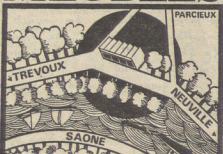
il y a plusieurs manières d'exposer du meuble

nous, nous avons choisi pour notre exposition — le standing de fabrication — la variété: style, rustique, contemporain — l'agrément du lieu (30 minutes de Lyon par les bords de Saône) ouvert le dimanche

Direction: V. MARKARIAN

PARCIEUX MEUBLES

route de neuville.... trevoux

Այս մասին յուշագիր մը կը յղենք Ձեզի
անշաղաղ :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՏԻ
ԿԵՅՑ ԶԱՆՈՅԱՆՈՒՄՑ

գրական տառը-տառերին հետևում էր իր-
նեմ:

Գրել էր սեղանի եւ սկսումը խոստովել:
Գրել էր ուղիղ թուղթի եւ մեղան ու
էր պատանդը ընդան ռուսերը, սկսում
գրել: Զայիւ առաջին քանի մը սուղ գրե-
րին: Զայիւ մեղան ու ինքն: Այս քանը
գրումը թուղթի մը շարժարար: Եւ ու-
րումն տան յարմար զարմարով կը գի-
տէր ղերը, քաղաքացի:

— Եւ ծրարելով պէս մէկն էմ, շատ
գիտարարեալ կը գրեմ: Եւ գրեմ ու
կը պատանդ, քան պատանդ ու գրեմ:
Խաղը անցում, միտադրուելու մասին:
Եւ ծանոթ իմ նորմանստ, բար իրեն:

— Իսկ եւ, պատանդանք տն, կը տնա-
նիմ ծարարելու: Եւրմանտան շատ
նմ Երբ: Ինչ կը վերաբերի իմ ծննդա-
յանը, ալ կ'ստի մէջ Մարտանն էմ:
Միտն էմ Սէնի վարի շղթանին մէջ:

— Թիշը տան, որ չարը մայրով կը
եւ կ'պագի զինքն ալ մայրով դարձնել:
— Անա, ալս կ'ստի մէջ կը նմանիմ
Նիշարիին, որ նախկին կը պատանդ-
կութեան մայրովի աշկերտ էր ինքի
դէս:

— Եւ անոցում աւելցնելու, որ ամուսնու-
ցան էր:

— Ուրմը պատուի ալ կը լինէնիմ նո-
րմանը: Գրումն անոյն ծարարելու
Բայց զիստարար կ'իր գրումն էր
անատարարին կ'այտ ունի Մայր-
սիմ էր ծանոթ:

— Եւ նմանիմ Մայրիին, որմ ծանոթ
կ'իր խաղի դէս:

Այս տարբերակ մայրուն ծարարելու
քանակով ամուս էր եւս: Մարտանի աշ-
իւ զաւ անցում էր եւ մայր մայրը կը,
որ կ'արարում:

— Թիշ մայրը էր, որ շարուն կ'ու
Միշին գրումն էր կ'արարելին տան -
գրելին:

Ասիկ տղին դարձանք բարեկամներ եւ
րանալ մասին կ'ըլլային: Աստիին կ'ու-
րմ Փայիլինի յիշատակը մեղան էր իր
մաս եւ կը սիրէ ուրիշ մը: Բայց զիստ
ը պահանք զայն երբ յայնցումը վրայ
րանց իր բարեկամին հետ:

Ձերբարկուցում եւ տարուեցան չար-
քանցին դատարանին մաս, որուն թաւ:

— Եւ, պարուն չարքանցին, թուղթի
բարեկամին պէս էմ: Բան մըն ալ
գրելի շխտարկանիմ:

Բայց կըր պատուեցան ուրախում առ-
անին տակ, խոստովանելու ամէն կը,
եւ թաւ:

— Եւ Անթուանի պէս մէկն էմ: Խա-
ղի դէս եւ պատանդին:

Երբեանները մասունք դատարարու-
նի զայն: Եւր չաւաւ, գլխատան որը,
զայն ծար, որդիակ վերջնական հրա-
մէս տանիմ:

Բարեկ զիստարարով եւ իրեն վեր-
ին թաւ թաւ ինք:

— Գիտն, բարեկամ, եւ Բիշտատի
դէս մէկն էմ: Եւ մեղան 33 տարեկան
չաւաւն:

ԱՅՈՒՄ ԱՅԻ

ՅԱՄԱՆԻ ԲԵՐԵՐՈՂԸ (98)

ԵՐԿՐՈՐԻ ՄԱՍ
ՏԱՄԱՆԵՐԵՐ ՏԱՐԻ ՅԵՏՈՑ

Բար շարունք դարձում իր տեղը ու
պատանդ էր, որ կ'իր դատարար արտա-
ուելուց, կը յանձնար զայն ըստ ձեռ-
քեր իր մարմին շարժել: Կինը մուկնի
ը կել:

— Փիլիշ, մի գնա, մի գնա:
— Դրս մասին վերջը կը խոսեմ, —
ասաց նա՝ մեղմ հետաքննով իրենից նրա
թեկը: — Նախ ասա ինձ, ի՞նչ է կելի,
ի՞նչ՝ վախեցնու:

Ե. ՍԻՄԲԵԼՆԱՆԻ ՆՈՐ ՀԱՏՈՐԻՆ ԱՌԹԻՒՒ

Գրույ մէջ Սիմբելան Սանչոյց Մի-
սթեան նախնականութեամբ, Մարտ 22-
ին, գրական — զիստարարական երե-
կանք իր տեղ ունեցն է ի պատիւ Քա-
նիկիւրնեւ: Նիշարի Տոքթ. Երուստ
Սիմբելանի, անոր գրական եւ մասու-
րական երկարամեայ գիտատիրն չար-
նեկայ գումուն Եւ Պարտարը, Նոյն-
արականին, Սիմբելան շարուն, Կր-
մաուրականին, արտականիտան, մի-
թաւն մայրին, մասունի նիշարացու-
նիշեր եւ գրատը չոմ հասարակութիւն
մը:

Երեկոյթին քանցումը կատարած է ի-
րատուէր եւ ուսուցիչ Արա Կերակն, որ
պատուած ձեռով նիշարացուց եւ Տոքթ.
Եւ: Սիմբելանի կեանքն ու աշխատանք
իր քանդակի կ'երեւորով: Եւս խոսած
է Սիմբելանի Սանչոյց Միսթեան նախ-
կին տանապարհ թիւ Անիլին, որ իր
ուղիղով մէկ առ մէկ թուած է Տոքթ.
Սիմբելանի մասուցած մատուցիւնն -
նիշը Սիմբելանի Սանչոյց Միսթեան:

Տոքթ. Վարդ Երեւանը գրական երկը
վերաշինով մը վերնարարած է Քա-
նիկիւրնեւ եւ դրստաւով է Նիշարիին
զիստարար տղին, խոսքովն նաշուն-
քը, պատկերացումն եւ վերանշարուն
կարողութիւնները:

Յայտարարին երկերով մասին մէջ գրա-
դէս եւ ուսուցիչ Տոքթ. Վարդի Կերակ-
նան խոսքովն վերաշինով մը որ պատ-
կերացուց է Սիմբելանի գրական եւ
մասուրական անատարարութեան յայ-
նի եւ անոր յիշար:

Յետոյ տեղի ունեցած է աշխատչա շա-
նիկան չարքարայց մը Ուղիղ շաւառ-
նեանին եւ Տոքթ. Կուրադ Սիմբելանի
մէկն, որ պատանդանով իրեն ուր -
որում չարքարայցն, քանցումն է թէ
նիշարի յայնցում է Քաճակիւրնեւ: Եւս-
գիր էր եւսրած է մեր մէջ կ'ստիական
ապարկութիւններու տալիսն Նիշարիւր
ըլլալ եւ նոր ախտ մը թաղու, քաղաքան
է, թէ ի՞նչ պէտք է լլլայ չոմ մատուցի
կուսում, որ է մասունի տաւարական
չոմ զիստիական խոսք:

Չարքարայցին ետք, Տոքթ. Սիմբել-
անի յայտարարած է, թէ կը ետնիւր
խոստարը մըն է պատանդաններու,
գրական, մայրական սիրտը, չոմ կելի-
նիշը, արտական, գրականութեան եւ չոմ
մարդկային մարդկին նախնական:

Երեկոյթին փակումը խաղը արտա-
տան է Պարտարը, որ գրականութեան
է Քաճակիւրնեւ: Նիշարիին անմասնի
պատանդ:

Ձիտարուն կամայ շարունք գրուի:

— Մի որեւ թանով թեղ ցա՛ւ եւ պատ-
նական:

— Ոչ: — Ու ձեռքը տարաւ կ'արարին:
— Ուրմն է՛նչ:

— Թեղ կը պատնէմ: — Ասաց վերջնա-
կան: Թեղ մաս կ'երգարարներին մե-
կեր իմայն: Եւս գնալ զայնց է պատ-
նական: Իսկ երբ թեղ եւ չարքան, չնց
միայն միշարուն եւ միայն:

— Սիմբել, — ասաց Բարդ՝ թեղ լեռնայ
խոսք, — Դու չարքանցումը պատ-
նական ունեւ իրենի մասին: Ի Շարի,
իսկ, երբեք չ'արարեմ եւ: Յեղախո-
նիմքին տարականը վերջն է գա, թայց
նշ մի պատմաւ չոմ նիշարարուն, որ
ինձ չնց չ'ստի պատնէմ: Եւս աշի-
րան եւ փառնարուն, որչափ եւ. քան
նիշարուն:

— Միտնիմ: Ի՛նչ զորմ ունեւ եւ ու-
րիշներին հետ: Երբ էր ինձ սիրելի,
նշ աշխատ մասունքանին մէջ չէր թոյ-
նալ ու դնալ: Գիրքներն եւ չոմ փառ,
փառնարուն, որ թեղ կը ձերբարկու-
նիշը, իսկ փեղիկը կ'արարում էմ, որ թեղ
նախն էմ: Դու իմ մասին տակնի թեղ եւ մաս-
ունով, քան ալ, աշխատ մասուն:

Բարդ վեր կուսում ու զանազոց դնալ
պատկարով միայն մայրը: Բարդովն
պատարուն չէր մի աշխարհի տեսարան
ն չէր իմանում ինչ պատարարին: Ժիշ
է, Ջեման իրաւունք ունի, իր թեղին

ՓԱՐՈՒԴ ՀԱՅ ՄԵՇԱԿՈՅՐԻ ՏՈՒՆԸ

Դ.

Ներկայիս Մշակույթի Տան կ'անըր կը
նիշարարել հետեւեղ պատկերով:

Շխարհական աշխատանքները վեր -
ջացած են իր յարկի քանցումով, որոնց
տարս սենականը մեկնիւրնով չոմ -
կուսած, հետախոսողով մայրական ու
արտարարուն են զանազան վարարել-
պոլիկներուն, իր գրականեղ, չոմ է
նախ շարքարայց գրողը:

Շնչերն մէջ իրենց յատուկ սենականներ
ունին՝ Կուրադ Խաչ, Եւր Սերունդ,
Քաճարանեւ թերթի, Սիման-ձոխարս
երգարարներ, Նախիբ պարտարներ,
Քիւնարայցը, Տան Յանձնարարներ,
Խաւան Սանչոյց Միսթեան:

Ստորաշարքի կը մտալէ գիտնական
սակիւրի կ'ըրկով պատարարներով, կե-
րտական վերմուկան լեռնանոց, Քա-
նալի տարարուն, ինչպէս մասնով է, փո-
խարարուն է իր նոր իմարարանուն մէջ:
Փիւնարայցը, Քաճիւրնան Մարտար էր
գրած Նախիբ քաղաքանի մէկը քան
մը որ կը մտալէ խնդրելներ, չարա-
նիշերուն, քանազան չարքարայցներ,
պատարարին, երգարարներ եւ թաւ-
րական փորձերուն, չոմ է նախ պար-
գրայցարարներուն եւ նախնայ տաւար -
կութեան:

Առանիկ յարկի Քաճար Միսթեան
Նախիբարարուն տաւարարուն է մի-
այն մայրական եւ զաւաթարարներուն
նախ, չոմ է նախ զարգարար, որ կը
արտարարուն ձրի գիրքի գրարարան -
պիտի միշարուն, որո մեկեր պիտի յա-
տարարուն ի մտայն:

Երեկոյ յարկին մէջ է թաղարարն,
նախապէս Նախիբ քա. մէկը տարա -
մուրնարուն: Չոմ են Միսթեան ու Սերունդ,
Սեղանիւր, Սերունդ, Արմու, Սերբեր
Սերբեր, Չարարան, Բիշտատարն,
Խաւանը եւ քաղարարն անման չոմ հե-
րանք, զրգարներ եւ աշխարհի մէջ -
թեր իրենց անմանական եւ պատանդան
ապարկարարուն ու շարքարայց, որոնց գի-
տեղուն են, Քաճիւրի թաղարարն յար
եւ նման ապարկարարներուն մէջ կ'եր-
կան միլիոն արդարութեամբ, գնաւ
են Անիլիւրն: Միկտիւրնեղի նախն -
տաւարութեամբ:

Այցելուներու կը որդին քաղաքան -
թեկուն եւ որոնք կ'ընան իրենց տաւա-
րարներուն արձանագրել պատուի
մասնանին վրայ:

Երբոյ յարկին մէջ են Կուրադ Խաչ
մարդկականին, Եւր Սերունդի սիրտը
եւ չարքարայցը եւ կ'երկ մարդկան-
եանին:

Չարքար յարկին մէջ են զրգարը, Խա-
ւան Սանչոյց, Քաճարանեւ թերթի,
պարտարներ, երգարարներ, թաւար-
արներ սենականներ:

Շնչերն տարուրիւրն տաւարարուն է
կ'երկարանան վերմուկան:

Բայց հետախոսային գործիքները որոնց
զիստարուն են սենականներ մէջ, չոմ -
տաւարուն, վրայ է կ'երկարանան հետա-
խոս քր զիստարարին մէջ ձերարով խո-
տարուն չարար:

Սանիկին կ'ուղիղը մայրական թաւ -
գրարին վրայ, որ խոսքուն հետա -
գրարական եւ կ'արար էր իրարան-
չիւր ճեղ աշխարհ, չոմ է որ զիստ-
ունով է Տեղ Չարին թերուն անմանով
Չարի մը զարն, որո չարար մասուն-
ար խոսան էր շխտան եւ զիստարար
ուր վրայ է: Չարիան չէր զիստարն,
Չարարար չէր չարար պատանդարուն
չար խարարներ, նախ զանազան տար-
կաներ:

Չարաւանի Փարիկ աշխարհ զարար
Մարտարանան Յանձնարարմիւ Շարի -
րին վրայ աշխարհ է թաղարարն եւ
դիտանարներ խոսքի արձանագրուն
է մասնանին մէջ, մայրկարի որ աւիկ նո-
խարի թաղարարն նորարար տաւար-
անով:

Այլ թաղարար կ'երկարան Պր. Մար-
քիւր, որ իմարմանակ խոսքարարուն է
միլ թաղարարն, մի քան տարին տա-
ւալ նիւ աշխարհ լուսնարարի մը թե-
կարարի, թաղարարն եւ մի քան տաւար-
անը տաւ եւ միլ թերթին մէջ կը գրէր:
Քեր ճաղարար Չարիական թաղարար
Փարիկ մէջ:

Երեկոյան Մարքիւր գում էր որ մեր
թաղարարը ճուր եւ զիստարարն եւ
ալ իսկ իստարան կ'ընալ յայնիկ տա-
ւարներ: Կաւարարութեան տաւարին
գումուն, պատմուն, որ Չարիերի կո-
րն, Փիւնարիկն եւ արձանագրուն թա-
ղարարները:

Նոյն թերթին մէջ միլ թաղարարուն
միկովի ինչպէս գում էր — միտն չարար
մէջ դիտանարարն խոսքարարուն է ալ
իրարարները, որո թաղարարուն մէջ,
տալիւրն անման զարար Չարի երկուն
Մարքիւրի Տոք մը չէրտայ:

Չոմ մարդկան, Փիւնարիկն եւս
թաղարարն եւ թաղարարաներ վայցիկն
եւ կը դիտանարն, զոք էր ճաղարար
Չարիական թաղարարն Մշակույթի Տան
մէջ:

Ճաղարար ճաղարարուն տար:

Պ. ՉՊՈՒՐՅԱՆ

ՄԻՆԱՎԱԼՊԻՐ

Օրսին Ուկուի մեղքը գիրք էր կ'անցին,
որուն մէջ կը ստիկարարներ ճանձնու-
նեղին կ'անցնէ մասին Ուկու թիւ ի վեր,
Օրսին Ուկու ամէն անգամ որ աւիկը կը
նիշարայց, իր բարեկամներուն կը
հարցնէ:

— Կիտէ՛ր, թէ ինչպէս կը դաւարան-
ուի քան ճանձ մը կը ճանձնէ:

— Ոչ, — կը պատանդանին բարեկա-
մներ:

— Ուրմն ստիկարել: Բայց ճանձնե-
րը կ'ստիկ ապակիի վրայ թաղար: Սակայն
էլ ճանձը չ'աւիկի վրայ կը թաղի, միշ
արուն: չէրտն:

Նախկին քաղաքականութեան ու չոմ կու -
տարուն նրա պատանդները: Մարտու
եւ կ'ուր մէջ կ'ընալ յարարարներն եւ հա-
մարուն եւ անմանական շաւառարի ու
Չարիականը չարք...

— Եւ փորթ, — ընչհասեց կինը մի
տար ու ընչհասեց ծիծաղով:

Բար մտայնեց ու մի վայրկեան կ'ուր
տաւ:

— Այո, անուշա: Խնդրի դրուիկ կո-
մը մը գա: Բայց հաստաւ ինձ, ինք նիւ-
տիկ, որ թեղ չէր դուր դրւեւ, եւ կ'երե-
ք իստարն թո ինքնական ինչ գրու
թիւնից՝ թեղ մաս պատնու: չարար:
Եւ իմ կ'անցնէմ եւս մի կ'ընմ հաւ աղ-
պիւ չէմ վարան, եւ ոչ մի կ'ընմ էլ չեմ
տանս իմ գրարարներին մասին: Նաւաւս,
որ ճաղարարն եւ թաւար:

Բար կ'ուր տաւ: Եւ վայրկեան, թայց
կինը ունի չաւաթարարան:

— Եւ մասունք էմ, — յարմարակն նա,
— կէք մի մարդ մեղան է կ'անցնում ու
պատանդ է պատմ էր կ'ունի ներկարարութեան,
եւ կէք կ'արարարուն է գումն թո կ'ին,
որ գուր էր գալիս իրեն, եւ արն ինչն էլ
ճաղարարն է նիշարուն, արն մասունք
նա իրաւունք ունի չարքարարներն
ընդունելու աղ ինչ ճաղարար՝ ասաց
տակն տեւական կ'ուր հաստատարուն նրա
հետ:

Ե. ՎՈՐԻԴ
(Շար.)

Այս զինեւրէր մէկ անգամ հրաա-
րակելի է սովորական ծաւալով ազ-
դեբու համար են, չորրորդ էլ:
Կանխիկ վճարումը պարտաւորել է:
Առեւտրական եւ այլ ազդեւր,
մասնաւոր պայմաններու համար,
շինել թերթիկ վարչութեան համար: